

Braille Sense 6 MINI

Instrukcja użytkownika

Wersja 2.5

SELVAS Healthcare, Inc.

155, Siseong-ro, Yuseong-gu,

Daejeon, Korea 34109

Phone: +82-42-864-4460

Fax: +82-42-864-4462

Email: hims.support@selvashc.com

Website: www.himsintl.com

Dystrybutor w Polsce:

E.C.E. Konrad Łukaszewicz

ul. Sienkiewicza 51D

05-825 Grodzisk Mazowiecki

tel. (22) 755-57-57 lub (22) 622-40-63

Email: pomoc@ece.com.pl

Strona Internetowa: www.ece.com.pl

Ważne ze względu bezpieczeństwa:

Dla zachowania Państwa bezpieczeństwa, a także ochrony Braille Sense 6 MINI, należy przeczytać i stosować poniższe zalecenia

1. Wejściowe napięcie zasilacza wynosi 100V-240V, a wyjściowe DC 5 V/2A.
2. W związku z niebezpieczeństwem powstania uszkodzeń podczas dostarczania Braille Sense 6 MINI użytkownikowi bateria może być przechowywana oddzielnie. Bateria zaraz po dostarczeniu może nie być w pełni naładowana, dlatego przed użyciem Braille Sense 6 MINI należy ją naładować. Gdy Braille Sense 6 MINI będzie używany po raz pierwszy może zaistnieć potrzeba otwarcia opakowania, wyciągnięcia baterii i umieszczenia jej od spodu urządzenia w miejscu przeznaczonym dla baterii. Może się okazać, że dystrybutor, od którego zakupili państwo Braille Sense 6 MINI już wykonał powyższe czynności.
3. Podczas pierwszego użycia urządzenia stan naładowania baterii może nie być pokazywany w prawidłowy sposób. W celu uniknięcia tego problemu proszę włączyć urządzenie, upewnić się, że opcja oszczędzania energii jest wyłączona, a następnie podłączyć Braille Sense 6 MINI do zasilacza na około 6 godzin. Jeżeli chcemy używać Braille Sense 6 MINI zaraz po wyjęciu z opakowania należy celem pełnego naładowania baterii podłączyć go do zasilacza na czas dłuższy niż sześć godzin. W takim wypadku należy się także upewnić, że tryb oszczędzania mocy jest wyłączony, chyba, że zamierzamy używać Braille Sense 6 MINI bez przerwy.
4. Jeżeli chcemy lub musimy wyciągnąć baterię z urządzenia w czasie, gdy nie jest ono podłączone do zasilacza, należy wyłączyć urządzenie, a następnie wyciągnąć baterie. Jeśli przed wyciągnięciem baterii urządzenie nie zostanie wyłączone, może to spowodować utratę zapisanych w nim danych. Jednakże, jeśli zasilacz jest podłączony do urządzenia można bezpiecznie wyciągnąć z niego baterię bez konieczności wyłączenia go.
5. Jeśli czas użytkowania baterii jest niższy niż 50% w porównaniu do podanego czasu pracy akumulatora w specyfikacji produktu, nawet po pełnym naładowaniu, zaleca się wymianę baterii.
6. Zaleca się wyjmowanie i przechowywanie baterii oddzielnie od urządzenia podczas długich okresów nie używania.
7. W przypadku wiercenia lub demontażu produktu lub akumulatora za pomocą ostrego przedmiotu może dojść do porażenia prądem elektrycznym, wybuchu lub pożaru.
8. Jeśli Braille Sense 6 MINI działa zasilany tylko z wewnętrznej baterii (bez podłączonego zewnętrznego zasilania z zasilacza), powiadomi on użytkownika o poziomie naładowania baterii, gdy poziom ten będzie niski. Gdy stan naładowania baterii spadnie poniżej 15% proszę podłączyć zasilacz w celu doładowania. Jeśli poziom naładowania baterii spadnie do 2%, a urządzenie nie jest podłączone do zasilacza, Braille Sense 6 MINI wyłączy się automatycznie jedną minutę po ogłoszeniu stanu naładowania baterii. Długość działania baterii po każdym ładowaniu zależeć będzie od tego, jakie opcje ustawiono w urządzeniu.
9. Braille Sense 6 MINI jest niezwykle delikatnym urządzeniem, dlatego należy obchodzić się z nim z dużą dozą delikatności. Braille Sense 6 MINI jest także bardzo wrażliwy na kurz, dlatego proszę się upewnić, że jednostka jest przetrzymywana z dala od zakurzonych powierzchni.

10. Moduły brajlowskie są bardzo wrażliwą częścią urządzenia. Jeśli którykolwiek z modułów nie działa w prawidłowy sposób z powodu zakurzenia lub jakiegokolwiek innej usterki, proszę się skontaktować z naszym centrum napraw, lub zgłosić się do sprzedawcy, od którego nabyli Państwo Braille Sense 6 MINI.
11. W celu zapewnienia serwisu oraz informacji o nowych uaktualnieniach proszę zarejestrować swoje urządzenie. Wysyłając kartę rejestracyjną na adres dystrybutora polskiego: E.C.E. Konrad Łukasiewicz ul. Sienkiewicza 51D 05-825 Grodzisk Mazowiecki.
12. Proszę nie rozkładać Braille Sense 6 MINI samodzielnie lub zlecać tego komukolwiek, kto nie został autoryzowany przez producenta, czyli HIMS. Jeśli niewykwalifikowana osoba rozmontuje jednostkę może narazić ją na poważne uszkodzenia. Jeśli nieautoryzowana osoba rozmontuje urządzenie, zostanie ono tym samym wykluczona z jakichkolwiek darmowych napraw wynikających z gwarancji i gwarancja zostanie unieważniona. Jeżeli jakikolwiek płyn lub zewnętrzna siła uszkodzi urządzenie może to być także powodem wykluczenia z darmowych usług serwisowych nawet, jeśli zdarzy się to w okresie trwania gwarancji.
13. Jeśli pozostawimy Braille Sensa na dłuższy czas w pobliżu gorącego miejsca może to spowodować uszkodzenie baterii. Dlatego też prosimy nie pozostawiać urządzenia na słońcu lub w gorących miejscach. Baterie powinny być co jakiś czas ładowane nawet jeśli urządzenie nie jest używane. Pozostawienie baterii nie naładowanych przez okres kilku miesięcy może również spowodować ich uszkodzenie.

14. Aby zapobiegać uszkodzeniom słuchu proszę nie słuchać plików audio z użyciem wysokich poziomów głośności.

15. Niniejsze urządzenie zostało przetestowane i stwierdzono, że jest ono zgodne z normami urządzeń cyfrowych klasy B, w odniesieniu do artykułu 15 regulacji FCC (Federalnej Komisji Komunikacji). Normy te zostały zaprojektowane tak, aby zapewnić stosowną ochronę przed szkodliwymi interferencjami w obrębie instalacji w budynkach mieszkalnych.

Działanie podlega następującym dwu ograniczeniom.

- 1) Niniejsze urządzenie nie powinno powodować szkodliwych interferencji oraz
- 2) niniejsze urządzenie powinno działać pomimo jakichkolwiek odebranych zakłóceń, w tym takich, które mogą wywołać niepożądane działanie (urządzenia).

Niniejsze urządzenie może generować, wykorzystywać i wypromieniowywać energię o częstotliwościach radiowych, o ile nie zostało zainstalowane i nie jest używane zgodnie z instrukcją, może ono być źródłem zakłóceń szkodliwych dla radiokomunikacji. Jednakże nie ma gwarancji, że w przypadku konkretnej instalacji zakłócenia nie będą mieć miejsca.

Jeżeli niniejsze urządzenie powoduje zakłócenia odbioru radiowego lub telewizyjnego, co można stwierdzić włączając i wyłączając urządzenie, to zachęca się użytkownika, aby próbował usunąć problem korzystając z następujących sposobów postępowania:

- zmiana orientacji lub lokalizacji anteny odbiorczej.
- zwiększenie odległości pomiędzy urządzeniem a odbiornikiem.
- podłączenie urządzenia do gniazdka należącego do obwodu innego niż ten, do którego podłączono odbiornik.

- proszę wezwać doświadczonego specjalistę od urządzeń radiowych/telewizyjnych i poprosić go o pomoc.

Ważna uwaga:

Oświadczenie FCC o ekspozycji na promieniowanie elektromagnetyczne o częstotliwościach radiowych:

Niniejsze urządzenie Jest zgodne z normami FCC dla ekspozycji na promieniowanie elektromagnetyczne o częstotliwościach radiowych ustalonymi dla środowiska nie podlegającego kontroli. Urządzenie niniejsze winno być zainstalowane i używane z zachowaniem odległości nie mniejszej niż 20 cm pomiędzy radiatorom i ciałem użytkownika. To źródło promieniowania nie powinno znajdować się razem ani działać jednocześnie z jakąkolwiek inną anteną lub źródłem sygnału radiowego.

Gratulacje z powodu zakupu Braille Sense 6 MINI! Braille Sense 6 MINI potrafi wykonać te same zadania, co zwyczajny PDA, a nawet więcej a to wszystko bez potrzeby użycia ekranu!

I. Po otwarciu pudełka znajdziemy w nim następujące przedmioty:

- 1) Braille Sense 6 MINI
- 2) Baterię
- 3) Futerał
- 4) Zasilacz
- 5) Kabel USB Ty-C do Typ-C
- 6) Słuchawki
- 7) Krótkie wprowadzenie

Bateria może być już zainstalowana w urządzeniu.

II. Jak korzystać z niniejszej instrukcji

Przed użyciem Braille Sense U należy przeczytać całą instrukcję w celu dokładnego zapoznania się z funkcjami Braille Sense 6 MINI. Przeczytanie całej instrukcji pozwoli na wykorzystanie w pełni bogactwa funkcji Braille Sense 6 MINI. Wiele funkcji urządzenia działa w podobny sposób, dlatego jest wysoce wskazane, aby w pełni zapoznać się z nimi wszystkimi.

W dalszej części instrukcji pojawią się odniesienia do tak zwanych gorących klawiszy lub skrótów klawiszowych. Nazwy te odnoszą się do sposobów szybkiego dostępu do menu oraz funkcji za pomocą odpowiedniej kombinacji wciskanych klawiszy. Należy zwrócić uwagę na to, że nie wszystkie skróty klawiszowe będą działać, gdy znajdują się państwo w dowolnym miejscu Braille Sense 6 MINI. Niektóre skróty klawiszowe do prawidłowego działania wymagają tego, aby znajdować się we właściwym dla nich programie.

W instrukcji tej użyta jest specyficzna metoda notowania sposobu, w jaki należy przyciskać klawisze. Np.: "Odstęp-b (punkty 1-2)" oznacza, że należy wcisnąć klawisz odstępu i punkty 1 i 2 jednocześnie.

Aby możliwe było pełne wykorzystywanie funkcji Braille Sense 6 MINI należy zrozumieć, czym jest i jak działa menu oraz czym jest pole tekstowe i jak wpisać dane do pola tekstowego. W tym celu proszę przeczytać rozdział 2.2. Dla pełnego wykorzystywania niezwykłego potencjału Braille Sense 6 MINI zrozumienie powyższych funkcji jest bardzo ważne.

Jeśli napotkają państwo problemy ze znalezieniem rozwiązania jakiegoś problemu lub zaistnieje potrzeba kontaktu z asystentem to prosimy o przesłania zapytania pocztą elektroniczną na adres pomoc@ece.com.pl lub kontakt telefoniczny pod numer: 22 745 57 80.

Spis treści

1. Wprowadzenie	19
1.1 Czym jest „Braille Sense 6 MINI”?	19
1.2 Sprzęt	20
1.2.1 Panel górny	20
1.2.2 Prawy boczny panel	20
1.2.3 Lewy boczny panel	21
1.2.4 Panel przedni	21
1.2.5 Spód urządzenia	21
1.3 Specyfikacja sprzętowa Braille Sense 6 MINI	22
1.4 Pamięć w Braille Sense 6 MINI	23
2 Funkcje podstawowe	24
2.1 Jak używać poleceń?	24
2.1.1. Podstawowe wiadomości i komunikaty	24
2.2 Koncepcja menu	25
2.2.1 Znaki kontrolne	28
2.3 Używanie klawiszy funkcyjnych	29
2.4 Zasilacz i bateria	30
2.5 Dostosowywanie głośności, szybkości i tonu mowy	31
2.6 Jak używać głosu oraz linijki brajlowskiej	31
2.7 Wprowadzanie tekstu	32
2.7.1 Tabela kodów ASCII brajla komputerowego	32
2.7.2 Wprowadzanie/Szukanie znaków kontrolnych	35
2.8 Wielozadaniowość	36
2.9 Przełączanie trybów Audio	36
2.10 Przełącznik blokowania klawiatury	37
2.11 Tryb jednoręczny	37
2.12 Korzystanie z Trybu Pisania	38
2.13 Tworzenie dzienników systemowych i nagrań ekranu	38
3 Personalizacja Braille Sense 6 MINI	40
3.1 Ustaw datę i czas	40
3.2 Ustawienia połączenia sieciowego	42
3.2.1 Ustawienia sieci bezprzewodowej	42
3.2.2 Ustawienia sieci lokalnej (LAN)	44
3.3 Menedżer Bluetooth	45
3.3.1 Lista urządzeń Bluetooth	45

3.3.2	Lista serwisów Bluetooth	46
3.3.2.1	Łączenie Serwisu	47
3.4	Menedżer menu.....	48
3.5	Utwórz/przywróć z kopii zapasowej.....	48
3.6	Zmień nazwę Urządzenia	49
3.7	Skrócona instrukcja.....	50
3.8	Zabezpieczenie hasłem.....	50
3.8.1	Ustawianie i zmiana hasła	51
3.8.2	Ustawienie zakresu działania hasła	51
3.8.3	Zresetuj hasło do ustawień fabrycznych	51
3.9	Inicjalizuj opcje.....	52
3.10	Reinstalacja domyślnych aplikacji	52
3.11	Opcje głosu	52
3.11.1	Vocalizer	52
3.11.2	Android	53
3.12	Profile językowe.....	54
3.13	Opcje globalne.....	54
3.13.1	Szczegóły opcji globalnych	55
3.14	Kopia zapasowa i resetowanie.....	58
3.15	Ustawienia systemu Android	58
4	Menedżer plików	60
4.1	Wprowadzenie	60
4.1.1	Poruszanie się po liście plików	60
4.1.2	Wybór folderów i plików	61
4.2	Praca z plikami i folderami.....	61
4.2.1	Wchodzenie i wychodzenie z folderu	61
4.2.2	Wysuwanie dysków USB i kart SD	62
4.3	Menu Plik.....	62
4.4	Menu Edycja	63
4.5	Menu Widok	63
4.6	Dostęp do dysków w chmurze	64
4.7	Korzystanie z okna adresu	65
5	Edytor tekstu	66
5.1	Menu Plik.....	66
5.2	Menu Edycja	67
5.3	Menu Wstaw	68

5.4	Menu Zaznacz	68
5.5	Menu Idź do	68
5.6	Menu Przeczytaj	68
5.7	Menu Układ	69
5.8	Różne funkcje	69
6	Notatnik	71
6.1	Menu Plik	71
6.2	Menu Edycja	72
6.3	Menu Wstaw	73
6.4	Menu Zakładka	73
6.5	Menu Idź do	73
6.6	Menu Przeczytaj	74
6.7	Menu Układ	75
7	E-mail – poczta elektroniczna	75
7.1	Uruchamianie poczty elektronicznej	75
7.2	Konfigurowanie konta	76
7.3	Zarządzanie kontami	79
7.4	Odbieranie wiadomości E-mail	80
7.5	Czytanie wiadomości	80
7.6	Pisanie wiadomości E-mail	82
7.6.1	Dołączenie pliku	83
7.6.2	Zapisywanie wiadomości E-mail w skrzynce nadawczej	83
7.7	Poruszanie się po kontaktach i skrynkach pocztowych	84
7.7.1	Zarządzanie skrynkami pocztowymi	84
7.7.2	Kopiowanie i przenoszenie do skrzynek pocztowych	85
7.7.3	Importowanie poczty e-mail	85
7.8	Zaawansowane funkcje wiadomości	86
7.8.1	Odpowiedz i odpowiedz wszystkim	86
7.8.2	Prześlij dalej wiadomość	86
7.8.3	Zapisywanie wiadomości E-mail	87
7.8.4	Wyszukiwanie wiadomości	87
7.8.5	Przejdź do nieprzeczytanej wiadomości	87
7.8.6	Aktywacja linków	88
7.9	Korzystanie z menu Narzędzia	88
7.9.1	Ustaw ścieżkę	88
7.9.2	Ustaw opcje	88

7.9.3	Ustawienia spamu	90
8	Media	92
8.1	Media Player	92
8.1.1	Używanie przycisków audio	92
8.1.2	Klawiatura brajlowska i funkcje zaawansowane	93
8.1.3	Menu Plik	94
8.1.4	Menu Odtwarzanie	94
8.1.5	Menu Nagrywanie	95
8.1.6	Menu Pozycja	96
8.1.7	Menu Zakładki	96
8.1.8	Menu Ustawienia	97
8.1.9	Radio internetowe	97
8.2	Radio FM	98
8.2.1	Słuchanie radia za pomocą wbudowanych głośników	98
8.2.2	Kontrola częstotliwości	98
8.2.3	Dodawanie i poruszanie się po stacjach	99
8.2.4	Nagrywanie radia FM	100
8.2.4.1	Zmiana folderu zapisu	100
8.2.5	Funkcje dodatkowe	101
8.3	Podkasty	101
8.3.1	Subskrybowanie podkastów	101
8.3.2	Poruszanie się po kanałach i odcinkach	102
8.3.3	Usuwanie zawartości	103
8.4	Radio Internetowe	103
8.4.1	Okno dialogu Radia Internetowego	104
8.4.2	Menu Radia Internetowego	105
8.4.3	Nagrywanie z radia internetowego	105
8.5	Nagrywanie	105
8.5.1	Tworzenie nagrań	105
8.5.2	Tworzenie nagrań w standardzie DAISY	106
8.5.3	Odtwarzanie nagrań	106
8.5.4	Ustawienia nagrywania	107
9	Książki	107
9.1	Odtwarzacz Daisy	107
9.1.1	Korzystanie z odtwarzacza Daisy	107
9.1.2	Menu Plik	109
9.1.3	Menu dokumentu	109
9.1.4	Zakładka	109

9.1.5	Nagłówek	109
9.1.6	Notki	110
9.2	Przeglądarka dokumentów	110
9.2.1	Ogólna nawigacja po dokumentach	110
9.2.2	Menu Plik	111
9.2.3	Menu Edycja	112
9.2.4	Menu Idź do	112
9.2.5	Menu Przeczytaj	112
9.2.6	Menu zakładki	113
9.3	Daisy Online	113
9.4	Pobieranie z BookShare	114
9.4.1	Pobieranie książek	114
9.4.2	Główne okno dialogowe „Pobieranie z BookShare”	115
9.4.3	Wyniki książki	116
9.4.4	Wyszukiwanie czasopism	116
9.4.5	Historia wyszukiwania	117
10	Organizer	118
10.1	Książka adresowa	118
10.1.1	Używanie funkcji "dodaj adres"	118
10.1.2	Ustaw pola adresu	119
10.1.3	Wyszukiwanie adresów	119
10.1.4	Ustawianie pól przeszukiwania adresu	119
10.1.5	Tworzenie kopii bezpieczeństwa i przywracanie listy adresowej	120
10.1.6	Import oraz Eksport CSV	120
10.1.7	Eksportowanie do CSV	121
10.1.8	Edytowanie usuwanie i zapamiętywanie adresów	121
10.1.9	Synchronizowanie kontaktów	121
10.2	Terminarz	122
10.2.1	Dodawanie wydarzenia	122
10.2.2	Ustawianie wydarzeń powtarzalnych	124
10.2.3	Znajdź wydarzenie	125
10.2.4	Modyfikacja, zapisywanie i usuwanie wydarzenia	126
10.2.5	Kopia zapasowa wydarzeń i przywracanie terminarza	127
10.2.6	Wiele kont i synchronizacja	128
10.2.7	Drukuj wydarzenia	128
10.2.8	Zapisz jako plik	128
10.2.9	Ustaw opcje daty i czasu	128
10.2.10	Ustawianie opcji alarmu	129

10.3	Menedżer Baz Danych	130
10.3.1	Menedżer tablic	130
10.3.1.1	Dodaj tablicę	131
10.3.1.2	Modyfikuj tablicę	132
10.3.1.3	Usuń tablicę.....	132
10.3.1.4	Ustaw domyślną tablicę.....	133
10.3.2	Dodaj rekord	133
10.3.3	Wyszukiwanie rekordów	134
10.3.4	Ustawianie opcji kopii zapasowej	135
10.3.5	Kopia zapasowa baz danych	135
10.3.6	Przywróć bazę danych	135
10.3.7	Importowanie i eksportowanie pliku CSV	136
10.3.7.1	Importowanie z pliku CSV	136
10.3.7.2	Dodawanie danych z pliku CSV do „Menedżera baz danych”	136
10.3.7.3	Eksportowanie do pliku CSV	137
10.3.8	Tworzenie tablicy z pliku CSV	137
11	Narzędzia Internetowe	139
11.1	Przeglądarka stron Internetowych	139
11.1.1	Menu Plik	139
11.1.2	Menu Edycja	139
11.1.3	Menu Idź do	139
11.1.4	Menu Czytaj	140
11.1.5	Menu Ulubione	140
11.1.6	Menu Opcje	140
11.1.7	Nawigowanie po elementach strony	140
11.1.8	Tabela	142
11.1.9	Odtwarzanie plików strumieniowych audio	144
11.2	Wyszukiwarka Google	144
11.2.1	Okno dialogowe Szukaj	144
11.2.2	Okno dialogowe wynik	145
11.2.3	Wybór przeglądarki	145
11.3	Wyszukiwanie w Wiki.....	145
11.4	Wyszukiwanie w Internecie.....	146
12	Dodatki	147
12.1	Przeglądarka plików Excela.....	147
12.1.1	Lista komend nawigacyjnych	147
12.1.2	Menu Plik	148

12.1.3	Menu Edycja	148
12.1.4	Menu Idź do	148
12.1.5	Menu Czytaj	149
12.1.6	Menu widok	149
12.2	Słownik	149
12.2.1	Czym jest słownik?	150
12.2.2	Praca ze słownikiem	150
12.2.3	Wybór odniesienia i wyszukiwanie	151
12.2.4	Przewodnik skrótów	151
12.2.5	Lista wpisów	153
12.2.6	Praca z definicjami	154
12.2.7	Dostęp do historii wyszukiwania	154
12.3	Tester kolorów	155
13	Narzędzia	156
13.1	Kalkulator	156
13.1.1	Funkcje podstawowe	157
13.1.2	Wyrażenia zmienne	158
13.1.2.1	Wywołaj wyrażenia.....	158
13.1.2.2	Skasuj wszystkie zapisane wyrażenia	158
13.1.2.3	Zapisz wyrażenia.....	159
13.1.2.4	Funkcje statystyczne	159
13.1.3	Funkcje pamięci	160
13.1.4	Funkcje sinus	161
13.1.5	Funkcje cosinus	161
13.1.6	Funkcje tangens	161
13.1.7	Funkcje logarytmiczne	162
13.1.8	Kopiuj do schowka	162
13.1.9	Konwerter jednostek	162
13.1.10	Wróć do wzoru	163
13.1.11	Ustawienia opcji	163
13.1.12	Wyjście	164
13.1.13	Przykłady obliczeń matematycznych	164
13.2	Braille Sense Math	166
13.2.1	Menu Plik	167
13.2.2	Menu Edycja	167
13.2.3	Menu Wykres	168
13.2.4	Menu Wynik	168

13.3	Sprawdź datę i czas.....	168
13.4	Zegar.....	168
13.5	Kompas.....	169
13.5.1	Opcje żyrokompasu	169
13.6	Budzik	170
13.6.1	Ustaw czas alarmu	170
13.6.2	Dźwięk alarmu	170
13.6.3	Powtórzenia	171
13.6.4	Czas trwania alarmu	171
13.6.5	Interwał dzwonienia	171
13.6.6	Liczba powtórzeń alarmu	171
13.6.7	Potwierdź/Anuluj	171
13.7	Stoper i minutnik.....	172
13.8	Terminal dla czytników ekranu.....	172
13.8.1	Schówek terminala	173
13.9	Sprawdź status sieci.....	174
13.10	Sprawdź stan baterii	174
13.11	Flashdisk kopia zapasowa / przywracanie	175
13.12	Formatowanie	175
13.13	Czas do automatycznego wyłączenia.....	176
13.14	Korzystanie z makr.....	176
13.14.1	Tworzenie makr	176
13.14.2	Wykonywanie makra	177
13.14.3	Menedżer makr	177
13.15	Uaktualnianie oprogramowania	178
13.15.1	Uaktualnianie systemu operacyjnego Braille Sense 6 MINI za pośrednictwem połączenia Internetowego	178
13.15.2	Uaktualnianie Systemu operacyjnego Braille Sense 6 MINI z nośnika	179
14	Instalacja i korzystanie z oprogramowania dodatkowego dla systemu Android.....	180
14.1	Instalowanie i używanie aplikacji na Androida.....	180
14.1.1	Korzystanie z klawiszy skrótów	182
14.2	Korzystanie z kompatybilnych akcesoriów.....	183
15	Używanie menu pomocy	185
16	Przewodnik dotyczący rozwiązywania problemów	186
16.1	Braille Sense 6 MINI nie włącza się	186
16.2	Nie słychać głosu	186
16.3	Głos jest zbyt szybki, aby go zrozumieć.....	186

16.4	Dźwięk głosu jest zbyt niski lub zbyt wysoki, aby go zrozumieć.....	186
16.5	Nie wiesz gdzie jesteś	186
16.6	Brak połączenia z Internetem.....	186
16.7	E-mail.....	186
16.8	Monitor brajlowski nie wyświetla brajla	187
16.9	Braille Sense 6 MINI nie odzywa się podczas korzystania ze Sklepu Play lub aplikacji Android.....	187
16.10	Menu BrailleSense nie są wyświetlane ani mówione	187
16.11	Braille Sense 6 MINI nie odpowiada	187
16.12	Pliki USB lub SD wydają się zawierać 0 bajtów	188
17	Podsumowanie komend	189
17.1	Kombinacje klawiszowe wspólne dla wszystkich programów	189
17.2	Komendy szybkiego uruchomienia.....	190
17.3	Menedżer plików	192
17.3.1	Klawisze nawigacyjne listy plików i listy menu	192
17.3.2	Klawisze nawigacyjne listy plików	192
17.3.3	Klawisze zaznaczania elementów (plików lub folderów)	192
17.3.4	Gorące klawisze dla menu Plik	192
17.3.5	Gorące klawisze dla menu Edycja.....	193
17.3.6	Gorące klawisze dla menu Widok	193
17.4	Edytor tekstu	193
17.4.1	Komendy menu Plik.....	193
17.4.2	Komendy menu Edycja.....	193
17.4.3	Komendy menu Wstaw	194
17.4.4	Komendy menu Zaznacz	194
17.4.5	Komendy Idź do	194
17.4.6	Komendy czytania.....	194
17.4.7	Komendy układu dokumentu.....	195
17.4.8	Różne gorące klawisze	195
17.5	Notatnik.....	196
17.5.1	Komendy menu plik	196
17.5.2	Komendy menu Edycja.....	196
17.5.3	Komendy menu Wstaw	196
17.5.4	Komendy menu Zaznacz	196
17.5.5	Komendy menu Idź do	197
17.5.6	Komendy Czytania	197
17.5.7	Komendy układu dokumentu.....	197

17.5.8	Różne gorące klawisze	197
17.6	Email	198
17.6.1	Gorące klawisze używane w skrzynce odbiorczej	198
17.6.2	Gorące klawisze wysyłania wiadomości, przesyłanie dalej, odpowiadanie i zapisywanie w folderze przechowywania poczty	199
17.6.3	Gorące klawisze do czytania i pisania wiadomości	199
17.7	Media.....	199
17.7.1	Media player	199
17.7.1.1	Komendy plików	199
17.7.1.2	Komendy odtwarzania	199
17.7.1.3	Komendy nagrywania	200
17.7.1.4	Gorące klawisze w karcie informacji o odtwarzaniu	200
17.7.1.5	Gorące klawisze w karcie listy odtwarzania	201
17.7.1.6	Komendy radia internetowego.....	201
17.7.2	Radio FM	201
17.7.3	Podkasty	202
17.7.4	Komendy radia internetowego	202
17.8	Książki.....	202
17.8.1	Odtwarzacz Daisy	202
17.8.2	Przeglądarka dokumentów	203
17.8.2.1	Komendy menu Plik	203
17.8.2.2	Komendy menu Edycja	204
17.8.2.3	Komendy menu Czytaj	204
17.8.2.4	Komendy menu Idź do.....	204
17.8.2.5	Komendy menu Zakładki.....	204
17.8.3	Daisy on-line	205
17.8.4	Pobieranie z Bookshare	205
17.9	Organizer.....	205
17.9.1	Książka Adresowa	205
17.9.1.1	Klawisze nawigacyjne w menu lub przy dodawaniu adresów	205
17.9.1.2	Klawisze nawigacyjne listy wyników wyszukiwania	205
17.9.1.3	Gorące klawisze dla komend.....	205
17.9.2	Terminarz	206
17.9.2.1	Gorące klawisze dla komend.....	206
17.9.2.2	Nawigacja klawiszami po wynikach listy wyszukiwania	206
17.9.3	Menedżer baz danych	206

17.10	Narzędzia Internetowe.....	207
17.10.1	Przeglądarka Internetowa.....	207
17.10.1.1	Gorące klawisze dla komend.....	207
17.10.1.2	Gorące klawisze wykorzystywane podczas odtwarzania plików audio w przeglądarce Internetowej.....	208
17.10.1.3	Gorące klawisze do czytania stron Internetowych	208
17.11	Dodatki.....	209
17.11.1	Przeglądarka plików Excela	209
17.11.1.1	Komendy nawigacji	209
17.11.1.2	Komendy menu Plik	209
17.11.1.3	Komendy menu Idź do.....	210
17.11.1.4	Komendy menu Czytania	210
17.11.1.5	Komendy menu Widok.....	210
17.11.1.6	Komendy menu Edycja.....	210
17.11.2	Słownik.....	211
17.12	Narzędzia	211
17.12.1	Kalkulator.....	211
17.12.2	Braille Sense Math	212
17.12.2.1	Menu plik.....	212
17.12.2.2	Menu Edycja.....	212
17.12.2.3	Menu Wykres	213
17.12.2.4	Menu Wynik.....	213
17.12.3	Kompas	213
17.12.4	Budzik.....	213
17.12.5	Stoper i minutnik.....	213
17.12.6	Terminal dla czytnika ekranów	213
17.12.7	Polecenia makro.....	213
17.12.8	Inne polecenia	214
17.13	Ustawienia.....	214
17.13.1	Ustawianie daty i czasu	214
17.13.2	Menedżer Bluetooth.....	214
17.13.3	Utwórz / przywróć z kopii zapasowej.....	214
17.13.4	Ochrona hasłem	215
17.14	Polecenia czytnika ekranu	215
17.14.1	Ruchomy fokus	215
17.14.2	Podczas edycji tekstu.....	216

17.14.3 Funkcje klawiszy multimedialnych w "trybie aplikacji" 216

1. Wprowadzenie

1.1 Czym jest „Braille Sense 6 MINI”?

Braille Sense 6 MINI jest brajlowskim notatnikiem opracowanym i wyprodukowanym przez HIMS dla niewidomych i niedowidzących. Przy pomocy Braille Sense 6 MINI można wykonać następujące zadania:

1. Czytanie plików TXT, BRF, RTF, PDF, EPUB oraz Microsoft Word, Excel i PowerPoint. Tworzenie notatek lub sformatowanych dokumentów i E-maili, drukowanie dokumentów tekstowych za pomocą drukarki atramentowej, drukowanie dokumentów brajlowskich po podłączeniu drukarki brajlowskiej.
2. Odtwarzanie plików multimedialnych, książek DAISY, radia FM oraz filmów w YouTube przesyłanie strumieniowe treści z usług innych firm, takich jak Apple Music i Netflix.
3. Organizowanie spotkań i kontaktów, które można zsynchronizować z kontem Google.
4. Obliczanie równań matematycznych z wykorzystaniem naukowego kalkulatora, ustawianie alarmów i kalendarza.
5. Braille Sense 6 MINI umożliwia także odczytywanie na linijce brajlowskiej informacji wyświetlanych na ekranie komputera lub urządzenia, poprzez podłączenie go przez port USB lub Bluetooth. Do realizacji tego zadania konieczne jest zainstalowanie na komputerze lub urządzeniu odpowiedniego oprogramowania czytającego takiego jak Jaws, NVDA, SuperNova, System Access, VoiceOver dla systemu Mac i iOS oraz TalkBack dla systemu Android.
6. Wbudowany odbiornik GPS oraz cyfrowy kompas pozwala na niezależną orientację w terenie, bez konieczności korzystania z urządzeń zewnętrznych.
7. Pobieranie i instalowanie aplikacji innych firm ze Sklepu Google Play.
8. Korzystania z usług Google, takich jak Dysk, Dokumenty, Arkusze, Prezentacje i Classroom za pośrednictwem naszego czytnika ekranu, specjalnie dostosowanego do tych aplikacji.
9. Udział i prezentowanie się na wirtualnych spotkaniach lub konferencjach za pośrednictwem Zoom, Google Meet, Microsoft Teams lub innych dostępnych platform.
10. Uzyskanie informacji i wykonywanie funkcji za pomocą głosu za pomocą dołączonego Asystenta Google lub asystentów głosowych innych firm, takich jak Amazon Alexa.
11. Łączenie się ze swoim ulubionym inteligentnym zegarkiem, aby mieć przenośny dostęp do powiadomień i usług BrailleSense.
12. Korzystania z wbudowanej 13-megapikselowej kamery lub zewnętrznej kamery USB do skanowania materiałów drukowanych, dołączania do wideokonferencji lub uzyskanie pomocy wzroku od przyjaciół i rodziny lub za pośrednictwem aplikacji, takich jak Envision lub AIRA.
13. Korzystania z 3 dostępnych portów hosta USB, aby podłączyć i używać kompatybilne urządzenia, takie jak przenośne monitory USB, klawiatury i myszy, urządzenia audio USB, drukarki i inne urządzenia peryferyjne USB zgodne z systemem Android.

1.2 **Sprzęt**

W celu pełnego i komfortowego wykorzystywania Braille Sense 6 MINI należy zapoznać się z rozmieszczeniem poszczególnych przycisków oraz portów na urządzeniu oraz z funkcjami, jakie przyciski i porty te spełniają.

Ta część instrukcji ma na celu omówienie konfiguracji sprzętowej Braille Sense 6 MINI.

W celu zapoznania się z Braille Sense 6 MINI, należy umieścić urządzenie na płaskiej powierzchni, np. takiej jak stół.

Teraz opisane zostaną poszczególne strony urządzenia, podstawowe funkcje każdego klawisza oraz portu. Panele będą omawiane w następującym porządku: górny panel, prawy panel, lewy panel, tylny panel i przedni panel.

1.2.1 **Panel górny**

Na górnym panelu Braille Sense 6 MINI znajduje się klawiatura zawierająca 6 klawiszy w układzie Perkinsa, Odstęp, Backspace i Enter. Klawisze Backspace i Enter to odpowiednio punkty 7 i 8 w brajlu komputerowym.

W tym samym wierszu, gdzie znajduje się klawisz Odstęp są też klawisze Ctrl i Alt oraz 4 owalne klawisze funkcyjne. Przesuwając się od lewej do prawej strony mamy: F1, F2, Ctrl, Odstęp, Alt, F3 i F4.

Poniżej klawiatury znajduje się 20 znakowa linijka brajlowska. Ponad nią umieszczone są przyciski pozycji kursora, które odpowiadają 20 komórkom brajlowskim. Przyciski te są wykorzystywane w czasie edycji dokumentów jako "Przyciski Pozycji Kursora" dla odpowiadających im 20 komórkom brajlowskim. Przyciski pozycji kursora służą także jako klawisze skrótów do nawigowania na polach list i grup oraz w określonych miejscach na urządzeniu. Co 5 przycisk pozycji kursora jest oznaczony wystającym punktem dla łatwiejszej orientacji.

Po obu stronach linijki brajlowskiej znajdują się po dwa klawisze w kształcie kapsułki. Nazywane są one "przyciskami przewijania" „Do góry” i „Do dołu”. Przyciski przewijania mogą służyć do poruszania się po menu, polach, listach lub tekście. Za pomocą przycisków przewijania można przewijać długość tekstu, akapit, wiersz, zdanie lub znak. Przyciski przewijania lewe i prawe można niezależnie ustawić w Opcjach globalnych (zobacz rozdział 3.12).

1.2.2 **Prawy boczny panel**

Prawa krawędź Braille Sense 6 MINI zawiera 2 porty USB C. Port USB C znajdujący się najbliżej tyłu urządzenia służy do zasilania i ładowania urządzenia, a także do podłączenia do komputera w celu wykorzystania jako monitor brajlowski, do przesyłania danych lub obsługi BrailleSense za pomocą oprogramowania towarzyszącego Android dla systemu Windows. Port USB C znajdujący się najbliżej przodu urządzenia służy do podłączenia przenośnych monitorów wideo i obsługuje również inne zgodne urządzenia USB C. Aby wyeliminować nieporozumienia co do tego, który port oferuje jakie funkcje, na

obudowie w pobliżu górnego portu umieszczono wskaźniki alfabetu Braille'a: litera p dla portu zasilania i danych.

1.2.3 Lewy boczny panel

Po lewej stronie urządzenia przesuwając palec w stronę tyłu urządzenia można wyczuć dwa małe przyciski służące do zwiększania i zmniejszania głównej głośności urządzenia. Pierwszy przycisk zmniejsza głośność, a drugi zwiększa głośność urządzenia.

Zaraz za przyciskami głośności znajdują się dwa małe gniazda słuchawkowe. Pierwsze gniazdo służy do podłączenia słuchawek stereofonicznych, drugie powyżej służy do podłączenia mikrofonu stereofonicznego lub liniowego źródła nagrywania.

1.2.4 Panel przedni

Po lewej stronie panelu przedniego znajdziemy przełącznik 3 pozycyjny. Jest to przełącznik blokady klawiszy. Ten przełącznik został wyjaśniony bardziej szczegółowo w rozdziale 2.11 niniejszego podręcznika.

Na prawo od blokady klawiszy znajduje się kolejny przełącznik 3 pozycyjny. Jest to przełącznik „Tryb Mediów” i określa jaki typ zawartości ma być obsługiwany przez klawisze multimedialne. Ten przełącznik został wyjaśniony bardziej szczegółowo w następnym rozdziale.

Na prawo od przełącznika „Tryb mediów” znajduje się 5 przycisków, a środkowy oznaczony jest kropką. Te przyciski sterują multimediami i odtwarzaniem DAISY, a także zapewniają klawisze skrótów dla innych obszarów urządzenia, gdy są ustawione w Trybie Aplikacji. Jak wyjaśniono powyżej, typ zawartości sterowanej przez te przyciski zależy od położenia przełącznika "Tryb mediów". Te pięć przycisków zostało omówione w kolejnych rozdziałach tego podręcznika.

Na prawo od przycisków multimedialnych jest przycisk Zasilania. Aby włączyć urządzenie, należy nacisnąć i przytrzymać przycisk do momentu usłyszenia dźwięku i poczucia wibracji. Przy pierwszym uruchomieniu urządzenia może zająć to trochę czasu.

Po uruchomieniu urządzenia możemy szybko nacisnąć przycisk Zasilania, aby wprowadzić urządzenie w tryb uśpienia „Ekran wyłączony”. Jest to podobne do blokowanie ekranu telefonu lub tabletu. Ponowne szybkie naciśnięcie odblokuje urządzenie i powróci do miejsca, w którym zostało uśpione urządzenie. Naciśnięcie i przytrzymanie przycisku Zasilania wyłączy kompletnie urządzenie.

1.2.5 Spód urządzenia

Na spodzie urządzenia znajduje się komora na baterię, głośnik i kamera. Jedna z dłuższych krawędzi baterii jest zaokrąglona. Ta zaokrąglona krawędź powinna być umieszczona wzdłuż tylnej krawędzi obudowy urządzenia. Aby włożyć akumulator, należy wyrównać boczne wypustki akumulatora z bocznymi ściankami komory akumulatora. Obracamy baterię do przodu, aż usłyszymy kliknięcie. Na baterii, w pobliżu lewego i prawego końca, znajdują się dwie przesuwne blokady. Po włożeniu baterii przesuwamy prawą zasuwkę w prawo tak aby zablokować włożoną baterię. Lewa zasuwka jest wyposażona w sprężynkę, która automatycznie ustawia ją w pozycji blokady baterii. Jeśli chcemy wyjąć

baterię, należy obie zasuwki przesunąć do siebie w kierunku środka urządzenia tak aby zwolnić blokady.

W komorze baterii znajduje się gniazdo karty Micro SD. Gniazdo to jest umieszczone w pobliżu styków zasilających. Aby włożyć kartę do gniazda Micro SD, należy ją wsunąć, aż poczujemy, że się zatrzasnęła. Aby wyjąć kartę, należy delikatnie nacisnąć i puścić kartę. Karta wyskoczy na tyle, że będziemy mogli ją chwycić palcami i usunąć.

Kamera o rozdzielczości 13 Megapikseli znajduje się w pobliżu środka spodu urządzenia. Aplikacje do OCR i przechwytywania zdjęć można pobrać ze Sklepu Google Play. Aby uzyskać najlepsze wyniki, należy trzymać Polarisa MINI nad papierem 20 - 30 cm, tak aby kamera była centralnie nad tekstem.

Gratulacje! Teraz znamy podstawowe funkcje przycisków i portów Braille Sense 6 MINI. W dalszej części instrukcji omówione zostaną każde funkcje w bardziej szczegółowy sposób, aby zmaksymalizować potencjał Braille Sense 6 MINI.

1.3 Specyfikacja sprzętowa Braille Sense 6 MINI

- 1) System Operacyjny: Android 10.
- 2) Pamięć wewnętrzna: 128GB UFS 2.1 (około 100GB dostępnych dla użytkownika).
- 3) Pamięć RAM: 6GB LPDDR4X.
- 4) Procesor: Octa-core (4x2.0GHz A76, 4x2.0GHz A55).
- 5) Bateria: Litowo-polimerowa (wyjmowana), 3400mAh.
- 6) Czas pracy na baterii: około 12 godzin (przy włączonym Brajlu i TTS, a głośnik wewnętrzny ustawiony w połowie głośności).
- 7) Klawiatura: Klawiatura brajlowska 9 klawiszy w układzie Perkinsa, Ctrl i Alt, 4 przyciski funkcyjne, 20 przycisków pozycji kursora, 4 przyciski przewijania.
- 8) Dodatkowe przyciski i przełączniki: przełącznik blokady klawiatury, przełącznik Trybu Mediów, 5 przycisków multimedialnych.
- 9) Monitor Brajlowski: 20 odświeżalnych modułów brajlowskich.
- 10) Wyjście video: USB-PD (Power Delivery) do HDMI przez USB-C.
- 11) Sieć bezprzewodowa: Wi-Fi 802.11ac, Dual-band, 2T2R MU-MIMO (kompatybilne z IEEE a/b/g/n), Bluetooth: 5.1 tryb podwójny dla LE i Klasycznego.
- 12) Czujniki: GPS, RTC, akcelerometr, kompas, żyroskop.
- 13) Kamera: 13 MP wewnętrzna kamera Sony, obsługiwana zewnętrzna kamera przez USB.
- 14) Interfejsy: USB-C x 2, gniazdo karty microSD (obsługuje FAT32 i exFAT).
- 15) Dźwięk: wewnętrzny głośnik mono, wyjście dla słuchawek stereofonicznych.
- 16) Nagrywanie dźwięku: wewnętrzny stereofoniczny mikrofon, gniazdo Jack dla podłączenia zewnętrznego mikrofonu stereofonicznego/liniowego, mikrofon zestawu słuchawkowego, obsługa dźwięku przez USB.
- 17) Generator wibracji: zainstalowany.

1.4 Pamięć w Braille Sense 6 MINI

Braille Sense 6 MINI posiada 6GB pamięci RAM i 128GB pamięci Flash. Pamięć RAM jest pamięcią zarezerwowaną dla działających programów. Pamięć ta jest tymczasowym "magazynem" danych, na których użytkownik aktualnie pracuje. Dane zapisane w pamięci RAM znikną, jeśli bateria się wyczerpie, a urządzenie nie będzie podłączone do zasilacza. Podobny efekt będzie miał restart urządzenia. Dane znajdujące się w pamięci, Flash nie znikną po restarcie lub wyczerpaniu baterii.

2 Funkcje podstawowe

2.1 Jak używać poleceń?

Wszystkie komendy używane w Braille Sense 6 MINI są dostępne poprzez różne kombinacje klawiszy brajlowskich. W tym podręczniku znak "-" jest używany do wskazywania kombinacji klawiszy. Przykładowo zapis "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" oznacza, że najpierw należy nacisnąć klawisz "Odstęp" a następnie, trzymając wciśnięty Odstęp, nacisnąć literę "z (punkty 1-3-5-6)" z klawiatury brajlowskiej. Po takim wciśnięciu klawiszy należy je jednocześnie zwolnić. Jednym z ważniejszych do zapamiętania poleceń jest właśnie "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" ponieważ pozwala ono wycofać się z dowolnego programu lub dowolnego menu, w przypadku, gdy zostanie przyciśnięty nieprawidłowy klawisz. Większość poleceń można wykonywać poprzez przyciśnięcie klawisza "Enter".

- **Uwaga:** w aplikacjach systemu Android „Odstęp-Z” służy jako przycisk "Wstecz". Możemy też użyć "Odstęp-E" lub "F4" jako przycisku "Wstecz" w Androidzie, aby cofnąć się o jeden ekran lub wyjść z aktualnej funkcji lub aplikacji.

2.1.1. Podstawowe wiadomości i komunikaty

Jeżeli w terminarzu zapisaliśmy plan zajęć na dzisiejszy dzień Braille Sense 6 MINI poinformuje nas np. planowanych spotkaniach w dniu, na który zostały zaplanowane. Gdy Braille Sense 6 MINI wyświetli komunikat np. o planowanych spotkaniach możliwe będzie poruszanie się w obrębie naszego planu dnia w taki sposób jak czynilibyśmy to normalnie po otwarciu programu "Terminarz". Aby opuścić "Terminarz" należy nacisnąć "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" lub "Odstęp-e (punkty 1-5)", a następnie uruchomić inny program.

Jeżeli plan zajęć na dzisiejszy dzień nie ma być wyświetlany z terminarza zaraz po uruchomieniu Braille Sense 6 MINI należy w menu "Opcje globalne" wyłączyć "Sprawdź dzisiejszy plan dnia", co zostanie dokładnie omówione w rozdziale 3.

Jeżeli Braille Sense 6 MINI zostanie wyłączony podczas pracy dowolnego programu, a następnie ponownie włączony, wówczas Braille Sense 6 MINI poda nazwę programu, jaki pracował przed jego wyłączeniem. Jeżeli Braille Sense 6 MINI zostanie wyłączony podczas pracy edytora tekstu, wówczas po ponownym włączeniu urządzenie zakomunikuje nie tylko nazwę programu, ale i nazwę oraz status pliku, nad którym pracowaliśmy.

Jeżeli do Braille Sense 6 MINI zostanie podłączony zewnętrzny zasilacz sieciowy wówczas urządzenie powie „Podłączono Zasilacz”. Natomiast, gdy zasilacz zostanie odłączony wówczas Braille Sense 6 MINI zakomunikuje „Zasilacz odłączony”.

Usłyszymy również powiadomienia z systemem Android i aplikacji. Możemy przeglądać powiadomienia Android naciskając „Odstęp-1-2-3-4-5-6” oraz możemy usunąć większość powiadomień za pomocą „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”. Naciskamy „Enter” w powiadomieniu, aby otworzyć powiązany program. Możemy kontrolować jakie powiadomienia i alerty mają być obsługiwane w Opcjach globalnych (zobacz rozdział 3).

2.2 Koncepcja menu

Menu główne, które zostaje otwarte po uruchomieniu urządzenia zawiera listę podstawowych programów oraz opcji dostępnych dla użytkownika.

Jeżeli użytkownik z dostępnej listy menu wybierze jakąś pozycję to, o ile istnieje dla niej jakieś menu podrzędne, menu takie zostanie uaktywnione. Jeżeli menu podrzędne nie istnieje Braille Sense 6 wykona po prostu polecenie, na którym naciśnięto "Enter". Proces ten nazywamy wyborem z menu.

Nawigacja po menu jest bardzo prosta.

Aby wyświetlić menu należy nacisnąć Odstęp-m (punkty 1-3-4) lub F2, a następnie chcąc przemieścić się do poprzedniego elementu menu nacisnąć strzałkę w górę (górny przycisk przewijania), lub Odstęp-1. Gdy chcemy przemieścić się do następnego elementu menu należy nacisnąć strzałkę w dół (dolny przycisk przewijania), lub Odstęp-4.

Chcąc przejść do pierwszej pozycji w menu należy przycisnąć "Odstęp-1-2-3". Aby przejść do ostatniej pozycji w menu należy przycisnąć "Odstęp-4-5-6". Gdy stoimy na pierwszym elemencie menu, klawisz „Backspace” przeniesie nas do menu nadrzędnego. Jeżeli chcemy wyświetlić nazwę aktualnej pozycji menu ponownie, należy przycisnąć klawisze "Odstęp-r (punkty 1-2-3-5)". Aby otworzyć menu podrzędne lub uruchomić bieżący element naciskamy „Enter”.

Można też po prostu nacisnąć literę, która wyświetlona jest w nawiasie po nazwie elementu menu. Taka litera jest skrótem klawiszowym. Polecenia mogą być także uruchamiane bez potrzeby uaktywniania menu. Dokonuje się tego za pomocą tzw. gorących klawiszy.

Nazwy poszczególnych pozycji menu są wyświetlane na linijce brajlowskiej oraz wypowiedane przez syntezytor mowy. Klawisze skrótu to litery umieszczone w nawiasach bezpośrednio po nazwie polecenia z menu, podczas gdy gorące klawisze to kombinacje kilku klawiszy w zestawieniach z takimi klawiszami jak "Enter", "Odstęp" lub "Backspace". Jeżeli dla jakiegoś polecenia menu dostępny jest gorący klawisz to informacja ta jest umieszczona zaraz po skrócie klawiszowym.

Przykładowo, jeżeli jesteśmy w edytorze tekstu i naciśniemy "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub "F2", a następnie naciśniemy "Enter" na opcji "plik" usłyszymy "nowy (n) rozwijane Enter-n". Wypowiedziane słowo "nowy" reprezentuje funkcję. Litera "n (punkty 1-3-4-5)" jest literą, którą należy przycisnąć, gdy znajdujemy się w menu "plik" i gdy szybko chcemy wybrać "nowy". Kombinacja "Enter-n" posłuży nam do szybkiego uruchomienia polecenia "nowy" w dowolnym momencie pracy z edytorem tekstu bez konieczności uruchamiania podstawowego poziomu menu. Tak więc w naszym przykładzie umieszczona w nawiasie litera (n) jest skrótem klawiszowym, podczas gdy "Enter-n" to gorący klawisz. W przypadku klawiszy skrótów naciśnięcie klawisza "Enter" oznacza konieczność naciśnięcia kombinacji "Odstęp Enter" a naciśnięcie klawisza "Backspace" oznacza konieczność naciśnięcia kombinacji "Odstęp Backspace", gdzie funkcję klawisza "Enter" pełni punkt ósmy, a funkcję klawisza "Backspace" punkt siódmy.

Ważnym jest, aby zauważyć, że nie wszystkie klawisze skrótów działają z dowolnego miejsca w Braille Sense 6. Niektóre polecenia będą działać tylko wtedy, gdy znajdujemy się we właściwym dla nich programie. Na przykład: jeżeli chcemy uruchomić polecenie edytora tekstu "nowy dokument", to nie możemy zrobić tego z poziomu menu "Program". Kombinacja "Enter-n punkty 1-3-4-5" uruchomi polecenie "nowy dokument" tylko wtedy, gdy znajdujemy się w edytorze tekstu.

Najszybciej można je wywołać naciskając klawisz funkcyjny "F1". Menu "program" jest najważniejszym (głównym) menu w całym Braille Sense 6. Możemy uzyskać dostęp do wszystkich programów, ustawień opcji, narzędzi i pomocy z tego menu, jak również w Sklepie Play oraz zainstalowanych aplikacji na Androida.

Menu "program" składa się z 4 programów: Menedżer Plików, Edytor Tekstu, Notatnika i Poczty E-mail i 7 podmenu: Media, Książki, Organizator, Narzędzia Internetowe, Dodatki, Narzędzia i Ustawienia. Na końcu menu znajduje się Pomoc, Sklep Play, Wszystkie Aplikacje (która wyświetla listę wszystkich natywnych Aplikacji na Androida zainstalowanych na urządzeniu), Informacje o BrailleSense, Dodatki Opcjonalne.

Pierwszym elementem menu "Program" jest "Menedżer Plików". Jeśli naciśniemy klawisz "Odstęp-4" na linijce brajlowskiej zostanie wyświetlony następny element z menu, a syntezytor wypowie jego nazwę. Jeśli klawisz "Odstęp-4" zostanie przyciśnięty kilka razy w krótkich odstępach czasu, spowoduje to wyświetlenie menu „Dodatki Opcjonalne”. Menu „Dodatki Opcjonalne” jest ostatnim elementem menu „Program”.

Możemy również przeskoczyć do menu „Dodatki Opcjonalne” naciskając kombinację klawiszy "Odstęp - 4-5-6", gdy wyświetlany jest "Menedżer plików" spowoduje to przejście do ostatniej pozycji w menu, gdy naciśniemy "Odstęp-1-2-3" Braille Sense 6 ponownie zakomunikuje „Menedżer plików”. Oznacza to, że naciśnięcie kombinacji klawiszy "Odstęp-4-5-6" przenosi na ostatnią pozycję menu "program", a kombinacji "Odstęp-1-2-3" przenosi na pierwszą pozycję tego menu. Aby uruchomić program lub podmenu należy nacisnąć „Enter”. Jeżeli chcemy przemieścić się z aktualnego menu do menu nadrzędnego wykorzystujemy do tego celu klawisze "Odstęp-e (punkty 1-5)" lub „F4”.

Menu „Media” zawiera: „Media player”, „Radio FM”, „Podcasty”, „Radio Internetowe” i „Nagrywanie”.

Menu „Książki” zawiera: „Odtwarzacz DAISY”, „Przeglądarka dokumentów”, „DISY Online” oraz „Pobieranie z BookShare”.

Menu „Organizer” zawiera: „Książkę adresową”, „Terminarz”, „Menedżer baz danych” oraz listę „Do zrobienia”..

Menu „Narzędzia Internetowe” zawiera „Przeglądarkę Internetową”, „Wyszukiwarkę Google”, „Wyszukiwanie w Wiki” oraz "BrailleSense ChatGPT".

Menu „Dodatki” zawiera: Przeglądarkę plików Excela, Tester kolorów oraz trzy gry: gra w kości, gry pamięciowe, oraz ruletkę.

Menu „Narzędzia” zawiera: „Kalkulator”, „BrailleSense Math”, „Sprawdź datę i czas”, „Zegar”, „Kompas”, „Budzik”, „Stoper i minutnik”, „Terminal dla czytników ekranu”, „Sprawdź status sieci”, „Sprawdź stan baterii”, „Flashdisk kopia zapasowa/przywracanie”, „Formatuj”, „Ustaw czas do automatycznego wyłączenia”, "Menedżer Makr" i „Aktualizacja oprogramowania”.

Menu „Ustawienia” zawiera: „Ustaw datę i czas”, „Ustawienia połączenia sieciowego”, „Menedżer Bluetooth”, „Menedżer menu”, „Utwórz/przywróć z kopii zapasowej”, „Nazwa urządzenia”, „Skrócona instrukcja obsługi”, „Zabezpieczenie hasłem”, „Ustawienia fabryczne”, „Przeinstaluj domyślne aplikacje”,

„Opcje głosu”, „Profile językowe”, „Opcje Globalne”, „Kopia zapasowa i resetowanie” i „Ustawienia systemu Android”.

Menu „Pomoc” składa się z rozdziałów podręcznika.

Element „Sklep Play” otwiera Sklep Google Play, gdzie możemy wyszukiwać i pobierać natywne aplikacje na Androida.

Menu „Wszystkie Aplikacje” wyświetlają listę wszystkich natywnych aplikacji na Androida zainstalowanych w urządzeniu. W dostarczonym urządzeniu lista ta zawiera podstawowe aplikacje takie jak: YouTube, YouTube Music, Chrome, Photos, Duo i Drive. To menu zawiera też „Instalator aplikacji” pozwalający na pobieranie i instalowanie popularnych aplikacji dostępnych dla systemu Android.

Okno dialogowe „Informacje” zawiera informacje o prawach autorskich i wersji BrailleSense 6, a także wersję systemu operacyjnego, wersję oprogramowania sprzętowego BrailleSense 6 i inne przydatne elementy, takie jak adres Mac i numer klucza. Gdy otwarte jest okno dialogowe „Informacje”, możemy zapisać informacje o BrailleSense 6, naciskając przycisk „Tab (Spacja-4-5 lub F3)”, aby przejść do przycisku „Zapisz” i naciskając „Enter”. Urządzenie wyświetla komunikat „Pomyślnie zapisano” i powraca do przycisku „Zapisz”. Zapisany plik nosi nazwę „bs-information.txt” i jest przechowywany na dysku „flashdisk” w celu zapewnienia łatwego dostępu.

Menu „Opcjonalne dodatki” zawiera programy napisane specjalnie dla BrailleSense, ale nie są z nim dostarczane z różnych powodów. Są dostępne z tego menu w celu wygodnego pobrania i zainstalowania dla tych, którzy ich potrzebują. Obszar „Pobierz” menu „Opcjonalne dodatki” wyświetla dostępne programy na liście wraz z menu, w którym zostaną zainstalowane. Na wybranym programie naciskamy „Enter”, aby go pobrać i zainstalować.

Więcej informacji znajdziemy w rozdziałach dotyczących poszczególnych programów. Informacje na temat korzystania z aplikacji na Androida można znaleźć w rozdziale 13.

W dowolnym punkcie menu „Program” lub w jakimkolwiek menu podrzędnym przyciśnięcie klawisza „F1” spowoduje natychmiastowe przeniesienie się do pierwszej pozycji menu głównego. Ponieważ menedżer plików jest pierwszym elementem tego menu, zawsze ta pozycja zostanie wyświetlona.

Istnieją również globalne polecenia szybkiego uruchamiania dla każdego programu na urządzeniu, składające się głównie z F1 lub F3 i kombinacji liter lub kropki. Te szybkie polecenia uruchamiania natychmiast uruchamiają aplikację z dowolnego miejsca na Braille Sense 6. Pełną listę poleceń szybkiego uruchamiania zawiera rozdział 15.2.

Możemy także wyszukiwać aplikacje i odinstalowywać aplikacje inne niż BrailleSense z menu głównego / listy Wszystkie aplikacje. Aby odinstalować dowolną aplikację innej firmy, naciskamy „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”, gdy się na niej ustawimy. Jeśli na pewno chcemy odinstalować aplikację, pojawi się monit, naciśnij „Enter”, aby potwierdzić.

Wyszukiwanie aplikacji może być przydatne, jeśli mamy zainstalowanych wiele aplikacji lub chcemy zobaczyć, które aplikacje mamy w określonej kategorii, takiej jak poczta lub muzyka. Naciśnięcie „Odstęp-F (punkty 1-2-4)” z menu głównego / listy wszystkich aplikacji, a zostaniemy poproszeni

o wpisanie wyszukiwanego hasła. Wpisujemy go i naciskamy Enter, a zostaną wyświetlone wyniki pasujące do wyszukiwania.

Aby uruchomić aplikację z listy należy nacisnąć „Enter”. Aby odinstalować aplikację dowolnej firmy należy nacisnąć „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”.

2.2.1 Znaki kontrolne

Braille Sense 6 MINI wykorzystuje kilka symboli kontrolnych, aby zwrócić uwagę na wyświetlany typ informacji: przykładami są elementy listy, menu i pola edycji. Symbole te mogą pojawić się „przed” lub „po” tekście lub możemy ustawić pojawianie się tych informacji na „Wyłączone”. Sposób wyświetlania tych informacji jest określany przez ustawienie „Informacja o kontrolce” w oknie dialogowym „Opcje globalne”. Domyślna wartość jest ustawiona na „Przed”.

- **Uwaga:** W przeglądarce internetowej symbole są wyświetlane, nawet jeśli „Informacje o kontrolce” są ustawione na "wyłączone".

Jak wyjaśniono powyżej, znaki kontrolne pojawia się przed lub za tekstem. Na przykład jeśli „Informacja o kontrolce” jest ustawiona na „Przed” i przywołamy program menu „Edytor tekstu”, Braille Sense wyświetli „MN Plik (f) rozwijane”.

Poniższa tabela zawiera nazwy oraz znaki symboli kontrolnych, które pojawiają się przed poszczególnymi nazwami elementów menu.

Nazwa

Symbol

Komentarze

Menu - mn - Oznacza to, że we wskazanej pozycji menu istnieje submenu.

Element menu - emn - Oznacza to, że we wskazanej pozycji menu nie istnieje submenu..

Element listy - eln - Nazwa elementu po takim symbolu reprezentuje nazwę elementu na dowolnej liście.

Pole edycji - pe - Nazwa elementu po takim symbolu reprezentuje nazwę pola edycji. Pole edycji można znaleźć po tej nazwie. W przeglądarce stron Internetowych symbol „pe” może się pojawić bez nazwy pola edycji. Pola edycji poprzedzone symbolem „pe” są jednoliniowe.

Rozszerzone Pole Edycji - rpe - Ten symbol także reprezentuje pola edycji. Są to jednak pola, w których można pisać więcej niż jedną linię tekstu.

Komputerowe Pole Edycji - kpe - W polu edycyjnym oznaczonym tym symbolem można wpisywać w Brajlu typu ASCII.

Lista Rozwijana - lr - Symbol ten oznacza pole listy rozwijanej, w którym użytkownik ma możliwość wyboru z pomiędzy rozwijalnych pozycji.

Pole Edycji z Listą Rozwijaną - el - W polu oznaczonym tym symbolem użytkownik może wybrać pozycje z listy za pomocą klawiszy strzałek lub wpisać ją ręcznie.

Przycisk wprowadzenia - pw - Symbol pw towarzyszy wszystkim pytaniom, na które użytkownik może odpowiedzieć tak lub nie po między odpowiedziami użytkownik może przełączać się naciskając klawisz "Odstęp" lub "Backspace".

Pole Statyczne - st - Symbol ST towarzyszy dowolnej kontrolce, w której wyświetlany jest status.

Link - ln - Symbol ten oznacza odnośnik do strony Internetowej.

Kotwica - kt - Oznacza to, że jest kotwica na stronie Internetowej.

Przycisk Opcji - po - Symbol ten oznacza przycisk opcji, który umożliwi zaznaczenie opcji poprzez przyciśnięcie klawisza strzałki w górę, klawisza strzałki w dół, klawisza odstępu lub klawisza Backspace.

Przycisk Opcji Włączony - (x) - Oznacza to, że przycisk opcji jest zaznaczony w przeglądarce Internetowej.

Przycisk Opcji Nie Włączony - ( ) - Oznacza to, że przycisk radio nie jest zaznaczony w przeglądarce Internetowej.

Pole Wyboru Oznaczone - [x] - Oznacza to, że pole wyboru jest zaznaczone w przeglądarce Internetowej.

Pole Wyboru Nieoznaczone - [ ] - Oznacza to, że pole wyboru nie jest zaznaczone w przeglądarce Internetowej.

- **Uwaga:** Linki, kotwice i pola wyboru są zakładkami tylko, gdy używana jest przeglądarka Internetowa.

Symbole te pomagają zrozumieć z jakim typem menu lub pola mamy do czynienia. Przykładowo, jeśli "MN", "MI" lub "LI" zostanie wyświetlone przed nazwą elementu, oznaczać to będzie, że można się przemieszczać od elementu do elementu wykorzystując klawisze strzałek w górę lub w dół. Jeśli zostanie wyświetlone „ECB”, „EB”, „CB” lub „MBE”, użytkownik będzie musiał wprowadzić żądaną literę na pozycji kursora. Jeśli zostanie wyświetlone „BT” można nacisnąć klawisz „Enter”.

2.3 Używanie klawiszy funkcyjnych

W Braille Sense 6 MINI są cztery klawisze funkcyjne. Za pomocą tych klawiszy można otwierać menu, zamykać zadania oraz przemieszczać się do innych elementów menu.

Przyciśnięcie klawisza „F1”, niezależnie od tego, w którym miejscu Braille Sense 6 MINI właśnie się znajdujemy, zawsze spowoduje natychmiastowe przejście do menu „Program”. Klawisz „F1” może być także użyty z klawiszem skrótu dla dowolnego elementu z menu „Program”. Przykładowo, jeśli uruchomiony jest edytor tekstu, to przeglądarkę Internetową można uruchomić używając kombinacji klawiszy „F1-b (punkty 1-2)”.

W każdym programie klawisz „F2” otwiera menu tego programu.

- **Uwaga:** Możemy również użyć „Odstęp-m (punkty 1-3-4)”, aby wywołać tą funkcję.

Klawisz "F3" wykonuje tę samą czynność co klawisz Tab ("Odstęp-4-5"). Natomiast kombinacja klawiszy "Odstęp-F3" jest równoważna kombinacji klawiszy "Shift-Tab (punkty 1-2)".

Klawisz funkcyjny „F4” wykonuje to samo zadanie co klawisz "Escape" "Odstęp-e (punkty 1-5)" w komputerze PC. Należy w tym miejscu odnotować, że naciśnięcie klawisza "Escape", w odróżnieniu

od kombinacji "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)", nie powoduje opuszczenia aktualnie wykonywanego programu. Służy również jako przycisk Wstecz w natywnych aplikacjach na Androida.

Kombinacje klawiszy funkcyjnych wykonują wiele zadań. Jednoczesne przyciśnięcie klawiszy "F1" i "F2" działa tak samo jak "Page Up" w komputerze osobistym. Natomiast jednoczesne przyciśnięcie klawiszy "F3" i "F4" działa tak samo jak "Page down" w komputerze osobistym. Kombinacja klawiszy "F1" i "F4" powoduje przeniesienie się do listy uruchomionych zadań podobnej do paska zadań w komputerach działających pod kontrolą systemu Microsoft Windows. Używając jednocześnie klawiszy "F2" i "F3" można się przełączyć na inny działający program podobnie jak w komputerach PC robi to "Alt-Tab". Przełączanie pomiędzy programami oraz ID zadań zostanie dokładniej omówione w rozdziale 2.9.

Klawisze po lewej i prawej stronie odstępu są określane jako Ctrl i Alt. Dzieje się tak dlatego, że w macierzystych aplikacjach na Androida te klawisze działają jak Ctrl i Alt na klawiaturze QWERTY, dzięki czemu można korzystać z dostępnych skrótów dostępności, gdy są one obecne. W specyficznych aplikacjach Braille Sense klawisze działają podobnie jak „Odstęp-1” i „Odstęp-4” i stanowią alternatywną metodę przewijania menu i list.

2.4 Zasilacz i bateria

W przypadku, gdy podczas pracy z Braille Sense 6 MINI zasilamy go z baterii (zasilacz nie jest włączony), bardzo przydatnym jest znać poziom jej naładowania. Jeśli poziom naładowania będzie niewystarczający Braille Sense 6 MINI zakomunikuje, że jest on niski. W takim przypadku użytkownik musi koniecznie sprawdzić poziom naładowania baterii szczególnie, jeśli pracuje na urządzeniu korzystając tylko z niej jako źródła energii bez podłączenia zewnętrznego zasilacza.

W celu sprawdzenia stanu naładowania baterii należy nacisnąć przeznaczoną do tego kombinację klawiszową: „Odstęp-1-6”. Ukażą się następujące dwa elementy.

1. Poziom naładowania baterii.
2. Źródło zasilania (bateria lub zasilacz [USB C]).

Poziom naładowania baterii przedstawiony jest w procentach. Źródło zasilania wskazuje czy energia jest pobierana z baterii czy z zasilacza. Jeśli poziom naładowania baterii spadnie poniżej piętnastu procent Braille Sense 6 MINI wyświetli stan naładowania baterii na linijce brajlowskiej oraz ogłosi przez głośniki, że poziom naładowania baterii spadł poniżej wartości piętnaście procent. Jeśli poziom naładowania baterii spadnie poniżej pięciu procent Braille Sense 6 MINI wyśle do użytkownika ostrzeżenie, że poziom naładowania baterii jest niższy niż 5% i wyłączy się samoistnie po upływie jednej minuty. Gdy poziom naładowania jest niższy niż 2% urządzeni wyłączy się automatycznie.

- **Uwaga:** jeśli bateria jest całkowicie rozładowana, urządzenie nie może się uruchomić. Gdy podłączymy BrailleSense do zasilania w tym stanie, pojawi się komunikat brajlowski ostrzegający, że musimy ładować urządzenie przez kilka minut, zanim będzie można je uruchomić.

Gdy Braille Sense 6 MINI jest dostarczany bateria nie jest zainstalowana. Jest to spowodowane troską o uniknięcie uszkodzeń w czasie transportu. Gdy bateria zostanie zainstalowana w urządzeniu po raz

pierwszy może ONO podawać nie zgodną z prawdą informację o poziomie naładowania baterii. Wskazane jest, aby przed użyciem Braille Sense 6 MINI po raz pierwszy ładować baterię przez okres trzech godzin, podczas ładowania można korzystać z urządzenia. Jeśli użytkownik będzie musiał korzystać z Braille Sense 6 MINI w czasie ładowania, czas ładowania może zostać wydłużony.

W trakcie usuwania baterii z urządzenia należy najpierw upewnić się, że urządzenie jest wyłączone zwłaszcza, gdy zewnętrzny zasilacz nie jest podłączony do urządzenia. Jeśli nie dopilnujemy wyłączenia urządzenia grozi to utratą wszystkich danych, które były przechowywane w pamięci RAM, w tym otwarte dokumenty, e-maile i kontakty lub spotkania, których nie utworzono kopii zapasowej.

Braille Sense 6 MINI można ładować za pomocą dowolnej ładowarki USB C. Jest kompatybilny ze specyfikacją PD V2.0 (Power Delivery), co zapewnia szybsze ładowanie i powinien ładować się w około 2,5 godziny za pomocą dołączonego zasilacza. Jednak czas ładowania będzie się różnił w zależności od specyfikacji mocy używanej ładowarki. BrailleSense działa średnio przez około 12 do 13 godzin na jednym ładowaniu. Jednak będzie się to również znacznie różnić, jeśli podłączonych jest wiele urządzeń USB, jeśli uruchomione są ciężkie aplikacje, takie jak Zoom lub Teams itp.

2.5 Dostosowywanie głośności, szybkości i tonu mowy

Użytkownik może dostosować głośność, szybkość i ton wypowiedzianych przez Braille Sense 6 MINI komunikatów. Aby zwiększyć głośność należy nacisnąć "Backspace-F4", zaś aby ją zmniejszyć należy nacisnąć "Backspace-F1". Żeby zmienić szybkość czytania należy przycisnąć "Odstęp-F4", aby przyspieszyć czytanie lub "Odstęp-F1", aby urządzenie czytało wolniej. Żeby zmienić wysokość czytania należy przycisnąć "Enter-F4", aby podnieść wysokość głosu lub "Enter-F1", aby obniżyć wysokość głosu.

Kiedy którakolwiek z powyższych kombinacji klawiszy zostanie przyciśnięta, Braille Sense 6 MINI oznajmi status głośności, szybkości lub wysokości mowy. Zmiany, których użytkownik dokona przy pomocy tych kombinacji klawiszowych pozostaną zachowane nawet, gdy urządzenie zostanie wyłączone i ponownie włączone.

- **Uwaga:** Głośność mowy syntetycznej jest regulowana niezależnie od głównej głośności urządzenia, zatem można, używając opisanej powyżej metody regulacji głośności mowy syntetycznej, ustawić ją powyżej lub poniżej poziomu głośności dźwięków systemowych, głośności odtwarzania plików audio, itd. Do regulacji głośności głównej urządzenia służą kombinacje klawiszy „Backspace-Enter-F1”, aby ją zmniejszyć oraz „Backspace-Enter-F4”, aby ją zwiększyć. Możemy również użyć zwiększenia głośności głównej naciskając przyciski głośności znajdujące się na lewym boku urządzenia.

2.6 Jak używać głosu oraz linijki brajlowskiej

Przy pomocy urządzenia Braille Sense 6 MINI, użytkownik może używać do czytania jedynie Brajla lub mowy. Może także używać obydwu jednocześnie. Należy zauważyć, że jednoczesne wyłączenie obydwu funkcji jest niemożliwe. Aby włączyć i wyłączyć mowę należy nacisnąć "Backspace-F2", żeby

włączyć i wyłączyć brajla należy nacisnąć "Backspace-F3". Możemy również kontrolować te ustawienia w opcjach globalnych.

2.7 Wprowadzanie tekstu

Użytkownik posługujący się podczas pisania na klawiaturze brajlowskiej brajlem sześciopunktowym może korzystając z Braille Sense 6 MINI napotkać pewne trudności. W dokumencie redagowanym w edytorze tekstu, "polu edycji" i "rozszerzonym polu edycji" w Braille Sense 6 MINI można wprowadzać znaki "zwykłego" brajla, skróty Brajlowskie (w polskiej wersji będzie wówczas można je czytać tylko z linijki brajlowskiej). Lecz w "komputerowym polu edycji" takim jak np. "pole adresata" w programie obsługującym pocztę E-mail konieczne jest posługiwanie się brajlem komputerowym.

Polski użytkownik Braille Sense 6 MINI otrzymuje do swych rąk urządzenie wyposażone w ośmiopunktową i tablicę brajlowską. Dla jego wygody wskazane jest, aby nauczył się on korzystać z tego sposobu pisania brajlem. Na początek zapamiętajmy, że aby pisać duże litery należy do liter brajlowskich dodać punkt siódmy.

Aby pisać liczby należy do odpowiednich znaków brajlowskich dodać punkt ósmy. Istnieje również możliwość pisania tekstu z wykorzystaniem tablicy sześciopunktowej. Jeśli użyjemy standardowych prefiksów dużych liter i cyfr to zostaną one uwzględnione podczas pisania oraz we wszystkich tekstach brajlowskich. Należy jednak pamiętać, że tak zapisany tekst po konwersji do formatu TXT, DOC lub DOCX utraci informację o prefiksach.

2.7.1 Tabela kodów ASCII brajla komputerowego

Wykrzyknik: punkty 2-3-5

Cudzysłów: punkt 5

Znak liczby: punkty 3-4-5-6

Znak dolara: punkty 4-6

Procent: punkty 1-2-3-4-5-6

And: punkty 1-2-3-4-6-8

Apostrof: punkt 4

Lewy nawias kwadratowy: punkty 1-2-3-5-6

Prawy nawias kwadratowy: punkty 2-3-4-5-6

Gwiazdka: punkty 3-5

Plus: punkty 2-3-5

Przecinek: punkt 2

Myślnik: punkty 3-6

Kropka: punkt 3

Slash: punkty 2-5-6

0: punkty 2-4-5-8

1: punkty 1-8

2: punkty 1-2-8

3: punkty 1-4-8

4: punkty 1-4-5-8
5: punkty 1-5-8
6: punkty 1-2-4-8
7: punkty 1-2-4-5-8
8: punkty 1-2-5-8
9: punkty 2-4-8
Dwukropek: punkty 2-5
Średnik: punkty 2-3
Mniejsze niż: punkty 5-6
Równe: punkty 2-3-5-6
Większe niż: punkty 4-5
Znak zapytania: punkty 2-5
Znak @: punkty 3-4-5-7
A: punkty 1-7
Ą: punkty 1-6-7
B: punkty 1-2-7
C: punkty 1-4-7
Ć: punkty 1-3-6-7
D: punkty 1-4-5-7
E: punkty 1-5-7
Ę: punkty 1-5-6-7
F: punkty 1-2-4-7
G: punkty 1-2-4-5-7
H: punkty 1-2-5-7
I: punkty 2-4-7
J: punkty 2-4-5-7
K: punkty 1-3-7
L: punkty 1-2-3-7
Ł: punkty 1-2-6-7
M: punkty 1-3-4-7
N: punkty 1-3-4-5-7
Ń: punkty 1-4-5-6-7
O: punkty 1-3-5-7
Ó: punkty 3-4-6-7
P: punkty 1-2-3-4-7
Q: punkty 1-2-3-4-5-7
R: punkty 1-2-3-5-7
S: punkty 2-3-4-7
Ś: punkty 2-4-6-7
T: punkty 2-3-4-5-7

U: punkty 1-3-6-7

V: punkty 1-2-3-6-7

W: punkty 2-4-5-6-7

X: punkty 1-3-4-6-7

Y: punkty 1-3-4-5-6-7

Z: punkty 1-3-5-6-7

Ż: punkty 2-3-4-6-7

Ź: punkty 1-2-3-4-6-7

Lewy nawias klamrowy: punkty 1-2-3-5-6-7

Backslash: punkty 3-4

Prawy nawias klamrowy: punkty 2-3-4-5-6-7

Daszek: punkty 2-3-4-6-8

Podkreślenie: punkt 6

Akcent: punkty 3-4-5

a: punkt 1

ą: punkty 1-6

b: punkty 1-2

c: punkty 1-4

ć: punkty 1-4-6

d: punkty 1-4-5

e: punkty 1-5

ę: punkty 1-5-6

f: punkty 1-2-4

g: punkty 1-2-4-5

h: punkty 1-2-5

i: punkty 2-4

j: punkty 2-4-5

k: punkty 1-3

l: punkty 1-2-3

ł: punkty 1-2-6

m: punkty 1-3-4

n: punkty 1-3-4-5

ń: punkty 1-4-5-6

o: punkty 1-3-5

ó: punkty 3-4-6

p: punkty 1-2-3-4

q: punkty 1-2-3-4-5

r: punkty 1-2-3-5

s: punkty 2-3-4

ś: punkty 2-4-6

t: punkty 2-3-4-5

u: punkty 1-3-6

v: punkty 1-2-3-6

w: punkty 2-4-5-6

x: punkty 1-3-4-6

y: punkty 1-3-4-5-6

z: punkty 1-3-5-6

ż: punkty 2-3-4-6

ź: punkty 1-2-3-4-6

Lewy nawias klamrowy: punkty 1-2-3-5-6-7

Or: punkty 4-5-6

Prawy nawias klamrowy: punkty 2-3-4-5-6-7

Tylda: punkty 1-2-4-6

2.7.2 Wprowadzanie/Szukanie znaków kontrolnych

Znak kontrolny to jeden z kodów znaków, który nie reprezentuje sobą żadnego widocznego znaku. Na przykład wszystkie kody tablicy ASCII mniejsze niż 32 takie jak Wsuń Stronę (FF), Tabulator TAB, oraz Powrót karetki (CR). W Braille Sensie można zarówno wprowadzać takie znaki jak również odszukiwać ich w dokumencie.

Wprowadzanie znaków kontrolnych

Znaki kontrolne można wprowadzać tylko w dokumentach brajla. Aby wprowadzić znak kontrolny w dokumencie należy:

W otwartym dokumencie brajlowskim wcisnąć „Odstęp-x (punkty 1-3-4-6)” pojawi się komunikat "znak kontrolny".

Wprowadzić znak kontrolny. Na przykład, wciskając „l (punkty 1-2-3)” dla Wsuń Stronę (FF) lub „i (punkty 2-4)” dla TAB. Znaki kontrolne są umieszczone w kolejności alfabetycznej. Można korzystać z wszystkich punktów brajlowskich oprócz punktów 7 i 8.

Znak kontrolny zostanie wpisany do dokumentu brajlowskiego.

Szukanie znaku kontrolnego

W dokumentach brajlowskich można szukać znaków kontrolnych. Aby odszukać znak kontrolny należy postępować następująco:

W otwartym dokumencie brajlowskim wcisnąć "Odstęp-f (punkty 1-2-6)".

Pojawi się komentarz: „Tekst do znalezienia”.

Wciskamy „Odstęp-x (punkty 1-3-4-6)” pojawi się komunikat "znak kontrolny".

Wprowadzamy znak kontrolny. Na przykład, wciskając „l (punkty 1-2-3)” dla Wsuń Stronę (FF) lub „i (punkty 2-4)” dla TAB. Znaki kontrolne są umieszczone w kolejności alfabetycznej. Można korzystać z wszystkich punktów brajlowskich oprócz punktów 7 i 8.

Wciskamy „Enter” aby uruchomić poszukiwanie znaku kontrolnego.

2.8 Wielozadaniowość

Urządzenie Braille Sense 6 MINI może wykonywać w tym samym czasie więcej niż jedno zadanie, nazywamy to wielozadaniowością. Dla przykładu, użytkownik może pracować w edytorze tekstu, w tym samym czasie słuchać muzyki i wstawiać obliczenia do dokumentu. Jeżeli użytkownik chce podczas pracy z edytorem tekstu słuchać muzyki powinien najpierw włączyć program "media player" i otworzyć plik muzyczny. Podczas odtwarzania muzyki należy nacisnąć klawisz "F1", aby otworzyć menu Braille Sense 6 MINI i uruchomić edytor tekstu.

Jeżeli spróbujemy uruchomić program, który już jest włączony, program ten nie uruchomi się jako nowe zadanie, lecz zostanie otwarta wersja już działająca. Dla przykładu, użytkownik pracuje na dokumencie "A" i decyduje się na aktywację "menedżera plików". Następnie, gdy przechodzi do dokumentu "B", przez naciśnięcie klawiszy przejścia w "liście plików" w "Menedżerze plików" i naciśnięcie klawisza "Enter", edytor tekstu nie zostanie ponownie uruchomiony, aby otworzyć dokument "B", lecz dokument "B" zostanie uruchomiony w edytorze tekstu, w którym uruchomiony jest dokument "A". Aby przechodzić między dokumentami należy otworzyć je w edytorze tekstu bez otwierania innych programów. W tym przypadku można się między nimi przemieszczać za pomocą klawisza "F3" lub "Odstęp-F3". Przemieszczanie się między dokumentami w edytorze tekstów zostanie omówione szczegółowo, w rozdziale 5, który instruuje jak posługiwać się edytorem tekstu.

Aby przełączać się między programami w czasie, gdy pracuje więcej niż jeden, należy nacisnąć jednocześnie klawisze "F1-F4", żeby otworzyć "menedżer zadań". "Menedżer zadań" wyświetla nazwy oraz liczbę uruchomionych programów. Użytkownik może poruszać się między programami za pomocą klawiszy "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" oraz strzałek przewijania. Gdy wybraliśmy już program, który chcemy uruchomić należy nacisnąć klawisz "Enter". Aby wymusić zamknięcie aplikacji na tej liście, należy nacisnąć "Odstęp-D". Aby zamknąć wszystkie aplikacje, należy nacisnąć klawisz "F3", aby przejść do przycisku "Zamknij wszystko" i nacisnąć "Enter" lub nacisnąć "Enter-Odstęp-D".

Jeśli naciśniemy "F1", aby wywołać menu "Program" lub "F1-F4", aby otworzyć listę zadań i zdecydujemy się nie uzyskiwać dostępu do innej aplikacji, możemy nacisnąć "Escape" ("Odstęp-e" lub "F4"), aby powrócić do poprzedniej lokalizacji w urządzeniu.

Kombinacja klawiszy "F2-F3" pozwala na natychmiastowe przełączenie się między uruchomionymi programami, bez otwierania "menedżera zadań". Działa ona w ten sam sposób, co kombinacja "Alt-Tab" w komputerze PC. Jeżeli włączyliśmy trzy programy i znajdujemy się w drugim, jednoczesne naciśnięcie klawiszy "F2" i "F3" spowoduje przejście do trzeciego programu. Ponowne użycie kombinacji „F2-F3” spowoduje przejście do pierwszego programu.

W powyższych sytuacjach, naciśnięcie "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" spowoduje zamknięcie aktualnie otwartego dokumentu i przejście do poprzedniego. Jednakże, jeżeli otwarty jest tylko jeden program, naciśnięcie "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" spowoduje zamknięcie programu i przejście do menu "program" urządzenia Braille Sense 6 MINI.

2.9 Przełączanie trybów Audio

Funkcje przycisków klawiatury multimedialnej znajdującej się na przednim panelu są różne w zależności od pozycji przełącznika trybów audio.

Jeśli przesuniemy ten przełącznik w lewo zostanie wypowiedziany komunikat "tryb aplikacji", a funkcje przycisków zostaną przyporządkowane obsłudze bieżącej aplikacji. Gdy ustawimy przełącznik w pozycji środkowej wypowiedziany zostanie komunikat "tryb Daisy" i przyciski pozwolą na obsługę odtwarzacza Daisy. Prawe położenie przełącznika trybów audio włączy "tryb media" pozwalający na odtwarzanie plików muzycznych.

Tak więc w zależności od potrzeby ustawiamy przełącznik trybów audio w odpowiedniej pozycji. Szczegółowy opis funkcjonalności przycisków klawiatury multimedialnej został opisany w rozdziałach poświęconych odbiornikowi radiowemu oraz odtwarzaczowi plików muzycznych oraz Daisy.

2.10 Przełącznik blokowania klawiatury

Możemy wyłączyć lub włączyć określone grupy klawiszy Braille Sense 6 MINI. Do tego celu służy przełącznik znajdujący się na przednim panelu z lewej strony. Jeśli przesuniemy go w skrajną dolną pozycję usłyszymy komunikat "wszystkie klawisze zablokowane". W tym przypadku wszystkie klawisze oraz wyłącznik są zablokowane. Gdy przełącznik ustawimy w pozycji środkowej, usłyszymy komunikat "górny panel zablokowany" i aktywna będzie tylko klawiatura multimedialna oraz wyłącznik.

Ustawienie przełącznika w najwyższej pozycji spowoduje wypowiedzenie komunikatu "odblokowane", który oznacza odblokowanie wszystkich klawiszy.

Jeżeli chcemy zablokować i odblokować tylko klawisze na przednim panelu mediów, to można to zrobić naciskając jednocześnie klawisze strzałek przewijania plików audio do tyłu i do przodu. Naciśnięcie powyższej kombinacji klawiszy sprawi, że urządzenie powie „Klawisze multimedialne zablokowane” i klawiatura na przednim panelu przestanie reagować na naciskanie. Ponowne naciśnięcie klawiszy strzałek spowoduje wypowiedzenie komunikatu: „Klawisze multimedialne odblokowane” i klawisze obsługi mediów zaczną działać zgodnie z ich przeznaczeniem.

2.11 Tryb jednoręczny

Braille Sense 6 MINI umożliwia pisanie na klawiaturze użytkownikom, którzy z jakiegoś powodu muszą pisać brajlem używając jednej ręki. Aby włączyć lub wyłączyć tryb jednoręczny należy nacisnąć „Odstęp-Backspace-1-2-3”. Tryb ten można także włączyć lub wyłączyć korzystając z menu "Opcje globalne". Gdy tryb jednoręczny jest włączony znaki wprowadza się w następujący sposób:

1. Aby napisać znak należy nacisnąć punkty w dowolnej kombinacji lub porządku. Gdy wszystkie punkty zostały naciśnięte należy nacisnąć "Odstęp". Na przykład gdy chcemy napisać literę "h" naciskamy punkt 1 oraz punkt 2 – razem lub osobno – a następnie punkt 5. Wreszcie, gdy wszystkie punkty zostały już naciśnięte naciskamy klawisz "Odstęp".
2. Aby nacisnąć kombinację klawiszy zawierającą spację (ma to miejsce np. przy wywoływaniu komend Braille Sense 6 MINI) naciskamy spację dwukrotnie tzn. przed wciśnięciem innych klawiszy i po zakończeniu wprowadzania żądanej sekwencji klawiszy. Na przykład gdy chcemy nacisnąć komendę "Odstęp-o (punkty 1-3-5)" naciskamy klawisz "Odstęp" potem naciskamy punkt 1, 3, 5 w dowolnym porządku razem lub osobno a następnie naciskamy ponownie klawisz "Odstęp".
3. Aby nacisnąć komendę zawierającą "Enter" lub "Backspace" naciskamy "Backspace" lub "Enter" przed naciśnięciem innych klawiszy a następnie naciskamy inne klawisze kończąc sekwencję

naciśnięciem klawisza "Odstęp". Na przykład, gdy chcemy nacisnąć kombinację klawiszy "Enter-l (punkty 1-2-3)" naciskamy "Enter" następnie punkty 1-2-3 a na koniec klawisz "Odstęp".

4. Jeżeli chcemy nacisnąć "Odstęp", "Enter" lub "Backspace" każdy z tych klawiszy naciskamy dwukrotnie. Na przykład jeżeli chcemy nacisnąć "Odstęp" aby zrobić Odstęp pomiędzy wyrazami naciskamy "Odstęp" dwa razy.

Działanie klawiszy strzałek, klawiszy funkcyjnych i przycisków audio pozostaje takie samo jak w trybie dwuręcznym.

Gdy włączony jest tryb jednoręczny Braille Sense 6 MINI poinformuje o tym za każdym razem, gdy jest uruchamiany. Komunikat zawiera także informację o tym, co należy zrobić, aby przejść do trybu dwuręcznego.

2.12 Korzystanie z Trybu Pisania

Tryb pisania to taki tryb, w którym zablokowane są klawisze skrótów. Dzięki temu trybowi przy szybkim pisaniu unikamy przypadkowego wywołania niektórych funkcji Braille Sense 6 MINI.

1. Aby uruchomić "Tryb Pisania" należy podczas pisania dokumentu wcisnąć "Backspace-Enter-c (punkty 1-4)". Pojawi się komunikat "Start trybu pisania". Od tego momentu klawisze skrótów zostaną wyłączone. Tak więc gdy wciśniemy na przykład "Odstęp-4" nie przeniesiemy się do następnej linii lecz wpisujemy do dokumentu Odstęp i punkt 4.
2. Aby wyłączyć "Tryb Pisania" należy wcisnąć "Backspace-Enter-c (punkty 1-4)" gdy tryb ten jest aktywny. Pojawi się komunikat "Koniec trybu pisania". Od tego momentu klawisze skrótów zostaną ponownie uaktywnione.

2.13 Tworzenie dzienników systemowych i nagrań ekranu

Może się zdarzyć, że konieczne będzie szczegółowe zgłoszenie problemu personelowi pomocniczemu w celu jasnego przedstawienia problemu lub procesu. Braille Sense oferuje kilka opcji przedstawiania obrazu każdej sytuacji, o której może być konieczne poinformowanie nas.

- Zrób zrzut ekranu. Klawisz skrótów: „F4-S (punkty 2-3-4)”.
  - i. Jest zapisywany w folderze „Music”, ponieważ tam są przechowywane ogólne multimedia.
  - ii. Tworzony jest podfolder o nazwie „ScreenShots”, a każde zdjęcie jest zapisywane zgodnie z datą i godziną wykonania.
- Utwórz nagranie ekranu. Klawisz start / stop: „F4-R (punkty)”.
  - i. Jest zapisywany w folderze „Music”.
  - ii. Tworzony jest podfolder o nazwie „ScreenRecording”.
- Utwórz jednocześnie dziennik systemu i nagrywanie ekranu. Klawisz start / stop: „F4-L (punkty 1-2-3)”.
  - i. Automatycznie tworzony jest plik zip zawierający zarówno dane dziennika, jak i nagranie ekranu.
  - ii. Plik zip jest zapisywany w Flashdisk / logData.
- Utwórz tylko dziennik systemowy. Klawisz start / stop: Backspace-Space-Enter-2-3-5-6 z menu głównego.
  - i. Plik dziennika jest tworzony i zapisywany w Flashdisk / LogData, nazwany zgodnie z godziną i datą utworzenia.

3 Personalizacja Braille Sense 6 MINI

Menu ustawienia w Braille Sense 6 MINI daje możliwość modyfikowania wszystkich ustawień użytkownika. Użytkownik może tutaj zmienić swoje preferencje dotyczące każdej opcji. Aby przejść do tego menu można użyć klawisza "F1", który wywoła menu główne, a następnie używając klawiszy "Odstęp-4" przeszukiwać je aż napotka się "ustawienia". Wówczas należy nacisnąć "Enter". Spowoduje to przejście do menu "ustawienia". Można to osiągnąć także w inny sposób. Wystarczy, będąc w menu głównym Braille Sense 6 MINI, nacisnąć gorący klawisz "S (punkty 2-3-4)". Po menu "ustawienia" można się poruszać używając klawiszy "Odstęp-1 (strzałka w górę)" lub "Odstęp-4 (strzałka w dół)". Do nawigacji po menu Można także użyć klawiszy przewijania. Aby dokonać zmiany ustawienia danej opcji należy nacisnąć na niej "Odstęp" lub "Backspace" tzn. nacisnąć "Odstęp" lub "Backspace", gdy opcja ta jest wyświetlana na linijce brajlowskiej. Istnieje wiele klawiszy skrótu, lub tak zwanych gorących klawiszy, które powodują natychmiastowe przejście do odpowiednich elementów tego menu. Przyciskając spację na wybranym elemencie menu zmieniamy jego ustawienie z "włączone" na "wyłączone" i odwrotnie, lub przełączamy się między różnymi innymi ustawieniami, jeśli dany element menu takie posiada.

Po przyciśnięciu klawisza "Enter" na wybranej pozycji w celu zachowania jej ustawień Braille Sense 6 MINI powie "Zmiany opcji zapisano", a sterowanie zostanie przeniesione do miejsca, które było aktywne przed uruchomieniem menu "ustawienia". Aby anulować zmiany ustawień i nie zapamiętywać wybranych wartości, należy nacisnąć klawisz "F4", "Odstęp-e (punkty 1-5)" lub "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)". Wówczas Braille Sense 6 MINI powie "Anulowano zapis opcji". Przed przystąpieniem do szczegółowego omówienia każdej opcji menu, dokonajmy krótkiego przeglądu zawartości menu "ustawienia". Znajdziemy tu następujące pozycje:

- Ustaw datę i czas;
- Ustawienia połączenia sieciowego;
- Menedżer Bluetooth;
- Utwórz/przywróć z kopii zapasowej;
- Zmień nazwę urządzenia;
- Skrócona instrukcja;
- Zabezpieczenie hasłem;
- Inicjalizuj opcje;
- Opcje głosu;
- Opcje globalne;
- Kopia zapasowa i resetowanie;
- Ustawienia systemu Android.

Poniżej omówimy wszystkie te elementy.

3.1 Ustaw datę i czas

Do ustawiania wewnętrznego zegara urządzenia używamy opcji "Ustaw datę i czas". Aby otworzyć okno dialogowe, w którym dokonujemy powyższych ustawień używamy w menu "Ustawienia" skrótu

klawiszowego "t (punkty 2-3-4-5)". Polecenie "ustaw datę i czas" można także odnaleźć w menu za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" i nacisnąć klawisz "Enter", aby je uruchomić. Możemy również uruchomić okno dialogowe „Ustaw datę i czas” z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „F3-T (punkty 2-3-4-5)”.

W oknie dialogowym "Ustaw datę i czas" znajdziemy następujące elementy: strefa czasowa, format czasu, czas, format daty, data, synchronizacja z czasem serwera, przycisk potwierdź i przycisk anuluj. Do przełączania się pomiędzy powyższymi elementami służą klawisze "Tab ("Odstęp-4-5)" lub " Shift-Tab ("Odstęp-1-2)" oraz „F3” i „Odstęp-F3”.

Gdy omawiane tutaj okno dialogowe otworzymy po raz pierwszy być może zobaczymy komunikat: "strefa czasowa? Usłyszymy domyślną strefę czasową urządzenia. Po liście dostępnych stref czasowych poruszamy się używając klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" lub naciskając pierwszą literę nazwy miasta z listy miast reprezentujących daną strefę czasową. Dla Polski użyjemy strefy: "Sarajewo, Skopie, Warsaw, Zagrzeb", więc kilkakrotnie naciskamy literę "s". Gdy już wybraliśmy strefę czasową możemy teraz przejść do kolejnego elementu naciskając klawisz „F3”.

Kolejny element to format czasu. Dostępne tutaj ustawienia to czas dwunasto i dwudziestoczworogodzinny. Do wybierania formatu czasu służą klawisze strzałek „Odstęp-1"/"Odstęp-4" lub lewy i prawy przyciski przewijania. Po wybraniu odpowiadającego nam formatu czasu możemy, naciskając klawisz „F3”, aby przejść do kolejnego pola.

W tym polu ustawiamy nasz czas. Jeżeli w poprzednim polu wybraliśmy format dwunastogodzinny to na wyświetlaczu po godzinie, minutach i sekundach zobaczymy odpowiednio litery "AM" przed południem oraz "PM" po południu. W przypadku zegara dwunastogodzinnego po wybraniu A.M lub P.M użytkownik może ustawić godzinę naciskając klawisz "Odstęp-x (punkty 1-3-4-6)". W przypadku formatu dwudziestoczworogodzinnego użytkownik może od razu wpisywać czas. Ustawiając czas należy oddzielić godziny i minuty spacją lub znakiem ": (dwukropek)". Po ustawieniu czasu możemy za pomocą klawisza "F3 przejść do pola wprowadzania daty.

Można wybrać, czy data ma być wyświetlana w formie skróconej lub pełnej. W formie skróconej data wyświetlana jest liczbami, a w formie pełnej miesiąc podawany jest słownie, tak jak przedstawia się datę w formie literackiej. Między tymi ustawieniami przełącza się za pomocą „Odstęp-1” i „Odstęp-4”. Aby przejść do ustawienia daty, należy nacisnąć „F3”.

Wprowadzając datę zachowujemy porządek: dzień, miesiąc, rok. Należy użyć dwóch cyfr do zapisania dnia, dwóch do daty oraz czterech cyfr do wpisania roku i oddzielić je od siebie spacją lub znakiem "/" (ukośnik)".

Następną pozycją jest „Synchronizacja z czasem serwera” używany do synchronizacji czasu i daty z serwerem czasu w Internecie. Ta funkcja jest niezwykle przydatna, gdy data i godzina jest szybsza lub wolniejsza niż bieżąca godzina. Aby wykonać tę funkcję, urządzenie musi być podłączone do Internetu. Po podłączeniu do Internetu naciskamy "Enter" na przycisku "Synchronizacja z czasem serwera". Po synchronizacji wyświetli się zsynchronizowany czas w polu edycyjnym "Czas". Zsynchronizowana data jest również wyświetlana w polu listy edycji "Data".

Jeśli nie chcemy bezpośrednio wprowadzać informacji o dacie i godzinie, możemy nawigować za pomocą następujących poleceń:

Podczas ustawiania czasu:

1 godzina do przodu: Odstęp-4

1 godzina do tyłu: Odstęp-1

10 minut do przodu: Odstęp-5

10 minut do tyłu: Odstęp-2

1 minuta do przodu: Odstęp-6

1 minuta do tyłu: Odstęp-3

Podczas ustawiania daty:

Następny dzień: Odstęp-6

Poprzedni dzień: Odstęp-3

Następny tydzień: Odstęp-5

Poprzedni tydzień: Odstęp-2

Następny miesiąc: Odstęp-4

Poprzedni miesiąc: Odstęp-1

Rok do przodu: Odstęp-5-6

Rok do tyłu: Odstęp-2-3

Po wprowadzeniu koniecznych informacji można, za pomocą klawisza "F3", przejść do przycisku "potwierdź" nacisnąć klawisz "Enter" aby zapisać ustawienia. Okno "ustaw datę i czas zostanie zamknięte i Braille Sense 6 MINI powróci do menu "ustawienia". Można także po dokonaniu ustawień po prostu nacisnąć klawisz "Enter" ponieważ domyślnym przyciskiem w tym oknie dialogowym jest przycisk "Potwierdź".

3.2 Ustawienia połączenia sieciowego

Funkcja ta służy do konfigurowania opcji połączenia Internetowego LAN lub połączenia bezprzewodowego.

W oknie dialogowym "Ustawienia połączenia sieciowego" znajdziemy następujące elementy: „LAN” i „Sieć bezprzewodowa”. Do przełączania się pomiędzy tymi elementami służą klawisze strzałek "Odstęp-4" i "Odstęp-1".

- **Uwaga:** aby użyć połączenia LAN, potrzebny jest adapter USB do Ethernetu.

Aby otworzyć okno dialogowe „Ustawienia połączenia sieciowego” naciskamy klawisz "Enter" w menu „Ustawienia” lub naciskamy literę „I (punkty 2-4)”. Możemy również otworzyć „Ustawienia połączenia sieciowego” z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „F3-I (punkty 2-4)”.

3.2.1 Ustawienia sieci bezprzewodowej

Jeżeli chcemy korzystać z Internetu za pośrednictwem sieci bezprzewodowej musimy skonfigurować połączenie z Internetem używając funkcji „Sieć bezprzewodowa”, którą należy włączyć w „Opcjach globalnych”. Może również włączyć lub wyłączyć sieć bezprzewodową z dowolnego miejsca w Braille

Sense 6 MINI naciskając „Backspace-Odstęp-1-4-5-6”. Ponadto, po wybraniu tej opcji, jeśli funkcja bezprzewodowa nie jest włączona, BrailleSense automatycznie aktywuje sieć bezprzewodową. Aby połączyć się z siecią bezprzewodową, należy przejść do opcji „Sieć bezprzewodowa” na liście typów połączeń w „Ustawieniach połączenia sieciowego” i nacisnąć „Enter”.

Okno dialogowe „Sieć bezprzewodowa” zawiera listę „punktów dostępu”, przycisk „Zaawansowane”, przycisk „Opcje” i przycisk „Zamknij”. Do przełączania się pomiędzy tymi elementami służą klawisze „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” lub „Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)”. Jeżeli moduł do łączności bezprzewodowej nie jest włączony, to lista punktów dostępu nie będzie zawierać żadnych elementów.

Gdy pierwszy raz otworzymy okno dialogowe „Sieć bezprzewodowa” kursor zostanie umieszczony na liście punktów dostępowych. Na liście punktów dostępowych znajdziemy następujące informacje: nazwę punktu dostępowego, rodzaj szyfrowania oraz siłę sygnału (tzw. zasięg). Np.: linksys, szyfrowanie: WEP, poziom sygnału: dobry. Jeżeli na naszej liście mamy więcej niż jeden punkt dostępowy, to do przełączania się między punktami używamy klawiszy strzałek "Odstęp-1" lub "Odstęp-4". Aby połączyć się z Internetem wybieramy punkt dostępowy, a następnie naciskamy klawisz "Enter". Jeśli punkt dostępowy nie ma szyfrowania, Braille Sense 6 MINI ogłosi „Łączenie z (nazwa punktu dostępu)”. Jeśli połączenie zostanie nawiązane, usłyszymy dźwięk połączenia. Jeśli punkt dostępowy wymaga klucza sieciowego usłyszymy komunikat: „Klucz sieci komputerowe pole edycji”. Wpisujemy w polu edycyjnym klucz sieciowy przy pomocy brajla komputerowego i naciskamy „Enter”. Jeśli hasło jest prawidłowe, urządzenie powie „Podłączono do (nazwa sieci)” i usłyszymy dźwięk połączenia.

Okna dialogowego „Zaawansowane” używamy do modyfikowania ustawień zarejestrowanego punktu dostępowego, dodawania nowego punktu do listy, oraz przeglądania informacji dotyczących już istniejących punktów dostępowych. Naciśnięcie "Enter" na przycisku "Zaawansowane", gdy sieć bezprzewodowa jest włączona, wyświetli listę profili zapisanych w Braille Sense 6 MINI.

Okno dialogowe „Zaawansowane” ma 6 elementów: „Lista profili”, przycisk „Połącz”, przycisk „Dodaj”, przycisk „Usuń”, przycisk „Modyfikuj” oraz przycisk „Zamknij”. Po liście poruszamy się używając przycisku „F3” lub „Odstęp-F3” oraz „Odstęp-1” i „Odstęp-4”. Wybór zatwierdzamy naciskając „Enter”.

Przycisk „Dodaj”: służy do ręcznego dodawania profilu, szczególnie tam, gdzie ukryty jest identyfikator SSID, a tym samym nie pojawia się na liście „Punktów dostępu”. Okno dialogowe „Dodaj” zawiera 6 elementów sterujących:

- 1) „Nazwa sieci (SSID)” komputerowe pole edycji: tutaj wpisujemy nazwę sieci.
- 2) Zabezpieczenia: Aby wybrać jeden z typów zabezpieczeń dla swojej sieci, należy nacisnąć Odstęp.
- 3) Hasło: Ponieważ większość sieci ma pewne zabezpieczenia, następną pozycją na karcie będzie prawdopodobnie „Hasło” komputerowe pole edycji. Nie pojawi się, jeśli wybierzemy zabezpieczenie „Brak” lub „Otwarta”. W innym przypadku wprowadzamy hasło w alfabecie Braille'a komputerowego i przechodzimy do następnej pozycji klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”.
- 4) Opcje zaawansowane: Następną pozycją to pole wyboru, które pozwala zdecydować, czy uzyskać dostęp do dodatkowych opcji zaawansowanych. Jeśli to zaznaczymy, następujące pozycje pojawiają się w kolejności zakładek:

- A) Proxy: dostępne opcje to „Wykryj automatycznie”, „Traktuj jako sieć z pomiarem użycia danych” i „Traktuj jako sieć bez pomiaru użycia danych”.
- B) Proxy: dostępne opcje to „Zaden”, „Ręcznie” i „Automatyczna konfiguracja serwera Proxy”.
- C) Nazwa hosta Proxy: Komputerowe pole edycyjne, w którym należy to wpisać nazwę.
- D) Port Proxy: Kolejne komputerowe pole edycyjne, w którym należy wprowadzić informację.
- E) Pomiń serwer Proxy dla: Wprowadzamy odpowiednie informacje w komputerowym polu edycyjnym.
- F) Ustawienia IP: Naciskamy Odstęp, aby wybrać między DHCP a Statyczny. Wybieramy Statyczny, jeśli chcemy ustawić konkretny adres IP dla swojego urządzenia.
- G) Prywatność: Pole kombo, z którego możemy wybrać opcję „Użyj losowego adresu MAC” lub „Użyj adresu MAC urządzenia”. Jeśli łączymy się z siecią szkolną lub inną siecią profesjonalną, która wymaga identyfikacji urządzenia na podstawie adresu Mac, wybieramy opcję „Użyj adresu MAC urządzenia”.
- H) Sieć ukryta: Pole kombo Tak / Nie, za pomocą którego możemy określić, czy sieć ma być widoczna, czy nie widoczna.

5) Przycisk „Potwierdź”: przycisk ten służy do zapisywania wszystkich wprowadzonych ustawień.

6) Przycisk „Anuluj”: przycisk ten powoduje anulowanie wszystkich wprowadzonych ustawień.

Aby usunąć profil z listy zapisanych profili wystarczy ustawić się na danej sieci i nacisnąć „Odstęp-D (punkty 1-4-5)” lub naciskamy klawisz „F3” i odnajdujemy pozycję „Usuń”, a następnie naciskamy klawisz „Enter”.

Aby uzyskać informacje o wybranej pozycji profilu na liście profili, należy przejść do przycisku „Właściwości” za pomocą klawisza „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” i nacisnąć „Enter”. W oknie dialogowym „Właściwości” można ponownie potwierdzić lub zmodyfikować informacje dla każdego profilu.

Aby wyjść z okna dialogowego „Zaawansowane” można użyć kombinacji klawiszowej „Odstęp-E (punkty 1-5)” lub „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”.

Okno dialogowe „Opcje” umożliwia ustawienie sposobu, w jaki BrailleSense skanuje i wykrywa sieci bezprzewodowe. Używamy „Odstępu”, aby dostosować opcje w oknie dialogowym, i naciskamy „Enter”, aby zapisać ustawienia.

Pierwsza opcja pozwala wybrać, czy Wi-Fi ma być włączane automatycznie. Druga opcja pozwala wybrać, czy chcemy otrzymywać powiadomienia o dostępności sieci.

3.2.2 Ustawienia sieci lokalnej (LAN)

Przystępując do skonfigurowania sieci lokalnej LAN należy pamiętać by najpierw podłączyć kabel sieciowy do Braille Sense 6 MINI przez adapter USB na Ethernet, a drugi koniec do naszego routera. Z listy opcji „Ustawienia połączenia sieciowego” wybieramy „LAN”. W tym miejscu możemy ustawić czy adres IP dla będzie pobierany automatycznie czy też ma być on wprowadzany w trybie ręcznym. Jeżeli chcemy pobierać automatycznie adres IP, to naciskamy klawisz „Enter” na opcji „Ustaw IP: Automatycznie”. W ten sposób urządzenie zostanie skonfigurowane do automatycznego pobierania IP. W tym przypadku należy pamiętać, że aby funkcja ta działała w sieci lokalnej, do której podłączony jest

Braille Sense 6 MINI musi znajdować się serwer DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol) zajmujący się automatycznym przyznawaniem adresów.

Jeżeli chcemy ustawić adres IP ręcznie, to za pomocą klawiszy „Odstęp-1” przechodzimy do opcji „Ręczne” i naciskamy klawisz "Enter". Teraz zobaczymy okno dialogowe zawierające następujące pozycje: adres IP, brama domyślna, długość prefiksu sieci i adres serwera DNS. Ustawienia te wymagają wprowadzenia ściśle zdefiniowanych wartości. W razie jakichkolwiek wątpliwości należy skontaktować się z dostawcą usług Internetowych w celu ich potwierdzenia. Dane te należy wpisywać w brajlu komputerowym. Pomiędzy poszczególnymi elementami omawianego tutaj okna dialogowego przełączamy się za pomocą klawiszy strzałek. Na koniec po wypełnieniu wszystkich pól należy nacisnąć klawisz "Enter" w celu zapisania wprowadzonych danych. Teraz zobaczymy komunikat: „konfiguracja ukończona”, ustawienia zostaną zapisane a Braille Sense 6 MINI powróci do okna dialogowego „Ustawienia połączenia sieciowego”. Jeżeli użytkownik wprowadził wszystkie dane w sposób prawidłowy może już w tym momencie korzystać z przeglądarki Internetowej i wysyłać maile.

3.3 Menedżer Bluetooth

Braille Sense 6 MINI obsługuje technologię Bluetooth, a raczej, możemy podłączyć Braille Sense 6 MINI do różnych urządzeń, takich jak klawiatury, drukarki, urządzenia audio i inne komputery bez potrzeby stosowania kabli. Bluetooth zainstalowany w Braille Sense 6 MINI umożliwia przenoszenie plików z Braille Sense 6 MINI do komputera, używanie aktywnego w tym komputerze połączenia Internetowego lub wykorzystywanie Braille Sense 6 MINI jako bezprzewodowego monitora brajlowskiego. Jest to jedna z najnowszych technologii komunikacji bezprzewodowej, która umożliwia stworzenie tzw. Sieci o zasięgu osobistym (Personal Area Network w skrócie PAN). W odróżnieniu od tradycyjnej lokalnej sieci bezprzewodowej (Wireless Local Area Network w skrócie WLAN) zasięg takich sieci jest ograniczony do około 10 metrów lub mniej. Bluetooth umożliwia użytkownikowi wymianę różnego rodzaju informacji.

Możemy włączyć lub wyłączyć Bluetooth w dowolnym miejscu urządzenia naciskając „Odstęp-Backspace-3-4-5-6”.

Aby uruchomić Menedżera Bluetooth z menu "program", należy przejść menu "Ustawienia", następnie naciskając klawisze strzałek "Odstęp-1" aż usłyszymy "Menedżer Bluetooth", a następnie nacisnąć klawisz "Enter". Możemy także nacisnąć „F3-B (punkty 1-2)” w dowolnym miejscu urządzenia, aby otworzyć menu „Menedżer Bluetooth”.

3.3.1 Lista urządzeń Bluetooth

Po uruchomieniu Menedżera Bluetooth otworzy się okno dialogowe, które zawiera 2 elementy: listę sparowanych urządzeń i przycisk „Wyszukiwanie”, aby wyszukać dostępne urządzenia. Na przykład jeżeli w pobliżu znajduje się komputer wyposażony w urządzenie Bluetooth, to Braille Sense 6 MINI spróbuje je odnaleźć. Odnalezienie wszystkich dostępnych urządzeń Bluetooth może potrwać jakiś czas dlatego należy być przygotowanym na trwające jakieś 30 do 40 sekund oczekiwanie na zakończenie tego procesu. Po uruchomieniu omawianego procesu usłyszymy komunikat „Rozpocznij skanowanie”.

Gdy Braille Sense 6 MINI znajdzie dostępne urządzenia Bluetooth lista odnalezionych urządzeń zostanie wyświetlona w postaci „Znaleziono (nazwa urządzenia).”

Gdy zakończy się skanowanie pojawi się lista urządzeń Bluetooth. Jeśli Braille Sense 6 MINI znajdzie w swoim zasięgu urządzenia Bluetooth zostaną one wyświetlone jako „Nazwa urządzenia (niezaufany lub zaufany) xx/yy, gdzie XX oznacza pozycję urządzenia na liście a YY całkowitą liczbę urządzeń. Status "zaufany" oznacza, że urządzenie przeszło pomyślnie autoryzację, podczas gdy "niezaufany" oznacza, że autoryzacja nie powiodła się.

Jeżeli Braille Sense 6 MINI nie znajdzie w swoim zasięgu innych urządzeń Bluetooth, to usłyszymy komunikat: "Pusta lista". Do poruszania się po liście służą klawisze strzałek Odstęp-1 lub Odstęp-4. Aby wybrać urządzenie z listy należy nacisnąć klawisz "Enter", gdy jego nazwa jest wyświetlana.

Jeśli autoryzacja urządzenia przebiegła pomyślnie to jego ustawienia zostaną automatycznie zapisane w pamięci Braille Sense 6 MINI. Jeżeli chcemy usunąć te ustawienia to naciskamy "Odstęp-D (punkty 1-4-5)", gdy na liście urządzeń Bluetooth wyświetlana jest nazwa urządzenia. Braille Sense 6 MINI wypowie komunikat: „Usunięto”. Usunięcie tych ustawień będzie zastosowane jedynie do bieżącego urządzenia.

Gdy poszukiwanie dostępnych urządzeń Bluetooth zostało zakończone możliwe jest korzystanie z menu menedżera Bluetooth. Aby je otworzyć naciskamy klawisz „F2”. Elementami menu listy urządzeń Bluetooth są: „Wyszukaj ponownie”, „Usuń urządzenie z listy”, „Opcje” i „Wyjście”. Do poruszania się po menu służą klawisze strzałek "Odstęp-1" i "Odstęp-4".

Pierwszym poleceniem w omawianym menu jest „Wyszukaj ponownie”. Służy ono do ponownego skanowania w poszukiwaniu urządzeń Bluetooth. Aby uruchomić to polecenie należy nacisnąć „Enter” na „Wyszukaj ponownie” lub bezpośrednio z listy naciskamy „Odstęp-Enter-R (punkty 1-2-3-5)”.

Następnym poleceniem menu jest „Usuń urządzenie z listy”. Opcja ta pozwala na usunięcie połączenia bieżącego urządzenia. Aby uruchomić to polecenie należy nacisnąć „Enter” na „Usuń urządzenie z listy” lub bezpośrednio z listy naciskamy „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”.

Kolejne polecenie menu to „Opcje”. Element ten pozwala określić, czy Braille Sense 6 MINI jest wykrywalny dla innych urządzeń Bluetooth. Naciśnięcie klawisza „Odstęp” pozwoli nam zaznaczyć lub odznaczyć tą pozycję. Wybór zatwierdzamy klawiszem „Enter”.

Ostatnim poleceniem w menu listy urządzeń Bluetooth jest „Wyjście”. To polecenie zamyka menedżera Bluetooth. Aby je uruchomić należy nacisnąć klawisz „Enter” na poleceniu „Wyjście” lub naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”.

3.3.2 Lista serwisów Bluetooth

Gdy już wiemy, z którym z dostępnych urządzeń Bluetooth chcemy się połączyć znajdujemy je za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" i naciskamy klawisz "Enter", gdy wyświetlona jest jego nazwa. Uwaga! Żadne klawisze nie będą działać podczas skanowania urządzeń.

Braille Sense 6 MINI obsługuje cztery serwisy Bluetooth: FTP, Port Szeregowy, port USB i zestaw słuchawkowy. Aby uzyskać dostęp do którejkolwiek z tych funkcji, należy upewnić się, że zdalne urządzenie Bluetooth znajduje się w trybie wykrywania i że usługa, do której chcemy uzyskać dostęp, jest włączona na tym urządzeniu. W zdalnym urządzeniu Bluetooth możliwe jest włączenie pewnych serwisów i jednoczesne wyłączenie innych. Braille Sense 6 MINI widzi i wyświetla tylko usługi, które są włączone na naszym zdalnym urządzeniu, nawet jeśli są dostępne inne usługi.

Gdy Braille Sense 6 MINI odnalazł już wszystkie dostępne serwisy lista ich zostanie wyświetlona w następujący sposób: "nazwa serwisu xx/yy", gdzie XX to numer pozycji na liście, a YY to liczba wszystkich dostępnych serwisów. Po liście serwisów można się poruszać używając klawiszy strzałek "Odstęp-1" lub "Odstęp-4". Jeśli chcemy wrócić do listy urządzeń Bluetooth, to naciskamy klawisz "Backspace".

Gdy poszukiwanie serwisów zostało zakończone możliwe jest otwarcie menu za pomocą kombinacji klawiszowej "Odstęp-m (punkty 1-3-4) lub klawisza "F2". Pozycje dostępne w menu listy serwisów to: "otwórz FTP", "rozłącz" i "wyjście". Do poruszania się po menu służą klawisze "Odstęp-1" i "Odstęp-4". Element menu "Otwórz FTP" pozwala szybko otworzyć bezpośrednie połączenie FTP ze zdalnym urządzeniem Bluetooth bez uzyskiwania dostępu do list Device and Service. Jednakże, należy wcześniej podłączyć usługę FTP do Braille Sense 6 MINI, aby umożliwić przesyłanie plików. Jeśli nie podłączyliśmy usługi FTP i aktywujemy tę funkcję, urządzenie ogłosi: „Usługa FTP została rozłączona”. Możemy uzyskać dostęp do „Otwórz FTP”, naciskając „Enter” na nim z poziomu menu lub naciskając „Enter-T (punkty 2-3-4-5)” bezpośrednio z listy usług Bluetooth. Braille Sense 6 MINI powie „Podłączanie usługi”. Szczegółowe informacje na temat podłączania różnych typów usług omówiono w dalszej części tego rozdziału.

Polecenie „Rozłącz” umożliwia rozłączenie serwisów, za pośrednictwem których Braille Sense 6 MINI jest połączony z innym urządzeniem Bluetooth. Możemy uzyskać dostęp do tego elementu, naciskając „Enter” na „Rozłącz” z poziomu menu. Możemy też aktywować go bezpośrednio z listy usług Bluetooth, naciskając „Enter-D (punkty 1-4-5)”.

Jeżeli nie ma podłączonych usług i aktywujemy tą funkcję urządzenie wypowie komunikat: „Brak połączonych serwisów”.

3.3.2.1 Łączenie Serwisu

Aby autoryzować serwis i połączyć się z nim należy nacisnąć klawisz "Enter", gdy jego nazwa jest wyświetlona. Po naciśnięciu klawisza "Enter" usłyszymy komunikat: "łączenie serwisu" a następnie: "komputerowe pole edycji Kod pin?". W tym polu należy używać znaków ASCII. Na Linijce brajlowskiej zobaczymy: "CE kod pin?". To pole edycji zobaczymy tylko przy serwisach, przy których po nazwie serwisu nie usłyszymy komunikatu: "połączony". Można wyjść z omawianego pola edycji lub anulować wpisywanie w nim dowolnego tekstu naciskając kombinację "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)". Po zamknięciu tego pola Braille Sense 6 MINI powróci do listy Serwisów Bluetooth.

Jeżeli wprowadzimy kod pin i naciśniemy klawisz "Enter", to usłyszymy komunikat: "autoryzacja proszę czekać". Jeżeli urządzenie zdalne zostało skonfigurowane poprawnie i nie jest ono skonfigurowane tak by zawsze zezwalać na połączenie, to urządzenie zdalne "poprosi" o kod pin. Jeżeli kod pin w urządzeniu zdalnym jest identyczny z tym, który wprowadziliśmy w Braille Sense 6 MINI, to autoryzacja serwisu zakończy się powodzeniem. W takim wypadku usłyszymy komunikat: "kod pin przyjęty".

Następnie podczas łączenia serwisu usłyszymy komunikat: "proszę czekać na pozwolenie dostępu". Jeśli urządzenie zdalne nie udzieli pozwolenia dostępu, to usłyszymy komunikat: "połączenie przerwane" i powrócimy do listy Serwisów Bluetooth. Jeżeli urządzenie zdalne udzieli pozwolenia dostępu, to usłyszymy komunikat: "połączony". W takim przypadku na liście serwisów po nazwie

serwisu zobaczymy status "połączony". Niektóre serwisy nie wymagają do połączenia wprowadzania kodu pin. Zależy to od konfiguracji urządzenia zdalnego.

3.4 Menedżer menu

Za pomocą Menedżera menu w Braille Sense 6 MINI możemy zarządzać menu i / lub programami wyświetlanymi w menu głównym, podmenu i we wszystkich aplikacjach. Możemy wyświetlić lub ukryć prawie każdy program w menu głównym z kilkoma wyjątkami. Nie można ukryć Menedżera plików ani samego Menedżera menu.

Aby uruchomić „Menedżera menu”, w menu „Program” należy nacisnąć literę „S (punkty 2-3-4)”, aby otworzyć menu „Ustawienia”. Naciskamy M, aby otworzyć „Menedżer menu”. Zostanie wyświetlone okno dialogowe „Menedżer menu”. Możemy także uruchomić „Menedżera menu” z menu głównego, naciskając „Enter-H (punkty 1-2-5-7)”.

Okno dialogowe „Menedżera menu” składa się z następujących elementów: Lista menu / programu, przycisk Potwierdź i przycisk Anuluj. Aby nawigować między programami, należy nacisnąć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”. Naciśnięcie „F3” lub „Odstęp-F3”, spowoduje przejście do przycisków „Potwierdź” i „Anuluj”.

Menu jest wyświetlane, jeśli mają w nich dostępne programy. Jeśli wybraliśmy ukrywanie wszystkich programów w danym menu, to menu nie będzie wyświetlane w menu Program.

Aby ukryć nieużywane programy w Braille Sense 6 MINI, należy nacisnąć „Odstęp” na każdym z programów, które chcemy ukryć na liście. Ukryte programy wyświetlają gwiazdkę (*) obok swoich nazw. Naciskamy „Enter”, aby zapisać ustawienia lub naciskamy „Tab”, aby „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Po kilku sekundach nastąpi powrót do menu programu, a programy wybrane do ukrycia nie będą już wyświetlane.

Aby przywrócić wyświetlanie programów, należy wrócić do okna dialogowego „Menedżer menu” i nacisnąć „Odstęp” na programach, które chcemy przywrócić, a następnie nacisnąć „Enter”, aby zapisać ustawienia.

- **Uwaga:**

Korzystając z funkcji „Inicjalizuj opcje” opisanej w rozdziale 3.9, wszystkie pozycje menu powrócą do domyślnego stanu wyświetlania.

3.5 Utwórz/przywróć z kopii zapasowej

Jeśli wykonamy twardy reset lub zainicjujemy opcje Braille Sense 6, to główne ustawienia i ustawienia każdego programu zostaną zainicjowane do wartości domyślnych. Jeśli utworzyliśmy wcześniej kopię zapasową swoich ustawień, możemy przywrócić ustawienia opcji po twardym resecie.

Możemy uruchomić to narzędzie, naciskając „K (punkty 1-3)” z menu „Ustawienia”. Możemy także uruchomić okno „Utwórz/ przywróć z kopii zapasowej” z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F3-K (punkty 1-3)”.

Okno dialogowe „Utwórz/ przywróć z kopii zapasowej” zawiera: „Okno dialogowe listy opcji programów”, „Zaznacz wszystko”, „Utwórz kopię zapasową”, „Przywróć z kopii zapasowej” i przycisk „Wyjście”. Możemy poruszać się pomiędzy polami wyboru na „liście opcji programów”, naciskając „Odstęp-1” lub

„Odstęp-4”. Natomiast poruszanie się pomiędzy kontrolkami w oknie dialogowym, należy nacisnąć „F3” lub „Odstęp-F3”.

Na liście pól wyboru dla poszczególnych programów znajdziemy następujące pola: „Ustawienia Opcji”, „Opcje Menedżera Plików”, „Opcje Edytora Tekstu”, „Opcje Notatnika”, „Opcje E-mail”, „Opcje Media Playera”, „Opcje Radia”, „Opcje Podcastów”, „Opcje Radia Internetowego”, „Opcje Dyktafonu”, „Opcje Odtwarzacza DAISY”, „Opcje Czytnika”, „Opcje Książki Adresowej”, „Opcje Terminarza”, „Opcje Do Zrobienia”, „Opcje Przeglądarki Internetowej”, „Opcje Wyszukiwarki Google”, „Opcje Excel viewer”, „Opcje Zegara”, „Opcje Budzika”, „Opcje Menedżera Bluetooth”.

Aby zaznaczyć lub odznaczyć pole wyboru naciskamy klawisz "Odstęp". Jeśli chcemy wybrać wszystkie programy znajdujące się na liście naciskamy klawisz „Enter” na przycisku „Zaznacz wszystko”. Nazwy wybranych elementów będą poprzedzone słowem "Wybrane". Do przycisków: "Zaznacz Wszystko", "Utwórz kopię zapasową", "Przywróć z kopii zapasowej" oraz "Wyjście" przechodzimy wciskając klawisz Tab (punkty 4-5-Odstęp) lub Shift-Tab (punkty 1-2-Odstęp).

Po wybraniu wszystkich żądanych opcji naciskamy klawisz „Enter” na przycisku „Utwórz kopię zapasową” lub „Przywróć z kopii zapasowej” lub naciskamy „Enter-Odstęp-B” lub „Enter-Odstęp-R”, aby przywrócić.

Gdy naciśniemy przycisk „Utwórz kopię zapasową” pojawi się pole listy, z której można wybrać ścieżkę do miejsca przechowywania plików kopii. Możemy zaakceptować domyślną ścieżkę lub wybrać alternatywę. Wybierając lokalizację plików kopii zapasowej korzystamy z tych samych metod nawigacji, których używamy w menedżerze plików. Aby wskazać wybrany folder, naciskamy klawisz "Odstęp" na jego nazwie. Gdy naciśniemy potem klawisz "Enter" ścieżka zostanie ustawiona zgodnie z naszym wskazaniem. Po wybraniu miejsca docelowego pliki kopii zostaną tam skopiowane. Każda opcja jest związana z jednym plikiem. Oznacza to, że jeśli zaznaczyliśmy pięć opcji to utworzonych zostanie pięć plików kopii zapasowej. Naciśnięcie przycisku „Przywróć z kopii zapasowej” otworzy listę, z której wybieramy ścieżkę zawierającą pliki kopii. Gdy wybierzemy folder nie zawierający plików kopii zapasowej pojawi się komunikat oznajmiający o braku plików w tym folderze. Aby przywrócić ustawienia, należy wybrać folder zawierający pliki kopii zapasowej, następnie nacisnąć „Odstęp”, a potem nacisnąć „Enter”, aby rozpocząć proces przywracania.

3.6 Zmień nazwę Urządzenia

Funkcja „Zmień nazwę urządzenia” umożliwia zmianę nazwy używanej przez nasze urządzenie przy połączeniu przez Bluetooth. Domyślna nazwa Braille Sensa to ciąg znaków w rodzaju: „BrailleSense P035”. Użytkownik może chcieć zmienić tę nazwę na coś bardziej rozpoznawalnego, aby móc łatwiej identyfikować swoje urządzenie podczas parowania go z drugim urządzeniem.

Okno dialogowe „Zmień nazwę urządzenia” jest dostępne po otwarciu menu głównego, w którym trzeba przejść do podmenu „Ustawienia”, a następnie, po otwarciu tego podmenu, przejść do polecenia „Zmień nazwę urządzenia”. Ponadto okno dialogowe „Zmień nazwę urządzenia” można otworzyć z dowolnego miejsca notatnika używając skrótu klawiszowego „Backspace-Enter-E (punkty 1-5)”.

Okno „Zmień nazwę urzędnika” zawiera trzy kontrolki: pole edycji „Nazwa urzędnika”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”. Do poruszania się między kontrolkami tego okna dialogowego używamy klawiszy „F3” lub „Odstęp-F3”.

Aby zmienić nazwę naszego urzędnika wpisujemy nową nazwę w polu edycji i naciskamy klawisz „Enter”. Albo, po napisaniu nowej nazwy, przechodzimy do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Jeśli uznaliśmy, że zmiana nazwy urzędnika nie jest nam potrzebna, to przechodzimy do przycisku „Anuluj” i naciskamy klawisz „Enter” lub zamykamy powyższe okno dialogowe używając klawiszy „Odstęp-e (punkty 1-5)” albo „Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)”.

3.7 Skrócona instrukcja

Skrócona instrukcja uruchamia kreator wprowadzający, który wprowadza użytkownika do Braille Sense 6 MINI i jego funkcji oraz pozwala ustawić podstawowe preferencje. Ten przewodnik automatycznie uruchamia się po pierwszym uruchomieniu urzędnika lub aktualizacji oprogramowania. Możemy go ponownie uruchomić w dowolnym momencie, wybierając opcję „Skrócona instrukcja” w menu „Ustawienia”.

Kiedy naciśniemy „Enter” na tej opcji, pojawi się pytanie „Czy chcesz uruchomić ponownie system i otworzyć skróconą instrukcję?”. Naciskamy „Enter”, aby wybrać „Tak”, lub przejdź do „Nie” za pomocą „Odstęp-4” i naciśnij „Enter”, aby anulować tę operację.

- **Uwaga:** po uruchomieniu skróconej instrukcji wszystkie opcje są inicjowane zgodnie z domyślnymi ustawieniami fabrycznymi, aby można je było zresetować za pomocą tego kreatora.

3.8 Zabezpieczenie hasłem

Zabezpieczenie hasłem pozwala zachować pewność, że tylko osoba znająca hasło może włączyć urządzenie, uruchomić je z trybu uśpienia, przeprowadzić aktualizację, czy wreszcie sformatować dysk.

UWAGA!!!

Konieczne jest utworzenie hasła, które możemy zapamiętać lub zapisać je dla późniejszego odtworzenia. Ze względu na zabezpieczenia systemu Android nie możemy wysyłać kodów odblokowujących, jak miało to miejsce w przypadku starszych modeli BrailleSense. Jeśli zostanie ustawione hasło za pomocą tej funkcji lub przy użyciu ustawień systemu Android i z jakichś powodów nie będziemy w stanie go zapamiętać lub odzyskać, konieczne będzie wysłanie urzędnika do HIMS/SELVAS w celu odblokowania urzędnika, podczas którego wszystkie dane zostaną utracone. W tym wypadku wszelkie koszty związane z transportem i odblokowaniem urzędnika są ponoszone przez użytkownika.

Aby otworzyć „Zabezpieczenie hasłem” należy przejść z menu głównego do „Ustawień” i nacisnąć „Enter” lub literę „S” (punkty 2-3-4). Będąc w menu ustawienia należy strzałką góra/dół odszukać „Zabezpieczenie hasłem” i nacisnąć „Enter”, lub nacisnąć literę „A” (punkt 1), by skoczyć do tej pozycji. Możemy także otworzyć ustawienia zabezpieczenia hasłem z dowolnego miejsca przy pomocy gorącego skrótów „F3-N (punkty1-3-4-5)”.

Funkcja "Zabezpieczenie hasłem" zawiera 4 kontrolki: okno dialogowe „Ustaw hasło”, „Zmień hasło”, „Ustaw zakres działania hasła”, „Usuń hasło” i "Zamknij". Pomiędzy kontrolkami poruszamy się używając „F3” lub „Odstęp-F3”.

3.8.1 Ustawianie i zmiana hasła

Po uruchomieniu programu „Zabezpieczenie hasłem” użytkownik zostaje umieszczony w opcji „Ustaw hasło”. Naciskamy „Enter”, aby otworzyć okno dialogowe „Ustaw hasło”. Okno dialogowe „Ustaw hasło” zawiera 4 elementy. Pole edycji „Wpisz hasło”, Pole edycji „Powtórz hasło”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”.

Wpisujemy hasło, które chcemy użyć w polu edycji „Hasło”. Naciskamy Tab (Odstęp-4-5), aby przejść do pola edycji „Powtórz hasło” i wpisujemy ponownie to samo hasło. Aby zapisać hasło naciskamy „Enter” lub naciskamy Tab (Odstęp-4-5), by przejść do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Aby anulować zapisywanie hasła naciskamy Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6) lub naciskamy Tab (Odstęp-4-5), by przejść do przycisku „Anuluj” i naciskamy „Enter”.

Po zapisaniu hasła opcja „Ustaw hasło” zostanie zastąpiona przez „Zmień hasło”. Po wprowadzeniu hasła można je modyfikować w bardzo podobny sposób. Okno dialogowe „Zmień hasło” składa się z tych samych elementów sterujących, z wyjątkiem tego, że należy podać obecne hasło, zanim będzie można wpisać nowe. Po wpisaniu aktualnego hasła, a następnie nowego hasła, należy ponownie wpisać nowe hasło. Naciskamy „Enter” na przycisku „Potwierdź”, aby zapisać nowe hasło, lub „Enter” na przycisku „Anuluj”, aby anulować modyfikację.

3.8.2 Ustawienie zakresu działania hasła

Okno dialogowe „Ustaw zakres działania hasła” pozwala określić, kiedy pojawi się monit o wprowadzenie hasła. Po naciśnięciu „Enter”, aby otworzyć okno dialogowe „Ustaw zakres działania hasła”, pojawi się monit o podanie hasła, aby uzyskać dostęp do tej konfiguracji. Wpisujemy nasze ustawione hasło i naciskamy „Enter”.

Ustawienia konfiguracji hasła składają się z 4 przycisków opcji: „Żądaj hasła przy starcie”, „Żądaj hasła przy uruchomieniu z trybu uśpienia”, „Żądaj hasła przed formatowaniem”, „Żądaj hasła przed aktualizacją”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”. Do zmiany opcji „Tak” lub „Nie” używamy przycisku „Odstęp”. Po wybraniu opcji naciskamy „Enter” na przycisku „Potwierdź”, aby zapisać ustawienia. Jeśli chcemy anulować konfigurację, naciskamy „Enter” na przycisku „Anuluj”. Domyślnie wszystkie opcje są zabezpieczone.

3.8.3 Zresetuj hasło do ustawień fabrycznych

Tej funkcji użyjemy, gdy chcemy zrezygnować z korzystania z zabezpieczania hasłem swojego Braille Sense 6 MINI.

Po naciśnięciu „Enter” na tej opcji usłyszymy komunikat „Czy chcesz usunąć zabezpieczenie hasłem?”. Naciskamy „Odstęp”, aby wybrać „Tak” lub „Nie”. Jeśli wybraliśmy „Tak” zostaniemy poproszeni o podanie ustawionego hasła. Wpisujemy nasze hasło i naciskamy „Enter”. Urządzenie ogłosi „Usunięto zabezpieczenie hasłem” i powrócimy do opcji „Ustaw hasło”.

3.9 Inicjalizuj opcje

Możemy użyć opcji „Inicjalizuje opcje”, aby przywrócić Braille Sense 6 MINI do domyślnych ustawień fabrycznych.

Aby uruchomić tę funkcję, należy przejść do niej w menu „Ustawienia” i nacisnąć „Enter” lub nacisnąć C (punkty 1-4).

Zostaniemy zapytani „Czy chcesz inicjalizować opcje?”. Naciśnięcie „Odstępu” spowoduje wybór pomiędzy „Tak” lub „Nie”. Jeśli wybierzemy „Tak” zostanie uruchomiony proces przywracania ustawień fabrycznych. Jeśli wybierzemy „Nie” funkcja zostanie anulowana i powrócimy do menu „Ustawienia”. Możemy również wykonać tę funkcję, przytrzymując klawisz multimedialny do przodu, naciskając jednocześnie przycisk zasilania. Po wyświetleniu napisu „HIMS” na monitorze brajlowskim możemy zwolnić klawisz multimedialny do przodu.

3.10 Reinstalacja domyślnych aplikacji

Ta opcja instaluje domyślne aplikacje z partycji systemowej. Można również uzyskać dostęp do tej funkcji z menu głównego, naciskając „Backspace-Space-Enter-F”.

Zalecamy wykonywanie tej czynności po każdej aktualizacji. Można jednak skorzystać z tej funkcji w dowolnym momencie, jeśli uważamy, że aplikacja nie działa tak, jak powinna, lub jeśli wydaje się, że aplikacji brakuje jakiejś funkcjonalności, która została niedawno dodana.

Gdy naciśniemy „Enter” na tej opcji w menu „Ustawienia” lub naciśniemy klawisz skrótu podany powyżej, BrailleSense ogłosi „Uruchom przywracanie domyślnych aplikacji”, a następnie będzie podawał nazwę każdej aplikacji w trakcie jej przywracania. Po zakończeniu instalacji urządzenie ogłosi „Zakończono odzyskiwanie domyślnych aplikacji” i powróci do Menu głównego.

3.11 Opcje głosu

Menu Opcje głosowe umożliwia skonfigurowanie mechanizmu zamiany tekstu na mowę i głosu używanego w BrailleSense. W dowolnym momencie można szybko otworzyć okno dialogowe Opcje głosu, naciskając „F3-V”. Po otwarciu okna dialogowego „Opcje głosu”, znajdziemy się w polu kombi z dwiema opcjami „Wybrany syntezator”: „Vocalizer” i „Android”. Użycie „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, spowoduje poruszanie się między opcjami i naciśnięcie „F3”, spowoduje uzyskanie dostępu do dalszych opcji dla każdego wyboru.

3.11.1 Vocalizer

Ta opcja umożliwia zainstalowanie i ustawienie alternatywnych głosów Vocalizer Expressive TTS. Dostępne pliki do pobrania głosowego są dostępne za pośrednictwem opcji „Pobierz” w tym oknie dialogowym. Aby pobrać i zainstalować bezpośrednio z BrailleSense, należy wybrać przycisk „Pobierz” i użyć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby wybrać żądany głos i nacisnąć „Enter”. Prawidłowy folder zostanie utworzony automatycznie, a pakiet językowy zostanie tam automatycznie umieszczony i zainstalowany.

Głosy można również pobrać ręcznie za pośrednictwem witryny internetowej HIMS.

Po pobraniu plików pakietu językowego należy utworzyć na dysku flash folder o nazwie „TTSDATA” i skopiować do niego pliki.

Po zakończeniu otwieramy menu „Ustawienia” i naciskamy „V”, aby otworzyć okno dialogowe opcji głosu, a następnie naciskamy „F3” w „Vocalizer”. To okno dialogowe zawiera listę głosów, przycisk „Pobierz”, przycisk „Instaluj” oraz przyciski Potwierdź i Anuluj. Użycie „F3” i „Odstęp-F3”, pozwoli na poruszanie się między kontrolkami.

Naciśnięcie „Enter” na przycisku „Instaluj” zainstaluje wszystkie pakiety językowe dostępne w folderze „TTSDATA”. Gdy zainstalowane są głosy, w oknie dialogowym pojawia się również przycisk „Odinstaluj”.

Po zainstalowaniu głosów używamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4” na liście głosów, aby wybrać swój głos i nacisnąć „Enter”. Twoja mowa powinna automatycznie zacząć wyprowadzać wybrany głos.

Jeśli chcemy usunąć głos Vocalizera ze swojego urządzenia, przechodzimy do niego i naciskamy „Odstęp-D”, aby go usunąć.

Może się zdarzyć, że napotkamy dokumenty w różnych językach. W takich przypadkach lepiej jest słuchać TTS w obu językach osobno, zamiast mówić z obcym akcentem. Podczas korzystania z brzmień Vocalizer można ustawić „brzmienie drugorzędne”. Aby to zrobić, naciskamy „Enter-S”, gdy skupiamy się na brzmieniu, którego chcemy użyć jako brzmienia dodatkowego. Jeśli chcemy zmienić brzmienie drugorzędne, po prostu naciskamy „Enter-S” na nowym brzmieniu, które chcemy ustawić, a brzmienie drugorzędne zostanie zmienione.

- **Uwaga:** Aby ta funkcja działała, w opcjach globalnych należy ustawić opcję Drugi głos na Włączony.
- **Uwaga:** ta funkcja działa tylko podczas ciągłego czytania dokumentów w różnych językach.

3.11.2 Android

Opcja „Android” umożliwia wybranie mowy używanej w BrailleSense spośród Google TTS i wszelkich innych aparatów TTS zainstalowanych w Sklepie Play. Po naciśnięciu F3 na pozycji „Android” w polu kombi, każdy zainstalowany silnik TTS pojawi się na liście. Użycie „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, wybierze silnik, którego chcemy użyć, następnie naciskamy „Enter”.

- **Uwaga:** większość ustawień głosu, w tym wysokość, tempo i interpunkcja, można kontrolować za pomocą różnych ustawień głosu BrailleSense, ale konieczne jest kontrolowanie głośności, domyślnego głosu dla każdego silnika i innych ustawień specyficznych dla używanego silnika. W ustawieniach systemu Android w sekcji „Zamiana tekstu na mowę” w obszarze „Ułatwienia dostępu” lub „Język i wprowadzanie”.

3.12 Profile językowe

Profile językowe pozwalają w łatwy sposób ustawić grupę ustawień dla każdego języka, z którego regularnie korzystamy oraz błyskawicznie i wygodnie przełączać się między nimi.

Profile językowe można otworzyć, naciskając L (punkty 1-2-3) w menu „Ustawienia”.

Okno dialogowe Profile językowe składa się z Listy profili, przycisku Dodaj, przycisku Modyfikuj, przycisku Usuń i przycisku Potwierdź. Naciskamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby poruszać się między profilami na liście, a następnie naciskamy „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” lub „Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)”, aby poruszać się między elementami sterującymi w oknie dialogowym.

Lista profili zawsze będzie zawierała co najmniej 1 element, profil „Domyślny”. Ten profil jest automatycznie ustawiany przy użyciu bieżących ustawień opcji głosowych oraz opcji globalnych i będzie modyfikowany podczas zmiany tych ustawień lub modyfikowania tego profilu w oknie dialogowym Profile językowe.

Naciśnięcie Enter na profilu w liście spowoduje przełączenie do korzystania z tego profilu. Możemy przełączyć się do dowolnego profilu na liście z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając klawisze F1-L (punkty 1-2-3). Jeśli wybierzemy Dodaj lub Modyfikuj, okno dialogowe Ustawienia profilu językowego zawiera następujące elementy:

„Nazwa profilu”, „Język”, „Kod brajla”, „Wyświetl / stopień wprowadzania”, „Typ głosu”, „Nazwa głosu”, „Użyj głosu dodatkowego”, „Nazwa głosu dodatkowego”, „Szybkość głosu”, „Wysokość głosu” oraz przyciski potwierdzenia i anulowania.

- **Uwaga:** jeśli jako typ głosu wybierzemy „Android”, opcje brzmienia dodatkowego nie będą wyświetlane. Jeśli podczas korzystania z BrailleSense Vocalizer ustawimy drugie brzmienie na Wyłączone, opcja Nazwa głosu Secondary nie pojawi się.

3.13 Opcje globalne

Menu "Opcje globalne" składa się z wielu różnych ustawień, które umożliwiają zmienianie zachowania Braille Sense 6 MINI. Podczas pracy w dowolnym miejscu Braille Sense 6 MINI można je otworzyć poprzez naciśnięcie "Odstęp-o(punkty 1-3-5)". Menu "opcji" posiada pięć grup ustawień:

Ustawienia brajlowskie, na które składają się: monitor brajlowski, kursor brajla, sposób wyświetlania/wpisywania brajla, czas wyświetlania wiadomości systemu, tablica brajla użytkownika oraz język..

Ustawienia mowy, na które składają się: głos, użyj syntezatora SMP, ustawienia poziomej interpunkcji, echo klawiatury, sygnalizacja dużych liter, liczby, głośność mowy, szybkość mowy, wysokość mowy (dotyczy syntezatora SMP), głośności głównej oraz przewijanie z głosem.

Ustawienia wyświetlacza, na które składają się: LCD, obróć obraz LCD, wielkość czcionek na wyświetlaczu LCD oraz wyświetlacz video.

Ustawienia drukowania, na które składają się: port drukarki, wielkość papieru do drukowania.

Pozostałe ustawienia, na które składają się: Komunikaty ostrzegawcze (ostrzeżenie), Przewijanie wstecz, Omijanie pustych linii, Informacje kontrolne, Informacje o gorących klawiszach, informacja o klawiszach skrótów, Tryb oszczędnego zasilania, włączenie trybu oszczędnego zasilania, Sprawdź dzisiejszy plan dnia tryb jednoręczny, domyślny format dokumentu, dźwięk postępu i dysk zgodny ze standardem Windows mobile.

Pomiędzy tymi pięcioma grupami można się przełączać korzystając z polecenia "strona w dół" (Odstęp-2-4-5 lub F3-F4) lub z polecenia "strona w górę" (Odstęp-1-2-6 lub F1-F2)". Gdy dana grupa jest otwarta dla ustawienia, na którym aktualnie się znajdujemy pojawia się lista dostępnych opcji. Pomiędzy pozycjami danej grupy poruszamy się naciskając Odstęp-4 lub Odstęp-1. Ustawienia dla danej pozycji w grupie zmienia się naciskając na niej "Odstęp" lub "Backspace".

3.13.1 Szczegóły opcji globalnych

Okno dialogowe „Opcje globalne” zawiera następujące ustawienia. Dla każdego ustawienia klawisz skrótów pojawia się w nawiasach, a klawisz skrótów, jeśli jest dostępny, jest pokazany w cudzysłowach. Zmiany funkcji dokonujemy przyciskiem „Odstęp”. Aby zapisać ustawienia naciskamy „Enter”.

- 1) Monitor brajlowski: (B). „Backspace-F3”. Włączanie/wyłączanie monitora brajlowskiego.
- 2) Kursor brajla: (C). „F4-przycisk przewijania do góry”. Określa w jaki sposób kursor brajla pojawia się na wyświetlaczu brajlowskim: „Zawsze”, „Migający” lub „Wyłączony”. Uwaga: w większości sytuacji kursor pojawia się jako punkty 7-8. W edytorze tekstu, gdy korzystamy z funkcji oznaczania pojawiają się migające punkty 1-2-3-4-5-6-7-8.
- 3) Tryb ośmiopunktowy: (E). „F1-przycisk przewijania do dołu”. Włącza/wyłącza tryb ośmiopunktowy dla wprowadzania tekstu ASCII.
- 4) Stopień brajla przy wyświetlaniu i wpisywaniu: (G). „Odstęp-G”. Opcja ta pozwala wybrać rodzaj brajla, którego chcemy użyć podczas przeglądania / wprowadzania tekstu: Skróty, brajl komputerowy lub Integrał.
- 5) Tablica brajla: (C). „Backspace-Enter-Odstęp-B”. Określa zasady, według których tekst brajla jest tłumaczony na tekst i odwrotnie: „US”, „UK”, „UEB” lub jeden z kilku kodów brajlowskich w języku obcym. Po ustawieniu kodów języków obcych możemy czytać i pisać zgodnie z regułami brajla tego języka. Język Braille'a wpływa również na listy, pola kombi i pola edycyjne. Monity, menu, przyciski i pola statyczne pozostają w języku polskim.
- 6) Czas wyświetlania wiadomości: (M). Określa w jaki sposób Braille Sense 6 radzi sobie z komunikatami systemowymi: nie wyświetlać lub od 1 do 10 sekund przed zniknięciem.
- 7) Głos: (V). „Backspace-F2”. Włączenie/wyłączenie głosu.
- 8) Poziom interpunkcji: (P). W tym ustawieniu, możemy wybrać sposób, w jaki Braille Sense 6 ma czytać znaki interpunkcyjne i symbole: „Wszystko”, „Wyłączony”, „Interpunkcja” lub „Symbole”.
- 9) Echo klawiatury: (K). Określa w jaki sposób Braille Sense 6 mówi podczas pisania: „Znak i słowo”, „Znak”, „Słowo” lub „Wyłączone”.
- 10) Sygnalizacja dużych liter: (U). Możemy wybrać, w jaki sposób Braille Sense 6 będzie nas ostrzegał podczas pisania lub podczas nawigacji po dokumencie lub w polu edycji, że znak jest pisany wielkimi literami: „Wyłączona”, „Powiedz duże” lub „Wysokość”.

- 11) Liczby: (N). Określa w jaki sposób Braille Sense 6 mówi liczbami: gdy ustawimy na „Włączone”, Braille Sense 6 będzie wypowiadał numery, a po ustawieniu na „Wyłączone” będzie odczytywał cyfry.
- 12) Użyj drugi głos: (V). Opcja ta określa, czy tekst w językach mieszanych będzie używał głosu w języku dodatkowym podczas ciągłego czytania.
- 13) Głośność głosu: (L). „Backspace-F1” lub „Backspace-F4”. Podnosi lub obniża głośność mowy.
- 14) Szybkość mowy: (R). „Odstęp-F1” lub „Odstęp-F4”. Podnosi lub obniża szybkość mowy.
- 15) Wysokość mowy: (T). „Enter-F1” lub „Enter-F4”. Podnosi lub obniża wysokość mowy.
- 16) Głośność główna: (V). „Backspace-Odstęp-F1” lub „Backspace-Odstęp-F4”. Podnosi lub obniża głośność główną mowy.
- 17) Przewijaj z głosem: (S). Możemy wybrać, czy Braille Sense 6 ma mówić podczas używania przycisków przewijania podczas czytania.
- 18) LCD: (L). Z menu głównego „Enter-Odstęp-4-5-6”. Możemy zmieniać podświetlenie LCD: „włączony”, „wszystko podświetlone” oraz „wyłączony”.
- 19) Obróć obraz LCD: (F). Możemy wybrać, czy wyświetlacz LCD ma wyświetlać tekst w orientacji normalnej czy odwróconej. Jeśli ją włączymy to tekst zostanie obrócony tak, aby był łatwiej czytelny przez osobę stojącą od drugiej strony urządzenia.
- 20) Rozmiar czcionki LCD: (F). Opcja ta pozwala na zmianę wielkości czcionki na wyświetlaczu LCD. Zakres powiększenia czcionki jest od 12 do 20.
- 21) Wyświetl brajla na HDMI: (B). Ta opcja określa, czy po podłączeniu do monitora HDMI u dołu ekranu pojawi się wizualna reprezentacja monitora brajlowskiego i jego tłumaczenia drukowanego.
- 22) Ostrzeżenia: (A). Możemy wybrać, czy Braille Sense 6 będzie nas informował o różnych zdarzeniach, używając sygnałów audio, sygnałów wibracji, obu sygnałów lub bez sygnału. Dostępne są: „Beep”, „Wibracja”, „Oba” lub „Wyłączone”.
- 23) Informacja o stanie baterii: (B). Możemy wybrać w jaki sposób będziemy powiadamiani, gdy poziom naładowania baterii będzie niski: „Wiadomość”, „Brzęczyk”, „Wiadomość końcowa” lub „Brzęczyk końcowy”.
- 24) Sygnał dźwiękowy przy włączeniu/wyłączeniu: (S). Możemy wybrać, czy urządzenie po włączeniu / wyłączeniu będzie uruchamiać się z dźwiękiem.
- 25) Lewy klawisz przewijania: (L). Możemy określić działanie lewego przycisku przewijania: „Przewijaj linie”, „Przechodź po liniach”, „Przechodź po znakach”, „Przechodź po akapitach” lub „Chodź po zdaniach”.
- 26) Prawy klawisz przewijania: (R). Możemy określić działanie prawego przycisku przewijania: „Przewijaj linie”, „Przechodź po liniach”, „Przechodź po znakach”, „Przechodź po akapitach” lub „Chodź po zdaniach”.
- 27) Omiń pustą linię: (E). Możemy wybrać, aby Braille Sense 6 alarmował nas, gdy napotka pustą linię, ogłaszając „Pusta linia”.
- 28) Informacja o kontrolce: (I). Możemy określić, gdzie mają być ogłaszane informacje na temat rodzaju kontrolki, na której się aktualnie znajdujesz, elementu listy, menu, pola kombi itd. Wybieramy między „Za kontrolką”, „Wyłączona” lub „Przed kontrolką”.

- 29)** Ukryj hasło: (P). Możemy wybrać, czy wpisywane znaki w hasle mają być ukryte, czy widoczne.
- 30)** Informacja o gorącym klawiszu: (H). Możemy określić w jaki sposób ogłaszana będzie informacji o gorących klawiszach: „Znaki”, „Wzory punktu” lub „Wyłączone”
- 31)** Podaj klawisze skrótów: (S). Opcja ta pozwala wybrać, czy Braille Sense 6 ma powiedzieć klawisz skrótu dla funkcji w menu, gdy ją napotkamy.
- 32)** Obsługa przycisku zasilania: (P) „Backspace-Enter-P (punkty 1-2-3-4-7-8)”. Wybieramy stan, w jakim Braille Sense 6 przechodzi po naciśnięciu przycisku zasilania: „Ekran wyłączony”, jak w przypadku zwykłego telefonu lub tabletu z Androidem lub „Głębokie uśpienie”, który wyłącza Bluetooth, Wi-Fi itp. podobny do tradycyjnego trybu uśpienia notatnika.
- 33)** Tryb uśpienia: (P). Możemy ustawić w urządzeniu oszczędzanie energii, tzn. urządzenie po pewnym czasie automatycznie się wyłączy: „Włączony”, „Wyłączony” lub „Wiadomość” (Tryb uśpienia działa tylko na zasilaniu z akumulatora).
- 34)** Wejście w tryb uśpienia: (K). Możemy użyć tej opcji, aby ustawić czas bezczynności przed wejściem w tryb uśpienia: „Po 10 minutach”, „Po 20 minutach” lub „Po 30 minutach”.
- 35)** Pokaż dzisiejszy plan dnia: (S). Możemy ustawić w Braille Sense 6 tą opcję, aby sprawdzać dzisiejszy harmonogram spotkań po każdym włączeniu.
- 36)** Tryb jednoręczny: (H). Ta opcja umożliwia użytkownikom posługującym się tylko jedną ręką korzystanie z Braille Sense 6 w określonym trybie dostosowanym do tego celu. Szczegółowe informacje na temat trybu jednoręcznego można znaleźć w rozdziale 2.11.
- 37)** Narzędzia sprawdzania pisowni: (C). Możemy chcieć wyłączyć sprawdzanie pisowni w sytuacjach edukacyjnych, gdy uczeń musi zostać przetestowany z pisowni itp.
- **Uwaga:** jeśli opcja „Sprawdzania pisowni” jest wyłączona, nie można używać funkcji automatycznego sprawdzania pisowni.
- 38)** Automatyczne sprawdzanie pisowni: (C). Możemy ustawić opcję, aby Braille Sense automatycznie sprawdzał pisownię podczas wpisywania w „wieloliniowych polach edycji” w programach, takich jak Menedżer harmonogramu, Menedżer adresów, wiadomości e-mail, Edytor tekstów itp. Jeśli opcja jest włączona i wpisujemy błędnie napisane słowo, BrailleSense wyemituje sygnał dźwiękowy, aby wskazać błąd w pisowni.
- 39)** Język sprawdzania pisowni: (S). Opcja ta określa, jakiego języka będzie używać urządzenie podczas sprawdzania pisowni w tekście.
- 40)** Domyślny tryb dokumentu w notatniku: (Q). Tutaj możemy ustawić domyślny typ dokumentu dla nowych dokumentów tworzonych za pomocą edytora tekstu: „Dokument testowy”, „Dokument typu Sense”, „Dokument brajlowski”, „Dokument DOC” lub „Dokument DOCX”.
- 41)** Domyślna wyszukiwarka Internetowa: (W). Tu ustawiamy wyszukiwarkę, która zostanie aktywowana po użyciu gorącego klawisza wyszukiwania. Mamy do wyboru: Wyszukiwarka Google, Wikipedia, Wiki słownik.
- 42)** Automatyczna synchronizacja z czasem serwera: (T). Ta opcja pozwala na automatyczne ustawienie czasu, gdy Braille Sense 6 jest podłączony do Internetu. Dzięki tej funkcji możemy skorygować czas do wartości dostępnych w Internecie.

- 43) Zegarynka:** (T). W tym miejscu możemy ustawić w Braille Sense 6, aby ogłaszał czas „co 5 minut”, „co 10 minut”, „co 30 minut”, „co godzinę” lub „Wyłączona”.
- 44) Wskaźnik postępu:** (P). Tutaj możemy ustawić sposób pokazywania postępu otwierania dokumentu, kopiowania plików lub otwierania strony internetowej: „Tryb wibracji”, „Wyłączony (brak wskazania postępu)”, „Beep (ciągłe sygnały dźwiękowe podczas wykonywania zadania)” lub „Wiadomość (postęp jest pokazany jako procent)”.
- 45) Bluetooth:** (B). „Backspace-Odstęp-3-4-5-6” z menu głównego. Tutaj możemy włączyć/wyłączyć Bluetooth.
- 46) Sieć bezprzewodowa LAN:** (W). „Backspace-Odstęp-1-4-5-6” z menu głównego. Tutaj możemy włączyć/wyłączyć sieć bezprzewodową.
- 47) Podpowiedzi czytnika Ekranu:** (H). Tutaj możemy ustawić, czy chcemy odbierać wypowiedziane podpowiedzi na temat interakcji z czytnikiem ekranu podczas korzystania z elementów sterujących programów innych firm.
- 48) Informacje kontrolne czytnika ekranu:** (P). Tutaj możemy ustawić, czy podczas korzystania z aplikacji firm trzecich czytnik ekranu będzie mówił o rodzaju kontrolki lub polu.
- 49) Alerty powiadomień:** (N). Tutaj możemy ustawić, czy chcemy otrzymywać powiadomienia push z aplikacji Androida.
- 50) Włącz brajl w trybie uśpiania:** (N). Tutaj możemy ustawić, czy komunikaty są wyświetlane w brajlu w trybie uśpiania.
- 51) Język:** (L). Umożliwia łatwą zmianę języka systemu urządzenia na dowolną otwartą lokalizację oprogramowania układowego. *Kilka rzeczy do zapamiętania: ponieważ jest to połączone specjalnie z ustawieniem Androida, wszystkie języki Androida pojawiają się na tej liście. Jeśli wybierzemy język, dla którego nie mamy lokalizacji, komunikaty Braille Sense 6 i menu pojawią się w języku angielskim. Obecnie Braille i TTS wymagają osobnej zmiany za pomocą odpowiednich opcji. Ponadto wszystkie otwarte aplikacje muszą zostać zamknięte i ponownie otwarte, zanim pojawią się w zmienionym języku.

3.14 Kopia zapasowa i resetowanie

Opcja „Kopia zapasowa i resetowanie” znajduje się w wygodniejszej lokalizacji i otwiera opcje znajdujące się w Ustawieniach przywracania i resetowania systemu Android. W tym miejscu możemy ustawić opcje tworzenia kopii zapasowych i przywracania informacji związanych z aplikacjami i kontami systemu Android oraz przywrócić ustawienia fabryczne urządzenia. UWAGA! Przywracanie ustawień fabrycznych w menu „Kopia zapasowa i resetowanie” kasuje wszystkie dane osobiste, w tym pliki, informacje o koncie, zainstalowane aplikacje itp. Jest to również długi i skomplikowany proces, który nie powinien być podejmowany przed konsultacją z personelem wsparcia technicznego, ponieważ będziemy potrzebować specjalnych instrukcji, aby go poprawnie wypełnić.

3.15 Ustawienia systemu Android

„Ustawienia systemu Android” to ostatnia pozycja w menu „Ustawienia”. Możemy uruchomić go z dowolnego miejsca, używając „F3-E (punkty 1-5)”.

Ta opcja otwiera standardowe okno dialogowe „Ustawienia” Androida dostępne na telefonach i tabletach z Androidem. Podczas, gdy wiele ustawień jest duplikowanych w interfejsie Braille Sense 6 MINI, „Ustawienia systemu Android” zawierają standardowy interfejs Androida i muszą być nawigowane w taki sam sposób, jak aplikacje na Androida. Naciskając „F3” lub „Odstęp-F3”, możemy poruszać się pomiędzy obiektami na ekranie. Naciśnięcie „Backspace-Odstęp-1” lub „Backspace-Odstęp-4”, możemy wyregulować suwaki. Prosimy zobaczyć rozdział 12 „Instalowanie i używanie aplikacji na Androida” i rozdział 15 „Podsumowanie komend”, aby uzyskać więcej informacji na temat poruszania się po interfejsie Androida.

4 Menedżer plików

4.1 Wprowadzenie

Menedżer plików Braille Sense 6 MINI w swej strukturze i funkcjach przypomina pod wieloma względami menadżer plików standardowego komputera klasy PC. W celu uruchomienia menedżera plików należy nacisnąć „f (punkty 1-2-4)” lub w menu „program” najechać na pozycje „Menedżer plików” i zatwierdzić jej wybór po przez wciśnięcie klawisza „Enter”. Możemy również uruchomić „Menedżer plików” z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „F1-F (punkty 1-2-4)”. Zamknięcie „Menedżera plików” należy nacisnąć „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”.

W oknie menadżera plików znajdziemy okno adresu oraz listę plików. Zaraz po uruchomieniu menedżera plików pojawi się nazwa dysku. Domyślna nazwa dysku to „dysk flash”. Po liście dostępnych dysków można poruszać się za pomocą strzałek góra dół ("Odstęp-1" albo "Odstęp-4") lub przycisków przewijania. Aby otworzyć inny niż domyślny dysk należy przejść za pomocą strzałek lub przycisków przewijania do odnośnej pozycji na liście dysków a następnie zatwierdzić wybór naciskając klawisz "Enter". Po wykonaniu powyższej operacji Braille Sense 6 MINI pokaże listę plików i folderów znajdujących się na wybranym dysku.

By przejść z Listy plików do Okna adresowego należy nacisnąć klawisz "Tab (Odstęp-4-5 lub F3)" lub kombinacje klawiszy "Shift-Tab ("Odstęp-1-2" lub "Odstęp-F3)". Lista plików i Okno adresowe zostaną dokładniej omówione w rozdziale 4.2 i 4.3 niniejszej instrukcji.

Dla wygody użytkownika menedżer plików posiada menu oraz gorące klawisze. Aby wywołać menu należy nacisnąć kombinację klawiszy "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz funkcyjny F2.

4.1.1 Poruszanie się po liście plików

„Menedżer plików” zawiera dwa rodzaje list: „lista plików” oraz „lista menu”, a raczej listę elementów zawartych w menu "Menedżera plików". Gdy przemieszczamy się po liście menu i dotrzemy do ostatniego ze znajdujących się na niej poleceń, przyciśnięcie kombinacji klawiszy „Odstęp-4” spowoduje przejście do pierwszej pozycji z listy. Jednakże, gdy poruszamy się po „liście plików” i dojdziemy do ostatniej pozycji, to naciśnięcie „Odstęp-4” nie spowoduje powrotu do pierwszego elementu listy. A oto lista klawiszy służących do poruszania się po listach:

- **Uwaga:** następujące klawisze mogą być używane do nawigacji po dowolnej liście w Braille Sense 6 MINI.
1. Przejście do poprzedniego elementu: (Odstęp-1) lub górny przycisk przewijania.
  2. Przejście do następnego elementu: (Odstęp-4) lub dolny przycisk przewijania.
  3. Przejście na początek listy: Odstęp-1-2-3.
  4. Przejście na koniec listy: Odstęp-4-5-6.

Poniższa lista przedstawia kombinacje klawiszowe działające tylko i wyłącznie podczas poruszania się po Liście plików:

1. Szybkie przejście do listy plików lub folderów: Odstęp-5-6.

2. Przełączanie się pomiędzy listą plików, a oknem adresowym: (Odstęp-4-5 lub F3) / (Odstęp-1-2- lub Odstęp-F3).
3. Wejście do wskazanego folderu lub otwarcie wskazanego pliku: Enter.
4. Przejście do folderu wyższego poziomu: Backspace.
5. Szybkie przejście do katalogu głównego dysku: Odstęp-1-2-5-6.
6. Przejście do poprzedniej grupy 20 elementowej: Page up (Odstęp 1-2-6 lub F1-F2)
7. Przejście do następnej grupy 20 elementowej: Page down (Odstęp 3-4-5 lub F3-F4)
8. Przejście do pliku lub folderu na liście po przez wciśnięcie pierwszej litery nazwy. Można używać tylko znaków ASCII.

4.1.2 Wybór folderów i plików

1. Wybór poszczególnych elementów „Odstęp”: przed elementem zaznaczonym pojawi się znak „*”. Naciśnięcie ponowne „Odstępu” na zaznaczonym folderze lub pliku, przed którym znajduje się już znak „*” spowoduje jego odznaczenie.
2. Wybór ciągły „Enter-B (punkty 1-2)”: użycie tej kombinacji klawiszy zaznaczy wszystkie pozycje z listy, (zarówno pliki jak i foldery), poczynając od miejsca, w którym komenda ta została wywołana a kończąc na elemencie, do którego zostanie przesunięty kursor. Znak "*" pojawi się przed wszystkimi zaznaczonymi elementami.
3. Zaznacz wszystko „Enter-A (punkt 1)”: ta kombinacja klawiszy zaznacza wszystkie elementy znajdujące się w bieżącej lokalizacji. Użytkownik może w tym momencie odznaczać i ponownie zaznaczać dowolny element za pomocą klawisza „Odstęp”. Gdy korzystamy z tej funkcji Braille Sense 6 MINI poda ilość zaznaczonych elementów oraz wyświetli na linijce brajlowskiej znak „*” przed wszystkimi zaznaczonymi elementami.

4.2 Praca z plikami i folderami

Po uruchomieniu menedżera plików Użytkownik zobaczy listę dostępnych dysków. W tym miejscu można wybrać dysk z listy a następnie nacisnąć "Enter", aby go otworzyć. Braille Sense 6 MINI pokaże listę plików i folderów znajdujących się na tym dysku. Nazwy folderów wyświetlane są w cudzysłowach natomiast nazwy plików wyświetlane są bez cudzysłowu. Po nazwach elementów wyświetlone są liczby np.: 1/2 lub 2/3. Liczby te informują nas o tym, który element z listy jest aktualnie wybrany oraz z ilu elementów składa się lista, po której właśnie się poruszamy. Np.: "Baza danych 1/5" oznacza, iż jest to pierwszy folder na liście zawierającej pięć folderów.

4.2.1 Wchodzenie i wychodzenie z folderu

Istnieje kilka sposobów otwierania folderu.

1. Aby otworzyć wybrany folder można skorzystać z menu. W tym celu należy je aktywować naciskając „F2”. A następnie wybrać polecenie „Otwórz” i nacisnąć „Enter”.
2. Kolejny sposób to naciśnięcie kombinacji klawiszy „Enter-O (punkty 1-3-5)” w celu wywołania menu niezbędnego do otwarcia żądanego folderu.

3. Jednakże najprostszym sposobem otwarcia wybranego folderu jest naciśnięcie klawisza „Enter” na wybranym folderze.

Aby zamknąć otwarty folder należy użyć klawisza „Backspace”. Spowoduje to przeniesienie się do listy elementów folderu wyższego poziomu.

4.2.2 Wysuwanie dysków USB i kart SD

System operacyjny Android wymaga, aby dyski przed ich usunięciem zostały bezpiecznie odłączone. Jeśli nie zostanie to wykonane, to może się zdarzyć, że ponowne podłączenie takiego nośnika do Braille Sense 6 MINI lub innego urządzenia mobilnego lub komputera może spowodować, że wszystkie pliki będą wyglądać tak, jakby nie zawierały danych lub mają rozmiar 0 bajtów. Przed odłączeniem dysku USB lub karty SD z systemu Braille Sense 6 MINI, należy nacisnąć „Backspace-Enter-Odstęp-U” lub „Backspace-Enter-Odstęp-3-6”. Następnie pojawi się lista dysków USB. Wybieramy dysk do odłączenia i naciskamy „Enter”. Otrzymamy komunikat „USB odłączono”. Jeśli na dysku są wyświetlane pliki bez danych, należy ponownie włożyć dysk do Braille Sense 6 MINI i nacisnąć przycisk odmontowania, aby prawidłowo go wysunąć, a nie powinny być ponownie widoczne.

4.3 Menu Plik

Aby otworzyć menu „Plik” naciskamy „F2”, aby wywołać menu, następnie naciskamy „Enter” na „Plik”. W tym miejscu używamy normalnych poleceń listy, aby przejść do wybranej opcji i naciskamy „Enter”.

Braille Sense 6 MINI obsługuje następujące formaty plików:

1. Pliki dokumentów: hbl, brl, txt, brf, rtf, doc/docx, xls/xlsx, ppt/pptx, pdf i niezabezpieczony EPUB.
2. Formaty Internetowe: url i html.
3. Formaty multimedialne: ac3, asf, asx, m3u, mp2, mp3, mp4, ogg, pls, wav, wax, wma, wmv i flac.
4. Formaty DAISY: DAISY 2.0, 3/0, BookShare.
5. Programy: APK. Naciskamy „Enter” na aplikacji, żeby zainstalować.

Menu „Plik” zawiera następujące elementy. Skróty są umieszczane w nawiasach, a skróty klawiszowe w cudzysłowach.

- 1) Otwórz: (O). „Enter-Odstęp-O (punkty 1-3-5-8)”. Otwiera wybrany plik w powiązanej aplikacji ze względu na typ pliku.
- 2) Otwórz w drugim Notatniku: (W) „Backspace-O (punkty 1-3-5-7)”. Umożliwia otwieranie zgodnych dokumentów w drugiej wersji Notatnika, co ułatwia przełączanie między 2 plikami. Pojawia się tylko wtedy, gdy wyświetlane są zgodne dokumenty.
- 3) Otwórz za pomocą: (E). „Enter-Odstęp-E (punkty 1-5)”. Pozwala wybrać kompatybilną aplikację, za pomocą której można otworzyć wybrany plik.
- 4) Spakuj: (X). „Enter-Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”. Możemy spakować bieżący plik lub folder.
- 5) Rozpakuj: (U). „Enter-Odstęp-U (punkty 1-3-6)”. Wyświetla się tylko w przypadku plików skompresowanych, wyodrębnia bieżący plik.
- 6) Wyślij do: (S). „Enter-Odstęp-S (punkty 2-3-4)”. Możemy wysłać bieżący plik lub folder do innej lokalizacji.

- 7) Zmień nazwę: (R). „Enter-Odstęp-R (punkty 1-2-3-5)”. Możemy zmienić nazwę bieżącego pliku lub folderu.
- 8) Nowy dokument: (N). „Enter-Odstęp-N (punkty 1-3-4-5)”. Możemy utworzyć nowy dokument za pomocą DOCX, DOC, TXT, BRL lub HBL.
- 9) Nowy folder: (F). „Enter-Odstęp-F (punkty 1-2-4)”. Możemy utworzyć nowy folder.
- 10) Konwersja pliku: (T). „Enter-Odstęp-T (punkty 2-3-4-5)”. Konwertuje wybrane pliki dokumentów na TXT, BRL lub HBL.
- 11) Wyszukaj pliki: (B). „Odstęp-F (punkty 1-2-4)”. Tutaj możemy wyszukać określony plik według nazwy znajdujący się na dysku lub folderze.
- 12) Wyszukaj tekst: (C). „Backspace-Odstęp-F (punkty 1-2-4)”. Ta opcja pozwala nam wyszukiwać określonych ciągów tekstowych na bieżącym dysku lub folderze w plikach Word, Text i Braille.
- 13) Połącz pliki: (M). „Enter-Odstęp-M (punkty 1-3-4)”. Ta opcja pozwala scalić ca najmniej 2 pliki testowe lub brajlowskie.
- 14) Podziel plik: (P). „Enter-Odstęp-P (punkty 1-2-3-4)”. Ta opcja pozwala nam podzielić tekst lub pliki brajlowskie według liczby akapitów lub słów, według rozmiaru lub określonej liczby plików o jednakowej wielkości.
- 15) Informacje: (I). „Enter-Odstęp-I (punkty 2-5)”. Opcja ta pozwala nam sprawdzić podstawowe właściwości bieżącego pliku lub folderu.
- 16) Wyjście: (Z). „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”. Zamyka Menedżera Plików.

4.4 Menu Edycja

Menu „Edycja” zawiera następujące elementy:

- 1) Kopiuj: (C). „Enter-Odstęp-C (punkty 1-4)”. Opcja ta kopiuje wybrane pliki lub foldery do schowka.
- 2) Wytnij: (X). „Enter-Odstęp-X (punkty 1-3-4-6)”. Opcja ta wycina wybrane pliki lub foldery do schowka.
- 3) Wklej: (V). „Enter-Odstęp-V (punkty 1-2-3-6)”. Opcja ta wkleja pliki lub foldery ze schowka do bieżącego miejsca.
- 4) Usuń: (D). „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”. Opcja ta usuwa wybrane pliki lub foldery
- 5) Zaznacz wszystko: (A). „Enter-Odstęp-A (punkt 1)”. Opcja ta wybiera wszystkie pliki i foldery na bieżącej liście.

4.5 Menu Widok

Menu „Edycja” zawiera następujące elementy:

- 1) Sortuj pliki według: (G). „Enter-Odstęp-G”. Funkcja ta określa, w jakiej kolejności wyświetlane są pliki i foldery.
- 2) Ustaw informacje o pliku: (L). „Enter-Odstęp-L”. Funkcja ta określa, jakie informacje są wyświetlane na temat każdego pliku lub folderu na liście.
- 3) Pokaż tylko pliki typu: (W). „Enter-Odstęp-W”. Filtruje pliki według typu pliku.
- 4) Pokaż foldery systemowe: (H). „Enter-Odstęp-H”. Ukrywa foldery systemu Android, które nie zawierają treści użytkownika. Foldery domyślnie są ukryte.

- 5) Ustaw folder startowy: (S). „Bacspace-Odstęp-S”. Pozwala wybrać lokalizację, w której otworzy się Menedżer plików.
- 6) Otwórz opcje dokumentu: (D). „Enter-Odstęp-D”. To ustawienie pozwala określić, w którym programie domyślnie otwierane są pliki DOC i DOCX, w Edytorze tekstu czy w Notatniku. Możemy także wybrać opcję „Zawsze wybieraj”. W takim przypadku za każdym razem zostanie wyświetlony monit.

4.6 Dostęp do dysków w chmurze

Możemy użyć Menedżera plików do bezpośredniej interakcji z treściami przechowywanymi w kilku usługach w chmurze w podobny sposób, jak w przypadku Flashdisk i innych dysków podłączonych do Twojego urządzenia w zakresie wybierania i przenoszenia plików, edytowania i zapisywania dokumentów oraz odtwarzania multimedialnych. W tej wersji instrukcji obsługiwane są: Dysk Google, OneDrive i Dropbox.

Możemy łatwo przenosić pliki między Cloud Drive a BrailleSense za pomocą interfejsu Menedżera plików, otwierać i edytować dokumenty za pomocą edytora tekstu i notatnika, czytać obsługiwane pliki w czytniku dokumentów, załączać pliki za pomocą programu do obsługi poczty e-mail, czytać arkusze kalkulacyjne za pomocą Excel Viewer, otwierać pliki HTML i HTM w przeglądarce internetowej i odtwarzać zawartość multimedialną w odtwarzaczu multimedialnym. Możemy także użyć opcji "Otwórz za pomocą", aby otworzyć pliki na dysku w chmurze za pomocą innych aplikacji, w tym aplikacji na Androida innych firm.

*Uwaga: musimy zalogować się na swoje konta w chmurze z menedżera plików, zanim zawartość będzie dostępna za pośrednictwem innych wymienionych powyżej aplikacji.

Gdy po raz pierwszy zostanie otwarty którykolwiek z dysków w chmurze, zostaniemy umieszczeni na stronie logowania. Przyciskami „F3” i „Odstęp-F3” poruszamy się po stronie i wprowadzamy swoje dane logowania. Jeśli wcześniej logowaliśmy się na swoje konto Google lub Microsoft, mogą one pojawić się jako opcje. W takim przypadku możemy po prostu nacisnąć Enter na właściwym koncie.

Po zalogowaniu musimy zezwolić usłudze Menedżera plików na dostęp do Twojego konta. Użyj nawigacji, aby znaleźć przycisk Zezwalaj i naciśnij klawisz Enter. Po zakończeniu powinieneś być w stanie nacisnąć Enter na powiązonym Dysku w chmurze i załadować strukturę plików i folderów z Menedżera plików. Różne dyski w chmurze pojawiają się również w oknie dialogowym Otwórz/Dołącz plik pod listą dysków podczas korzystania z wymienionych wcześniej aplikacji, a będziesz mógł nawigować i wybierać pliki i foldery tak samo, jak z dysków lokalnych na urządzeniu.

Możemy także utworzyć łącza do udostępniania plików innym osobom z dowolnego dysku w chmurze, naciskając „Backspace-L (punkty 1-2-3)”, gdy plik jest aktywny, lub wybierając „Utwórz łącze do udostępniania” z menu Plik.

Należy pamiętać o następujących warunkach:

- Należy pamiętać, że funkcja zarządzania plikami jest obecnie ograniczona do manipulowania plikami i folderami, dlatego pozycje menu są ograniczone do funkcji takich jak usuwanie, zmiana nazwy, kopiowanie i wklejanie, ponieważ usługi dysków w chmurze nie obsługują funkcji takich jak „Pakowanie (Zip)” i „Rozpakowywanie (Unzip)” plików, konwersji plików Braille'a i TXT itp. Aby uzyskać pełną listę dostępnych funkcji, należy nacisnąć „Odstęp-H (punkty 1-2-5)”.
- Obsługuje tylko wybieranie plików lub folderów w celu kopiowania, otwierania lub zapisywania.
- Funkcje „wklej”, „wytnij” i „nowy folder” nie są dostępne we współdzielonych katalogach.
- Pliki muszą zostać skopiowane do obszaru mojego dysku w celu edycji i zapisania z powrotem na Dysku Google lub OneDrive.
- Strumieniowe przesyłanie plików multimedialnych nie jest obsługiwane. Przed odtworzeniem pliku musimy pobrać plik do tymczasowego folderu w pamięci wewnętrznej (flashdisk).
- Ogólnie należy zauważyć, że ze względu na przenoszenie do i z dysków w chmurze, otwieranie i zapisywanie plików jest nieco wolniejsze niż w przypadku dostępu do lokalnych plików i folderów.

4.7 Korzystanie z okna adresu

To pole edycji umożliwia wpisanie bezpośredniej ścieżki nazwy pliku, który chcemy otworzyć. To okno zawiera także listę historii do ostatnio otwieranych plików lub katalogów.

Gdy znajdujemy się na liście plików lub folderów, możemy nacisnąć „Tab (Odstęp-4-5)”, aby przejść do okna adresu. Braille Sense 6 MINI wyświetli bieżącą ścieżkę, w tym bieżącą nazwę napędu, taką jak np.: „flashdisk/download/”. Okno adresu jest widoczne tylko wtedy, gdy znajdujemy się na liście plików lub folderów. Gdy znajdujemy się na liście dysków, okno adresu nie jest dostępne.

Możesz edytować tekst, przesuwając kursor za pomocą klawisza kursora, Braille Sense 6 MINI wstawia tekst w miejscu kursora. Jeśli znamy dokładną ścieżkę i nazwę pliku, możemy wpisać ścieżkę i nazwę pliku, aby otworzyć plik w odpowiedniej aplikacji. Na przykład, jeśli wpisujemy „flashdisk/download” w oknie adresu i naciśniemy „Enter”, Braille Sense 6 MINI wyświetli listę plików w folderze pobierania. Jeśli wpisujemy „flashdisk/My Documents/sample.txt” w oknie adresu i naciśniemy „Enter”, Braille Sense 6 MINI załaduje edytor tekstu i otworzy plik „sample.txt”.

Do poruszania się w oknie adresu należy używać „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby przejrzeć listę historii (listę ostatnio otwieranych ścieżek plików i folderów). Aby otworzyć plik na liście historii, należy nacisnąć „Enter”. Plik otworzy się w odpowiedniej aplikacji.

5 Edytor tekstu

„Edytor tekstu” możemy uruchomić na kilka sposobów:

Naciskamy „F1”, aby otworzyć menu główne. Używając klawiszy (Odstęp-4) przechodzimy do „Edytora tekstu” i naciskamy „Enter”. Możemy także nacisnąć literę „W” (punkty 2-4-5-6) w menu głównym, aby szybko uruchomić „Edytor tekstu”.

„Edytor tekstu” możemy również uruchomić z dowolnego miejsca w urządzeniu, naciskając „F1-W”.

Gdy uruchomimy edytor tekstu Braille Sense 6 otworzy gotowe do edycji okno pustego dokumentu. Aby aktywować menu w edytorze tekstu należy, w podobny sposób jak w menedżerze plików, nacisnąć kombinację klawiszy „Odstęp-M (punkty 1-3-4)” lub klawisz funkcyjny „F2”. Menu w Edytorze Tekstu zawiera: Plik, Edycja, Wstaw, Zaznacz, Idź do, Przeczytaj oraz Układ. Aby rozwinąć każdą ze składających się na menu główne grupę poleceń należy aktywować menu w Edytorze Tekstu a następnie, za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, przejść do nazwy odpowiedniej grupy poleceń i rozwinąć ją naciskając „Enter” lub, gdy menu jest aktywne, nacisnąć znajdującą się w nawiasie obok nazwy grupy poleceń literę, która najczęściej jest pierwszą literą angielskiej nazwy elementu w menu.

Aby poruszać się po menu, ustawieniach lub listach plików należy użyć przycisków „Odstęp-1” i „Odstęp-4” lub klawiszy przewijania do góry i do dołu. Do poruszania się pomiędzy kontrolkami oknie dialogowym należy użyć „Odstęp-4-5” i „Odstęp-1-2” lub „F3” i „Odstęp-F3”.

Naciśnij „Enter”, aby uruchomić wybrany element.

5.1 Menu Plik

Menu „Plik” zawiera następujące elementy:

- 1) Nowy: (N). Opcja ta tworzy nowy dokument, domyślnie o nazwie „bez nazwy”. W Opcjach globalnych wybieramy domyślny typ dokumentu. Możemy utworzyć i zapisać dokument tylko formacie DOCX.
- 2) Otwórz: (O). „Enter-Odstęp-O”. Opcja ta pozwala otworzyć istniejący już plik. Obsługiwane typy plików tylko do odczytu to: DOC, DOCX, PPT, PPTX, PPTM.
- 3) Ostatnio otwierane pliki: (R). „Backspace-Enter-Odstęp-H”. Wyświetla pliki, które ostatnio były otwarte w edytorze tekstu. Naciśnięcie „Enter” na pliku otworzy go.
- 4) Otwarte dokumenty: (D). „Backspace-Enter-Odstęp-D”. Wyświetla wszystkie aktualnie otwarte dokumenty. Pozwala na wybór z listy zamiast przewijania tabulatorami i wciśnięciem klawisza Shift-Tab przez wszystkie z nich.
- 5) Zapisz: (S). „Enter-Odstęp-S”. Zapisz bieżący plik. Naciśnięcie „Tab (Odstęp-4-5)” pozwala poruszać pomiędzy nazwą, typem pliku i miejscem pliku. Używając zwykłej nawigacji do zarządzania plikami, możemy wybrać inny folder.
- 6) Zapisz jako: (A). „Odstęp-S”. Opcja ta pozwala zapisać bieżący plik pod inną nazwą, typem pliku i innym miejscem przechowywania.
- 7) Eksportuj: (X). „Backspace-Odstęp-Enter-X”. Ta funkcja eksportuje bieżący dokument do BRL, przydatna do tłumaczenia pliku DOC lub DOCX, szczególnie przydatna do zapisywania plików matematycznych w formacie Brajla, aby można je było wydrukować w brajlu za pomocą Notatnika.

- 8) Drukuj: (P). „Odstęp-P”. Wybieramy „Drukarka brajlowska” lub „Drukarka”. Jeśli wybierzemy „Drukarkę”, dokument zostanie wydrukowany przy użyciu domyślnego zestawu usług drukowania w ustawieniach systemu Android.
- 9) Ustawienia: (E). „Enter-Odstęp-E”. Jest to okno dialogowe do ustawiania różnych opcji dokumentów. Naciskając „Tab (Odstęp-4-5)” możemy przechodzić pomiędzy listą ustawień, informacji o lokalizacji, folderze domyślnym oraz przyciski Potwierdź i Anuluj. Lista ustawień zawiera „Widok formatu znaku”, „Element do przeczytania”, „Tylko do czytania”, „Automatycznie zapisuj zmiany”, „Szybkość automatycznego przewijania”, „Zastosuj ustawienia do wszystkich dokumentów”, „Home/End wielkość przesunięcia”, „Nazwa nowego dokumentu”. Do poruszania się pomiędzy ustawieniami na liście należy użyć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, a naciskając „Odstęp” lub „Backspace” zmieniamy wartość ustawienia.
- 10) Ustawienia otwierania pliku: (T). „Backspace-Odstęp-O”. Opcja ta określa, w jaki sposób ładowany jest dokument: możemy wybrać „Wczytano”, aby otworzyć dokument w całości przed rozpoczęciem czytania lub wybrać „Wczytywanie w tle”, aby rozpocząć czytanie po załadowaniu pierwszej strony i kontynuować ładowanie w tle.
- 11) Wyjście: (Z). „Odstęp-Z”. Zamyka Edytor Tekstu.

5.2 Menu Edycja

Menu „Edycja” zawiera następujące elementy:

- 1) Rozpocznij zaznaczanie: (B). „Ente-OdstępB”. Zaznaczamy początek zaznaczania. Koniec zaznaczania jest oznaczony bieżącą pozycją kursora.
- 2) Kopiuj: (C). „Enter-Odstęp-C (punkty 1-4)”. Opcja ta kopiuje zaznaczony tekst do schowka.
- 3) Wytnij: (X). „Enter-Odstęp-X (punkty 1-3-4-6)”. Opcja ta wycina zaznaczony tekst do schowka.
- 4) Wklej: (V). „Enter-Odstęp-V (punkty 1-2-3-6)”. Opcja ta wkleja zaznaczony tekst ze schowka do bieżącego miejsca.
- 5) Usuń: (D). „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”. Opcja ta usuwa zaznaczony tekst.
- 6) Usuń puste linie: (L). „Backspace-Odstęp-E”. Opcja ta usuwa puste linie z zaznaczonego obszaru tekstu.
- 7) Dodaj do schowka: (P). „Enter-Odstęp-P”. Opcja ta pozwala dołączyć zaznaczony tekst do schowka bez usuwania wcześniejszego zaznaczenia.
- 8) Wyczyść schowek: (E). „Enter-Odstęp-D”. Opcja ta opróżnia schowek.
- 9) Zaznacz wszystko: (A). „Enter-Odstęp-A (punkt 1)”. Opcja ta zaznacza cały tekst w dokumencie.
- 10) Sprawdź pisownię: (K). „Enter-Odstęp-K (punkty 1-3)”. Otwiera okno dialogowe Sprawdzanie pisowni i rozpoczyna sprawdzanie dokumentu pod kątem błędów. Naciskając „F3” i „Odstęp-F3”, możemy poruszać się między kontrolkami oraz naciskając „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, możemy poruszać się po listach opcji. Możemy także użyć następujących klawiszy skrótu:
  - A. Pomiń raz: Backspace-S (punkty 2-3-4).
  - B. Pomiń wszystko: Backspace-I (punkty 2-4).
  - C. Zamień bieżący: Backspace-C (punkty 1-4).
  - D. Zamień wszystko: Backspace-M (punkty 1-3-4).
  - E. Dodaj do słownika użytkownika: Backspace-A (punkt 1).

5.3 Menu Wstaw

Menu „Wstaw” zawiera następujące elementy:

- 1) Wstaw z pliku: (I). „Enter-Odstęp-I”. Opcja ta wstawia informacje z innego pliku.
- 2) Wstaw bieżącą datę: (W). „Enter-Odstęp-W”. Opcja ta wstawia bieżącą datę.
- 3) Wstaw aktualny czas: (U). „Backspace-Odstęp-W”. Opcja ta wstawia bieżący czas.
- 4) Wstaw pustą stronę: (P). „Enter-Odstęp-Backspace-K”. Opcja ta wstawia podział strony.
- 5) Wstaw Tabulator: (T). „Enter-Odstęp-Backspace-I”. Opcja ta wstawia znak tabulatora.

5.4 Menu Zaznacz

- 1) Wstaw zakładkę: (M) „Enter-Odstęp-m”. Wstawia zakładkę w pozycji kursora.
- 2) Idź do zakładki: (J) „Enter-Odstęp-j”. Przechodzi do wcześniej wstawionej zakładki.
- 3) Usuń zakładkę: (D) „Backspace-Odstęp-d”. Usuwa wcześniej wstawioną zakładkę.

5.5 Menu Idź do

Menu „Idź do” zawiera następujące elementy:

- 1) Znajdź: (F). „Odstęp-F”. Opcja ta otwiera okno dialogowe Znajdź, w którym możemy wprowadzić tekst do wyszukania, wybrać kierunek szukania i wybrać uwzględnienie wielkości liter.
- 2) Znajdź ponownie: H(). „Enter-Odstęp-F”. Opcja ta służy do odnajdywania dokładnie tego samego tekstu, z tymi samymi parametrami przeszukiwania.
- 3) Szukaj wstecz: (V). „Backspace-Odstęp-F”. Opcja ta znajduje poprzednie wystąpienie tekstu z bieżącej pozycji.
- 4) Zamień: (R). „Enter-Odstęp-R”. Okno dialogowe zamień pozwala wyszukać tekst i zastąpić go innym ciągiem znaków. Możemy wprowadzić tekst do wyszukania, wybrać kierunek szukania, wybrać uwzględnienie wielkości liter i zamienić pojedynczy ciąg znaków lub wszystkie.
- 5) Idź do miejsca: (L). „Enter-Odstęp-L”. Opcja ta pozwala przejść do miejsca w dokumencie według strony, akapitu, linii lub procentu.
- 6) Zdanie wstecz: (E). „Odstęp-2-3-6”. Opcja ta pozwala przejść o jedno zdanie wstecz.
- 7) Zdanie w przód: (X). „Odstęp-3-5-6”. Opcja ta pozwala przejść o jedno zdanie w przód.
- 8) Idź do poprzedniej strony: (B). „Odstęp-1-2-6”. Opcja ta pozwala przejść o jedną stronę wstecz.
- 9) Idź do następnej strony: (G). „Odstęp-3-4-5”. Opcja ta pozwala przejść o jedną stronę w przód..
- 10) Idź do poprzedniego dokumentu: (P). „Odstęp-1-2”. Jeśli jest otwartych wiele dokumentów, to możemy przenieść się do poprzedniego dokumentu w kolejności ich otwierania.
- 11) Idź do następnego dokumentu: (N). „Odstęp-4-5”. Jeśli jest otwartych wiele dokumentów, to możemy przenieść się do następnego dokumentu w kolejności ich otwierania.

5.6 Menu Przeczytaj

Menu „Przeczytaj” zawiera następujące elementy:

- 1) Odczytaj zaznaczony tekst: (B). „Backspace-Odstęp-B”. Odczytuje wybrany fragment tekstu.

- 2) Przeczytaj początek zaznaczonego tekstu: (U). „Enter-Odstęp-U”. Odczytuje pierwszą linię wybranego fragmentu tekstu.
- 3) Czytaj od początku do kursora: (T). „Backspace-Odstęp-G”. Odczytuje dokument od początku do bieżącej pozycji kursora.
- 4) Czytaj od kursora do końca: (G). „Enter-Odstęp-G”. Odczytuje dokument od bieżącej pozycji kursora do końca dokumentu.
- 5) Automatycznie przewijaj: (A). „Przycisk przewijania Do góry/Do dołu”. Opcja ta uruchamia i zatrzymuje funkcję automatycznego przewijania. Możemy ustawić szybkość automatycznego przewijania w Ustawieniach w menu Plik.
- 6) Odczytaj bieżące zdanie: (E). „Odstęp-1-4-5-6”. Opcja ta odczytuje bieżące zdanie.
- 7) Odczytaj bieżącą linię: (L). „Odstęp-1-4”. Opcja ta odczytuje bieżącą linię.
- 8) Odczytaj bieżące słowo: (W). „Odstęp-2-5”. Opcja ta odczytuje bieżące słowo.
- 9) Odczytaj bieżący znak: (C). „Odstęp-3-6”. Opcja ta odczytuje bieżący znak. Naciśnięcie dwukrotne spowoduje wypowiedzenie znaku w alfabecie wojskowym.
- 10) Odczytaj pozycję kursora: (R). „Odstęp-1-5-6”. Opcja ta odczytuje bieżącą pozycję kursora jako stronę, linię, kolumnę, procent, słowo i akapit.
- 11) Odczytaj status: (S). „Odstęp-3-4”. Opcja ta odczytuje tytuł dokumentu i wskazuje tryb wstaw lub zastąpienia.
- 12) Informacja o wielkości dokumentu: (I). „Backspace-Odstęp-I”. Opcja ta odczytuje bieżącą i całkowitą liczbę znaków oraz bieżącą i całkowitą liczbę spacji w bieżącym dokumencie.
- 13) Odczytaj informacje o czcionce: (F). „Backspace-Enter-Odstęp-N”. Opcja ta udostępnia informacje o czcionce, stylu i formatowaniu tekstu w bieżącej pozycji.

5.7 Menu Układ

Menu „Układ” zawiera następujące elementy:

- 1) Czcionka: (F). „Backspace-Enter-Odstęp-F”. Opcja ta otwiera okno dialogowe ustawień czcionki. Działa na wybranym tekście.
  - 2) Styl: (S) „Backspace-Enter-S”. Działa na bieżącym akapicie lub wybranym tekście. Aby zmienić wartości ustawień, należy użyć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”.
  - 3) Układ akapitu drukowanego: (C). „Backspace-Odstęp-2-3-4-6”. Opcja ta określa format wydruku i styl bieżącego akapitu.
  - 4) Układ dokumentu drukowanego: (T). „Backspace-Odstęp-T”. Opcja ta określa format stron drukowanego dokumentu.
- **Uwaga:** Jeśli okaże się, że dokumenty zawierają niepoprawne zawijanie wyrazów podczas przesyłania do komputerów lub innych urządzeń, należy wybrać opcję „Cały tekst” za pomocą „Enter-A”, a następnie wyłączyć opcję „Zawijanie wyrazów” w układzie drukowania akapitu.

5.8 Różne funkcje

Następujące polecenia mogą być również używane w edytorze tekstu:

- 1) Wstaw Tabulator: Backspace-Odstęp-Enter-I (punkty 2-5).
- 2) Wstaw podział strony: Backspace-Odstęp-Enter-P (punkty 1-2-3-4).
- 3) Wyśrodkuj bieżącą linię: Backspace-Odstęp-Enter-C (punkty 1-4).
- 4) Włącz / Wyłącz pogrubienie: Ctrl-B (punkty 1-2).
- 5) Włącz / Wyłącz kursywę: Ctrl-I (punkty 2-5).
- 6) Włącz / Wyłącz podkreślenie: Ctrl-U (punkty 1-3-6).
- 7) Uruchom / Zakończ Tryb Matematyki: Backspace-Odstęp-M (punkty 1-3-4).
- 8) Wstaw symbol matematyczny: Naciskamy „Odstęp-H (punkty 1-2-5)” w trybie matematycznym, a następnie Enter na wybranym symbolu znajdującym się na liście.
- 9) Następny slajd w pliku PowerPoint: Odstęp.
- 10) Poprzedni slajd w pliku PowerPoint: Backspace.
- 11) Idź do slajdu w pliku PowerPoint: Enter-Odstęp-L (punkty 1-2-3).
- 12) Przejdź do tyłu o dwa wiersze: Backspace-Odstęp-2-3.
- 13) Przejdź do przodu o dwa wiersze: Odstęp-Enter-5-6.
- 14) Przejdź do następnego nagłówka: Odstęp-2-5-6.
- 15) Przejdź do poprzedniego nagłówka: Odstęp-2-3-5.

6 Notatnik

Notatnik w Braille Sense 6 obsługuje odczytywanie i tworzenie plików RTF, TXT, HBL, BRL i BRF, a także niesformatowane pliki DOCX i otwiera pliki PDF, EPUB, DOCX i DOC. Aby odczytać pliki programu PowerPoint lub utworzyć i / lub zachować formatowanie w dokumentach programu Word lub utworzyć wyrażenia matematyczne, należy skorzystać z edytora tekstu opisanego w poprzednim rozdziale.

- **Uwaga:** Chociaż możemy otwierać dokumenty Worda w notatniku, całe formatowanie dokumentów zostanie usunięte.

Czas reakcji na nawigację i wyszukiwanie zostanie skrócony w Notatniku, ale jeśli dokument Word zostanie zapisany w Notatniku to całe formatowanie zostanie utracone.

„Notatnik” możemy uruchomić na kilka sposobów:

Naciskamy „F1”, aby otworzyć główne menu „Program”. Przechodzimy do „Notatnika” za pomocą „Odstęp-4” i naciskamy „Enter”.

Możemy także nacisnąć „N (punkty 1-3-4-5)” w menu głównym, aby szybko przejść do „notatnika” i otworzyć go.

Możemy uruchomić „Notatnik” z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F1-N (punkty 1-3-4-5)”.

Po uruchomieniu Notatnika w Braille Sense 6 umieszczany jest on w nowym pustym dokumencie. Możemy aktywować wszystkie funkcje Notatnika za pomocą menu Notatnika lub za pomocą klawiszy skrótu. Menu w Notatniku składa się z: Plik, Edycja, Wstaw, Zakładka, Idź do, Przeczytaj i Układ. Aby uzyskać dostęp do tych menu, należy nacisnąć „Odstęp-M (punkty 1-3-4)” lub „F2”. Wybieramy pozycję menu za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4” i naciskamy „Enter”. Lub możemy nacisnąć „Odstęp-M lub, F2”, a następnie skrót do odpowiedniej pozycji menu.

Aby poruszać się po menu, ustawieniach lub listach plików, należy użyć klawiszy „Odstęp-1” i „Odstęp-4” lub klawiszy przewijania w górę i w dół.

Aby przejść między zakładkami w oknie dialogowym, należy użyć „Odstęp-4-5” i „Odstęp-1-2” lub „F3” i „Odstęp-F3”.

Naciskamy „Enter”, aby uruchomić element.

6.1 Menu Plik

Menu „Plik” zawiera następujące elementy:

- 1) Nowy: (N). Opcja ta tworzy nowy dokument, domyślnie o nazwie „bez nazwy”. Możemy utworzyć dokument DOCX lub DOC bez formatowania lub plik TXT, BRL lub HBL.
- 2) Otwórz nowy Notatnik: (W). „Backspace-Odstęp-W”. Otwiera drugie wystąpienie Notatnika, dzięki czemu można łatwiej przełączać się między otwartymi plikami.
- 3) Otwórz: (O). „Enter-Odstęp-O”. Opcja ta pozwala otworzyć istniejący już plik. Obsługiwane typy plików obejmują wszystkie wymienione na początku tego rozdziału.
- 4) Ostatnio otwierane pliki: (R). „Backspace-Enter-Odstęp-H”. Wyświetla pliki, które ostatnio były otwarte w Notatniku.

- 5) Otwarte dokumenty: (D). „Backspace-Enter-Odstęp-D”. Wyświetla wszystkie aktualnie otwarte dokumenty. Pozwala na wybór z listy zamiast przewijania tabulatorami i wciśnięciem klawisza Shift-Tab przez wszystkie z nich.
  - 6) Zapisz: (S). „Enter-Odstęp-S”. Zapisz bieżący plik. Naciśnięcie „Tab (Odstęp-4-5)” pozwala poruszać pomiędzy nazwą, typem pliku i miejscem pliku. Używając zwykłej nawigacji do zarządzania plikami, możemy wybrać inny folder.
  - 7) Zapisz jako: (A). „Odstęp-S”. Opcja ta pozwala zapisać bieżący plik pod inną nazwą, typem pliku i innym miejscem przechowywania. Możemy wybrać ochronę plików hasłem, wybierając format pliku HPF.
  - 8) Zamknij bieżący dokument (Q) "Odstęp-q". Ta opcja pojawia się tylko wtedy gdy otwartych jest więcej dokumentów i zamyka bieżący dokument.
  - 9) Drukuj: (P). „Odstęp-P”. Obsługuje tylko drukarkę brajlowską: dokument zostanie wydrukowany przy użyciu podłączonej drukarki brajlowskiej.
  - 10) Ustawienia: (E). „Enter-Odstęp-E”. Jest to okno dialogowe do ustawiania różnych opcji dokumentów. Naciskając „Tab (Odstęp-4-5)” możemy przechodzić pomiędzy listą ustawień, informacją o lokalizacji, folderze domyślnym, ustaw hasło oraz przyciskami Potwierdź i Anuluj. Lista ustawień zawiera „Widok formatu znaku”, „Element do przeczytania”, „Tylko do czytania”, „Automatycznie zapisuj zmiany”, „Szybkość automatycznego przewijania”, „Zastosuj ustawienia do wszystkich dokumentów”, „Home/End wielkość przesunięcia”, „Nazwa nowego dokumentu”. Do poruszania się pomiędzy ustawieniami na liście należy użyć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, a naciskając „Odstęp” lub „Backspace” zmieniamy wartość ustawienia.
  - 11) Ustawienia głosu (V). "Backspace-Odstęp-v". Umożliwia wybór oddzielnych ustawień głosu do czytania w Notatniku od ustawień głosu systemowego, w tym nazwy używanego głosu, wysokości dźwięku, tempa i głośność
  - 12) Wyjście: (Z). „Odstęp-Z”. Zamyka Notatnik.
- **Uwaga:** Braille Sense 6 umożliwia szyfrowanie i ochronę hasłem plików, których nie chcesz, aby ktokolwiek mógł otworzyć. Przed zapisaniem dokumentu jako pliku chronionego należy ustawić hasło w opcji „Ustawienia” w menu „Plik”. Okno dialogowe „Ustaw hasło” składa się z 5 elementów: Pole wyboru „Usunąć oryginalny plik ?”, pole edycji „Hasło?”, pole edycji „Wpisz ponownie hasło”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”. Po ustawieniu hasła należy użyć okna dialogowego „Zapisz jako” i wybrać HPF jako typ pliku.

6.2 Menu Edycja

Menu „Edycja” zawiera następujące elementy:

- 1) Rozpocznij zaznaczanie: (B). „Enter-Odstęp-B”. Zaznaczamy początek zaznaczania. Koniec zaznaczania jest oznaczony bieżącą pozycją kursora.
- 2) Kopiuj: (C). „Enter-Odstęp-C (punkty 1-4)”. Opcja ta kopiuje zaznaczony tekst do schowka.
- 3) Wycinaj: (X). „Enter-Odstęp-X (punkty 1-3-4-6)”. Opcja ta wycina zaznaczony tekst do schowka.

- 4) Wklej: (V). „Enter-Odstęp-V (punkty 1-2-3-6)”. Opcja ta wkleja zaznaczony tekst ze schowka do bieżącego miejsca.
- 5) Usuń: (D). „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”. Opcja ta usuwa zaznaczony tekst.
- 6) Usuń puste linie: (L). „Backspace-Odstęp-E”. Opcja ta usuwa puste linie z zaznaczonego obszaru tekstu.
- 7) Dodaj do schowka: (P). „Enter-Odstęp-P”. Opcja ta pozwala dołączyć zaznaczony tekst do schowka bez usuwania wcześniejszego zaznaczenia.
- 8) Wyczyść schowek: (E). „Enter-Odstęp-D”. Opcja ta opróżnia schowek.
- 9) Zaznacz wszystko: (A). „Enter-Odstęp-A (punkt 1)”. Opcja ta zaznacza cały tekst w dokumencie.
- 10) Przelącz wstaw / zastąp: (I). „Enter-Odstęp-I (punkty 2-4)”.
- 11) Sprawdź pisownię: (K). „Enter-Odstęp-K (punkty 1-3)”. Otwiera okno dialogowe Sprawdzanie pisowni i rozpoczyna sprawdzanie dokumentu pod kątem błędów. Naciskając „F3” i „Odstęp-F3”, możemy poruszać się między kontrolkami oraz naciskając „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, możemy poruszać się po listach opcji. Możemy także użyć następujących klawiszy skrótu:
  - A. Pomiń raz: Backspace-S (punkty 2-3-4).
  - B. Pomiń wszystko: Backspace-I (punkty 2-4).
  - C. Zamień bieżący: Backspace-C (punkty 1-4).
  - D. Zamień wszystko: Backspace-M (punkty 1-3-4).
  - E. Dodaj do słownika użytkownika: Backspace-A (punkt 1).

6.3 Menu Wstaw

Menu „Wstaw” zawiera następujące elementy:

- 1) Wstaw z pliku: (I). „Enter-Odstęp-i”. Opcja ta wstawia informacje z innego pliku.
- 2) Wstaw datę: (W). „Enter-Odstęp-w”. Opcja ta wstawia bieżącą datę.
- 3) Wstaw czas: (U). „Backspace-Odstęp-w”. Opcja ta wstawia bieżący czas.
- 4) Wstaw pustą stronę: (P). „Odstęp-Backspace-Enter-k”. Wstawia znak pustej strony.
- 5) Wstaw tabulator: (T). „Odstęp-Backspace-Enter-i”. Wstawia znak tabulatora.

6.4 Menu Zakładka

- 1) Wstaw zakładkę (M) „Odstęp-Enter-m”. Wstawia zakładkę w miejscu kursora.
- 2) Idź do zakładki (J) „Odstęp-Enter-j”. Przechodzi do wstawionej zakładki.
- 3) Usuń zakładkę (D) „Odstęp-Backspace-d”. Kasuje wstawioną zakładkę.

6.5 Menu Idź do

Menu „Idź do” zawiera następujące elementy:

- 1) Znajdź: (F). „Odstęp-F”. Opcja ta otwiera okno dialogowe Znajdź, w którym możemy wprowadzić tekst do wyszukania, wybrać kierunek szukania i wybrać uwzględnienie wielkości liter.
- 2) Znajdź ponownie: H(). „Enter-Odstęp-F”. Opcja ta służy do odnajdywania dokładnie tego samego tekstu, z tymi samymi parametrami przeszukiwania.

- 3) Szukaj wstecz: (V). „Backspace-Odstęp-F”. Opcja ta znajduje poprzednie wystąpienie tekstu z bieżącej pozycji.
- 4) Zamień: (R). „Enter-Odstęp-R”. Okno dialogowe zamień pozwala wyszukać tekst i zastąpić go innym ciągiem znaków. Możemy wprowadzić tekst do wyszukania, wybrać kierunek szukania, wybrać uwzględnienie wielkości liter i zamienić pojedynczy ciąg znaków lub wszystkie.
- 5) Idź do miejsca: (L). „Enter-Odstęp-L”. Opcja ta pozwala przejść do miejsca w dokumencie według strony, akapitu, linii lub procentu.
- 6) Zdanie wstecz: (E). „Odstęp-2-3-6”. Opcja ta pozwala przejść o jedno zdanie wstecz.
- 7) Zdanie w przód: (X). „Odstęp-3-5-6”. Opcja ta pozwala przejść o jedno zdanie w przód.
- 8) Idź do poprzedniej strony: (B). „Odstęp-1-2-6”. Opcja ta pozwala przejść o jedną stronę wstecz.
- 9) Idź do następnej strony: (G). „Odstęp-3-4-5”. Opcja ta pozwala przejść o jedną stronę w przód..
- 10) Idź do poprzedniego dokumentu: (P). „Odstęp-1-2”. Jeśli jest otwartych wiele dokumentów, to możemy przenieść się do poprzedniego dokumentu w kolejności ich otwierania.
- 11) Idź do następnego dokumentu: (N). „Odstęp-4-5”. Jeśli jest otwartych wiele dokumentów, to możemy przenieść się do następnego dokumentu w kolejności ich otwierania.

6.6 Menu Przeczytaj

Menu „Przeczytaj” zawiera następujące elementy:

- 1) Odczytaj zaznaczony tekst: (B). „Backspace-Odstęp-B”. Odczytuje wybrany fragment tekstu.
- 2) Przeczytaj początek zaznaczonego tekstu: (U). „Enter-Odstęp-U”. Odczytuje pierwszą linię wybranego fragment tekstu.
- 3) Czytaj od początku do kursora: (T). „Backspace-Odstęp-G”. Odczytuje dokument od początku do bieżącej pozycji kursora.
- 4) Czytaj od kursora do końca: (G). „Enter-Odstęp-G”. Odczytuje dokument od bieżącej pozycji kursora do końca dokumentu.
- 5) Automatycznie przewijaj: (A). „Przycisk przewijania Do góry/Do dołu”. Opcja ta uruchamia i zatrzymuje funkcję automatycznego przewijania. Możemy ustawić szybkość automatycznego przewijania w Ustawieniach w menu Plik.
- 6) Odczytaj bieżące zdanie: (E). „Odstęp-1-4-5-6”. Opcja ta odczytuje bieżące zdanie.
- 7) Odczytaj bieżącą linię: (L). „Odstęp-1-4”. Opcja ta odczytuje bieżącą linię.
- 8) Odczytaj bieżące słowo: (W). „Odstęp-2-5”. Opcja ta odczytuje bieżące słowo.
- 9) Odczytaj bieżący znak: (C). „Odstęp-3-6”. Opcja ta odczytuje bieżący znak. Naciśnięcie dwukrotne spowoduje wypowiedzenie znaku w alfabecie wojskowym.
- 10) Odczytaj pozycję kursora: (R). „Odstęp-1-5-6”. Opcja ta odczytuje bieżącą pozycję kursora jako stronę, linię, kolumnę, procent, słowo i akapit.
- 11) Odczytaj status: (S). „Odstęp-3-4”. Opcja ta odczytuje tytuł dokumentu i wskazuje tryb wstaw lub zastąpienia.
- 12) Odczytaj informację o liczbie znaków i odstępów: (I). „Backspace-Odstęp-I”. Opcja ta odczytuje bieżącą i całkowitą liczbę znaków oraz bieżącą i całkowitą liczbę spacji w bieżącym dokumencie.

6.7 Menu Układ

Menu „Układ” zawiera następujące elementy:

- 1) Układ akapitu brajlowskiego: (B). „Backspace-Odstęp-1-2-4-6”. Opcja ta określa format Brajla bieżącego akapitu.
- 2) Układ dokumentu brajlowskiego: (P). „Backspace-Odstęp-P”. Opcja ta określa format dokumentu brajlowskiego do drukowania.

7 E-mail – poczta elektroniczna

Aby móc korzystać z programu pocztowego należy posiadać konto pocztowe na serwerze u jakiegoś dostawcy usług Internetowych.

Zakładając konto poczty elektronicznej należy sprawdzić czy można je obsługiwać za pomocą protokołów POP3 (Post Office Protocol 3), IMAP (Internet Message Access Protocol), SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) lub serwer Microsoft Exchange, aby uzyskać dostęp do BrailleSense. Odnośna informacja znajduje się zwykle na stronie dostawcy usług Internetowych, u którego zakładamy konto pocztowe.

Zanim rozpoczniemy korzystanie z poczty elektronicznej konieczne będzie najpierw ustawienie w Braille Sense 6 MINI połączenia z Internetem (zobacz rozdział 3.2 Ustawienia połączenia sieciowego).

- **Uwaga:** menu programu pocztowego w Braille Sense 6 MINI są specyficzne dla wykonywanego zadania: na przykład podczas sprawdzania „Skrzynki odbiorczej” w programie poczty E-mail elementy menu różnią się od dostępnych pozycji podczas pisania wiadomości E-mail lub przeglądania skrzynek pocztowych. Ogólnie, dostępne menu w poczcie E-mail to „Plik”, „Edycja”, „Narzędzia” i „Wiadomość”.

Aby uruchomić to menu należy nacisnąć „Odstęp-M (punkty 1-3-4)” lub „F2”. Następnie wybieramy element z menu i naciskamy „Enter”. Do poruszania się po menu, ustawieniach i liście plików używamy „Odstęp-4” i „Odstęp-1” lub klawiszy przewijania Do góry i Do dołu. Do poruszania się w oknie dialogowym pomiędzy kontrolkami, należy użyć „Odstęp-4-5” i „Odstęp-1-2” lub „F3” i „Odstęp-F3”.

7.1 Uruchamianie poczty elektronicznej

Aby zacząć używać programu pocztowego, należy najpierw je skonfigurować w Braille Sense 6 MINI, aby mieć dostęp do swojej poczty elektronicznej.

Aby uruchomić program poczty E-mail, należy przejść w menu głównym do programu „Poczta E-mail” używając do tego „Odstęp-1” i „Odstęp-4” i nacisnąć „Enter” lub po prostu nacisnąć literę „E (punkty 1-5)” będąc w menu głównym. Możemy również uruchomić program z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „F1-E (punkty 1-5)”.

Gdy program pocztowy uruchamiamy po raz pierwszy Braille Sense 6 MINI wyświetli komunikat: „Należy utworzyć przynajmniej jedno konto w menu Narzędzia w menadżerze kont”. Następnie zostanie otwarta skrzynka odbiorcza.

Okno skrzynki odbiorczej jest głównym oknem naszego programu pocztowego. Gdy program pocztowy jest uruchamiany po raz pierwszy skrzynka odbiorcza jest pusta, dlatego Braille Sense 6 MINI wyświetli komunikat: „Pusta lista”.

Jeżeli skrzynka odbiorcza zawiera wiadomości, to usłyszymy komunikat: "Otwieranie skrzynki odbiorczej.", który zostanie także pokazany na wyświetlaczu LCD; a na wyświetlaczu brajlowskim zobaczymy informację w postaci "xx% wykonano". Gdy postęp osiągnie 100%, skrzynka odbiorcza zostanie otwarta i zobaczymy listę znajdujących się tam wiadomości.

Naciśnięcie Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3) umieści nas na liście folderów. Domyślnie Braille Sense 6 MINI posiada następujące skrzynki pocztowe:

- 1) Skrzynka odbiorcza: poczta otrzymana, która nie została skasowana lub zapisana w innym folderze.
- 2) Wysłane: wiadomości wysłane, które postanowiliśmy przechowywać
- 3) Skrzynka nadawcza: wiadomości oczekujące na wysyłkę, zarówno zapisane tam wiadomości jak i pliki do wysłania.

7.2 Konfigurowanie konta

Aby uzyskać dostęp do „Menedżera kont”, należy otworzyć menu za pomocą przycisku „F2”, przejść do „Narzędzi” i nacisnąć „Enter”. „Menedżer kont” jest pierwszym elementem w menu „Narzędzia”, następnie uruchamiamy go naciskając „Enter”. Możemy również uruchomić „Menedżer kont” z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „Enter-M (punkty 1-3-4)”.

Wyświetlony zostanie komunikat: "Nazwa konta: brak elementów".

Okno dialogowe „Menedżer kont” zawiera 6 elementów: lista „Kont”, przycisk „Informacja”, przycisk „Dodaj”, przycisk „Modyfikuj”, przycisk „Usuń” i przycisk „Zamknij”.

Aby dodać konto pocztowe postępuj według kroków:

- 1) Z „Menedżera kont” naciskamy „F3”, aby przejść do „Dodaj” i naciskamy „Enter”.
- 2) Otworzy się okno dialogowe i zostanie wyświetlony komunikat „Domyślny serwer pocztowy”. Naciskamy „Odstęp”, aby wybrać między POP3, IMAP lub Exchange. Pozostałe elementy w oknie dialogowym będą się nieco różnić w zależności od dokonanego wyboru.
- 3) Jeśli wybraliśmy PO# lub IMAP otworzy się okno dialogowe „Typ serwera”. Jest to pole kombi, w którym możemy ręcznie skonfigurować swoje konto lub poprosić Braille Sense, aby automatycznie wypełnił informacje o serwerze ze znanych typów serwerów takich jak Gmail czy iCloud. Użyj „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby poruszać się między typami serwerów. Jeśli nie ma danego serwera na liście wybieramy „Ręcznie”. Naciskamy „F3”, aby przejść do ustawień konta.
- 4) Nazwa konta: W tym miejscu należy wpisać nazwę dla naszego konta pocztowego np. Karol.
- 5) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola "Nazwa wyświetlana". Wpisujemy w oknie edycyjnym swoją nazwę np. Karol Kowalski. Ponieważ to, co wpisujemy w tym polu odbiorca naszego maila zobaczy jako nazwę nadawcy wiadomości.
- 6) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Nazwa logowania użytkownika”. Tutaj należy wpisać nazwę, której używamy, aby zalogować się do naszego konta pocztowego, używając brajla komputerowego np. karol@ece.com.pl.

- **Uwaga:** Niektórzy dostawcy zalecają, aby używać całej nazwy adresu mailowego jako nazwy użytkownika, czasem jednak wystarczy podać nazwę użytkownika do znaku małpy (@). Aby być pewnym jaką poprawną wpisać nazwę użytkownika, należy sprawdzić to u swojego dostawcy.
- 7) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Hasło”. Używając brajla komputerowego wpisujemy „hasło” w polu edycyjnym.
- **Uwaga:** Domyślnie hasło jest ukryte i wyświetlają się tylko gwiazdki. Należy uważnie wprowadzać znaki dla hasła konta pocztowego, chyba że zdecydujemy się nie ukrywać haseł w "Opcjach globalnych".
- 8) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Adres E-mail”. Wpisujemy tutaj własny adres poczty elektronicznej używając brajla komputerowego np. karol@ece.com.pl.
Uwaga! Znak "@" (małpy) w tym polu uzyskujemy naciskając punkty 3-4-5-7.
- 9) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Serwer przychodzący”. Jeśli wybraliśmy typ serwera „IMAP”, wyświetli się „Serwer przychodzący IMAP?”. Jeśli wybraliśmy typ serwera „POP3”, wyświetli się „Serwer przychodzący POP3?”. Wpisujemy „Serwer przychodzący” w polu edycyjnym za pomocą brajla komputerowego np. imap.ece.com.pl lub pop.ece.com.pl. Należy u swojego dostawcy usług Internetowych lub administratora sieci komputerowej sprawdzić jakiej nazwy serwera POP3 lub IMAP mamy używać do obsługi naszego konta pocztowego.
- 10) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Serwer wychodzący SMTP”. Wpisujemy adres serwera SMTP używając brajla komputerowego np. smtp.ece.com.pl. Należy u swojego dostawcy usług Internetowych lub administratora sieci komputerowej sprawdzić jakiej nazwy serwera SMTP mamy używać do obsługi naszego konta pocztowego.
- 11) Zwróćmy uwagę, że jeśli wybraliśmy Exchange jako typ konta, proces jest taki sam, ale w oknie dialogowym są tylko „Nazwa konta”, „URL serwera Exchange”, „Nazwa użytkownika logowania” i „Hasło”, ponieważ są to wszystkie informacje wymagane w przypadku kont Exchange.
- 12) Po wypełnieniu wszystkich informacji przechodzimy tabulatorem do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”.
- 13) Braille Sense sprawdzi informacje i spróbuje połączyć się z Naszym kontem. Jeśli nie może tego zrobić, pojawi się błąd i zostaniemy poproszeni o zmodyfikowanie informacji.
- 14) Jeśli połączenie się powiedzie, przejdziemy do „Listy nazw kont” i pokaże się nazwa dodanego konta (Np. Nazwa konta: BrailleSense 1/1).
- 15) Gdy skończyliśmy dodawać konto pocztowe, naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”, aby powrócić do skrzynki odbiorczej.
- **Uwaga:** Wielu dostawców poczty Internetowej używa bezpiecznych serwerów o niestandardowych numerach portów. Jeżeli dostawca poczty wymaga korzystania z połączenia szyfrowanego, to aby to ustawić należy skorzystać z okna dialogowego „Zaawansowane”, co zostało opisane poniżej:
  - **Uwaga:** Niektóre z pól wymaganych do skonfigurowania konta pocztowego wymagają wprowadzania informacji z użyciem brajla komputerowego. Aby wprowadzić swoją nazwę użytkownika, hasło oraz adres należy postępować w następujący sposób:

1. Kropka („.”): punkt 3
2. Małpa („@”): 3-4-5-7
3. Podkreślenie („_”): punkt 6
4. Kreska („-”): punkty 3-6

Podczas dodawania konta pocztowego można ustawić podpis oraz opcje zaawansowane w oknie dialogowym „Zaawansowane”.

- 1) Otwieramy „Menedżer kont” opisany w poprzednim rozdziale.
- 2) Jeśli utworzyliśmy już nowe konto, możemy dodać w nim ustawienia zaawansowane. Jeśli chcemy dodać ustawienia zaawansowane do istniejącego konta, należy tabulatorem przejść do przycisku „Modyfikuj” i nacisnąć „Enter”.
- 3) Gdy już wypełniliśmy wszystkie pola w oknie podstawowych ustawień konta, naciskamy F3, aby przejść do „Zaawansowane” i naciskamy „Enter”.
- 4) Jeśli konfigurujemy konto Exchange, to okno dialogowe będzie zawierało tylko opcje podpisu. W przypadku korzystania z protokołu IMAP lub POP3 wyświetlane jest wszystko poniżej.
- 5) Najpierw Braille Sense pokaże: „Użyj bezpiecznego połączenia POP3 (lub IMAP) (POP-SSL)”. Wartością domyślną jest wyłączone omawiane pole wyboru, czyli niezaznaczone. Jeżeli serwer POP3 lub IMAP używa „SSL”, to należy zaznaczyć to pole wyboru naciskając klawisz „Odstęp”.
- 6) Teraz należy nacisnąć „F3”, aby przejść do „Numeru portu POP3 (lub IMAP)”: port POP3 jest domyślnie ustawiony na 110, a port IMAP na 143. Jeżeli dostawca poczty Internetowej wymaga innego portu, to należy go wpisać w tym miejscu używając brajla komputerowego.
  - **Uwaga:** Jeżeli powyższe pole wyboru SSL zaznaczymy, to port dla POP3 zostanie zmieniony automatycznie na 995, ponieważ wymaga tego większość serwerów POP3 używających SSL. Jeżeli nasze konto pocztowe korzysta z IMAP i zaznaczymy omawiane tutaj pole wyboru SSL, to port zostanie automatycznie ustawiony na 993, ponieważ jest to najczęściej wykorzystywany port w przypadku serwerów pocztowych używających bezpiecznego protokołu IMAP.
- 7) W kolejnym kroku należy nacisnąć „F3”, aby przejść do ustawień „Typ szyfrowania SMTP”. Do wyboru mamy tutaj: „Brak”, „SSL” oraz „TLS”. Jeżeli nasz serwer poczty wychodzącej SMTP korzysta z „SSL” lub „TLS”, to w tym miejscu należy ustawić odpowiednią wartość naciskając klawisz „Odstęp”.
- 8) Teraz naciskamy „F3”, aby przejść do pola edycji „Numer portu SMTP”: domyślnie ustawiony jest na 25. Jeżeli nasz serwer poczty wychodzącej używa protokołu „SSL”, to port zostanie automatycznie ustawiony na 465, ponieważ większość serwerów SMTP korzystających z SSL używa tego portu. Jeżeli nasz serwer wymaga protokołu TLS, to port zostanie ustawiony na 587. Jeżeli dostawca poczty E-mail używa innego portu, to właściwą wartość należy wpisać w komputerowym polu edycji.
- 9) Kolejne pole naszego formularza to „Nazwa użytkownika SMTP”. Przechodzimy do niego naciskając „F3”. Jeżeli nasz dostawca poczty wymaga używania odrębnej nazwy użytkownika dla serwera poczty wychodzącej SMTP, to wpisujemy ją w przeznaczonym do tego komputerowym polu edycji.
- 10) Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Hasło SMTP”. Wpisujemy tutaj hasło właściwe dla nazwy użytkownika, którą wpisaliśmy w polu powyżej.

- 11) Teraz, naciskając „F3” przechodzimy do pola wyboru „Używaj domyślnie przy wysyłaniu z konta”. Aby używać nazwy użytkownika i hasła, które ustawiliśmy w krokach 7 i 8, zaznaczamy to pole wyboru naciskając klawisz „Odstęp”.
- 12) W kolejnym kroku naciskamy „F3”, aby przejść do pola wyboru „Użyj podpisu”. Domyślnie jest ono ustawione na „Nie”. Jeżeli chcemy do naszych wiadomości dołączyć podpis, to naciskamy klawisz „Odstęp” i zmieniamy wartość omawianego pola na „Tak”.
- 13) Jeśli wybraliśmy „Tak”, naciskamy „F3”, aby przejść „Podpis” i naciskamy „Enter”.
- 14) Kursor znajdzie się w wielowierszowym polu edycji „Podpis:”. Tutaj wpisujemy wszystko to co ma się znaleźć w podpisie dodawanym do naszych wiadomości.
- 15) Wreszcie można nacisnąć klawisz „Tab (Odstęp-4-5 lub Odstęp-F3)” i przejść do przycisku „Potwierdź” i nacisnąć „Enter”.
- 16) To spowoduje zapisanie podpisu i powrót kursora do przycisku „Podpis”. Tworzenie podpisu można anulować naciskając przycisk „Anuluj”.
- 17) Gdy już wszystkie ustawienia mają pożądane wartości naciskamy klawisz „Tab (Odstęp-4-5 lub Odstęp-F3)”, aby przejść do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”, aby zapisać ustawienia okna dialogowego „Informacje o koncie”.

7.3 Zarządzanie kontami

Aby przejrzeć informacje o dodanym koncie pocztowym należy otworzyć „Menedżer kont” opisany wcześniej. Następnie przechodzimy do konta, którym chcemy otrzymać informację i naciskamy „Enter” lub tabulatorem przechodzimy do „Informacje” i naciskamy „Enter”.

W omawianym oknie dialogowym można przeglądać wszystkie informacje związane z kontem pocztowym. Użyj „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, aby poruszać się po liście ustawień dla danego konta. Naciśnięcie „Odstęp-E (punkty 1-5)” spowoduje powrót do listy kont.

Aby zmodyfikować informacje dla wybranego konta pocztowego należy otworzyć „Menedżer kont” i wybrać dane konto z listy. Wykonać następujące czynności. Gdy kursor wskazuje konto, którego dane chcemy zmodyfikować naciskamy „F3”, aby przejść do przycisku „Modyfikuj” i naciskamy „Enter” lub naciskamy „Enter-M (punkty 1-3-4)”, aby aktywować przycisk „Modyfikuj”.

Zostaniemy umieszczeni w polu edycyjnym „Nazwa konta”. Kursor znajdzie się w polu edycji „Nazwa konta”, które będzie wypełnione zgodnie z tym co zostało wpisane w formularzu podczas, gdy dodawaliśmy to konto. Teraz możemy zmieniać wszystkie dane naszego konta.

Wszystkie pola formularza wypełnione są danymi, które zostały tam wprowadzone podczas dodawania konta. Wpisywanie nowych informacji spowoduje zastąpienie nimi tego, co w danym polu znajdowało się wcześniej. Aby w jakimś polu dokonać zmian częściowych należy nacisnąć klawisz sprowadzania kursora tak, by kursor znalazł się w miejscu, w którym chcemy dokonać zmian a następnie edytować tekst.

Gdy już skończymy tworzenie zmian naciskamy „F3”, aby przejść do „Potwierdź” i naciskamy „Enter”.

Aby usunąć konto pocztowe należy wykonać następujące czynności:

- 1) Otwieramy „Menedżer kont” tak jak zostało to opisane powyżej.

- 2) Naciskamy „Odstęp-4” lub „Odstęp-1”, aby wybrać z listy konto, które chcemy usunąć;
- 3) Gdy kursor wskazuje właściwe konto należy nacisnąć „Odstęp-D (punkty 1-4-5)” lub „F3”, aby przejść do przycisku „Usuń” i nacisnąć "Enter".
- 4) Braille Sense wyświetli komunikat: „Czy jesteś pewien, że chcesz usunąć konto: (nazwa konta z listy)?” Domyślnie ustawioną odpowiedzią, którą zobaczymy na wyświetlaczu jest „Tak”.
- 5) Naciskamy „Enter”, aby usunąć konto. Naciśnięcie „Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)” anuluje usuwanie konta.

7.4 Odbieranie wiadomości E-mail

Aby sprawdzić nowe wiadomości, należy nacisnąć „Enter-N (punkty 1-3-4-5-8)”. Możemy również „Sprawdzić pocztę” z menu „Wiadomości”. Dla kont POP3 Braille Sense wyświetli komunikat: „xx wiadomości do odebrania, rozpoczęcie odbierania”; „x/y wiadomości odebrano”; „zakończono”. Gdy wiadomości zostaną pobrane z serwera, wiadomości zostaną wyświetlone w „Skrzynce odbiorczej”.

Jeżeli chcemy przerwać pobieranie wiadomości należy nacisnąć „F3”, aby przejść do przycisku „Anuluj” i nacisnąć „Enter” lub po prostu nacisnąć „Odstęp-e (punkty 1-5)”.

Podczas odbierania wiadomości przez serwer IMAP lub Exchange można zarówno sprawdzać najnowszą pocztę tak, jak zostało to ustawione w oknie dialogowym ustawienia opcji, gdy ustawialiśmy liczbę wiadomości pobieranych automatycznie, jak i wymusić na urządzeniu pobranie starszych wiadomości. Aby pobrać najnowszą pocztę należy w oknie listy wiadomości tej skrzynki pocztowej, która jest właśnie otwarta nacisnąć „Enter-N (punkty1-3-4-5-8)”. Aby pobrać starszą pocztę należy nacisnąć „Backspace-p (punkty-1-2-3-4-7)”. Polecenia „Pobierz nową pocztę” oraz „Pobierz starsze wiadomości” są dostępne także przez menu „Wiadomość”.

Ponadto, podczas korzystania z konta IMAP lub Exchange, gdy poruszamy się po różnych skrzynkach pocztowych danego konta, nowe wiadomości pobierane są automatycznie dla każdej skrzynki pocztowej, która zostanie otwarta.

7.5 Czytanie wiadomości

Gdy już odebraliśmy pocztę z serwera w skrzynce odbiorczej pojawi się lista wiadomości. Każda wiadomość przechowywana w skrzynce odbiorczej składa się z następujących elementów: „Temat”, „Data”, „Od (Nadawca)”, „DW (Do wiadomości)”, „Wiadomość (główna część poczty)” i „Załącznik (wyświetlane tylko wtedy, gdy do listu dołączone są pliki)”. Między elementami wiadomości można poruszać się naciskając odpowiednio „F3” lub „Odstęp-F3”.

Jeśli do wiadomości E-mail jest dołączony plik, przed tematem wyświetlana jest litera A, a liczba załączników jest ogłaszana podczas nawigacji po liście wiadomości. Braille Sense wskazuje również, które wiadomości E-mail zostały przeczytane i nie przeczytane. Wiadomości E-mail, które nie zostały jeszcze przeczytane, mają myślnik umieszczony przed tematem. Na kontach Exchange, Lista wiadomości wskazuje również poziom ważności, jeśli jest on zidentyfikowany jako „Wysoki” (h) lub „niski” (l). Jeśli poziom ważności jest „normalny”, nie ma żadnego oznaczenia na Liście wiadomości. Jeśli wiadomość jest oflagowana, przed tematem na Liście wiadomości wyświetla się F. Aby zmienić

status flagi bieżącej lub wybranej wiadomości, naciskamy „Backspace-Enter-F”. *Uwaga: status flagi zostanie zsynchronizowany dla IMAP i Exchange, ale nie dla POP3, ponieważ dla kont POP3 nie występuje synchronizacja.

Można również potwierdzić obecność po zaproszeniu na spotkanie. Aby to zrobić, naciskamy „Backspace-Enter-l” lub Enter na załączniku zaproszenia.

„Data” pokazuje czas momentu kiedy wiadomość została odebrana w następującym porządku: dzień, miesiąc, data i rok. Czas jest wyświetlany w następującym porządku godzina, minuty, sekundy, przy czym godziny są wyświetlane w systemie 24 godzinnym.

„Od” pokazuje informacje na temat nadawcy listu: „Od: (adres nadawcy listu)”. Możemy zapisać adres nadawcy wiadomości wykonując następujące czynności:

- 1) Naciskamy „Enter-l”, gdy wyświetla się pole nadawcy.
- 2) Otwarte zostanie okno dialogowe „Dodaj adres” i wyświetlona zostanie nazwa pola: „Nazwa: (adres nadawcy lub adres E-mail)”.
- 3) Wpisujemy używając klawiatury brajlowskiej nazwę nadawcy lub naciskamy „F3”, aby przejść do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Kontakt zostanie zapisany, a my powrócimy do listy wiadomości. Jeśli kontakt już istnieje, zostanie wyświetlony monit z opcją modyfikacji kontaktu.

Możemy także zapisać identyfikator E-mail odbiorcy kopii (DW) w Menedżerze Adresów, korzystając z takich samych kroków jak opisano powyżej.

- **Uwaga:** Możemy wybrać treść, która ma być wyświetlana na liście wiadomości, a także kolejność, w jakiej pojawia się w menu opcji opisanym w dalszej części tego rozdziału.

W polu "Treść wiadomości" wyświetlana jest treść wskazanego listu elektronicznego. Aby ją wyświetlić należy nacisnąć „F3” lub klawisz "Enter" na wybranej pozycji z listy. Do wyświetlania treści wiadomości można przejść w ten sam sposób z każdego z omówionych powyżej pól tj.: tematu, daty i pola "od". Po naciśnięciu „Enter” cała wiadomość jest automatycznie odczytana. Aby przerwać czytanie należy nacisnąć „Backspace-Enter”. Podczas czytania listu po tekście poruszamy się tak, jak robiliśmy to w „Edytorze tekstu”. Aby powrócić do „Tematu” naciskamy „Odstęp-E (punkty 1-5)”.

- **Uwaga:** Wiadomości w Braille Sense są otwierane jako zwykły tekst. Jeśli otrzymamy wiadomość E-mail w formacie HTML, możemy uzyskać dostęp do linków i innych treści HTML, wyświetlając wiadomość w przeglądarce internetowej. Otwieramy wiadomość za pomocą przeglądarki internetowej, naciskając „Backspace-O” lub wybierając „Otwórz wiadomość w przeglądarce internetowej” z menu „Wiadomości”.

W polu „Załącznik” można odnaleźć oraz wczytać plik załącznika. Pole to pojawia się tylko wówczas, gdy do wiadomości dołączone są jakieś pliki.

Aby zapisać załącznik należy przejść do żądanej nazwy pliku na liście załączników i nacisnąć „Enter”. Zostanie wyświetlony monit: „Załączniki zostaną zapisane /flashdisk/pobrane. Czy chcesz to zmienić? Nie”. W tym miejscu należy nacisnąć „Enter”. Podczas pobierania wybranego pliku zostanie on zapisany do folderu „Pobrane”. Jeżeli do wiadomości dołączono więcej niż jeden załącznik, to wystarczy nacisnąć

"Enter-A (punkty 1-8)", aby zaznaczyć wszystkie pliki w liście załączników lub nacisnąć „Odstęp” na dowolnym wybranym pliku, aby go wybrać.

Aby zapisać załączniki bezpośrednio z Listy wiadomości, bez otwierania wiadomości, należy nacisnąć „Backspace-F (punkty 1-2-4-7)”, gdy wiadomość jest zaznaczona.

Aby zmienić ścieżkę pobierania należy: Gdy zostanie wyświetlony monit „Załączniki zostaną zapisane w /flashdisk/pobrane. Czy chcesz to zmienić?” przechodzimy do „Tak” i naciskamy „Enter”. Zostaniemy umieszczeni na liście plików w folderze „Pobrane” w pamięci wewnętrznej urządzenia „flashdisk”. Teraz możemy poruszać się w normalny sposób, aby znaleźć miejsce, gdzie chcemy zapisać załączniki. Naciskamy „Odstęp”, aby wybrać folder, w którym chcemy zapisać załączniki, a następnie naciskamy „Enter”. Pliki zostaną pobrane i powrócimy do listy załączników.

- **Uwaga:** w przypadku korzystania z protokołu IMAP wiadomość musi zostać otwarta, zanim będzie można przejść do załączników.

Możemy usuwać wiadomości E-mail pojedynczo lub wybrać kilka wiadomości i usunąć je jednocześnie. W tym celu należy nacisnąć „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”, aby usunąć bieżącą wiadomość lub wybieramy kilka wiadomości za pomocą „Odstępu”, a następnie naciskamy „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”, aby usunąć je wszystkie.

Gdy usuwamy wiadomości zostają one automatycznie przeniesione do folderu „Kosz” i pozostają tam do momentu ich usunięcia lub do czasu opróżnienia folderu „Kosz”. Możemy opróżnić folder „Kosz” w dowolnym momencie naciskając „Enter-Backspace-Q (punkty 1-2-3-4-5)” lub wybrać „Opróżnij kosz” z menu „Edycja”.

- **Uwaga:** Gdy wiadomości zostaną usunięte z folderu „Kosz”, zostają one trwale usunięte i nie ma możliwości ich odzyskania.

7.6 Pisanie wiadomości E-mail

Aby napisać nową wiadomość, należy wybrać „Napisz nową wiadomość” z menu „Plik” lub naciskamy „Enter-W” z listy wiadomości. Na linijce pokaże się „Do:”. Jeśli chcemy użyć innego konta niż domyślnego należy nacisnąć „Shift-Tab (Odstęp-1-2)”, aby przejść do listy kont pocztowych. Za pomocą strzałek (Odstęp-1)/(Odstęp-4) przejść do konta, z którego chcemy wysłać wiadomość, a potem nacisnąć „F3”, aby powrócić do pola „Do”.

Teraz należy wpisać adres email odbiorcy listu. Proszę pamiętać aby wpisywać adres korzystając z brajla komputerowego. Aby wysłać do wielu odbiorców, należy wstawić średnik między adresami E-mail.

Możesz również dodać odbiorców z listy adresów, wybierając „Wyszukaj adres” z menu „Plik” lub naciskając „Enter-L (punkty 1-2-3)”. Wpisujemy nazwisko wybranego odbiorcy i naciskamy „Enter”.

Wyświetlane są adresy pasujące do wyszukiwania. Jeśli naciśniemy „Enter” bez wpisania żądanej nazwy, wyświetlone zostaną wszystkie adresy z naszej listy adresów. Jeśli nie będzie pasującego adresu, pojawi się komunikat „Brak dopasowania”. Przechodzimy do żądanego adresu i naciskamy

„Enter”. Możemy wybrać więcej niż jeden adres, naciskając „Odstęp”, a następnie wprowadzić wszystkie.

Po zakończeniu wprowadzania odbiorców w polu „Do”, naciskamy „F3”, aby przejść do "Kopia do wiadomości (DW):" i „Ukryta kopia do wiadomości (UDW):”, i wprowadzamy dowolnych odbiorców kopii lub ukrytej kopii, jak opisano powyżej. Jeśli nie chcemy nikogo dodawać, możemy przejść do następnego kroku.

Naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Temat” i wpisujemy temat wiadomości. W końcu naciskamy „F3”, aby przejść do pola „Treść wiadomości” i wpisujemy naszą wiadomość. Pisanie listu i wszystkie komendy dotyczące jego edycji są dokładnie takie same jak w edytorze tekstu.

Gdy już zakończyliśmy pisanie naszej wiadomości wybieramy „Wyślij” z menu „Plik” lub naciskamy „Enter-S (punkty 2-3-4)” bezpośrednio z wiadomości. Gdy wiadomość zostanie wysłana pojawi się komunikat „Wysyłanie wiadomości zakończone”. Jeżeli nie uda się wysłać wiadomości Braille Sense wyświetli komunikat: „Wysyłanie wiadomości zakończone niepowodzeniem”. Jeżeli to nastąpi, to nie dostarczona wiadomość zostanie zapisana w folderze „Skrzynka nadawcza”.

Jeżeli chcemy przerwać pisanie lub wysyłanie wiadomości naciskamy „Odstęp-E (punkty 1-5)” lub „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”, a następnie powrócimy do „Skrzynki odbiorczej”.

7.6.1 Dołączenie pliku

Aby dodać plik do wiadomości, należy wybrać „Wstaw plik” z menu „Plik” lub podczas pisania wiadomości nacisnąć „Enter-F (punkty 1-2-4)”. Aby zlokalizować plik lub pliki, które chcemy dołączyć do wiadomości używamy klawiszy nawigacyjnych.

Przechodzimy do żądanego pliku i naciskamy „Enter”. Jeżeli chcemy załączyć więcej niż jeden plik należy przejść do żądanego pliku, a następnie nacisnąć „Odstęp”. Przed nazwą tak zaznaczonego pliku pojawi się znak „* (gwiazdka)”. Zaznaczone pliki dołączamy przyciskając jak poprzednio „Enter”. Teraz element „Załącznik” jest wyświetlany w kolejności tabulacji po „Treści wiadomości”.

7.6.2 Zapisywanie wiadomości E-mail w skrzynce nadawczej

Możemy zapisać wiadomość w „Skrzynce nadawczej” na dwa sposoby:

1. Jeżeli chcemy wysłać wiadomość później, np.: teraz nie mamy połączenia z Internetem, to można ją zapisać w „Skrzynce nadawczej”.
2. Wiadomość zostanie automatycznie zapisana w „Skrzynce nadawczej” jeśli nie zostanie wysłana z powodu błędu sieci lub innego powodu.

Podczas pisania wiadomości wybieramy „Zapisz w skrzynce nadawczej” z menu „Plik” lub naciskamy „Enter-S (punkty 2-3-4)”. Ukaże się komunikat: „Nazwa pliku: Temat pisanej wiadomości”. Naciskamy „Enter”, aby zapisać wiadomość z bieżącą nazwą pliku lub jeśli chcemy zapisać wiadomość pod jakąś inną nazwą i zmienić ścieżkę do miejsca, w którym zapiszemy plik, to procedura wpisania nazwy pliku jest identyczna jak procedura „Zapisz jako” w Edytorze Tekstu.

- **Uwaga:** Jeżeli wiadomość zostanie zapisana w folderze innym niż „flashdisk/email/skrzynka nadawcza” wiadomość nie zostanie odnaleziona, gdy uruchomimy polecenie „Wyślij wiadomość

z skrzynki nadawczej”. Tak więc nie będziemy wstanie wysłać wiadomości, chyba że wiadomość powróci powrotem do „Skrzynki nadawczej”.

Podczas tworzenia wiadomości naciskając „Odstęp-E (punkty 1-5)” lub „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)” przerwiemy pisanie wiadomości E-mail. Braille Sense wyświetli „Zapisać bieżącą wiadomość? Tak”. Naciskamy „Enter”, aby zapisać wiadomość w „Skrzynce nadawczej”. Jeśli nie chcemy zapisywać wiadomości, a jedynie powrócić do „Skrzynki odbiorczej” należy nacisnąć „Odstęp”, aby zmienić „Tak” na „Nie” i zatwierdzić ten wybór „Enterem”.

Aby wysłać wiadomość ze skrzynki nadawczej należy z listy wiadomości nacisnąć „Shift-Tab (punkty 1-2)”, aby przejść do listy skrzynek. Naciskamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby przejść do wiadomości, którą chcemy wysłać i nacisnąć „Enter”.

Jeśli chcemy wysłać wszystkie wiadomości z listy naciskamy „Enter-A (punkt 1)”, aby zaznaczyć wszystkie.

Jeśli chcemy wysłać indywidualne wiadomości, należy użyć normalnego polecenia wyboru, aby je zaznaczyć. Naciskamy „Enter” na „Wyślij” z menu „Plik” lub po prostu naciskamy „Enter-S (punkty 2-3-4)” ze skrzynki nadawczej, a wiadomość zostanie wysłana.

7.7 Poruszanie się po kontaktach i skrzynkach pocztowych

Istnieją dwa sposoby, aby przejść do konta lub skrzynki pocztowej.

Możemy uzyskać dostęp do listy kont lub listy skrzynek pocztowych, przechodząc przez kolejność kart, aż dotrzemy do „Skrzynek pocztowych” lub „Kont”. Do poruszania się wśród elementów na liście używamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, a naciśnięcie „F3” otworzy konto lub skrzynkę pocztową.

Do nawigacji po kontaktach i skrzynkach pocztowych możemy także użyć następujących skrótów klawiszowych:

Przejdź do następnej skrzynki: Enter-3-4-5.

Przejdź do poprzedniej skrzynki: Enter-1-2-6

Następne konto: Backspace-3-4-5.

Poprzednie konto: Backspace-1-2-6.

- **Uwaga:** Te skróty klawiszowe nie są dostępne na liście kont ani na liście skrzynek pocztowych.
- **Uwaga:** W przypadku korzystania z usługi Exchange, jeśli skrzynka pocztowa zawiera podfoldery, to naciśnięcie klawisza Enter otworzy je, a klawiszem Backspace powrócimy do folderu nadrzędnego.

7.7.1 Zarządzanie skrzynkami pocztowymi

Możemy utworzyć dodatkowe foldery w „Skrzynce odbiorczej” dla posortowania i przechowywania wiadomości.

Aby utworzyć nowy folder należy otworzyć menu „Edycja” i wybrać „Utwórz nowy folder” lub naciskamy „Enter-N”, aby bezpośrednio aktywować tę funkcję. Wpisujemy nazwę folderu, który chcemy utworzyć i naciskamy „Enter”.

Braille Sense nie pozwala na usunięcie „Skrzynki odbiorczej”, „Skrzynki nadawczej” czy „Wysłane”. Jednakże możemy usunąć foldery utworzone w tych skrzynkach.

Aby usunąć folder należy przejść do skrzynki, w której chcemy usunąć folder, następnie otwieramy menu „Edycja” i wybieramy „Usuń folder”. Możemy również usunąć bieżący folder z listy naciskając „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”.

Możemy również zmienić nazwę folderu. Aby to zrobić należy na liście folderów przechodzić do folderu, któremu chcemy zmienić nazwę. Otwieramy menu „Edycja” i wybieramy „Zmień nazwę folderu” lub naciskamy „Enter-R (punkty 1-2-3-5)”, aby otworzyć okno dialogowe „Zmień nazwę folderu” bezpośrednio z listy folderów. Wpisujemy nową nazwę dla naszego folderu w skrzynce odbiorczej i naciskamy „Enter”.

7.7.2 Kopiowanie i przenoszenie do skrzynek pocztowych

Możemy skopiować lub przenieść wiadomości E-mail używając polecenia „Kopij do Skrzynki Odbiorczej” lub „Przenieś do Skrzynki Odbiorczej” z menu „Edycja”.

Okno dialogowe „Przenieś/Kopij” zawiera następujące elementy:

- 1) Listę „Folderów”.
- 2) Przycisk „Utwórz folder”.
- 3) Przycisk „Usuń folder”.
- 4) Przycisk „Zmień nazwę folderu”.
- 5) Przycisk „Potwierdź”.
- 6) Przycisk „Anuluj”.

Aby skopiować lub przenieść wiadomość E-mail do innego folderu należy:

- 1) Wybrać wiadomość E-mail poprzez naciśnięcie „Odstępu”, wybrać zaznaczanie selektywne „Enter-B (punkty 1-2)” lub wybrać wszystkie „Enter-A (punkt 1)”.
- 2) Otwieramy menu „Edycja” i naciskamy „Odstęp-4”, aby przejść do „Kopij do folderu” lub „Przenieś do folderu” i naciskamy „Enter”. Możemy również aktywować tą funkcję bezpośrednio na liście wiadomości naciskając „Backspace-C (punkty 1-4)” dla „Kopij” lub „Backspace-X (punkty 1-3-4-6)” dla „Przenieś”.
- 3) Braille Sense wyświetli „Listę folderów”.
- 4) Naciskamy „Odstęp-4”, aby przejść do folderu, do którego chcemy skopiować lub przenieść wiadomość i naciskamy „Enter”.
- 5) Wiadomość E-mail zostanie skopiowana lub przeniesiona do wybranego folderu i powrócimy do miejsca, w którym aktywowaliśmy funkcję „Kopij” lub „Przenieś”.

7.7.3 Importowanie poczty e-mail

Można uzyskać dostęp do poczty e-mail na swoim BrailleSense ze starszych urządzeń Braille Sense lub innych jednostek, które używają plików wiadomości EML. Można to zrobić za pomocą funkcji Importuj w menu Plik lub naciskając „Backspace-I (punkty 2-4-7)” na liście wiadomości lub skrzynki pocztowej.

* **Uwaga:** pliki i foldery wybrane w tym oknie dialogowym zostaną zaimportowane do aktualnie otwartej lub aktywnej skrzynki pocztowej. Tak więc, jeśli chcemy importować do czystego folderu, musimy utworzyć folder zgodnie z wcześniejszym opisem i znajdować się w nim lub skoncentrować się na nim przed rozpoczęciem tego procesu.

Kiedy aktywujemy funkcję importu, zostaniemy umieszczeni w oknie dialogowym „Otwórz plik”. Używamy normalnej nawigacji po plikach i folderach, aby zlokalizować folder, w którym przechowywane są wiadomości. Używamy poleceń wyboru zarządzania plikami, aby wybrać foldery i pliki, które chcemy zaimportować, a następnie naciskamy klawisz „Enter”. Postęp importu jest wyświetlany w procentach.

7.8 Zaawansowane funkcje wiadomości

7.8.1 Odpowiedz i odpowiedz wszystkim

Gdy odpowiadamy na otrzymany email, możemy go edytować lub dodać wiadomość do oryginalnej wiadomości lub możemy również wysłać tą wiadomość E-mail do jakiegoś innego odbiorcy. Wybranie opcji „Odpowiedz” spowoduje wysłanie wiadomości E-mail tylko do pierwotnego nadawcy. Wybór opcji „Odpowiedz wszystkim” spowoduje wysłanie wiadomości E-mail z powrotem do pierwotnego nadawcy, a także wszystkich innych adresatów oryginalnej wiadomości E-mail.

- 1) Będąc w „Skrzyńce odbiorczej” w wiadomości, która ma „Temat”, „Datę” lub „Treść wiadomości”, wybieramy „Odpowiedz” lub „Odpowiedz wszystkim” z menu „Wiadomości” lub naciskamy odpowiednio „Enter-R (punkty 1-2-3-5)” lub „Backspace-R (punkty 1-2-3-5)”.
- 2) Zostaniemy umieszczeni w treści wiadomości, która zawiera oryginalną treść wiadomości w odpowiadającym E-mailu; poniżej „---Original Messege---”.
- 3) Możemy wpisać dodatkowy tekst, edytować oryginalną treść wiadomości, możemy edytować wszystkie pola w wiadomości włącznie z polem tematu i polem odbiorcy.
- 4) Gdy już skończymy naciskamy „Enter-S (punkty 2-3-4)”, aby wysłać wiadomość.

Możemy zapisać odpowiedzi dokładnie tak samo jak zapisujemy nową wiadomość w „Skrzyńce nadawczej” do wysłania później.

7.8.2 Prześlij dalej wiadomość

Przesyłanie dalej oznacza, że wiadomość, którą otrzymaliśmy w poczcie elektronicznej, prześlemy do innej osoby. Do przesyłanej wiadomości możemy dopisać własny tekst, lub ją przeredagować. Można także zmienić temat tej wiadomości lub załączyć do niej pliki.

1. Będąc w „Skrzyńce odbiorczej” w wiadomości, która ma „Temat”, „Datę” lub „Treść wiadomości”, wybieramy „Prześlij dalej” z menu „Wiadomości” lub naciskamy „Enter-F (punkty 1-2-4)”.
2. Braille Sense wyświetli „Do”: Wpisujemy przy pomocy brajla komputerowego adres E-mail nowego odbiorcy lub adresy kilku odbiorców.
3. Naciskamy „F3”, aby przejść do „Kopia Do Wiadomości”, „Ukryta Kopia Do Wiadomości” i „Temat” i edytujemy je. W polu temat pojawi się „FW: (temat oryginalny)”.
4. Naciskamy „Tab (Odstęp-4-5)” do treści wiadomości. Oryginalna wiadomość jest pokazana po „----- Forwarded Message-----”.
5. Teraz możemy wpisać dodatkowy tekst lub przeedytować treść wiadomości przekazywanej dalej, a następnie naciskamy „Enter-S”, aby wysłać wiadomość E-mail.

Jeśli nie chcemy, aby wiadomość, na którą odpowiadamy pojawiła się w treści wiadomości, możemy ją przesłać jako załącznik. Naciskamy „Backspace-W (punkty 2-4-5-6)”, aby wysłać bieżący E-mail jako załącznik, a następnie używamy procedury opisanej powyżej.

7.8.3 Zapisywanie wiadomości E-mail

Może się zdarzyć, że będziemy chcieli zapisać otrzymaną wiadomość jako plik. Należy pamiętać, że istnieje niewielka różnica pomiędzy IMAP i POP3.

- 1) Użycie POP3: gdy jesteśmy na jednym z pól wiadomości, którą chcemy zapisać wybieramy „Zapisz jako tekst” z menu „Plik” lub naciskamy „Odstęp-S (punkty 2-3-4)”.
- 2) Braille Sense pokaże komunikat: „Nazwa pliku” (Temat czytanej wiadomości.txt)”.
- 3) Naciskamy „Enter”, aby zapisać wiadomość pod bieżącą nazwą pliku. Jeśli chcemy możemy zmienić nazwę pliku używając tej samej metody jak w przypadku okna dialogowego „Zapisz jako” w „Edytorze tekstu”.

Jeśli używamy IMAP musimy najpierw przejść do wiadomości i ją otworzyć zanim ją zapiszemy. Pozostałe kroki wykonujemy jak powyżej.

7.8.4 Wyszukiwanie wiadomości

Funkcja „Znajdź” służy do odnajdywania wiadomości w bieżącym folderze pocztowym. Gdy wpisujemy tekst do znalezienia funkcja „Znajdź” będzie szukać pasującego tekstu w polach „Temat”, „Data” i/lub „Od”. Funkcja ta działa tylko w polach „Temat”, „Data” i „Od”. Używamy „Odstęp-F (punkty 1-2-4)”, aby otworzyć okno dialogowe „Znajdź” lub otwieramy menu „Edycja” i naciskamy „Enter” na poleceniu „Znajdź”.

Aby poruszać się pomiędzy kontrolkami naciskamy „F3” lub „Odstęp-F3”. Wpisujemy tekst do wyszukania w polu edycji. Wybieramy jaką część wiadomości ma być w polu „Znajdź”. Następnie wybieramy kierunek szukania i naciskamy „Enter”.

Funkcja „Znajdź ponownie” odnajduje kolejne wystąpienie ciągu znaków korzystając z wyników i ustawień funkcji okna dialogowego „Znajdź”. Oznacza to, że zarówno tekst, zakres, jak i kierunek szukania będą tutaj działać tak, jak przy ostatnim wyszukiwaniu z użyciem funkcji „Znajdź”. Funkcja „Znajdź ponownie” działa tylko w polu „Temat”, „Data” lub „Od”.

Aby uruchomić funkcję „Znajdź ponownie”, należy otworzyć menu „Edycja” i nacisnąć „Enter” na „Znajdź ponownie” lub będąc na liście wiadomości naciskamy „Backspace-F (punkty 1-2-4)”.

7.8.5 Przejdź do nieprzeczytanej wiadomości

Funkcja ta pozwala na przejście do następnej nie przeczytanej wiadomości. Jeżeli użyjemy tej funkcji na ostatniej nie przeczytanej wiadomości z listy, to spowoduje ona przejście do pierwszej nie przeczytanej wiadomości.

Aby uruchomić tą funkcję z pola „Temat”, „Data” lub „Od” otwieramy menu „Edycja” i wybieramy „Idź do nie przeczytanej wiadomości” lub naciskamy „Enter-U (punkty 1-3-6)”, aby uruchomić tą funkcję bezpośrednio.

7.8.6 Aktywacja linków

Wiele wiadomości e-mail zawiera łącza internetowe do ogólnych witryn internetowych lub kalendarza/wydarzeń online.

Możemy otworzyć łącze w przeglądarce BrailleSense, naciskając „Enter-L (punkty 1-2-3-8)”, gdy kursor znajduje się na adresie WWW.

Jeśli aktywujemy łącze do spotkania Zoom, zaproszenia do Google Meet, wydarzenia na żywo w usłudze Teams lub innego elementu, który wymaga uruchomienia zainstalowanej aplikacji, musimy otworzyć to łącze w przeglądarce systemu Android, ponieważ przeglądarka BrailleSense nie uruchamia automatycznie innych programów.

Aby otworzyć łącze znajdujące się w bieżącym akapicie w domyślnej przeglądarce Android, naciskamy „Backspace-L (punkty 1-2-3-7)”. Uruchomi się przeglądarka, która z kolei aktywuje powiązany program na Androida, pod warunkiem, że jest on zainstalowany na naszym BrailleSense. Na przykład, jeśli chcemy rozpocząć spotkanie Zoom, musimy zainstalować aplikację Zoom na swoim notatniku zainstalowanym ze Sklepu Play (Google Play).

7.9 Korzystanie z menu Narzędzia

Oprócz „Menedżera kont”, menu „Narzędzia” zawiera opcje ustawiania ścieżki zapisu, filtrów spamu i innych opcji E-mail.

7.9.1 Ustaw ścieżkę

Funkcja „Ustaw ścieżkę” służy do ustawienia domyślnej ścieżki dla pobieranych plików załączonych do wiadomości oraz zapisu E-maila. Aby ustawić ścieżkę pobierania otwieramy menu „Narzędzia” i naciskamy „Enter” na „Zapisz ścieżkę” lub naciskamy „Enter-P (punkty 1-2-3-4)” z listy wiadomości.

Okno dialogowe „Ustaw ścieżkę” zawiera trzy ustawienia:

1. Folder zapisywania załączników.
2. Folder plików do wysłania.
3. Dysk zapisywania wiadomości.

Do poruszania się między tymi elementami służą klawisze „Odstęp-4” oraz „Odstęp-1”. Każdy z omawianych elementów zawiera: pole edycji „Ścieżka”, przyciski „Modyfikuj” oraz „Zamknij”. W polu „Ścieżka” wyświetli się domyślna ścieżka. Aby poruszać się pomiędzy wymienionymi elementami okna należy używać klawisza „F3” lub „Odstęp-F3”.

Możemy zamknąć „Ustaw ścieżkę” po naciśnięciu „Odstęp-e (punkty 1-5)” lub „Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)” lub nacisnąć „Enter” na przycisku „Zamknij”. Jeśli zdecydujemy się zmodyfikować dowolną ścieżkę, to używamy zwykłej nawigacji do zarządzania plikami, aby znaleźć żądany folder i naciskamy „Enter”.

7.9.2 Ustaw opcje

Aby otworzyć okno dialogowe „Ustawienia opcji” należy nacisnąć „Enter” na „Opcje” w menu „Narzędzia” lub nacisnąć „Enter-O (punkty 1-3-5-8)”, aby uaktywnić ten element bezpośrednio.

Pierwszy element okna dialogowego „Ustawienia opcji”, to „Domyślny typ konta przy uruchomieniu poczty?”. Możemy ustawić domyślny serwer na dowolne z założonych kont lub na „Wyłączony”. Jeśli

wyłączymy serwer domyślny, po otwarciu programu poczty e-mail zostaniemy umieszczeni na liście kont. Ustawienie go na którekolwiek ze swoich kont spowoduje wyświetlenie skrzynki odbiorczej tego konta po uruchomieniu poczty e-mail. Aby zmienić wartość ustawienia, należy nacisnąć Odstęp.

Następną pozycją w oknie dialogowym Ustaw opcje jest „Użyj jako konta domyślnego do wysyłania wiadomości”. Naciśnij „Odstęp”, aby wybrać spośród skonfigurowanych kont.

Następną opcją w oknie dialogowym jest „Liczba wiadomości do odebrania”. Dotyczy to liczby wiadomości pobranych podczas odświeżania skrzynki pocztowej IMAP lub Exchange. Wartość domyślna to 32. Używając „Odstęp” lub „Backspace”, możemy przełączać się między różnymi opcjami. Dostępne wartości to Wszystkie, 32, 64, 96 i 128.

Następną opcją w oknie dialogowym jest opcja wyboru „Exchange lista typów wiadomości”.

Jest to związane z szybkością odbierania wiadomości e-mail. Jeśli zdecydujemy się wyświetlać mniej informacji w nagłówku, e-mail będzie odbierany szybciej. Dostępne ustawienia to „Szczegółowe” i „Prosta”.

Ustawienie „Szczegółowe” wyświetla liczbę załączników, tytuł, nazwę nadawcy, adres e-mail nadawcy i datę. Widok „Prosty” wyświetla liczbę załączników, tytuł, nazwę nadawcy i datę.

To ustawienie ma również wpływ na ustawienia spamu w menu „Narzędzia”. Jeśli wybierzemy opcję „Szczegółowa”, możemy dodać temat, adres lub hosta do filtra spamu. Jeśli wybierzemy opcję „Prosta”, możemy dodać tylko temat do filtra spamu.

Kolejne 5 opcji dotyczą sposobu wyświetlania informacji na liście wiadomości.

Opcja „Wyświetl etykiety nagłówków” pozwala wybrać, czy tytuły pól, takie jak „temat”, „data”, mają się pojawiać podczas wyświetlania wiadomości. Gdy ta opcja jest wyłączona, określone adresy e-mail nadawców i odbiorców nie są wyświetlane, a jedynie ich nazwy.

Dla każdego z 4 nagłówków wiadomości możemy wybrać wyświetlanie nadawcy (Od, odbiorcę (Do), temat wiadomości (Temat) lub datę i godzinę otrzymania wiadomości (Data). W przypadku drugiego, trzeciego i czwartego nagłówka, możemy również nie wyświetlać ich w ogóle (Wyłączono). Ta opcja nie jest dostępna dla pierwszego nagłówka, ponieważ gdyby wszystkie nagłówki były wyłączone, lista wiadomości nie wyświetlałaby żadnej treści. Umożliwia to wyświetlenie tylko treści, które chcemy zobaczyć na liście wiadomości, a także określenie, w jakiej kolejności się pojawia.

W miarę dokonywania wyborów dla każdego nagłówka znikają one z opcji pozostałych nagłówków. Na przykład, jeśli wybierzemy „Temat” dla pierwszego nagłówka, nie zobaczymy tego jako opcji dla drugiego, trzeciego i czwartego nagłówka. Jeśli jednak zmienimy pierwszy nagłówek na „Od”, opcja „Temat” pojawi się ponownie, a opcja „Od” nie pojawi się w pozostałych nagłówkach.

Ostatnią opcją jest „Wybór przeglądarki”. To ustawienie pozwala określić, czy po użyciu polecenia „Backspace-Odstęp-O” wiadomość zostanie otwarta w „BrailleSense Browser” czy w domyślnej „Android Browser”.

Gdy już zakończyliśmy ustawianie opcji naciskamy klawisz „Enter”, aby zapisać ustawienia lub przechodzimy za pomocą klawisza „Tab (Odstęp 4-5 lub F3)” do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Aby zrezygnować ze zmieniania ustawień należy przejść za pomocą klawisza „Tab (Odstęp 4-5 lub F3)” do przycisku „Anuluj” i nacisnąć klawisz „Enter” lub nacisnąć „Odstęp-z (punkty-1-3-5-6)”.

7.9.3 Ustawienia spamu

Gdy Braille Sense pobiera wiadomości email ze swojego serwera pocztowego pomiędzy wiadomościami może znajdować się dużo niechcianych wiadomości znanych pod nazwą spam. Aby uniknąć pobierania w przyszłości takich wiadomości użytkownik może zapisać kluczowe słowa znajdujące się w temacie lub adresy email, które pozwolą rozpoznać wiadomość jako spam.

Wiadomości, które zostaną rozpoznane jako spam nie będą pobierane na Braille Sense i pozostaną na serwerze.

Aby ustawić filtr anti-spamowy należy wykonać następujące kroki:

- 1) Otwieramy menu „Narzędzia” i wybieramy „Ustawienia spamu” lub naciskamy „Enter-E (punkty 1-5), aby uruchomić ten element bez wchodzenia do menu.
- 2) Okno dialogowe „Ustawienia spamu” zawiera Braille Sense elementów: lista rozwijana „Typ”, „Lista”, przycisk „Dodaj”, przycisk „Modyfikuj”, przycisk „Usuń” i przycisk „Zamknij”.
- 3) „Typ” może zostać ustawiony na 1 z 3 opcji: „Temat”, „Adres E-mail” oraz „Domena”. Aby poruszać się między nimi należy używać „Odstęp-1” i „Odstęp-4”. Dla każdego z wymienionych tutaj elementów zostanie wyświetlona lista odpowiednio do jego typu.

Jeżeli wybraliśmy pole „Temat”, to lista wyświetlona zostanie w postaci: „Temat: (zapisane słowa kluczowe) 1/xx”. Jeżeli wybraliśmy adres E-mail, to wyświetli się komunikat: „Adres E-mail: (Zarejestrowany adres E-mail) 1/xx”. Jeżeli nie zapisano żadnego adresu E-mail lub słów kluczowych, to zostanie wyświetlony komunikat: „Brak listy”.

Jak zarejestrować ustawienia spamu:

- 1) Naciskamy literę „A (punkt 1)”, gdy wyświetlony jest komunikat „Typ: Temat 1/3” lub naciskamy klawisz „F3”, aby przejść do przycisku „Dodaj” i naciskamy „Enter”.
- 2) Otwarte zostanie okno dialogowe „Dodaj” i zobaczymy w nim komunikat: „Temat do dodania:”.
- 3) W tym momencie należy wpisać wybrane słowa kluczowe według, których program ma rozpoznawać wiadomość jako spam i nacisnąć klawisz „Enter” lub naciskamy „Tab (Odstęp-4-5)” do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”.
- 4) Usłyszymy komunikat „Dodawanie danych do filtru spamu zakończone” i powrócimy do „listy”. Zobaczymy komunikat Temat (zarejestrowane słowo) 1/1”.

Po dodaniu słów kluczowych w sposób opisany powyżej, jeśli są wiadomości E-mail, które zawierają słowa w temacie wiadomości, Braille Sense pobierze te wiadomości z serwera pocztowego, ale zaraz po pobraniu zostaną one automatycznie usunięte i nie znajdziemy ich w naszej skrzynce odbiorczej.

Można także uniknąć otrzymywania wiadomości od wybranego nadawcy lub z wybranej domeny zapisując odpowiednie dane.

Aby anulować ustawienia spamu w oknie dialogowym „Dodaj” należy nacisnąć klawisz „F3”, aby przejść do przycisku „Anuluj” i nacisnąć „Enter” lub naciskamy „Odstęp-e (punkty 1-5)” lub „Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)”.

Aby zmodyfikować ustawiony filtr antyspamowy, należy wykonać następujące czynności:

- 1) Uruchamiamy okno dialogowe „Ustawienia spamu”, tak jak to zostało opisane wcześniej i przechodzimy do „Typu” ustawienia spamu za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, który chcemy zmodyfikować.
- 2) Naciskamy „F3”, aby przejść do listy zarejestrowanych elementów w wybranej kategorii.
- 3) Przechodzimy do elementu, który chcemy zmodyfikować używając „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”.
- 4) Naciskamy literę „M (punkty 1-3-4)” lub „F3”, aby przejść do przycisku „Modyfikuj” i naciskamy „Enter”.
- 5) Otworzy się pole edycyjne „Dokonaj zmiany”. Wpisuje to co chcemy zmienić.
- 6) Naciskamy „F3”, aby przejść do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”, aby zapisać zmiany.

Możemy usunąć dowolny element, który został zarejestrowany na liście spamu.

- 1) Uruchamiamy okno dialogowe „Ustawienia spamu”, tak jak to zostało opisane wcześniej i przechodzimy do „Typu” ustawienia spamu za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, który chcemy usunąć.
- 2) Naciskamy „F3”, aby przejść do listy zarejestrowanych elementów w wybranej kategorii.
- 3) Przechodzimy do elementu, który chcemy usunąć używając „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”.
- 4) Naciskamy literę „D (punkty 1-4-5)” lub naciskamy „F3”, aby przejść do przycisku „Usuń” i naciskamy „Enter”.

8 Media

W menu „Media” Braille Sense 6 MINI znajdują się programy służące do odtwarzania treści multimedialnych: szczególnie muzyki, filmów, oraz treści zapisanych w formacie DAISY. Menu „Media” zawiera 3 elementy: „Media Player”, „Radio FM” i „Odtwarzacz DAISY”.

Aby otworzyć menu „Media” należy nacisnąć klawisz „F1”, aby przywołać menu główne „Programów”, a następnie, używając klawisza przewijania do dołu, przejść do menu „Media” i nacisnąć klawisz „Enter”. Można także zrobić to w prostszy sposób naciskając w menu głównym literę „M (punkty 1-3-4)”.

8.1 Media Player

Możemy użyć Media Player do odtwarzania plików audio, a także słuchać dźwięku w przypadku niektórych formatów plików wideo. Media Player obsługuje następujące formaty plików: ac3, asf, asx, m3u, mp2, mp3, mp4, mpa, mpg, ogg, pls, wav, wax, wma, flac, midi i wmv.

Odtwarzanie można kontrolować za pomocą komend z klawiatury brajlowskiej lub przycisków audio znajdujących się na przednim panelu urządzenia. Aby uruchomić „Media Player”, należy odnaleźć go w menu „Media” i nacisnąć „Enter” lub uruchomić go z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „F1-M (punkty 1-3-4)”.

8.1.1 Używanie przycisków audio

Na przednim panelu urządzenia znajduje się rząd przycisków. Można ich używać do sterowania odtwarzaczem audio. Pięć powyższych przycisków to zaczynając od lewej: „Poprzedni”, „Nagrywaj”, „Stop”, „Odtwórz/Wstrzymaj” i „Następny”.

Przycisków tych można używać do łatwego sterowania odtwarzaniem multimedialnych, odtwarzaniem zawartości DAISY lub aplikacji, w zależności od położenia przełącznika Trybu Media, znajdującego się po lewej stronie przycisków multimedialnych. Przesuwamy przełącznik „Tryb Media” w pozycję taką, aby wybrać żądany tryb odtwarzania multimedialnych.

Jeżeli przycisk „Odtwórz/Wstrzymaj” naciśniemy w czasie pracy z programem innym niż Media Player, to Braille Sense odtworzy pliki z listy odtwarzania. Jeżeli na liście odtwarzania nie ma żadnych plików to usłyszymy komunikat: „brak plików na liście odtwarzania”. Pozostałe przyciski: „Poprzedni”, „Stop” i „Następny” są dostępne po rozpoczęciu odtwarzania.

- **Uwaga:** Ponieważ Braille Sense potrafi wykonywać wiele zadań, inicjowanie odtwarzania dźwięku za pomocą przycisku „Odtwórz / Wstrzymaj” nie powoduje zamknięcia programu, który był uruchomiony. Aby powrócić do poprzedniej pozycji, należy nacisnąć „F2-F3”, aby przełączać się między uruchomionymi programami, aż dotrzemy do poprzedniej lokalizacji.

Lista odtwarzania może zawierać tylko 1 plik lub wiele plików. Jeśli po naciśnięciu przycisku „Odtwórz / Wstrzymaj” na liście odtwarzania znajduje się więcej niż jeden plik, Braille Sense odtworzy wszystkie pliki na liście jeden po drugim. Jeśli naciśniemy przycisk „Odtwórz / Wstrzymaj” podczas odtwarzania, odtwarzanie dźwięku zostanie wstrzymane. Aby wznowić odtwarzanie, należy ponownie nacisnąć przycisk. Jeśli naciśniemy przycisk „Odtwórz / Wstrzymaj”, gdy jesteśmy w oknie dialogowym „Nagraj”, odtworzony zostanie ostatnio nagrany plik.

Jeśli naciśniemy przycisk „Następny”, odtworzony zostanie kolejny plik z Play listy, a naciśnięcie przycisku „Poprzedni” spowoduje odtworzenie poprzedniego pliku. Jeśli naciśniemy przycisk „Następny” (podczas odtwarzania ostatniego pliku z listy (lub przycisku „Poprzedni” (podczas odtwarzania pierwszego pliku na liście), nie będzie to miało wpływu, ponieważ nie ma pliku do nawigacji.

Możemy użyć przycisku „Nagrywaj”, aby nagrać za pomocą mikrofonu wewnętrznego lub mikrofonu zewnętrznego z dowolnego miejsca na urządzeniu, pod warunkiem, że przełącznik trybu multimedialnych jest ustawiony w skrajnej prawej pozycji. Pojedyncze naciśnięcie przycisku „Nagrywaj” otwiera okno dialogowe „Nagraj”. Ponownie naciśnięcie przycisku „Nagrywaj” rozpocznie nagrywanie. Naciśnięcie przycisku „Nagrywaj” podczas nagrywania wstrzyma nagrywanie. Wznowienie nagrywania należy ponownie nacisnąć przycisk „Nagrywaj”. Aby zatrzymać i zapisać nagranie, należy nacisnąć przycisk „Stop”. Nagrany plik zostanie zapisany w folderze „flashdisk / muzyka / nagrywanie”.

Przycisk „Stop” znajduje się pośrodku i oznaczony jest przez kropkę. Przycisk ten służy do zatrzymania odtwarzania lub nagrywania. Jeśli naciśniemy „Stop” podczas odtwarzania audio, to następnym razem, gdy uruchomimy odtwarzanie multimedialnych, Braille Sense rozpocznie odtwarzanie pierwszego pliku na liście odtwarzania. Jeśli naciśniemy ten przycisk podczas nagrywania, Braille Sense zatrzyma się i zapisze nagranie. Jeśli naciśniemy przycisk „Stop” w oknie dialogowym „Nagraj”, gdy nie nagrywamy, to okno dialogowe zostanie zamknięte.

8.1.2 Klawiatura brajlowska i funkcje zaawansowane

Za pomocą klawiatury brajlowskiej możemy wykonywać te same funkcje, co przyciskami multimedialnymi, a także bardziej zaawansowane funkcje w Media Player.

Okno dialogowe odtwarzania zawiera dwie karty informacyjne: „informacje o odtwarzaniu” i „listę odtwarzania”. Aby poruszać się między tymi kartami należy nacisnąć „F3” lub „Odstęp-F3”.

Na karcie „informacje o odtwarzaniu” wyświetlany jest numer utworu, nazwa odtwarzanego pliku oraz bieżący status odtwarzania (odtwarzany, wstrzymany lub zatrzymany). Jeżeli na liście odtwarzania nie ma żadnych plików, to Braille Sense wyświetli komunikat „Tytuł: brak elementów do wyświetlenia”. Jeśli naciśniemy „Odstęp-4” Braille Sense wyświetli informacje o czasie trwania właśnie odtwarzanego utworu.

W zakładce Odtwarzanie możemy użyć przycisków kursora, aby przeskoczyć do określonych obszarów pliku multimedialnego. Na przykład, jeśli chcemy przejść do miejsca w pobliżu środka pliku, naciskamy przycisk kursora 10 lub 11. Jeśli chcemy przejść do miejsca w pobliżu 75%, naciskamy przycisk kursora 15 lub 16.

Na karcie „lista odtwarzania” wyświetlane są wszystkie pliki znajdujące się na liście odtwarzania. Wyświetlane tutaj informacje to: numer utworu, nazwa pliku, obecne miejsce pliku na liście oraz całkowita liczba plików na liście. Jeżeli lista odtwarzania jest pusta, to Braille Sense wyświetli komunikat: „brak elementów”.

Media Player Braille Sense obsługuje przeglądanie tekstów dla plików w formacie MP3, które je zawierają. Karta tekstu pojawia się tylko wtedy, gdy odtwarzany plik zawiera tekst w informacjach o pliku. Teksty są wyświetlane w wielu polach edycji, które możemy czytać i nawigować po nich za pomocą poleceń nawigacji dokumentów.

Menu Media Player zawiera Braille Sense elementów: „Plik”, „Odtwarzanie”, „Nagrywanie”, „Pozycja”, „Zakładki” i „Ustawienia”.

Aby otworzyć menu Media Player należy nacisnąć „Odstęp-M (punkty 1-3-4)” lub „F2”. Wybieramy element menu za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4” i naciskamy „Enter”. Możemy też nacisnąć „Odstęp-M (punkty 1-3-4) lub „F2”, a następnie nacisnąć skrót do odpowiedniego elementu menu. Na przykład, aby otworzyć menu „Nagrywanie”, naciskamy „Odstęp-M (punkty 1-3-4) lub „F2”, aby otworzyć menu i naciskamy R (punkty 1-2-3-5).

Media Player zawiera również różne listy i okna dialogowe. Do poruszania się po menu, ustawieniach lub listach plików używamy „Odstęp-1” i „Odstęp-4” lub klawiszy przewijania w górę i w dół. Do poruszania się między kontrolkami w oknie dialogowym używamy „Odstęp-4-5” i „Odstęp-1-2” lub „F3” i „Odstęp-F3”. Dla celów tych instrukcji, ogólnie będziemy odnosić się do używania „F3” i „Odstęp-F3” lub po prostu „Tab”. Jednak w tych przypadkach możemy również używać „Odstęp-4-5” i „Odstęp-1-2”. Naciskamy „Enter”, aby uruchomić wybrany element.

8.1.3 Menu Plik

- 1) Otwórz plik: (O) „Enter-Odstęp-O”. Otwiera plik multimedialny i tworzy nową listę odtwarzania.
- 2) Otwórz folder: (F) „Enter-Odstęp-F”. Tworzy nową listę odtwarzania ze wszystkimi plikami multimedialnymi w wybranym folderze.
- 3) Dodaj plik: (A) „Backspace-Odstęp-O”. Dodaje wybrane pliki do bieżącej listy odtwarzania.
- 4) Dodaj folder: (I) „Backspace-Odstęp-F”. Dodaje wszystkie pliki multimedialne z wybranych folderów do bieżącej listy odtwarzania.
- 5) Zapisz listę odtwarzania: (S) „Enter-Odstęp-I”. Zapisuje bieżącą listę odtwarzania.
- 6) Zapisz listę odtwarzania jako: (L) „Odstęp-S”. Zapisz aktualnie odtwarzane pliki jako listę odtwarzania.
- 7) Usuń element: (D) „Odstęp-D”. Usuwa bieżący element na liście odtwarzania.
- 8) Informacje o Tagach: (T) „Enter-Odstęp-T”. Otwiera właściwości dla bieżącego pliku multimedialnego.
- 9) Otwórz odnośnik: (U) „Enter-Odstęp-U”. Otwiera stronę Internetową do odtwarzania strumieniowego.
- 10) Wyjście: (Z) „Enter-Odstęp-Z”. Zamknij Media Player.

8.1.4 Menu Odtwarzanie

- 1) Odtwórz: (P) „Enter”. Uruchamia odtwarzanie. Możemy również nacisnąć przycisk „Odtwórz / Wstrzymaj”.
- 2) Poprzedni utwór: (B) „Punkt-3”. Przejdź do poprzedniego utworu. Możemy również nacisnąć przycisk „Poprzedni”.
- 3) Następny utwór: (N) „Punkt-6”. Przejdź do następnego utworu. Możemy również nacisnąć przycisk „Następny”.
- 4) Pięć poprzednich utworów: (D) „Punkty-2-3”. Pięć utworów w tył.
- 5) Pięć następnych utworów: (U) „Punkty-5-6”. Pięć utworów w przód.

- 6) Pierwszy utwór: (T) „Punkty-1-3”. Przejdź do pierwszego utworu na liście odtwarzania.
- 7) Ostatni utwór: (E) „Punkty-4-6”. Przejdź do ostatniego utworu na liście odtwarzania.
- 8) Głośniej: (H) „Odstęp-przycisk przewijania w górę”. Zwiększ głośność.
- 9) Ciszej: (I) „Odstęp-przycisk przewijania w dół”. Zmniejsz głośność.
- 10) Szybciej: (K) „Punkty-3-4-5”. Zwiększ szybkość odtwarzania.
- 11) Wolniej: (M) „Punkty-1-2-6”. Zmniejsz szybkość odtwarzania.
- 12) Pauza: (A) „Odstęp”. Wstrzymuje odtwarzanie. Ponowne naciśnięcie wznowia odtwarzanie. Możemy również nacisnąć przycisk „Odtwórz / Wstrzymaj”.
- 13) Zatrzymaj: (S) „Backspace”. Zatrzymuje odtwarzanie. Możemy również nacisnąć przycisk „Stop”.

8.1.5 **Menu Nagrywanie**

- 1) Nagrywanie: (R) „Enter-Odstęp-R”. Naciśnięcie raz przełącza w tryb gotowości. Ponowne naciśnięcie rozpoczyna nagrywanie. Po zakończeniu nagrywania naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”. Możemy również nacisnąć przycisk „Nagrywanie”, aby uruchomić nagrywanie i nacisnąć przycisk „Stop”, aby zakończyć nagrywanie.
- **Uwaga:** Braille Sense 6 MINI obsługuje nagrywanie i odtwarzanie za pośrednictwem typowych urządzeń audio USB, w tym mikserów, zestawów słuchawkowych USB, mikrofonów USB i innych typowych kart dźwiękowych USB. Chociaż wiele urządzeń jest obsługiwanych, należy pamiętać, że urządzenia wymagające specjalistycznych sterowników lub aplikacji prawdopodobnie nie będą działać. Nie można też używać wielościeżkowych urządzeń nagrywających, ponieważ generalnie wymagają one cyfrowej stacji roboczej audio. Jednak większość urządzeń audio typu plug and play, które miksują do wyjścia stereo, będzie działać pięknie.

Podczas korzystania z urządzeń zewnętrznych należy pamiętać o kilku kwestiach:

- i. Jeśli podłączone jest źródło USB, zawsze będzie miało pierwszeństwo.
- ii. Jeśli podłączono więcej niż jedno źródło USB, jak w przypadku kamery i drugiego oddzielnego urządzenia audio, pierwszeństwo ma ostatnio podłączone źródło.
- iii. Źródła dźwięku USB całkowicie ignorują ustawienie Źródło nagrywania, dotyczy to tylko źródeł wewnętrznych, a podłączenie źródła USB sprawia, że nie ma to znaczenia, ponieważ źródło USB automatycznie przejmuje kontrolę i nie można go wybrać za pomocą tego ustawienia.
- iv. Jeśli podłączymy jakiegokolwiek słuchawki, 4-biegunowe lub inne, gdy podłączone jest źródło USB, połączenie audio USB zostanie anulowane, a dyktafon użyje ustawienia wewnętrznego źródła nagrywania.
- v. Domyślnie dźwięk jest wyciszony podczas nagrywania, aby uniknąć problemów z pętlą zwrotną w przypadku niektórych zestawów słuchawkowych. Jeśli chcemy zapętlić dźwięk za pomocą miksera, należy wyłączyć ustawienie „Wycisz dźwięk systemowy podczas nagrywania” i użyć samego miksera do monitorowania wyjścia.

- Możemy użyć funkcji nagrywania Braille Sense, aby nagrywać pliki DAISY, a także proste nagrania WAV i MP3. Aby nagrywać w formacie DAISY, należy ustawić metodę nagrywania na "DAISY" w oknie dialogowym "Ustawienia nagrywania" w menu "Ustawienia".

Gdy rozpoczniemy nagrywanie DAISY, zostaniemy poproszeni o „Rozpocznij nagrywanie tytułu”, po czym Braille Sense daje około 10 sekund na nagranie tytułu, zanim automatycznie przejdzie do nagrywania nagłówka 1.

Podczas nagrywania możemy wstawiać punkty nawigacyjne do swoich książek DAISY. Wpisz „Backspace-H”, aby wstawić nagłówek. Wpisz „Backspace-P”, aby wstawić frazę. Wpisz „Backspace-G”, aby wstawić stronę. Za każdym razem, gdy naciśniemy jeden z tych klawiszy, Braille Sense ogłosi początek punktu nawigacyjnego: na przykład „Początek strony 8” lub „Rozpocznij nagłówek 3”.

Gdy zatrzymamy nagrywanie, urządzenie ogłosi „budowanie”, aby poinformować Nas, że książka DAISY jest tworzona. Nagrane pliki DAISY są zapisywane na flashdisk/DAISY/Record (Nagrania).

8.1.6 Menu Pozycja

- 1) Zaznacz pozycję zakładki: (M) „Enter-Odstęp-M”. Zaznacza bieżącą pozycję do późniejszego wykorzystania.
- 2) Usuń pozycję zakładki: (D) „Enter-Odstęp-D”. Odznacza zaznaczoną pozycję.
- 3) Skocz do pozycji zakładki: (J) „Enter-Odstęp-J”. Przejdź do poprzednio zaznaczonej pozycji.
- 4) Skocz do czasu: (G) „Enter-Odstęp-G”. Przejdź do określonego czasu w pliku.
- 5) Idź do procentów: (E) „Backspace-Odstęp-P”. Przejdź do miejsca w pliku zgodnie z jego procentem.
- 6) Skocz do numeru: (N) „Enter-Odstęp-N”. Przenosi do pliku z powiązaniem numerem na bieżącej liście odtwarzania.
- 7) Ustaw początek pętli: (L) „Enter-Odstęp-P”. Ustaw punkt początkowy powtarzania.
- 8) Pętla wyłączona: (R) „Odstęp-E”. Ustaw punkt końcowy powtarzania.

8.1.7 Menu Zakładki

- 1) Wstaw zakładkę: (S) „Backspace-Odstęp-M”. Wstawia zakładkę w określonym przez nas miejscu.
- 2) Przejdź do zakładki: (M) „Backspace-Odstęp-J”. Przejdź do wcześniej wstawionej zakładki.
- 3) Poprzednia zakładka: (P) „Backspace-Odstęp-punkt 3”. Powoduje cofnięcie o jedną zakładkę od aktualnej pozycji.
- 4) Następna zakładka: (N) „Backspace-Odstęp-punkt 6”. Przechodzimy do następnej zakładki od aktualnej pozycji.
- 5) Usuń zakładkę: (D) „Backspace-Odstęp-D”. Usuujemy zakładkę.
- 6) Menedżer zakładek: (K) „Backspace-Odstęp-K”. Wyświetlanie i modyfikowanie wszystkich zakładek w bieżącym pliku.

8.1.8 **Menu Ustawienia**

- 1) Konfiguracja: (C) „Backspace-Odstęp-C”. Umożliwia skonfigurowanie wyświetlania informacji o pliku, alertach zakładki i zapisywanie pozycji wyjściowych.
- 2) Ustawienia odtwarzania: (P) „Enter-Odstęp-S”. Ustawienia powtarzania losowego i inne ustawienia listy odtwarzania. Pozwala także wybrać, czy wyświetlać postęp pozycji odtwarzania pliku za pomocą punktów 7-8 na monitorze brajlowskim.
- 3) Ustawienia nagrywania: (R) „Backspace-Odstęp-S”. Wybieramy nagrywanie normalne lub Daisy, źródło nagrania, typ pliku, częstotliwość próbkowania, szybkość transmisji, itp.
- 4) Ustawienia efektów: (E) „Enter-Odstęp-E”. Ustaw korektor i wzmocnienie basów.

8.1.9 **Radio internetowe**

Radio internetowe umożliwia łatwy dostęp i odtwarzanie audycji radiowych z Internetu. Możemy uzyskać dostęp do listy kanałów, przeszukiwać bazę danych kanałów do dodania i dodawać adresy URL bezpośrednio do list kanałów lub innych list odtwarzania.

Menu Radia internetowego zawiera dwie pozycje: „Wyszukaj stację” i „Stacja”. Wybranie opcji „Wyszukaj stację” z menu „Radio internetowe” umożliwia przeszukiwanie bazy danych stacji radia internetowego w celu dodania ich do listy stacji.

Po wybraniu opcji „Wyszukaj stację” po raz pierwszy, urządzenie ogłosi „Pobieranie bazy danych”, a następnie umieszcza nas w oknie dialogowym „Wyszukiwanie”.

Okno dialogowe „Szukaj” zawiera pole wyszukiwania kombo, przycisk „Szukaj” i przycisk „Zamknij”. Jeśli wybierzemy „Wyszukaj słowo”, po polu wyszukiwania kombo znajduje się pole edycji, w którym możemy wpisać wyszukiwane hasło. Jeśli wybierzemy opcję „Kategoria wyszukiwania” w polu wyszukiwania kombo, dostępne są 3 kolejne pola umożliwiające wyszukiwanie według „Kraju”, „Języka” i „Gatunku”.

Użycie „F3” lub „Odstęp-F3”, spowoduje poruszanie się między kontrolkami w oknie dialogowym. Użycie „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, spowoduje wybranie elementu z listy rozwijanej.

Po wpisaniu wyszukiwanego terminu lub wybraniu kryteriów wyszukiwania w polach rozwijanych kategorii, naciśnięcie „F3” spowoduje uzyskanie dostępu do listy wyników.

Użycie „Odstępu -1” i „Odstępu-4”, spowoduje poruszanie się po liście stacji. Aby dodać stację do swojej osobistej listy stacji, naciskamy „Enter” na przycisku „Dodaj stację”.

Gdy zakończymy przeszukiwanie bazy danych, naciskamy „Enter” na przycisku „Zamknij” lub naciskamy „Odstęp-E (punkty 1-5)”, aby powrócić do okna dialogowego „Odtwarzanie multimedii”.

Lista stacji zawiera stacje wybrane do dodania z przeszukiwania bazy danych lub ręcznego wprowadzania informacji o adresie i tytule stacji. Aby poruszać się po liście stacji, należy użyć „Odstępu-1” lub „Odstępu-4” i naciskamy „Enter” na stacji, którą chcemy odtworzyć.

Możemy także ręcznie dodawać stacje do swojej osobistej listy stacji, jeśli znamy adres URL i inne informacje o stacji.

Na liście Stacji naciskamy „F3”, aby przejść do „Dodaj adres URL” i naciskamy „Enter”. Zostaniemy umieszczeni w oknie dialogowym z 3 polami edycji, w których możemy wpisać tytuł, adres URL i opis

stacji radia internetowego, który chcemy dodać. Aby poruszać się między kontrolkami, należy użyć „F3” lub „Odstęp-F3”. Naciskamy „Enter”, aby dodać stację, a Braille Sense zacznie szukać wpisany adres URL. Jeśli go zlokalizuje, zostanie dodany do listy stacji.

Możemy także modyfikować informacje o stacji, która już znajduje się na naszej liście stacji. Może to być konieczne, jeśli adres URL się zmienił.

Na liście stacji naciskamy „F3”, aby przejść do „Modyfikuj informacje o stacji”, a następnie naciskamy „Enter” lub naciskamy „Enter-M (punkty 1-3-4-8)” bezpośrednio z listy. Zostaniemy umieszczeni w oknie dialogowym podobnym do okna dialogowego „Dodaj adres URL”, ale z informacjami już wypełnionymi. Wpisujemy ponownie lub edytujemy informacje w dowolnym polu edycji i naciskamy „Enter”, aby zapisać zmiany. Naciskamy „Odstęp-e (punkty 1-5)”, aby wyjść z okna dialogowego bez zapisywania zmian.

Aby usunąć stację z listy, przechodzimy klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do przycisku „Usuń stację” lub naciskamy „Odstęp-D”, gdy stacja, którą chcemy usunąć, jest aktywna.

8.2 Radio FM

Aby skorzystać z „Radia FM” w Braille Sense 6 MINI należy podłączyć słuchawki. Słuchawki będą zastępować antenę.

Z menu „Media” należy przejść do „Radio FM” i nacisnąć „Enter”. Możemy również nacisnąć „R (punkty 1-2-3-5)”, aby szybko przeskoczyć do „Radia FM” i je uruchomić. Możemy uruchomić „Radio FM” z dowolnego miejsca w urządzeniu naciskając „F1-R (punkty 1-2-3-5)”.

Gdy Radio FM zostanie uruchomiony Braille Sense poda częstotliwość odbieranej stacji. Gdy Radio FM było wcześniej uruchamiane, to ustawiona zostanie ostatnio używana częstotliwość.

- **Uwaga:** zakres częstotliwości Radia FM jest od 87.5MHz do 108MHz.

8.2.1 Słuchanie radia za pomocą wbudowanych głośników

Po podłączeniu słuchawek i uruchomieniu Radia FM dźwięk będzie przekazywany do słuchawek. Jak wyjaśniono to wcześniej, konieczne jest podłączenie słuchawek w celu zapewnienia odbioru radiowego. Może się jednak zdarzyć, że będziemy chcieli posłuchać radia przez wbudowane głośniki w Braille Sense. Aby słuchać radia przez głośniki wewnętrzne, należy nacisnąć „X (punkty 1-3-4-6)”, aby przełączać się pomiędzy głośnikami, a słuchawkami.

Zmianę głośności możemy uzyskać używając „Odstęp-strzałka w dół” lub „Odstęp-strzałka w górę”.

8.2.2 Kontrola częstotliwości

Podczas słuchania radia możemy zmieniać częstotliwość odbieranej stacji. Aby tego dokonać należy: Nacisnąć „Punkt 2”, aby uruchomić skanowanie w przód lub nacisnąć „Punkt 5” uruchomić skanowanie wstecz. Jeśli naciśniemy „Punkt 6”, to zwiększymy częstotliwość o 0.1MHz, a naciskając „Punkt 3” zmniejszymy częstotliwość o 0.1MHz. Możemy wpisać częstotliwość bezpośrednio po wciśnięciu „Odstęp-F (punkty 1-2-4)”. W tym przypadku otwarte zostanie pole edycji, w którym wpisujemy częstotliwość wpisując ją cyframi i wciskamy Enter.

Możemy również użyć przycisków multimedialnych znajdujących się na przednim panelu w celu zmiany częstotliwości odbieranej stacji. Oczywiście w tym przypadku przełącznik trybu tej klawiatury musi być ustawiony w skrajnej lewej pozycji „Tryb App”. Teraz klawisze klawiatury multimedialnej pozwolą na zmianę częstotliwości. Strzałka w lewo rozpocznie skanowanie wstecz, strzałka w prawo w przód.

Możemy także aktywować polecenia sterowania częstotliwością z menu „Częstotliwość”.

8.2.3 Dodawanie i poruszanie się po stacjach

Aby dodać bieżącą wybraną częstotliwość jako stację, należy z menu „Ulubione stacje” wybrać „Dodaj stację do ulubionych” lub nacisnąć „Enter-S (punkty 2-3-4)”.

Otworzy się okno dialogowe „Dodaj stację do ulubionych” i wyświetli się: „Częstotliwość: (bieżąca częstotliwość słuchanej stacji)”. Naciskamy Tab (F3), aby przejść do pola edycyjnego. W polu edycyjnym wpisujemy nazwę stacji i naciskamy „Enter”, aby ją zapisać.

Jeśli chcemy wpisać inną częstotliwość niż ta, której słuchamy to możemy to zrobić, gdy podana będzie bieżąca częstotliwość po otwarciu okna dialogowego zapisywania stacji.

Możemy przemieszczać się po zapisanych stacjach wciskając „Punkt 1” lub „Punkt 4”.

Jeśli chcemy usunąć stację, to po jej wybraniu wciskamy „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”.

- **Uwaga:** gdy użyjemy tego polecenia spowoduje to usunięcie stacji bez dodatkowych ostrzeżeń.

Możemy zapisywać i usuwać stacje korzystając z okna dialogowego Menedżera Stacji. Możemy ją otworzyć wybierając „Menedżer ulubionych stacji” z menu „Ulubione stacje” lub nacisnąć „Enter-Odstęp-M (punkty 1-3-4)”.

Okno dialogowe Menedżera ulubionych stacji zawiera „Listę stacji”, przycisk „Dodaj”, przycisk „Usuń”, przycisk „Modyfikuj” i przycisk „Zamknij”.

Pole listy dialogu menedżera kanałów zawiera zarejestrowane (zapisane) stacje. Oprócz tego pola listy znajdziemy tu przycisk rejestracji stacji "rejestr", przycisk skasowania stacji "skasuj", przycisk modyfikacji stacji "modyfikuj" oraz przycisk "zamknij". Przechodzimy pomiędzy tymi kontrolkami wciskając Tab (Odstęp-1-2) lub Shift-Tab (Odstęp-4-5). Przycisk "rejestr" otwiera opisane wcześniej okno dialogu rejestracji stacji, jeśli chcemy zmodyfikować wpis posłużymy się przyciskiem "modyfikuj". Dzięki niemu możemy zmieniać częstotliwość i etykietę (nazwę) stacji. Jeśli wybierzemy jedną z zarejestrowanych stacji i wciśniemy przycisk "skasuj" to zostanie ona skasowana.

Przycisk "zamknij" pozwala opuścić menedżera kanałów. Podobnie jak klawisz skrót "Odstęp-e (punkty 1-5)".

Rejestracja stacji (kanałów) jest możliwa również przy użyciu klawiatury multimedialnej. Po ustawieniu przełącznika trybu tej klawiatury na FM wciśnięcie przycisku "zapis" przez dłużej niż 2 sekundy otworzy okno dialogu rejestracji stacji. Przejście do poprzedniej stacji w celu jej zapisu jest możliwe po wciśnięciu strzałki w lewo na dłużej niż 2 sekundy. Podobnie przejście do następnej stacji w celu jej zapisu nastąpi po wciśnięciu strzałki w prawo na czas dłuższy niż 2 sekundy.

Wciśnięcie klawisza "stop" na dłużej niż 2 sekundy skasuje zapisaną stację.

8.2.4 Nagrywanie radia FM

Aby nagrać słuchaną audycję, należy w menu aplikacji odnaleźć pozycję "Nagrywanie" i nacisnąć "Enter" lub nacisnąć "Odstęp-enter-r".

Istnieje możliwość nagrywania audycji radiowych. Po otwarciu menu "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" odszukujemy opcję "zapis" i wciskamy Enter. Lub po prostu wciskamy gorący klawisz "Enter-Odstęp-r (punkty 1-2-3-5)" bez otwierania menu. Po uruchomieniu tej funkcji otwarte zostanie okno dialogowe zapisu i rozpocznie się nagrywanie.

Okno dialogu zapisu zawiera przyciski:

- Pauza/kontynuacja
- Zatrzymaj
- Anuluj

Oprócz tego znajdziemy tu informacje o nagrywanej częstotliwości. Pomiedzy tymi elementami przechodzimy Tab (Odstęp-4-5 lub F3) oraz Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3).

Podczas nagrywania, gdy wciśniemy Enter na przycisku "pauza" to nagrywanie zostanie wstrzymane, a nazwa przycisku zmieni się na "kontynuuj". Jeśli uruchomimy przycisk "kontynuuj" nagrywanie będzie kontynuowane. Jeśli wciśniemy Enter na przycisku "zatrzymaj" nagrywanie zostanie zatrzymane. Plik z nagraniem dźwiękiem zostanie umieszczony w folderze "flashdisk/media/radio". Nazwa pliku będzie zawierała "nazwę stacji (częstotliwość)-xx.mp3". "xx" oznacza liczbę nagranych sekund. Jeśli danej stacji nie nadano żadnej nazwy to zostanie w to miejsce wpisane słowo "radio". Zatrzymanie nagrania zamknie okno dialogu. Wciśnięcie przycisku „Anuluj” zamknie okno dialogu bez zapisu nagrania. Podczas nagrywania nie można zmieniać stacji.

Aby sprawdzić czas podczas nagrywania należy wcisnąć "Odstęp-4". Podany zostanie bieżący czas nagrania oraz pozostały możliwy czas nagrania.

Można rozpocząć nagrywanie podczas słuchania audycji bez konieczności otwierania okna zapisu. Nagrywanie rozpocznie się po wciśnięciu przycisku "zapis" znajdującego się na klawiaturze multimedialnej.(drugi od lewej). Oczywiście w tym przypadku przełącznik trybu klawiatury musi być ustawiony w skrajnej lewej pozycji. Wciśnięcie przycisku "stop" (trzeci od lewej) zatrzyma nagranie i zapisze plik w domyślnym folderze. Przycisk "pauza" (czwarty od lewej) wstrzymuje lub uruchamia nagranie. Przyciski "w lewo" i "w prawo" przenoszą nas pomiędzy kontrolkami okna dialogu zapisu.

8.2.4.1 Zmiana folderu zapisu

Aby zmienić folder, w którym będzie zapisywana audycja należy:

Otworzyć menu i przejść do opcji "plik" i wcisnąć Enter

Odszukać opcję "ustawienia nagrywania" lub wcisnąć "Backspace-s (punkty 2-3-4)" bez otwierania menu.

Otwarte zostanie okno nagrywania i podany zostanie typ nagrywanego pliku. "typ nagrywania:mp3".

Wciskając Odstęp-4-5 przechodzimy do "folder nagrywania" i wciskamy Enter.

Podany zostanie domyślny folder nagrywania: flashdisk/media/radio. Wciskamy Enter.

Przejdziemy do listy folderów. Teraz Backspace przeniesie nas do poziomu wyższego a "Odstęp-1" i "Odstęp-4" pozwoli wybrać folder do zapisu.

Wciskamy Odstęp na żądanym folderze i wciskamy Enter.

Nazwa wybranego folderu zostanie wypowiedziana.

Przechodzimy "Odstęp-4-5" do przycisku "potwierdź" i wciskamy Enter.

W oknie dialogu nagrywania możemy ustawić typ zapisu, częstotliwość próbkowania, oraz jakość nagrywania dla typu MP3 oraz liczbę bitów na kanał, częstotliwość próbkowania i liczbę kanałów (mono/stereo) dla typu WAV. Typ nagrywania wybieramy wciskając "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" po przejściu na opcje "typ nagrywania". Częstotliwość próbkowania zmieniamy wciskając Odstęp po przejściu na opcję "częstotliwość próbkowania". Jeśli chcemy zmienić liczbę bitów, jakość czy liczbę kanałów to na opcji "częstotliwość nagrywania" wciskamy "odstęp-1" lub "Odstęp-4" aby wybrać element do zmiany i odstępem wybieramy żądaną wartość. Po ustawieniu opcji wciskając "Odstęp-4-5" przechodzimy do przycisku "potwierdź" i wciskamy Enter.

8.2.5 Funkcje dodatkowe

Wycisz

Jeśli podczas słuchania radia chcemy wyciszyć dźwięk wciskamy "Odstęp". Wciśnięcie odstępu ponownie włączy dźwięk. Podobnie zadziałają klawisze klawiatury multimedialnej "stop" – aby wyłączyć dźwięk, "odtwórz" – aby włączyć dźwięk. Ta funkcja dotyczy tylko sygnału radiowego.

8.3 Podcasty

Podcasty to pliki audio publikowane przez osoby lub organizacje za pomocą metody zwanej RSS (Really Simple Syndication). Dostępne są podcasty na dowolną liczbę tematów, w tym wiadomości, politykę, muzykę, książki, technologię, gotowanie oraz nieograniczoną liczbę indywidualnych obsad dotyczących bardzo konkretnych zainteresowań. Każdy, kto ma wiedzę i odpowiedni sprzęt, może opublikować podcast, dzięki czemu wybór jest praktycznie nieograniczony.

Możemy uruchomić aplikację "Podcasty", naciskając "Enter" na niej z menu Media lub z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając "F1-P (punkty 1-2-3-4)".

8.3.1 Subskrybowanie podcastów

Abyśmy mogli łatwo odkrywać potencjał aplikacji „Podcasty” i różnorodność dostępnych treści, kilka kanałów podcastów jest wstępnie załadowanych do BrailleSense, w tym SenseCast firmy HIMS international. Możemy jednak dodać własne ulubione kanały lub usunąć te, które Ci się nie podobają. Aby usunąć podcast, należy nacisnąć „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”, gdy jesteśmy na nim ustawieni.

Możemy wyszukiwać i subskrybować podcasty bezpośrednio w BrailleSense na kilka sposobów.

Po otwarciu aplikacji Podcasty naciskamy „Enter-S (punkty 2-3-4)”, aby otworzyć okno wyszukiwania.

Znajdujemy się w polu kombi, w którym możemy przeszukać 1 z 3 katalogów: iTunes, Digitalpodcasts lub gpodder.net. Jeśli zdecydujemy się przeszukać iTunes, możemy wyszukiwać według kategorii lub „trybem wprowadzania słów”, w którym możemy wpisać wyszukiwane hasło. Aby wybrać tryb, należy nacisnąć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, a następnie nacisnąć „F3”.

Jeśli wybierzemy „Tryb wpisywania słów”, wpisujemy wyszukiwany termin i ponownie naciskamy „F3”, aby przeprowadzić wyszukiwanie. Jeśli wybierzemy „Tryb kategorii”, naciskamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby wybrać kategorię, a następnie naciskamy „F3”, aby rozpocząć wyszukiwanie.

*Uwaga: Katalogi Digitalpodcast i gpodder.net oferują tylko wyszukiwanie według słów kluczowych.

Po zakończeniu wyszukiwania zostaniemy umieszczeni na liście wyników. Aby nawigować wśród podcastów pasujących do wyszukiwania, należy nacisnąć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”. Naciskamy „Enter”, aby dodać bieżący kanał do listy kanałów. Aby wybrać wiele elementów, naciskamy „Odstęp” na każdym z elementów, które chcemy wybrać, a następnie naciskamy „OK”, aby dodać wszystkie wybrane elementy do listy kanałów.

Po zakończeniu dodawania kanałów naciskamy „F4”, aby powrócić do listy kanałów.

Możemy także importować kanały z pliku OPML, korzystając z opcji „Importuj z OPML” w menu Plik. Przechodzimy po plikach/folderach, aby wybrać plik OPML i naciskamy „Enter”. Zostanie wyświetlona lista dostępnych kanałów podcastów w pliku OPML. Teraz używamy normalnych poleceń wyboru, aby wybrać kanały, które chcemy zaimportować, i naciskamy „Enter”, aby dodać je do listy kanałów.

Dodatkowo, jeśli znamy adres URL kanału, który chcemy subskrybować, możemy użyć opcji „Wstaw kanał”, aby bezpośrednio wprowadzić nazwę kanału i adres URL. Wybieramy „Wstaw kanał” z menu Edycja lub naciskamy „Enter-I (punkty 1-2-3)” z listy kanałów.

Na koniec, jeśli jesteśmy na stronie internetowej z kanałem, który chcemy subskrybować, naciskamy „Enter-J (punkty 2-4-5)” w przeglądarce internetowej, a zostanie wyświetlona lista dostępnych kanałów podcastów z tej witryny. Naciskamy „Enter”, aby zasubskrybować kanał.

8.3.2 Poruszanie się po kanałach i odcinkach

Z listy kanałów podcastów naciskamyj „Odstęp-1” lub „Odstęp -4”, aby poruszać się między kanałami podcastów. Aby wyświetlić zawartość kanału, naciskamy „F3”. Kanał zostanie odświeżony, a dostępne odcinki podcastu pojawią się na liście.

Aby poruszać się między odcinkami na liście, należy nacisnąć „Odstęp-1” i „Odstęp-4”. Podczas nawigacji ogłaszany jest tytuł odcinka, a także jego status „Nie pobrano”, „Nie odtworzono”, „Odtworzono częściowo” lub odtworzono.

Aby uzyskać opis bieżącego odcinka, naciskamy „F3”.

Jeśli podcast nie został pobrany, naciskamy „Enter”, aby rozpocząć pobieranie. Wyświetlane są wskaźniki postępu. Po zakończeniu pobierania zostanie odtworzony w odtwarzaczu programu

podcastów, odtworzony w odtwarzaczu multimedialnym lub powróci do listy kanałów. To zachowanie jest zdefiniowane w oknie dialogowym „Opcje” w menu Plik. Domyślnie odcinek jest pobierany i odtwarzany w odtwarzaczu podcastów.

Wbudowany odtwarzacz programu „Podcasty” umożliwia słuchanie podcastów, kontynuując eksplorację i wykonywanie innych czynności w aplikacji, osadzając elementy sterujące w oknie dialogowym kanału/listy odcinków. Wyświetlany jest czas, który upłynął i całkowity czas, a przycisk „Odtwórz/Pauza” jest dodawany do kolejności zakładek. Możemy nawigować do różnych części podcastu za pomocą routerów kursora, tak jak podczas odtwarzania plików w odtwarzaczu multimedialnym. Możemy także zmienić prędkość odtwarzania za pomocą „punktów-3-4-5” i „punktów-1-2-6”, tak jak w odtwarzaczu multimedialnym. Dodatkowo możemy wybrać wyświetlanie postępu w brajlu na monitorze brajlowskim w obszarze czasu, który upłynął. Możemy to włączyć lub wyłączyć w oknie dialogowym "Opcje" w menu Plik.

Wbudowany odtwarzacz jest wygodny i pasuje do większości potrzeb użytkownika. Jeśli jednak potrzebujemy bardziej szczegółowej kontroli odtwarzania podcastów, możemy wybrać automatyczne odtwarzanie odcinków w odtwarzaczu multimedialnym, jak opisano powyżej.

Aby zamknąć obszar sterowania odtwarzaniem, naciskamy klawisz F4. Odtwarzanie zatrzyma się, a elementy sterujące nie będą już wyświetlane.

Jeśli odsłuchaliśmy już część podcastu, następnym razem, gdy go odtworzymy, odtwarzanie zostanie wznowione w miejscu, w którym ostatnio przestaliśmy go odtwarzać.

8.3.3 Usuwanie zawartości

Jak wcześniej wspomniano, możemy usunąć kanał podcastów z listy, naciskając „Odstęp-D”, gdy jesteśmy na nim ustawieni. Może być również konieczne wyczyszczenie zawartości odcinka, ponieważ jeśli subskrybujemy wiele podcastów, pliki te będą się szybko gromadzić.

Możemy uzyskać dostęp do wszystkich plików odcinków podcastów z Menedżera plików w folderze o nazwie „Podcasty”, który będzie zawierał podfoldery dla każdego kanału podcastów z pobranymi plikami. Możemy także wyczyścić pobrane treści z samego programu "Podcasty", używając opcji "Wyczyść pobrane pliki" w menu Plik. Zostanie wyświetlony monit „Pliki do usunięcia?” i możemy wybrać wyczyszczenie zawartości „wszystkich plików” lub „tylko ten kanał”.

8.4 Radio Internetowe

Aplikacja Radio Internetowe umożliwia łatwy dostęp i odtwarzanie strumieni radiowych z sieci. Możesz uzyskać dostęp do listy kanałów, przeszukiwać bazę danych kanałów do dodania i dodawać adresy URL bezpośrednio do list kanałów lub innych list odtwarzania.

8.4.1 Okno dialogu Radia Internetowego

To okno zawiera 5 elementów, przyciski: Stacja, Wyszukaj stację, Wyszukiwanie w przeglądarce, PZaktualizuj bazę danych stacji oraz Pole Statyczne odtwarzania. Klawisze F3 lub Odstęp-F3 przemieszczamy się pomiędzy tymi elementami.

Przycisk "Stacja" otwiera listę dostępnych stacji. Po wskazaniu stacji wciskamy Enter na jej nazwie lub Enter na przycisku Odtwarzanie aby uruchomić odtwarzanie.

Wybierając jedną z opcji wyszukiwania w oknie dialogowym „Radio internetowe”, można przeszukać bazę danych kanałów radia internetowego i dodać je do swojej listy kanałów.

Gdy wybierzesz opcję wyszukiwania po raz pierwszy, urządzenie poinformuje Cię komunikatem „Pobieranie bazy danych”, a następnie przeniesie Cię do okna dialogowego „Wyszukiwanie”.

BrailleSense oferuje 2 bazy danych Radia Internetowego. Baza danych Radia w przeglądarce jest bazą danych open source używaną w wielu aplikacjach Android Web Radio. Użytkownicy mogą łatwo dodawać stacje do tej bazy danych na stronie Radio Browser. A ponieważ każdy może łatwo dodawać stacje, zalecamy częste aktualizowanie jej w BrailleSense. Czasami można znaleźć zduplikowane kanały w tej bazie danych, ponieważ czasami przesyłane są liczne łącza strumieniowe dla tego samego kanału. Zawiera ona jednak szeroką gamę opcji z całego świata.

Baza danych RadioSure (Wyszukaj stację) ma mniej ofert, ale pozwala na wyszukiwanie według gatunku, co może być pomocne przy próbie zawężenia wyszukiwania. I chociaż Radio Browser (Wyszukaj w przeglądarce) ma zazwyczaj większą różnorodność, czasami okazuje się, że RadioSure oferuje stacje, których Radio Browser nie oferuje.

Opcja "Wyszukaj stację" pozwala na wyszukiwanie stacji w bazie danych RadioSure. Po uruchomieniu tej opcji otwarte zostanie okno dialogowe szukania stacji zawierające pole wyboru z listą rozwijaną "Szukaj według". Teraz wybieramy odstępem czy będziemy wyszukiwać stacji według kategorii czy też tekstu zawartego w nazwie.

Gdy wybierzemy opcję "tekstu" to klawisz F3 przeniesie nas do pola edycji w którym możemy wpisać nazwę stacji lub jej część. Po naciśnięciu klawisza Enter lub klawisza F3 zostaniemy przeniesieni do listy wyników. Teraz wciskając Enter na nazwie stacji dodajemy ją do listy naszych stacji.

Jeśli wybierzemy "kategorię" to klawiszem F3 możemy przejść do wyboru: kraju, języka, rodzaju oraz do listy wyników. Po listach przemieszczamy się klawiszami 1-Odstęp lub 4-Odstęp. W przypadku listy krajów możemy przyspieszyć wybór wciskając pierwszą literę nazwy kraju. Po wybraniu kraju klawiszem F3 przechodzimy do wyboru języka, następnie tym samym klawiszem przechodzimy do rodzaju oraz listy wyników. Wcisnięcie klawisza Enter na nazwie stacji doda ją do listy stacji.

Po dodaniu stacji do listy stacji możemy wybrać kolejną stację lub ponownie wyszukać inną w bazie danych.

Będąc na liście stacji naciskając klawisz F3 możemy przejść do przycisku dodaj stację. Jeśli znamy adres URL stacji to możemy ją dodać ręcznie. W tym oknie dialogu możemy podać nazwę stacji oraz wpisać odnośny adres URL. Kolejne wciśnięcie klawisza F3 na liście stacji przeniesie nas do przycisku "Usuń stację" a następnie do przycisku "Modyfikuj stację", który umożliwia poprawienie adresu stacji jeśli został on zmieniony. Kolejny przycisk to przycisk "Zamknij", który powoduje opuszczenie listy stacji.

Aby usunąć stację z listy stacji możemy też nacisnąć klawisz "Odstęp-d" na nazwie stacji. Podczas odtwarzania audycji klawisz Odstęp wstrzymuje i uruchamia odtwarzanie.

8.4.2 Menu Radia Internetowego

Menu to zawiera 3 elementy: Odtwarzanie, Ustawienia, Wyjście.

Odtwarzanie zawiera 4 elementy:

- 1) Pauza (A) Odstęp - uruchamia i zatrzymuje odtwarzanie.
- 2) Zatrzymaj (S) Backspace - zatrzymuje odtwarzanie danej stacji
- 3) Głośniej (H) Odstęp-przycisk przewijania w górę - pogłośnia
- 4) Ciszej (I) Odstęp-przycisk przewijania w dół - zcisza

Ustawienia zawiera:

Ustawienia odtwarzania (P) Enter-s. pozwala określić czy ma być wyświetlany odtwarzany tytuł.

8.4.3 Nagrywanie z radia internetowego

Naciskając „Enter-R” podczas odtwarzania radia internetowego można wykonać wysokiej jakości nagranie MP3 kanału radia internetowego, którego aktualnie słuchamy. Naciskając „Enter-R” jeszcze raz zatrzymujemy nagrywanie. Powstałe nagrania są zapisywane na dysku flash/radio internetowe/nagrania.

*Uwaga: Nagrywanie kanałów radia internetowego powinno być wykonywane wyłącznie w celach osobistych i niekomercyjnych. HIMS nie pochwała ani nie promuje korzystania z tej funkcji w celu retransmisji lub redystrybucji przechwyconej zawartości.

8.5 Nagrywanie

Ta funkcja umożliwi tworzenie indywidualnych nagrań w formacie MP3 lub WAV lub nagrywanie książek DAISY przy użyciu formatu WAV lub MP3 z wewnętrznych mikrofonów stereo, zewnętrznego źródła mikrofonu stereo, zestawu słuchawkowego 4-biegunowego, źródła stereo line in lub zgodnego z systemem Android urządzenia audio USB.

Można uruchomić Nagrywanie, przechodząc do menu multimediiów i naciskając „V” lub naciskając przycisk multimediiów „Nagrywaj”, gdy przyciski multimediiów są ustawione na tryb multimediiów.

Okno dialogowe „Nagrywaj” zawiera przycisk „Nagrywaj”, przycisk „Ustawienia nagrywania”, przycisk „Nagrania”, przycisk „Wyjdź” i obszar stanu. Klawiszami „F3” i „Odstęp-F3”, poruszamy się po między elementami sterującymi.

8.5.1 Tworzenie nagrań

Po uruchomieniu Dyktafonu urządzenie wyświetli monit o nagrywanie i źródło, z którego będzie nagrywać: „Nagrywanie mikrofonu”, „Nagrywanie USB” itd. Źródło nagrywania można ustawić za pomocą okna dialogowego „Ustawienia nagrywania” opisanego później lub podłączyć źródło USB, a BrailleSense automatycznie z niego skorzysta.

Gdy pojawi się informacja „Nagraj”, zostaniemy przeniesieni do trybu gotowości. Naciśnięcie „Enter”, rozpocznie nagrywanie. By zakończyć nagrywanie naciskamy „Odstęp-Z”. Można też użyć przycisku klawiatury multimedialnej „Nagrywanie”, aby rozpocząć nagrywanie i przycisku „Stop”, aby je zakończyć.

*Uwaga: BrailleSense 6 obsługuje nagrywanie i odtwarzanie za pomocą ogólnych urządzeń audio USB typu plug and play, w tym mikserów, zestawów słuchawkowych USB, mikrofonów USB i innych ogólnych urządzeń kart dźwiękowych USB. Należy pamiętać, że urządzenia wymagające

specjalistycznych sterowników lub aplikacji prawdopodobnie nie będą działać. Nie można również używać urządzeń do nagrywania wielotorowego, ponieważ zazwyczaj wymagają one cyfrowej stacji roboczej audio do działania. Jednak większość urządzeń audio typu plug and play, które miksują do wyjścia stereo, powinno działać znakomicie.

- Korzystając z urządzeń zewnętrznych, należy pamiętać o kilku kwestiach:
- Jeśli podłączone jest źródło USB, zawsze będzie miało pierwszeństwo.
- Jeśli podłączone jest więcej niż jedno źródło USB, jak w przypadku aparatu i drugiego oddzielnego urządzenia audio, pierwszeństwo będzie miało ostatnio podłączone źródło.
- Źródła audio USB całkowicie ignorują ustawienie Źródło nagrywania, dotyczy to tylko źródeł wewnętrznych, a podłączenie źródła USB sprawia, że jest ono nieistotne, ponieważ źródło USB automatycznie przejmuje kontrolę i nie można go wybrać za pomocą tego ustawienia.
- Jeśli podłączymy słuchawki, 4-biegunowe lub inne, gdy podłączone jest źródło USB, połączenie audio USB zostanie anulowane, a rejestrator użyje ustawienia wewnętrznego źródła nagrywania.
- Domyślnie dźwięk BrailleSense jest wyciszony podczas nagrywania, aby uniknąć problemów z pętlą zwrotną w przypadku niektórych zestawów słuchawkowych. Jeśli chcesz zapętlić dźwięk BrailleSense za pomocą miksera, upewnij się, że ustawienie „Monitorowanie słuchawek” i ustawienie „Wycisz dźwięk systemowy podczas nagrywania” są wyłączone i użyj samego miksera do monitorowania wyjścia.

8.5.2 Tworzenie nagrań w standardzie DAISY

Aby nagrywać w standardzie DAISY należy ustawić metodę nagrywania na w oknie dialogowym „Ustawienia nagrywania”.

Po rozpoczęciu nagrywania DAISY pojawi się monit „Początek nagrywania tytułu”, po czym Braille Sense da Ci około 10 sekund na nagranie tytułu, zanim automatycznie przejdzie do nagłówka nagrywania 1.

Można ręcznie wstawiać punkty nawigacyjne do swoich nagrań DAISY. Aby wstawić nagłówek naciskamy „Backspace-Odstęp-H”, a aby wstawić frazę „Backspace-Odstęp-P”. Aby wstawić stronę wciskamy „Backspace-Odstęp-G”, aby wstawić stronę. Za każdym razem, gdy naciśniemy jeden z tych klawiszy, Braille Sense wyświetla początek punktu nawigacyjnego: na przykład „Początek nagrywania strony 8” lub „Początek nagrywania nagłówka 3”.

Gdy zatrzymamy nagrywanie, urządzenie generuje komunikat „budowanie”, aby poinformować, że książka DAISY jest tworzona. Nagrane pliki DAISY są zapisywane na flashdisk/DAISY/Record i można je odtwarzać w DAISY Player. Oczywiście można również odnaleźć poszczególne nagrania za pomocą Menedżera Plików i odtworzyć je w Media Player.

8.5.3 Odtwarzanie nagrań

Po zakończeniu tworzenia indywidualnego nagrania, znajdziemy się na przycisku „Odtwórz”, aby odsłuchać to, co właśnie zostało nagrane. Naciśnięcie „Enter” na tym przycisku, rozpocznie odtwarzanie. Można również nacisnąć „Enter-Odstęp-P”, aby odtworzyć aktualnie wybrane (w tym przypadku ostatnio dodane) nagranie.

Aby odsłuchać wcześniej nagrane pliki, przechodzimy do przycisku „Recordings” i naciskamy klawisz „Enter”. Zostaniemy umieszczeni w folderze, który był ustawiony do przechowywania nagranych

plików, domyślnie jest to flashdisk/music/record. Można użyć normalnej nawigacji po plikach/folderach, aby uzyskać dostęp do dowolnego pliku WAV lub MP3 na urządzeniu i nacisnąć klawisz Enter, aby rozpocząć odtwarzanie.

UWAGA: Przycisk „Recordings” nie będzie dostępny jeśli ustawimy typ nagrywania „DAISY”.

Podczas odtwarzania naciskamy „Odstęp”, aby przełączać między trybami Pauza/Odtwarzanie, a „Backspace”, aby zatrzymać odtwarzanie. Dostosowujemy głośność za pomocą „Odstęp-Przewijanie w górę/w dół”, a prędkość za pomocą „punktów-3-4-5” i „punktów-1-2-6”. Przyciski pozycji kursora, pozwalają poruszać się po odtwarzanym pliku, tak jak w Media Playerze.

8.5.4 Ustawienia nagrywania

Ta opcja otwiera okno dialogu pozwalające dokonać ustawień szeregu parametrów nagrywania i zawiera następujące elementy:

- Typ nagrywania. Tu możemy ustawić MP3 lub WAV
- Częstotliwość próbkowania. Wybieramy jedną z pięciu wartości: 8000Hz, 11025Hz, 22050Hz, 44100Hz i 48000Hz.
- Bitrate (tylko dla MP3). 64K, 80k, 96k, 112k, 128k, 160k, 192k, 224k, 256k, 320k.
- Głośność mikrofonu (wzmocnienie). Niska, Średnia, Wysoka.
- Tryb nagrywania (źródło). Mikrofon, Mikrofon zestawu słuchawkowego, Liniowe.
- Podaj nazwę plików (nazwa uzupełniana o). Data i czas, Liczba.
- Monitorowanie słuchawek (nagrywany dźwięk w słuchawkach). Włączono/Wyłączono.
- Wyciszenie dźwięku systemowego podczas nagrywania. Włączono/Wyłączono.
- Metoda nagrywania. Normalne nagrywanie/Daisy
- Wybierz folder.
- Nazwa pliku nagrywania.

9 Książki

9.1 Odtwarzacz Daisy

Za pomocą zainstalowanego w Braille Sense 6 MINI odtwarzacza Daisy użytkownik może słuchać plików audio oraz czytać książki, które zostały zapisane w formacie Daisy (Digital Accessible Information System). Niewątpliwą korzyścią, jaką odnosimy posługując się systemem DAISY jest to, że umożliwia on jednocześnie słuchanie pliku audio i czytanie powiązanego z nim tekstu. Braille Sense 6 MINI obsługuje następujące formaty DAISY:

DAISY 2.0/2.02/3.0, DAISY XML/Digital Talking Book.

ANSI/NISO Z39.86 2002, 2005.

Bookshare.org DAISY content.

NIMAS 1.1.

DRM: supports 2006 PDTB2 authentication.

9.1.1 Korzystanie z odtwarzacza Daisy

Aby uruchomić odtwarzacz Daisy należy:

Przejsć do podmenu "media", odszukując go w menu program strzałkami lub naciskając literę "m" (punkty 1-3-4). Nacisnąć klawisz "Enter" na nazwie "Odtwarzacz Daisy" w podmenu "Media" lub użyć klawisza skrótu "d (punkty 1-4-5)" lub nacisnąć „F1-D” z dowolnego miejsca w rządzeniu.

Zaraz po uruchomieniu odtwarzacza Daisy zostaną wyświetlone wszystkie dostępne w urządzeniu dyski (nie zależnie od tego czy na danym dysku znajdują się jakiegokolwiek pliki w formacie Daisy czy też nie).

Po liście dostępnych dysków można się poruszać za pomocą klawiszy "Odstęp-4" i "Odstęp-1", a otwierać dyski zawierające pliki Daisy przez naciśnięcie klawisza "Enter" na nazwie dysku.

Po otwarciu dysku zobaczymy listę znajdujących się na nim dostępnych plików i folderów, oraz każdy znajdujący się na tym dysku tytuł pliku DAISY, który był już wcześniej otwarty.

Po odnalezieniu folderu zawierającego pliki Daisy, który ma zostać odtworzony należy zaznaczyć go naciskając klawisz "Odstęp".

Następnie nacisnąć klawisz "Enter", aby rozpocząć odtwarzanie.

Odtwarzacz Daisy wyświetla wszystkie foldery znajdujące się na dysku a nawigowanie pomiędzy nimi jest rozwiązane w ten sam sposób, co w menedżerze plików. Jeżeli w danym folderze znajduje się tylko jeden plik typu Daisy, to jego odtwarzanie rozpocznie się automatycznie po wejściu do folderu i wyświetleniu tytułu.

Odtwarzanie pliku typu Daisy można rozpocząć naciskając Enter na jego nazwie klawisz "Enter" po odnalezieniu tej nazwy na liście plików za pomocą klawiszy "Odstęp-1" Odstęp-4". Jeżeli rozpoczynamy odtwarzanie pliku, który był już wcześniej odsłuchiwany, to możliwe jest rozpoczęcie słuchania od miejsca, w którym zostało ono przerwane ostatnim razem. Aby przerwać odtwarzanie należy nacisnąć klawisz "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" co spowoduje wyświetlenie okna z dwoma możliwościami do wyboru "tak" oraz "nie". Wyboru jednej z nich można dokonać za pomocą klawiszy "Odstęp" lub "Backspace".

Menu odtwarzacza Daisy można aktywować naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz "F2" gdy odtwarzacz DAISY jest włączony. W menu znajdują się takie pozycje jak: plik, dokument, zakładka oraz nagłówki. Pomiedzy elementami menu poruszać się można za pomocą klawiszy "Odstęp-1" i "Odstęp-4" a włączenie danego elementu następuje przez naciśnięcie klawisza "Enter" w momencie, gdy element jest zaznaczony.

Odtwarzacz DAISY zawiera również różne listy i okna dialogowe. Użyj przycisków "Odstęp-1" i "Odstęp-4" lub klawiszy przewijania w górę iw dół, aby poruszać się po menu, ustawieniach lub listach plików. Użyj "Odstęp-4-5" i "Odstęp-1-2" lub "F3" i "Odstęp-F3" do przemieszczania się pomiędzy kontrolkami w oknie dialogowym. W tej instrukcji będziemy odnosić się do używania "F3" i "Odstęp-F3" lub po prostu "Tab". Jednak w takich przypadkach można również użyć "Odstęp-4-5" i "Odstęp-1-2". Naciśnij "Enter", aby wykonać wybraną akcję.

Gdy uruchomimy odtwarzacz Daisy znajdziemy w jego oknie cztery elementy kontrolne:

Nagłówek

Informacje

Odtwarzanie

Pauza

Odtwarzanie można rozpocząć lub wstrzymać gdy na linijce brajlowskiej jest widoczny dowolny element kontrolny w oknie odtwarzacza. Wystarczy nacisnąć klawisz "Odstęp".

9.1.2 Menu Plik

Elementami menu "plik" są:

- 1) Otwórz plik Daisy: (O) „Odstęp-Enter-o”. Otwiera okno dialogowe Daisy.
- 2) Ustawienia głosu: (S) „Odstęp-Enter-s”. Tu możemy zmienić parametry automatycznego odtwarzania, alertach zakładek oraz szybkość, wysokość i głośność czytanego głosu.
- 3) Informacje o książce: (I) „Odstęp-Enter-i”. Pokazuje informacje o aktualnie czytanej książce Daisy.
- 4) Wyjście: (Z) „Odstęp-z”. Zamyka odtwarzacz Daisy.
- 5) Wyjście i usunięcie zakładek: (Q) „Enter-Z”. Wychodzi i usuwa wszystkie istniejące zakładki.
- 6) Wyjście bez zakładki: © „Backspace-Z”. Wychodzi bez zaznaczania pozycji wyjściowej.

9.1.3 Menu dokumentu

- 1) Odtwórz / zatrzymaj: (P). „Odstęp-P (punkty 1-2-3-4)”. Wstrzymuje i wznowia odtwarzanie. Można również użyć przycisku "Play".
- 2) Poprzednia strona: (U) (punkty 1-2-6). Przenosi fokus o jedną stronę wstecz.
- 3) Następna strona: (D) (punkty 3-4-5). Przenosi fokus do przodu o jedną stronę.
- 4) Idź do strony: (G) "Odstęp-Enter-G". Wprowadź numer strony, do której chcesz przejść.
- 5) Idź do procentów: ® „Enter-E”. Przejdź do określonej pozycji w książce według procentu.
- 6) Idź do czasu: (T) „Backspace-T”. Przejdź do określonej pozycji w książce według czasu.
- 7) Poprzedni: (H) (punkt 3". Przenosi fokus o wybrany element wstecz.
- 8) Następny: (L) "punkt 6". Przenosi fokus o wybrany element wprzód.
- 9) Poprzedni element (punkty 2-3". Wybór wstecz elementu do przejścia.
- 10) Następny element (punkty 5-6). Wybór następnego elementu do przejścia.

9.1.4 Zakładka

- 1) Wstawianie zakładki (m) (Odstęp-enter-m)
- 2) Przejście do zakładki (j) (Odstęp-enter-j) - przechodzi do najbliższej zakładki wstecz.
- 3) Usuwanie zakładki (d) (Odstęp-enter-d) - usuwa najbliższą zakładkę przed fokusem.

9.1.5 Nagłówek

- 1) Lista nagłówków (I) "Odstęp-Enter-h" - tworzy listę nagłówków w czytanej książce.
- 2) Skanuj następny nagłówek (n) "Odstęp-Enter-n). Przejdź do następnego dostępnego nagłówka.
- 3) Przeczytaj bieżący nagłówek: (W) "Odstęp-Enter-w". Przeczytaj nagłówek aktualnie czytanego tekstu.
- 4) Pierwszy nagłówek: (T) "punkty 1-3". Przejdź do pierwszego nagłówka.
- 5) Ostatni nagłówek: (B) "punkty 4-6". Przejdź do ostatniego nagłówka książki.
- 6) Znajdź: (F) "Odstęp-F". Wyszukaj tekst.

- 7) Znajdź ponownie: (R) "Odstęp-Enter-F". Znajdź następne wystąpienie szukanego ciągu określonego w oknie "Znajdź".

9.1.6 Notki

- 1) Wstaw notatkę: (M) "Odstęp-Backspace-M". Wstaw adnotację.
- 2) Odczytaj notatkę: (R) "Odstęp-Backspace-R". Przeczytaj bieżącą notatkę.
- 3) Poprzednia notatka: (P) "Odstęp-Backspace-P". Wróć o jedną notatkę.
- 4) Następna notatka: (N) "Odstęp-Backspace-N". Przejdź do następnej notatki.
- 5) Usuń notatkę: (D) "Odstęp-Backspace-D". Usuń bieżącą notatkę.

9.2 Przeglądarka dokumentów

Przeglądarka dokumentów umożliwia otwieranie plików w większości obsługiwanych formatów tekstowych w środowisku tylko do odczytu ze specjalnymi funkcjami nawigacji. Ogólnie rzecz biorąc, umożliwia odczytywanie i interakcję z elementami tych plików w sposób podobny do odtwarzacza DAISY lub pliku otwartego w trybie tylko do odczytu.

Przeglądarka dokumentów obsługuje następujące typy plików: TXT, RTF, BRL, BRF, DOC, DOCX, PDF, EPUB, XML, HTM i HTML.

Wszystkie funkcje przeglądarki dokumentów można aktywować za pomocą menu lub za pomocą klawiszy skrótów. Menu składa się z opcji Plik, Edytuj, Przejdź do, Czytaj i Zaznacz. Aby uzyskać dostęp do tych menu, należy nacisnąć „Odstęp-M (punkty 1-3-4)” lub „F2”. Wybieramy pozycję menu za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4” i naciskamy „Enter”. Możemy też nacisnąć „Odstęp-M” lub „F2”, a następnie skrót do odpowiedniej pozycji menu. Na przykład, aby otworzyć menu edycji, naciśnij „Odstęp-M” lub „F2”, aby otworzyć menu, a następnie nacisnąć E (punkty 1-5).

Przeglądarka dokumentów zawiera również różne listy i okna dialogowe ustawień. Poruszanie się po menu, ustawieniach lub listach plików umożliwia nam naciskanie „Odstęp-1” i „Odstęp-4” lub klawiszy przewijania w górę i w dół. Natomiast użyj przechodzenie do zakładki między kontrolkami w oknie dialogowym należy nacisnąć „Odstęp-4-5” albo „Odstęp-1-2” lub „F3” albo „Odstęp-F3”.

9.2.1 Ogólna nawigacja po dokumentach

Przy pierwszym uruchomieniu przeglądarki dokumentów domyślnie pojawia się okno dialogowe „Otwórz”. Pozycję początkową czytnika dokumentów można zmienić, korzystając z „Ustawień początkowych” opisanych w dalszej części. Możemy również uzyskać dostęp do okna dialogowego Otwórz plik w dowolnym momencie, wybierając opcję „Otwórz” z menu „Plik” lub naciskając „Enter-O (punkty 1-3-5)”.

Zostaliśmy umieszczeni na liście folderów i plików w folderze „DOKUMENTY”. Używając normalnej nawigacji po plikach i folderach odszukujemy żądany plik, a następnie naciskamy „Enter”.

Domyślnie, gdy naciśniemy „Enter”, aby otworzyć dokument, BrailleSense umieszcza Nas w miejscu, w którym ostatnio wyszliśmy z pliku. Jeśli chcemy, aby dokument automatycznie zaczął czytać na głos, możemy zmienić to zachowanie w „Ustawieniach głosowych” opisanych w sekcji 9.2.2.

Możemy nawigować, gdy plik jest czytany na głos (tryb ciągłego czytania) lub możemy nacisnąć „Enter”, aby przełączyć się na „Tryb ręczny”, w którym to przypadku tekst jest czytany tylko podczas nawigowania do niego i tylko wybrany element jest czytany.

Oprócz klawiszy nawigacyjnych opisanych w pozostałych sekcjach tego rozdziału, możemy używać normalnych poleceń nawigacji po dokumentach, aby czytać dokumenty w Czytniku Dokumentów, jak opisano w rozdziale 5 tego podręcznika.

9.2.2 Menu Plik

- 1) Otwórz: (O) „Enter-Odstęp-O”. Wyświetla okno dialogowe „Otwórz plik”, w którym można otworzyć dowolny z obsługiwanych typów plików wymienionych powyżej.
- 2) Ostatnio otwierane pliki: (R) „Enter-Odstęp-R”. Pokazuje na liście dokumenty ostatnio otwierane w przeglądarce dokumentów. Naciskamy „Enter” na dokumencie, który chcemy przeczytać.
- 3) Ustawienia strony: (P) „Backspace-Odstęp-P”. Ustawienia strony pozwalają określić, w jaki sposób przeglądarka dokumentów określa ilość tekstu do przesunięcia podczas nawigacji po stronie. Okno dialogowe „Ustawienia strony” zawiera 4 pozycje: pole edycyjne, w którym możemy „Ustawić linie na stronę”, pole edycyjne, w którym możemy „Ustawić znaki na linię”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”.
- 4) Ustawienia głosu: (S) „Enter-Odstęp-S”. „Ustawienia głosu” pozwalają określić, w jaki sposób dokument jest odczytywany za pomocą mowy, w tym w ogóle nie używać mowy. Lista „Ustawienia głosu” zawiera następujące pozycje: Głos: (wł./wył.), domyślny tryb czytania: (ciągły lub ręczny), ustaw głośność, ustaw prędkość i ustaw ton.
- 5) Informacja o dokumencie: (I) „Enter-Odstęp-I”. Opcja „Informacje o dokumencie” dostarcza informacji o Twojej aktualnej pozycji w dokumencie w stosunku do całości. Informacje obejmują bieżącą i całkowitą stronę, akapit, zdanie i wiersz, a także tytuł aktualnie czytanego dokumentu.
- 6) Ustawienia rozpoczęcia: (E) „Enter-Odstęp-E”. Ustawienie rozpoczęcia określa, gdzie jesteśmy umieszczeni po uruchomieniu przeglądarki dokumentów. Opcje w polu kombi „Ustawienia początkowe” to „Okno dialogowe otwierania pliku”, „Ostatnie dokumenty” i „Brak działania przy uruchamianiu”, w którym to przypadku urządzenie po prostu łąduje na pustym ekranie, z którego można wybrać funkcję do wykonania.
- 7) Wyjście z zakładką: (Z) „Odstęp-Z”. Opcja ta zamyka „Przeglądarkę dokumentów i zapisuje pozycję w bieżącym dokumencie.
- 8) Wyjście i usunięcie wszystkich zakładek: (Q) „Enter-Odstęp-Z”. Ta opcja zamyka przeglądarkę dokumentów i usuwa wszelkie istniejące zakładki w bieżącym dokumencie.
- 9) Wyjście bez zakładki: (C) „Backspace-Odstęp-Z”. Ta opcja zamyka przeglądarkę dokumentów, ale nie zapisuje pozycji w bieżącym dokumencie.

9.2.3 Menu Edycja

- 1) **Rozpocznij zaznaczanie:** (B) „Enter-Odstęp-B”. Pozwala wybrać określoną część tekstu, którą chcemy skopiować do schowka. Punkt końcowy wybranego tekstu jest określony przez lokalizację, w której umieścimy kursor po ustawieniu punktu początkowego za pomocą „EnterOdstęp-B”.
- 2) **Kopiuj:** (C) „Enter-Odstęp-C”. Po zaznaczeniu tekstu możemy aktywować „Kopiuj” z menu „Edycja” lub nacisnąć „Enter-Odstęp-C” w dokumencie.
- 3) **Dodaj do schowka:** (P) „Enter-Odstęp-P”. Aby dodać zaznaczony tekst do schowka, należy wybrać „Dodaj do schowka” z menu „Edycja” lub nacisnąć „Enter-Odstęp-P” w dokumencie.
- 4) **Wyczyść schowek:** (E) „Enter-Odstęp-D”. Aby usunąć tekst ze schowka, wybieramy „Wyczyść schowek” z menu „Edycja” lub naciskamy „Enter-Odstęp-D” w dokumencie.
- 5) **Zanacz wszystko:** (A) „Enter-Odstęp-A”. Zaznacza cały tekst w bieżącym dokumencie.

9.2.4 Menu Idź do

- 1) **Znajdź:** (F) „Odstęp-F”. Funkcja znajdź umożliwia wyszukiwanie tekstu w dokumencie. Okno dialogowe Znajdź zawiera „Tekst do znalezienia”, „Kierunek wyszukiwania”, „Dopasuj wielkość liter”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”.
- 2) **Znajdź następny:** (H) „Enter-Odstęp- F”. „Znajdź ponownie” szuka dodatkowych wystąpień tekstu, który był wyszukiwany w opcji „Znajdź”.
- 3) **Znajdź poprzedni:** (V) „Backspace-Odstęp-F”. Funkcja „Znajdź poprzedni” działa w taki sam sposób, jak opisana powyżej funkcja „Znajdź ponownie”, jednak przeszukuje dokument w kierunku do tyłu.
- 4) **Idź do pozycji:** (G) „Enter-Odstęp-L”. Polecenie „Idź do pozycji” pozwala szybko przejść do określonej strony, akapitu lub wiersza.
- 5) **Idź do listy nagłówków:** (T) „Enter-Odstęp-T”. Funkcja „Idź do listy nagłówków” pojawia się tylko podczas czytania dokumentów HTML, XML lub EPUB i wyświetla listę nagłówków w bieżącym dokumencie. Naciskając „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, możemy poruszać się między nagłówkami, a naciśnięcie „Enter” przechodzi do wskazanego nagłówka na liście.
- 6) **Idź do poprzedniego nagłówka:** (P) „Backspace-Odstęp-2-3-5”. Przechodzi do poprzedniego nagłówka w dokumencie EPUB, XML, HTM, HTML lub DOCX.
- 7) **Idź do następnego nagłówka:** (N) „Backspace-Odstęp-2-5-6”. Przechodzi do następnego nagłówka w dokumencie EPUB, XML, HTM, HTML lub DOCX.

9.2.5 Menu Przeczytaj

- 1) **Przeczytaj zaznaczony tekst:** (B) „Backspace-Odstęp-B”. Wypowiada aktualnie zaznaczony tekst. Uwaga: ta opcja jest dostępna tylko w „Trybie odczytu ręcznego”.
- 2) **Przełącz tryb czytania:** (G) „Enter-Odstęp”. Opcja „Przełącz tryb czytania” umożliwia przełączanie między trybami czytania „Ciągły” i „Ręczny”. Naciśnięcie „Enter-Odstęp” podczas czytania dokumentu, spowoduje przełączenie się między czytaniem ręcznym i ciągłym.
- 3) **Przeczta bieżącą stronę:** (C) „Backspace-Odstęp”. Czyta bieżącą stronę. Przeczytaj poprzednią stronę, naciskamy „punkty-1-2-6”, a następną stronę naciskamy „punkty-3-4-5”.

- 4) Przeczytaj bieżący akapit: (P) „Odstęp-2-3-5-6”. Czyta bieżący akapit. Przeczytaj poprzedni akapit, naciskamy „Odstęp-2-3”, a następny akapit naciskamy „Odstęp-5-6”.
- 5) Przeczytaj bieżącą linię: (L) „ Odstęp-1-4”. Czyta bieżącą linię. Przeczytaj poprzednią linię, naciskamy „Odstęp-1”, a następną linię naciskamy „Odstęp-4”.
- 6) Przeczytaj bieżące zdanie: (S) „Odstęp-1-4-5-6”. Czyta bieżące zdanie.

9.2.6 Menu zakładki

- 1) Wstaw zakładkę: (M) „Enter-Odstęp-M”. Możemy wstawiać zakładki podczas odtwarzania pliku, aby zanotować pozycje, do których będziemy mogli wrócić później. Możemy wstawić do 1000 zakładek na dokument.
- 2) Skocz do zakładki: (J) „Enter-Odstęp-J”. Zostaniemy poproszeni o „Wpisz nazwę zakładki, do której chcesz skoczyć”. Wpisujemy nazwę zakładki w polu edycyjnym i naciskamy „Enter”.
- 3) Usuń zakładkę: (D) „Odstęp-D”. Zostaniemy poproszeni o „Wpisz nazwę zakładki do usunięcia”. Wpisujemy nazwę zakładki w polu edycyjnym i naciskamy „Enter”.
- 4) Następna zakładka: (N) „Enter-Odstęp-N”. Funkcja „Następna zakładka” umożliwia przejście do pozycji zakładki przed aktualną pozycją.
- 5) Poprzednia zakładka: (B) „Backspace-Odstęp-M”. Funkcja „poprzednia zakładka” umożliwia przejście do pozycji zakładki za aktualną pozycją.
- 6) Lista zakładek: (K) „Enter-Odstęp-K”. Naciskając „Odstęp-1” lub „odstęp-4” możemy poruszać się po liście, a naciśnięcie „Enter” na danej zakładce spowoduje przeskok do jej pozycji w dokumencie.
- 7) Opcje alertów zakładek: (O) „Backspace-Odstęp-O”. Możemy użyć ustawienia Opcje alertów zakładek", aby skonfigurować sposób powiadamiania o pojawieniu się zakładki w dokumencie podczas czytania. Dostępne opcje alarmu to "Dźwięk", "Wiadomość" i "Brak ostrzeżenia".

9.3 Daisy Online

Aby przejść do tej aplikacji należy nacisnąć z dowolnego miejsca kombinację F1-z.

W otwartym okienku logowania wpisujemy dane logowania otrzymane z działu zbiorów cyfrowych dla niewidomych (szczegółowe informacje znaleźć można pod adresem: <http://www.wypożycz.dzdn.pl>).

Korzystając z kombinacji "tab" (Odstęp 4-5 lub F3) przechodzimy między kolejnymi polami tego okna: login, hasło, zapamiętaj mnie, zapisz hasło, sprawdź powiadomienia i zaloguj. Po wpisaniu loginu i hasła możemy zdecydować, zaznaczając spacją czy urządzenie ma zapamiętać nazwę użytkownika i hasło.

Po zalogowaniu znajdujemy się w katalogu głównym biblioteki. Aby przejść na tzw. półkę czytelnika, należy nacisnąć "Enter-t". Kombinacją Odstęp-1 i Odstęp-4 przechodzimy pomiędzy półkami: przedawnione, nowe i wypożyczone. Zawartość każdej półki obejrzymy naciskając Tab (Odstęp-4-5).

Aby wypożyczyć książkę, należy przejść do katalogu biblioteki, ponownie naciskając Odstęp-Enter-t (punkty 2-3-4-5).

Po wybraniu z katalogu poszukiwanej pozycji, naciskamy na niej Enter, Braille Sense rozpoczyna pobieranie. Po zakończeniu zapyta, czy chcemy rozpocząć słuchanie pobranej książki? Jeśli tak,

wyberamy spacją właściwą opcję i naciskamy Enter. Otworzy się aplikacja "Odtwarzacz Daisy", a urządzenie rozpocznie odtwarzanie.

Jeśli nie, naciskamy Enter i wracamy do katalogu biblioteki. Po ponownym naciśnięciu Odstęp-Enter-t przenosimy się na półkę czytelnika, a w sekcji "Wypożyczone" znajdziemy pozycję, którą przed chwilą pobraliśmy.

Braille Sense utworzy w folderze głównym flashdysku nowy folder o nazwie on-line Daisy. W nim znajdziemy poprane przez nas pozycje, których możemy słuchać przy pomocy odtwarzacza Daisy, opisanego w instrukcji obsługi Braille Sense.

Po skończeniu słuchania należy zwrócić książkę do biblioteki. Aby to zrobić należy przejść na półkę "wypożyczone", wybrać tytuł książki, którą chcemy zwrócić i nacisnąć Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5).

9.4 Pobieranie z BookShare

Program „Pobieranie z BookShare” zapewnia bezpośredni dostęp do wyszukiwania i pobierania z bazy książek i czasopism dostępnych na stronie www.bookshare.org.

BookShare to repozytorium książek i czasopism w dostępnych formatach, udostępniane dzięki pracy wolontariuszy, którzy skanują i korygują książki, federalne granty finansujące zakup i digitalizację materiałów oraz wkład wydawców książek w elektroniczne wersje ich tekstów.

Tytuły BookShare są dostępne w różnych formatach, w tym DAISY, BRF, NIMAC i audio. Braille Sense 6 MINI obsługuje dostęp do formatów DAISY i BRF za pośrednictwem funkcji „Pobieranie z BookShare”.

Aby zostać członkiem BookShare, należy wypełnić proces aplikacji BookShare, w tym przedstawić dowód niepełnosprawności czytania i opłacić roczne składki członkowskie. Płatność może mieć charakter pieniężny lub użytkownicy mogą uzyskać kredyt na składki członkowskie, skanując lub korygując materiały do kolekcji. Podczas gdy większość tytułów BookShare wymaga posiadania członkostwa, aby uzyskać do nich dostęp, kilka tysięcy tytułów w kolekcji to dzieła należące do domeny publicznej, a zatem każdy może uzyskać do nich dostęp, niezależnie od tego, czy ma się członkostwo w BookShare.

Aby uzyskać więcej informacji na temat BookShare, procesu składania wniosków lub kolekcji, odwiedź www.bookshare.org.

9.4.1 Pobieranie książek

Aby otworzyć program „Pobieranie z BookShare”, z menu głównego używamy „Odstęp-4”, aby przejść do „Dodatków” i naciskamy „Enter”. W menu „Dodatki” należy użyć „Odstęp-4”, aby przejść do „Pobieranie BookShare” i nacisnąć „Enter”. Można uruchomić „Pobieranie z BookShare” z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F1-K (punkty 1-3)”.

Program Pobieranie z BookShare w szerokim zakresie wykorzystuje okna dialogowe. Używając „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” i Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)”, możemy poruszać się między elementami sterującymi w oknie dialogowym. Na potrzeby tych instrukcji będziemy ogólnie odnosić się do „Tab”.

Używając klawiszy „Odstę-1” i „Odstę-4” lub klawiszy przewijania w górę i w dół, poruszamy się po ustawieniach lub listach. Naciśnięcie „Enter” aktywuje wybrany element.

Po otwarciu „Pobieranie z BookShare” znajdujemy się w oknie „Ustawienia logowania”, w którym możemy wprowadzić informacje o swoim koncie BookShare, wybrać, czy chcemy je zapisać, a także wybrać, czy program ma automatycznie logować się po otwarciu.

Jeśli nie mamy konta BookShare, nadal możemy uzyskać dostęp do materiałów należących do domeny publicznej w „Trybie anonimowym”. Aby połączyć się z „BookShare” przy użyciu „Trybu anonimowego”, pozostawiamy pola edycji komputera dla identyfikatora i hasła puste i naciskamy „Odstę” w polu wyboru „Anonimowe”. „Enter” zapisuje ustawienie.

Jeśli zdecydujemy się zalogować przy użyciu „Anonimowego”, zostaniemy ostrzeżeni, że będą obowiązywały ograniczenia pobierania podczas korzystania z trybu anonimowego. Po zapisaniu informacji logowania, zostaniemy umieszczeni w głównym oknie dialogowym „Pobieranie z BookShare” w polu kombo „Wyszukaj zawartość”.

9.4.2 Główne okno dialogowe „Pobieranie z BookShare”

Okno dialogowe „Pobieranie z BookShare” zawiera 7 elementów:

- 6) Pole kombo „Wyszukaj zawartość”: można wybrać opcję wyszukiwania „Książki”, „Czasopisma” lub „Historia” pobierania. Aby zmienić wartość ustawienia, naciskamy „Odstę”.
- 7) Pole kombo „Typ wyszukiwania”: (pojawia się tylko po wybraniu opcji „Książki” z pola kombo „Typ szukania”. W kolekcji książek BookShare można wyszukiwać według słowa (tytułu, autora lub ISBN), kategorii lub przeszukaj pełny tekst materiałów w kolekcji. Aby zmienić wartość ustawienia, naciskamy „Odstę”.
- 8) Termin wyszukiwania Pole edycji: Jeśli wybraliśmy wyszukiwanie czasopism, zostaniemy poproszeni o wprowadzenie „identyfikatora czasopisma”. Jeśli zdecydowaliśmy się przeszukać księgozbiór pod kątem tytułu, autora lub ISBN, w polu edycji pojawi się pytanie „tytuł, autor lub ISBN”. Jeśli wybraliśmy wyszukiwanie pełno tekstowe, zostaniemy poproszeni o „Wprowadzenie tekstu”.
- 9) Przycisk „Szukaj”: Naciśnięcie „Enter” na tym przycisku, rozpoczyna wyszukiwanie.
- 10) Okno dialogowe „Ustawienia logowania” „Otwiera to samo okno dialogowe, co opisane powyżej, umożliwia zmianę informacji o koncie BookShare lub przejście do „Trybu anonimowego”. Okno to możemy również otworzyć za pomocą „Enter-S (punkty 2-3-4-8)”.
- 11) Przycisk „Opcje” „Otwiera okno dialogowe „Opcje”, w którym można ustawić domyślny typ pobierania, lokalizację pobierania oraz to, czy Braille Sense automatycznie rozpakowuje i / lub otworzy książkę BookShare. Możemy także otworzyć to okno dialogowe za pomocą przycisku „Enter-O (punkty 1-3-5-8)”.
- 12) Przycisk „Wyjdź”: Wychodzi z programu „Pobieranie z BookShare”. Możemy także nacisnąć „Odstę-Z (punkty 1-3-5-6)”.

9.4.3 Wyniki książki

Po zakończeniu wyszukiwania zostaniemy umieszczeni na liście wyników pasujących do naszego wyszukiwania. Poruszamy się po liście za pomocą „Odstęp-1” i „Odstęp-4”.

Okno dialogowe „Pobieranie z BookShare” zawiera teraz 3 dodatkowe elementy: listę „Wyniki wyszukiwania”, na której się znajdziemy, przycisk „Szczegółowe informacje” i przycisk „Pobierz”.

Jeśli lista wyników zawiera więcej niż 50 pozycji, po dojściu do końca listy następna strona wyników zostanie automatycznie załadowana. Jeśli jesteśmy pewni, że jest więcej niż 50 pozycji, możemy w dowolnym momencie nacisnąć „Enter-N (punkty 1-3-4-5-8)”, aby załadować następną stronę. Jeśli nie ma więcej wyników do załadowania, BrailleSense ogłosi „Nie znaleziono więcej wyników”.

Jeśli naciśniemy „Enter” na przycisku „Szczegółowe informacje” lub naciśniemy jego skrót „Enter-I (punkty 2-4-8)”, pojawi się okno dialogowe zawierające więcej informacji o książce. Lista „Szczegóły” zawiera następujące elementy:

- 1) „Tytuł” pokazuje pełny tytuł książki.
- 2) „Autor” wymienia autora lub autorów pracy.
- 3) „ISBN” zawiera międzynarodowy znormalizowany numer książki.
- 4) „Krótkie streszczenie” przedstawia krótkie lub częściowe streszczenie książki.
- 5) „Pełne streszczenie” zapewnia bardziej szczegółowy przegląd pracy.
- 6) „Kategoria” wyświetla listę kategorii, w której książka jest zarejestrowana w bibliotece BookShare.
- 7) „Język” zawiera listę języków, w których drukowana jest książka.
- 8) „Wydawca” wymienia wydawcę książki.
- 9) „Data publikacji” zawiera datę powstania praw autorskich do dzieła.
- 10) „Jakość” odnosi się do jakości zeskanowanego materiału.
- 11) „Bezpłatna” wskazuje, czy książka należy do bezpłatnego zbioru należącego do domeny publicznej, czy też wymaga członkostwa w celu pobrania (oznaczone jako „nie za darmo”).

Książkę można pobrać z listy „Wyniki wyszukiwania”, naciskając „Enter” na tytule książki na liście lub przechodząc do przycisku „Pobierz” i naciskając „Enter”. Jeśli jesteśmy zalogowani w „Trybie anonimowym” i naciśniemy „Enter”, jeśli książka nie należy do zbioru domeny publicznej, Braille Sense ogłosi i wyświetli „Ta treść nie jest darmowa” i powróci do listy „Wyniki wyszukiwania”.

9.4.4 Wyszukiwanie czasopism

Jeśli wybierzemy „Czasopisma” z pola kombo „Wyszukaj zawartość”, następną pozycją w oknie dialogowym jest pole edycyjne, w którym możemy wpisać „ID czasopisma”. Każde czasopismo w kolekcji BookShare zawiera numeryczny identyfikator, za pomocą którego możemy szybko uzyskać do niego dostęp. Wprowadzamy identyfikator w polu edycji i naciskamy „Enter”, rozpoczyna to wyszukiwanie czasopisma lub naciskamy „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do przycisku „Wyszukaj” i naciskamy „Enter”. Po zakończeniu wyszukiwania zostanie wyświetlona lista dostępnych numerów danego czasopisma.

Jeśli nie znamy numeru czasopisma, które chcemy znaleźć, po prostu zostawiamy puste pole edycji i naciskamy „Enter”. Jeśli nic nie wpisaliśmy w pole edycyjne, cała lista dostępnych czasopism zostanie wyświetlona w porządku alfabetycznym. Naciśnięcie „Enter” na wybranym czasopiśmie, wyświetli listę dostępnych numerów dla tego czasopisma.

Lista zagadnień zawiera również przycisk „Szczegółowe informacje” dla każdej pozycji. „Szczegółowe informacje” dotyczące wydań czasopism zawierają następujące informacje:

- 1) „Tytuł”: tytuł wydania czasopisma.
- 2) „Wydanie”: Data wydania czasopisma.
- 3) „Wersja”: numer rewizji wersji online czasopisma opublikowanego w Bookshare.
- 4) „Czas wersji”: czas, w którym najnowsza wersja została opublikowana w serwisie BookShare. (Przydatne, jeśli wersja zawiera błędy w strukturze lub tekście DAISY, ponieważ możemy określić, czy pobraliśmy najnowszą wersję).
- 5) „Kategoria”: rodzaj czasopisma (gazeta, magazyn itp.). Podobnie jak w przypadku książki, aby pobrać numer czasopisma z listy, wystarczy nacisnąć na nim „Enter” lub klawisz „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby przejść do przycisku „Pobierz”, a następnie nacisnąć „Enter”.

9.4.5 Historia wyszukiwania

Aby przeszukać historię pobierania, wybieramy opcję „Historia” z pola wyboru kombo „Wyszukaj zawartość”, przechodzimy klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do przycisku „Wyszukaj” i naciskamy klawisz „Enter”. Zostanie wyświetlona lista książek, taka sama jak ta, która pojawia się po otrzymaniu wyników w trybie wyszukiwania „Książki”. Lista książek zawiera listę książek pobranych w ciągu ostatniego miesiąca z dowolnego urządzenia podłączonego do BookShare. Podobnie jak w przypadku wyników wyszukiwania „Książki”, możemy uzyskać szczegółowe informacje o książce i ją pobrać.

10 Organizier

W podmenu "Organizer" Braille Sense 6 umieszczono elementy typowe dla tradycyjnego lub elektronicznego organizera. Znajdziemy tu: "Książkę adresową", i "Terminarz".

Aby otworzyć podmenu "Organizer" należy odszukać go w menu program używając klawiszy strzałek (Odstęp-1 lub Odstęp-4) lub nacisnąć literę "m" (punkty 1-3-4).

10.1 Książka adresowa

"Książka Adresowa" to program umożliwiający zarządzanie informacjami o adresach oraz informacjami takimi jak: nazwiska, nazwy firm, czy adresy domowe. Możesz także zsynchronizować swoje kontakty z kontem Google w obszarze Konta w menu Ustawienia wszystkich aplikacji

Aby uruchomić książkę adresową z menu "program" należy nacisnąć literę "o (punkty 1-3-5)", aby przejść do podmenu "Organizer", następnie nacisnąć literę "a (punkt 1)".

przy uruchomieniu książki adresowej zostanie otwarte okno dialogowe wyszukiwania adresu.

Do wygodnego przeglądania zawartości książki adresowej oraz korzystania ze wszystkich jej funkcji może nam posłużyć menu. "książki adresowej" korzystając z klawisza "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub "F2".

10.1.1 Używanie funkcji "dodaj adres"

To okno dialogowe umożliwi wprowadzenie nowych kontaktów. Wybieramy z menu "Dodaj adres" lub naciskamy "Enter-I" bezpośrednio z "Menedżera adresów".

Okno dialogowe "Dodaj adres" zawiera pole kombi Nazwa konta, listę 22 pól wejściowych, pole „Notatka” i przyciski „Potwierdź” oraz „Anuluj”.

Możemy użyć pola kombi Nazwa konta, aby wybrać konto, do którego chcemy dodać konkretny kontakt. W polach wejściowych wprowadzamy informacje odpowiadające 22 polom rekordu. Możemy przechodzić z jednego pola do drugiego za pomocą „Odstęp-1” i „Odstęp-4” lub klawiszy przewijania w górę iw dół. Nie musimy wypełniać wszystkich pól, po prostu pozostawiamy puste te, których nie potrzebujemy.

Do wprowadzania numerów telefonicznych można użyć brajla komputerowego (bez znaku liczby) lub zwykłego brajla (z lub bez znaku liczby). Aby w numerze telefonu wpisać znak (-) myślnika rozdzielającego cyfry w numerze telefonicznym (np. 000-00-00) można użyć spacji lub punktów 3-6. Jeżeli łącznie z numerem telefonu chcemy zapisać razem numer wewnętrzny można to zrobić w jednym polu używając znaku przecinka jak w numerze: "000-00-00,100". Korzystając z tego sposobu zapisu można, posługując się brajlem komputerowym, użyć punktu Braille Sense jako znaku przecinka lub, gdy posługujemy się brajlem standardowym, punktu 2.

Gdy wprowadzamy adres strony domowej lub poczty elektronicznej należy to robić używając brajla komputerowego. W przypadku polskich użytkowników oznacza to konieczność wprowadzania znaków takich jak "@" ". ", "/", zgodnie z polską tablicą brajla ośmiopunktowego

Gdy już dane kontaktu zostały wprowadzone można przenieść się do pola "notatka". W polu tym można wpisać wiele linii tekstu. Chcąc rozpocząć nową linię tekstu w tym polu należy nacisnąć klawisz "Enter"

Gdy zakończyliśmy wprowadzanie informacji do rekordu należy użyć klawisza "Tab(Odstęp-4-5)" by przejść do przycisku "potwierdź" a następnie nacisnąć klawisz "Enter". Wówczas rekord zostanie zapisany.

10.1.2 Ustaw pola adresu

Funkcja ta pozwala wybrać, które z 22 pól mają być pokazywane podczas wprowadzania informacji adresowych. Rekord składa się z 22 pól, ale może być tak, że nie będziemy chcieli używać ich wszystkich. Użycie tej funkcji umożliwi wybranie tylko tych pól, których chcemy używać.

Aby użyć tej funkcji należy przejść do pozycji "ustaw pola wprowadzania adresu" i nacisnąć klawisz "Enter".

Funkcję można także wywołać korzystając ze skrótu klawiszowego "o (punkty 1-3-5)" (działa tylko w menu książki adresowej) lub używając w oknie wprowadzania adresu gorącego klawisza "Enter-o (punkty 1-3-5)".

Po prawej stronie każdej z nazw pola wyświetlany jest jego status: "używane" lub "nieużywane". Domyślnym stanem pola jest "używane". Aby to zmienić należy nacisnąć klawisz "Odstęp".

Gdy już ustawiliśmy status pól do wprowadzania adresu zgodnie z naszymi potrzebami możemy przejść do przycisku "potwierdź" lub „Anuluj” a następnie nacisnąć klawisz "Enter"

Aby zapisać dokonane ustawienia bez konieczności przechodzenia do przycisku "potwierdź" należy użyć "Odstęp-Backspace-o (punkty 1-3-5)". Użycie klawisza skrótu "Backspace-c(punkty 1-4)" spowoduje anulowanie dokonanych zmian. Innym sposobem anulowania zmian jest skorzystanie z kombinacji klawiszy "Odstęp-e (punkty 1-5)" lub "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)".

10.1.3 Wyszukiwanie adresów

Funkcja "wyszukaj adres" jest otwierana automatycznie w chwili gdy uruchamiamy książkę adresową. Jeżeli chcemy użyć funkcji "wyszukaj adres", można to zrobić wybierając ją z menu i naciskając klawisz "Enter" lub skorzystać z gorącego klawisza "Enter-s (punkty 2-3-4)".

Jeżeli naciśniemy klawisz "Enter" nie wpisawszy uprzednio żadnego tekstu i wyświetlanym polem jest "nazwisko", to będzie możliwe przejście wszystkich rekordów zapisanych w książce adresowej.

Jeśli chcemy wyszukać według innego kryterium, należy ustawić się na właściwym polu i nacisnąć "Enter".

Do poruszania się pomiędzy poszczególnymi polami i rekordami służą typowe kombinacje klawiszy, jakich używamy przy poruszaniu się po tekście.

Podczas wpisywania poszukiwanego tekstu nie trzeba wpisywać go dokładnie tak jak został wprowadzony do książki adresowej. Przykładowo chcąc odnaleźć informacje na temat Edwarda do pola "imię?" w oknie dialogowym "wyszukaj adres" wystarczy wpisać "ed". Wówczas zostaną wyświetlone wszystkie rekordy zawierające w polu imienia "ed". Może to być Edward, Edwin, Edyta itd.

10.1.4 Ustawianie pól przeszukiwania adresu

Funkcja ta pozwala wybrać pola rekordu, które chcemy przeszukiwać. Otwieramy menu, i wyszukujemy w nim "ustawianie pól przeszukiwania adresu". Zatwierdzamy naciskając "Enter".

Zostaną wyświetlone wszystkie pola. Teraz możemy "Spacją" odznaczyć wybrane pola, aby nie były przeszukiwane.

10.1.5 Tworzenie kopii bezpieczeństwa i przywracanie listy adresowej

Jeśli wykonamy twardy reset lub bateria zostanie rozładowana wszystkie dane w "Menedżerze adresów" zostaną utracone. Dlatego bardzo ważne jest, aby tworzyć plik kopii zapasowej po każdej zmianie listy adresowej. Z menu należy wybrać "Utwórz kopię zapasową" lub nacisnąć "Odstęp-Enter-U" z dowolnego miejsca w Książce adresowej.

Jeśli jest już plik kopii zapasowej, pojawi się komunikat: "Plik kopii zapasowej już istnieje. Czy utworzyć ponownie? Tak". Jeśli wprowadzono zmiany w liście adresów, należy nacisnąć "Enter", aby utworzyć nowy plik kopii zapasowej. Aby zachować poprzedni plik kopii zapasowej należy nacisnąć "Odstęp-4", aby przejść do "Nie" i nacisnąć "Enter". Po utworzeniu pliku kopii zapasowej książki adresowej pojawi się nowy plik kopii zapasowej w folderze bazy danych na dysku Flash.

Aby przywrócić listę adresów po twardym resecie, należy z menu wybrać "Przywróć z kopii zapasowej" lub nacisnąć "Odstęp-Enter-R" z dowolnego miejsca w Książce adresowej.

Jeśli jest już lista adresów, usłyszymy komunikat: "lista adresów już istnieje. Co mam zrobić? Dołącz". Jeśli naciśniemy "Enter", lista adresów kopii zapasowych zostanie dołączona do aktualnej listy adresów. Jeśli naciśniemy "Odstęp", usłyszymy "zastąp". Po naciśnięciu "Enter" będzie przywrócona lista z kopii zapasowej.

Możemy automatycznie wykonać kopię zapasową listy adresów korzystając z funkcji "Ustaw opcje tworzenia kopii zapasowych". Należy wybrać "Ustaw opcje tworzenia kopii zapasowych" z menu lub nacisnąć "Odstęp-Enter-E".

"Tryb kopii zapasowej" ma trzy przyciski opcji: "Zawsze zapisuj podczas zamykania", "Ręczne zapisywanie kopii zapasowej" i "Zapytaj o zapisanie zmian podczas zamykania". Wybieramy Spacją lub Backspace, wybór zatwierdzamy naciskając "Enter".

10.1.6 Import oraz Eksport CSV

„CSV” to skrót od „Comma Separated Value” (Wartości oddzielone przecinkiem). Pliki typu CSV są wykorzystywane do zapisywania cyfrowego struktury danych. Tego typu pliki są stosowane w plikach zawierających dane o kontaktach programu Microsoft Outlook oraz w niektórych telefonach komórkowych.

W książce adresowej Braille Sense 6,

"Import z CSV" pozwala na odczytanie danych z pliku CSV do książki adresowej.

"Eksport do CSV" pozwala na zapisanie danych z książki adresowej w pliku CSV.

Aby uruchomić import danych CSV należy Otworzyć menu Książki Adresowej, przejść do „Import z CSV” i wcisnąć Enter lub nacisnąć gorący klawisz „Odstęp-Backspace-i”.

Używając standardowej nawigacji należy odnaleźć plik .csv i nacisnąć "Enter".

Po zaimportowaniu pliku CSV, wyświetlone zostanie: „Ostatnia nazwa: puste 1/xx”.

Aby dodać plik CSV do Książki Adresowej:

W liście "Ostatnia nazwa: nieużyta 1/xx" wciskamy "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" aby przejść do pola CSV, które chcemy zaimportować. Na przykład mamy 5 pól: "Imię", "Nazwa firmy", "tytuł", "Adres firmy" oraz "kod pocztowy". Wtedy podana będzie "Ostatnia nazwa: puste 1/6". Gdy chcemy zaimportować wartość pola "Imię" wciskamy "Odstęp-4" i przechodzimy do "Imię". Wtedy na linijce i na LCD zobaczymy: "Ostatnia nazwa: Imię 2/6".

Wciskając "Tab (Odstęp-4-5)" przechodzimy do innych pól. Pole wyboru "Pozwól na pola w pierwszym rekordzie" pozwala na import pól pierwszego rekordu pliku CSV. Stan tej opcji zmieniamy odstępem.

10.1.7 Eksportowanie do CSV

Aby wyeksportować książkę adresową do pliku .csv należy odnaleźć w menu tę funkcję i nacisnąć "Enter". Teraz wpisujemy nazwę pliku i naciskamy "Enter". Jeśli chcemy zmienić miejsce zapisania pliku, używamy standardowej nawigacji po plikach i folderach.

10.1.8 Edytowanie usuwanie i zapamiętywanie adresów

Aby zmodyfikować zawartość pola należy odnaleźć żądany adres a następnie, przejść do pola, które chcemy zmienić. Teraz należy wywołać menu, wybrać z niego polecenie "modyfikuj adres" i nacisnąć "Enter". Można też nacisnąć kombinację klawiszy "Odstęp-Enter-m Po wprowadzeniu nowej informacji do pola należy nacisnąć klawisz "Enter". Informacje zostaną zapisane a Braille Sense 6 powróci do pierwszego pola rekordu w oknie "wyszukaj adres".

Aby usunąć rekord, który właśnie czytamy należy:

W menu książki adresowej wybrać polecenie "skasuj adres" i nacisnąć klawisz "Enter" lub nacisnąć kombinację "Odstęp-d".

Aby skasować więcej niż jeden rekord jednocześnie należy spacją zaznaczyć rekordy, które chcemy skasować i użyć polecenia "usuń".

Aby zaznaczyć rekord, który ma zostać usunięty należy nacisnąć spację, gdy jest on wyświetlany. Zaznaczone rekordy można usunąć naciskając klawisz "kasuj" ("Enter-d (punkty 1-4-5)"). Jeżeli na zaznaczonym rekordzie naciśniemy ponownie spację, to zaznaczenie zostanie usunięte. Po lewej stronie pierwszego pola ("nazwisko?") każdego zaznaczonego rekordu zostanie wyświetlony znak "*", a Braille Sense 6 powie "wybrany". Jeżeli poprzez ponowne naciśnięcie "odstępu" odznaczymy wyselekcjonowany rekord znak gwiazdki "*" zniknie a Braille Sense 6 powie "nie wybrany".

Jeżeli chcemy usunąć wszystkie rekordy z książki adresowej należy w menu książki adresowej wybrać polecenie "zaznacz wszystko" i nacisnąć "Enter". Następnie nacisnąć "Odstęp-d".

Aby zapisać wybrane rekordy do pliku należy "Spacją" zaznaczyć rekordy, następnie z menu książki adresowej, wybrać polecenie "zapisz adresy do pliku" i nacisnąć "Enter" lub nacisnąć "Enter-t". Pojawi się okno dialogowe "zapisz plik" a program poprosi nas o podanie nazwy i wybór formatu pliku.

10.1.9 Synchronizowanie kontaktów

Kontakty wprowadzone lub zaimportowane do systemu Braille Sense mogą być synchronizowane z kontem Google, a więc także z innymi kontami synchronizowanymi z kontem Google.

Możesz ustawić preferencje synchronizacji w Ustawieniach systemowych Androida, w sekcji Konta, a następnie w Google. Wszystkie twoje konta Google są wymienione i oznaczone, czy synchronizacja

jest włączona. Naciśnij klawisz Enter, aby otworzyć okno dialogowe, w którym możesz wybrać elementy, które chcesz zsynchronizować. Jeśli zdecydujesz się zsynchronizować kontakty, zostaną one automatycznie zsynchronizowane po wprowadzeniu zmian. Możesz także ręcznie "Synchronizuj teraz" w menu Więcej opcji w oknie dialogowym Konta.

Uwaga: jeśli wprowadzisz zbyt wiele zmian, na przykład podczas importowania pliku CSV lub synchronizacji wielu nowych kontaktów, może pojawić się komunikat "Błędy synchronizacji". W takim przypadku naciśnij Odstęp-1-2-3-4-5-6, aby otworzyć Odcień powiadomień, i naciśnij Enter, aby otworzyć błąd. Stamtąd otrzymasz opcje, jak chcesz obsługiwać błędy.

10.2 Terminarz

Terminarz jest programem służącym do zarządzania ważnymi informacjami o umówionych spotkaniach, rocznicach i wydarzeniach. Ponadto terminarz może w wybranym przez użytkownika czasie poinformować go o umówionych spotkaniach. Terminarz można włączyć z dowolnego miejsca, naciskając "F1-S".

Dwa główne okna dialogowe terminarza to „Dodaj wydarzenie” oraz „Znajdź wydarzenie”. W oknie dialogowym „Dodaj wydarzenie” można wprowadzić informacje o nowym wydarzeniu. Okno „Znajdź wydarzenie” służy do odnajdywania informacji o wybranym wydarzeniach zapisanych w Braille Sense 6. W oknie tym można także usuwać lub modyfikować zapisane informacje.

Po otwarciu terminarza znajdujemy się w oknie "Znajdź wydarzenie". Tu wpisujemy datę poszukiwanego wpisu. Domyślnie ustawiono datę bieżącą. Aby dodać nowe wydarzenie, wybieramy „Dodaj wydarzenie” z menu lub naciskamy „Enter-I”. Format daty: "mm/dd/yyyy".

- **Uwaga:** Ze względu na charakter spotkań bardzo ważne jest prawidłowe wpisanie dat i godzin, aby zapewnić dokładność harmonogramu i powiadomienie o spotkaniach we właściwych godzinach za pomocą opcji „Sprawdź dzisiejszy HARMONOGRAM” oraz alarmy, które mogą być powiązane z terminami. Do poprawnego działania Terminarza konieczne jest poprawne ustawienie daty i czasu. Więcej o tym można przeczytać w rozdziale 3.1.

10.2.1 Dodawanie wydarzenia

Aby dodać nowe wydarzenie, należy wybrać opcję "dodaj" z Menu, lub nacisnąć "Odstęp-Enter-I".

W oknie dialogowym "dodaj wydarzenie" znajduje się kilka pól do wprowadzania informacji oraz przyciski "Potwierdź" i "Anuluj". Przemieszczamy się między nimi używając „F3” lub „Odstęp-F3”. W polach „temat” i „notatka” można wpisywać tekst, natomiast w polach „data rozpoczęcia spotkania”, „data zakończenia spotkania”, „czas rozpoczęcia spotkania”, „czas zakończenia spotkania” można wpisać odpowiednio datę lub czas albo wybrać je za pomocą skrótów klawiszowych.

Gdy otworzymy okno dialogowe "dodaj wydarzenie" pierwszym wyświetlonym polem będzie lista rozwijana z dwoma elementami określającymi kalendarz: "Rocznice", "Wydarzenia".

Kolejnym elementem jest pole edycji "data rozpoczęcia". Domyślnie wpisaną w tym polu datą jest bieżąca data, którą można zmienić. Jeżeli chcemy użyć tej właśnie daty należy nacisnąć klawisz "Tab

(Odstęp-4-5) i przejść w ten sposób do następnego pola. Jeżeli chcemy zmienić datę należy wprowadzać ją w formacie miesiąc, dzień, rok. Patrz rozdział "ustawianie daty i czasu". Gdy już wprowadziliśmy datę rozpoczęcia spotkania należy za pomocą klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" przejść do następnego pola. Jeśli po wypełnieniu pola "data rozpoczęcia spotkania" przypadkiem naciśniemy klawisz "Enter", to pojawi się komunikat: "brak tematu" a kursor zostanie przeniesiony do pola "temat". Kolejnym polem jest pole wyboru "Cały dzień". Domyślnie jest ono nieoznaczone co powoduje konieczność wprowadzenia godziny rozpoczęcia i zakończenia wydarzenia, jeśli go oznaczymy to wprowadzamy datę zakończenia wydarzenia.

Czwartym polem domyślnie jest pole "godzina rozpoczęcia". Domyślnie w polu tym wyświetlana jest bieżąca godzina. Jeżeli format wyświetlania czasu ustawiono na dwunastogodzinny, to taki format będzie tu używany.

Kolejne pole to "data zakończenia". Domyślną datą jest data dzisiejsza. Jeżeli chcemy użyć tej daty wystarczy skorzystać z klawisza "F3" i przejść do następnego pola. Jeśli chcemy wprowadzić w tym polu inną datę, to należy to zrobić używając formatu miesiąc dzień rok. Domyślnie (gdy wydarzenie nie jest całodzienne) kolejnym polem będzie "godzina zakończenia". Domyślnie ustawiono czas rozpoczęcia wydarzenia. Jeżeli chcemy to zmienić wpisujemy czas tak, jak w polu "czas rozpoczęcia wydarzenia".

Pole "temat" jest szóstym polem w oknie "dodaj wydarzenie". W polu tym wpisujemy temat spotkania. Jeśli pole to pozostawimy pustym zapisanie rekordu w terminarzu będzie niemożliwe. Gdy po wpisaniu tematu naciśniemy klawisz "Enter" wydarzenie zostanie zapisane. Co prawda pola "lokalizacja" i "notatka" pozostaną puste, a w polu alarmu zostanie użyta wartość domyślna ale wydarzenie zostanie dodane do listy wydarzeń i zapisane. Aby wypełnić kolejne pola nie naciskamy klawisza "Enter" tylko klawisz "F3".

W polu "lokalizacja" można wpisać miejsce spotkania. Naciskamy "Enter" aby zapisać wydarzenie lub "F3" by przejść do następnego pola.

W polu "notatka" można zapisać szczegółowe informacje dotyczące spotkania. W polu tym można wpisać więcej niż jedną linię. Można korzystać z większości poleceń, których używa się w edytorze tekstu. Aby wprowadzać informacje od nowej linii należy nacisnąć klawisz "Enter". Jeżeli chcemy możemy pole to pozostawić niewypełnione. Po zakończeniu wpisywania można, naciskając "F3" przejść do następnego pola, którym jest "godzina alarmu".

Funkcja "godzina alarmu" pozwala na ustawienie czasu, w którym użytkownik Braille Sense 6 zostanie poinformowany o wydarzeniu. Alarm jest ustawiany w odniesieniu do czasu wydarzenia. Np.: użytkownik może chcieć, aby alarm zabrzmiał 30 minut przed wydarzeniem po to, by się nie spóźnić. Domyślnie "czas alarmu" jest wyłączony. Czas, o którym tu mowa, można ustawiać tak samo, jak czas spotkania/wydarzenia. Jeżeli nie chcemy ustawiać alarmu to należy nacisnąć "F3" a jeśli chcemy zmienić jego ustawienie to możemy wpisać czas w formacie hh:mm lub naciskamy Odstęp-4. Wtedy pojawi się komunikat: "czas utworzenia", kolejne wciśnięcia Odstęp-4 będą zwiększać ten czas z interwałem 1 godziny. Gdy czas alarmu został ustawiony zapisujemy wydarzenie naciskając "Enter" lub przechodzimy do kolejnych ustawień wciskając klawisz "F3" aby przejść do ustawienia powtarzania.

Jeżeli ustawiono alarm dla wydarzenia to zostanie on włączony zgodnie z tym, jak go ustawiliśmy nawet wtedy, gdy Braille Sense 6 jest wyłączony. Aby wyłączyć alarm podczas dzwonienia należy nacisnąć "Backspace-Enter".

10.2.2 Ustawianie wydarzeń powtarzalnych

Jest to kolejne pole dialogu dodawania wydarzenia. Możemy wykorzystać tę opcję gdy wydarzenie powtarza się okresowo. Gdy odznaczymy to pole wyboru wydarzenie zostanie zaplanowane jako jednorazowe. Zaznaczenie lub odznaczenie tego pola wyboru następuje po naciśnięciu klawisza "Odstęp". Aby zapisać naciśnijmy "Enter" lub używając "Tab" przejść do przycisku "Zatwierdź".

Jeżeli wydarzenie ma być powtarzane to po zaznaczeniu omawianego pola wyboru naciskamy klawisz "F3", aby przejść do pola listy rozwijanej gdzie wybierzemy sposób powtarzania wydarzenia. Dostępne opcje to powtarzanie: codziennie, co tydzień, co miesiąc lub co rok.

Gdy wybierzemy "codziennie" to wciśnięcie tabulatora (Odstęp 4-5) przeniesie punkt uwagi do pola edycji "Co ile dni powtarzać". Tu możemy wprowadzić liczbę dni w zakresie 1 do 999. Jeśli wprowadzimy 1 to powtarzanie będzie zachodzić codziennie, jeśli 2, to będzie ono zachodzić co drugi dzień. Trzeba jednak zwracać uwagę na to, że długość wydarzenia nie może być większa niż interwał powtarzania. Regułą tę stosuje się także do powtarzania co tydzień, miesiąc lub rok. Gdy po ustawieniu interwału powtarzania naciśniemy klawisz "F3" pojawi się pole wyboru "Ustaw datę zakończenia powtarzania". Domyślnie jest ono nieoznaczone, co oznacza, że data zakończenia powtarzania nie została ustalona. Jeżeli naciskając klawisz "Odstęp" zaznaczymy to pole wyboru a następnie naciśniemy klawisz "F3", to przejdziemy do pola edycji listy rozwijanej, w którym należy wprowadzić datę zakończenia powtarzania. Gdy data jest już ustawiona przechodzimy naciskając "Tab" do przycisku "Potwierdź" i naciskamy "Enter".

Gdy już ustawiliśmy powtarzanie na co tydzień, naciśnijmy "F3" by przejść do pola edycji interwału powtarzania. Tutaj możemy ustawić po ilu tygodniach spotkanie/wydarzenie zostanie powtórzone. Wartość interwału powtarzania jest liczbą z przedziału od 1 do 999. Gdy ustawimy ją na 1 to wydarzenie będzie powtarzane co tydzień a gdy ustawimy ją na 2 to będzie się ono powtarzać co dwa tygodnie.

Gdy naciśniemy klawisz "F3" kursor zostanie przeniesiony do pola listy, służącego do ustawienia dnia tygodnia, w którym zdarzenie ma być powtarzane. Pomiędzy elementami listy możemy się przemieszczać za pomocą klawiszy "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" a wybór zaznaczamy lub odznaczamy używając klawisza "Odstęp". Możemy zaznaczyć więcej niż jeden dzień tygodnia. Jeśli nie dokonamy żadnego wyboru to parametr ustawiany w tym polu będzie ustawiony na bieżący dzień tygodnia. Po wybraniu dni tygodnia, w których wydarzenia mają być powtarzane naciskamy klawisz "F3". Kursor zostanie przeniesiony do pola wyboru "Ustaw datę zakończenia powtarzania".

Gdy naciśniemy klawisz "F3" ustawivszy uprzednio interwał powtarzania na "co miesiąc" kursor zostanie przeniesiony do pola listy rozwijanej "sposób powtarzania". Dostępne tutaj opcje to "Data" lub "Dzień tygodnia". Jeśli chcemy aby termin spotkania był powtarzany danego dnia miesiąca to musimy ustawić datę jako typ powtarzania. Na przykład jeśli chcemy aby siedemnastego każdego miesiąca lub co drugi miesiąc odbywało się zaplanowane spotkanie to wybieramy sposób "Data". Jeśli natomiast

chcielibyśmy aby zaplanowane spotkanie odbywało się w każdą środę drugiego tygodnia miesiąca to wybieramy "Dzień tygodnia".

10.2.3 Znajdź wydarzenie

Gdy uruchamiamy "Terminarz" zostanie otwarte pole edycji z listą rozwijaną pozwalającą na wprowadzenie daty w celu odnalezienia wydarzenia jednak aby otworzyć okno „Znajdź wydarzenie” musimy przejść do menu lub skorzystać z gorącego klawisza "Odstęp-Enter-s".

Mamy dwie możliwości przeszukiwania terminarza. Można szukać według tematu lub według terminu wydarzenia. Aby zmienić tryb wyszukiwania należy nacisnąć "Odstęp-Enter-f". Za każdym razem, gdy będziemy przełączać się między trybami przeszukiwania usłyszymy odpowiednio komunikat: "szukaj po dacie" lub "szukaj po temacie" i tryb przeszukiwania zostanie stosownie zmieniony. Ostatnie ustawienie trybu przeszukiwania zostanie zapisane przy zamykaniu terminarza. Zatem, gdy ponownie uruchomimy terminarz i będziemy w nim czegoś szukać wyświetlony zostanie ostatnio używany tryb przeszukiwania.

Gdy uruchomimy szukanie według daty, Braille Sense 6 powie: "znajdź datę? A następnie usłyszymy bieżącą datę. Jeśli w tym miejscu naciśniemy klawisz "Enter" wyświetlone zostaną wszystkie pozycje terminarza zapisane na dzień dzisiejszy. Jeżeli chcemy odnaleźć listę zaplanowanych na inny dzień zadań/spotkań/terminów można w tym miejscu wprowadzić datę w formacie "mm/dd/rrrr".

Gdy uruchomimy przeszukiwanie według tematu Braille Sense 6 otworzy pole edycji "szukany temat". Po wprowadzeniu słów kluczowych i naciśnięciu klawisza "Enter" zostanie wyświetlona lista wszystkich zapisanych w terminarzu pozycji, które w polu "temat" mają poszukiwane słowa kluczowe". Jeżeli naciśniemy klawisz "Enter" nie wprowadzając żadnych słów kluczowych w polu edycji "szukaj tematu?" to Braille Sense 6 wyświetli całą listę wydarzeń, które zapisaliśmy w terminarzu. Aby przejść do poprzedniego/następnego elementu z listy zadań należy nacisnąć odpowiednio "Odstęp-1" lub "Odstęp-4". Naciśnięcie kombinacji klawiszowej "Odstęp-1-2" przeniesie kursor do pierwszej pozycji z listy zadań, zaś kombinacji "Odstęp-4-6" przeniesie kursor do ostatniej pozycji z tej listy.

W przypadku wydarzeń powtarzalnych lub takich, które trwają dłużej niż jeden dzień, jeżeli przeszukujemy terminarz według tematu, na liście zostanie wyświetlony tylko dzień, w którym zadanie się rozpoczyna. Np.: jeżeli zaplanowaliśmy coś na pierwszego stycznia 2008 i ustaliliśmy, że zadanie to ma być powtarzane każdego pierwszego dnia miesiąca to, jeśli przeszukujemy terminarz według tematu, na naszej liście zostanie wyświetlone jedynie zadanie z pierwszego stycznia 2008.

Chcąc zapoznać się ze szczegółami dotyczącymi dowolnego zadania znajdującego się na wyświetlanej liście wystarczy nacisnąć klawisz Enter gdy jest ono wyświetlane na linijce brajlowskiej. Aby, po zapoznaniu się ze szczegółami dotyczącymi wybranej pozycji z listy, wrócić do listy zadań należy nacisnąć "Odstęp-e (punkty 1-5)". Aby rozpocząć wyszukiwanie nowego tematu należy nacisnąć "F3" i w ten sposób przejść od listy znalezionych zadań do pola edycji "szukaj tematu".

Niektóre wprowadzone lub otrzymane terminy mogą zawierać łącza do spotkania Zoom, zaproszenia do Google Meet, wydarzenia na żywo w usłudze Teams lub innego elementu, który wymaga uruchomienia zainstalowanej aplikacji. Zazwyczaj znajdują się one w polach Notatka lub polach lokalizacji. Możemy otworzyć te linki w przeglądarce systemu Android, ponieważ przeglądarka BrailleSense nie uruchamia automatycznie innych programów.

Aby otworzyć łącze znajdujące się w bieżącym akapicie w domyślnej przeglądarce Android, musimy nacisnąć „Backspace-L (punkty 1-2-3)”. Uruchomi się przeglądarka, która z kolei aktywuje powiązany program na Androida, pod warunkiem, że jest on zainstalowany na Naszym BrailleSense. Na przykład, jeśli chcemy rozpocząć spotkanie Zoom, musimy zainstalować aplikację Zoom na Naszym BrailleSense w Sklepie Play (Google Play).

10.2.4 Modyfikacja, zapisywanie i usuwanie wydarzenia

Można zmienić informacje dotyczące zaplanowanego zadania. Aby to zrobić należy:

na liście wydarzeń wyszukać pozycję, którą chcemy zmodyfikować, nacisnąć gorący klawisz "Enter-m (punkty 1-3-4)" lub aktywować menu i znalazłszy w nim polecenie "zmodyfikuj plan", nacisnąć klawisz "Enter". Jeżeli modyfikowane zadanie ma charakter powtarzalny to wyświetlony zostanie komunikat: "zadanie powtarzalne? Typ?". Tutaj decydujemy czy zmiana ma dotyczyć jednego dnia, czy też zmieniony ma być sposób powtarzania zdarzenia w przyszłości. Jeżeli wybierzemy bieżące wystąpienie to zmiany będą dotyczyły jedynie wybranej daty a zaplanowane w przyszłości dla tego zadania powtórzenia, nie będą modyfikowane. Jeżeli zaś wybierzemy serię to zmianie ulegnie cały sposób powtarzania zadania. Gdy w tym momencie wybierzemy przycisk „Anuluj” okno dialogowe "modyfikuj plan" nie zostanie ponownie otwarte a status zadania zostanie przywrócony do stanu z przed rozpoczęcia wprowadzania zmian. Omówione powyżej opcje można zmieniać naciskając klawisz "Odstęp lub "Backspace". Gdy już zdecydowaliśmy w jaki sposób chcemy zmienić okoliczności naszego zadania naciskamy klawisz "Enter", aby otworzyć okno dialogowe "modyfikuj plan". Okno to zawiera dokładnie te same elementy co omówione wcześniej okno dialogowe "dodaj plan" z tą tylko różnicą, że każde pole jest wypełnione zgodnie z pozycją, którą wybraliśmy do modyfikacji. Zmian we wszystkich polach można dokonywać w sposób opisany wcześniej. Jeśli zmienimy sposób powtarzania wydarzenia wszystkie okoliczności wystąpienia powtórzenia zadania, które modyfikujemy, zostaną zmienione zgodnie z nowymi ustawieniami. Gdy zakończymy wprowadzanie zmian informacja na liście wyników

Jeżeli chcemy skasować jakąś pozycję z listy zaplanowanych zadań to: wyszukujemy tę pozycję na liście w oknie dialogowym "znajdź wydarzenie", otwieramy menu i aktywujemy w nim opcję "Usuń" lub wciskamy gorącego klawisz "Odstęp-d (punkty 1-4-5). Jeżeli zdarzenie ma charakter powtarzalny to zostanie wyświetlony komunikat "zdarzenie powtarzalne. Skasować typ?". W tym momencie podejmujemy decyzję czy skasowaniu ma ulec jedno wystąpienie zaplanowanego zadania czy też mają być skasowane wszystkie powtórzenia. Jeśli wybierzemy "bieżące wystąpienie" to skasowane zostanie tylko zadanie w dniu, który jest wyświetlany na liście. Gdy wybierzemy "serię" to skasowane zostaną wszystkie powtórzenia.

Aby usunąć wszystkie wydarzenia z terminarza, to wybieramy opcję „Usuń wszystkie spotkania” z menu lub będąc w terminarzu, naciskamy klawisze „Backspace-Enter-q”.

Można również zapisać wybrane spotkania jako dokument. Wybieramy z menu opcję „Zapisz spotkania jako plik” lub naciskamy „Enter-T” na liście wydarzeniu. BrailleSense poprosi o podanie daty rozpoczęcia i zakończenia spotkań, które mają zostać zapisane. Po ustawieniu daty rozpoczęcia i zakończenia naciskamy „Enter”. Zostaniemy poproszeni o podanie nazwy i formatu pliku, w którym mają

zostać zapisane wydarzenia. To okno dialogowe jest takie samo jak okno dialogowe „Zapisz jako” w „Edytorze tekstu”.

10.2.5 Kopia zapasowa wydarzeń i przywracanie terminarza

Po twardym resecie lub całkowitym rozładowaniem baterii, wszystkie dane terminarza zostaną utracone. Dlatego bardzo ważne jest, aby utworzyć plik kopii zapasowej za każdym razem, gdy zmieniamy harmonogram. Aby wykonać kopię zapasową harmonogramu, wybieramy z menu „Kopia zapasowa wydarzeń” lub naciskamy „Enter-U”, aby bezpośrednio aktywować tę funkcję.

Jeśli mamy już plik kopii zapasowej, zostaniemy poproszony o wyświetlenie komunikatu „Plik kopii zapasowej już istnieje. Czy mimo to utworzyć kopię zapasową? Tak”. Jeśli dokonaliśmy zmian w harmonogramie, naciskamy „Enter”, aby utworzyć nowy plik kopii zapasowej. Aby zachować poprzedni plik kopii zapasowej, naciskamy „Enter” w odpowiedzi na pytanie „nie”. Jeśli ponownie utworzymy plik kopii zapasowej, zostanie utworzony nowy plik z rozszerzeniem DAT, a następnie zostanie utworzony inny plik z rozszerzeniem BAK zawierający poprzedni plik kopii zapasowej.

Aby przywrócić harmonogram po twardym resecie, wybieramy z menu opcję „Przywracanie terminarza” lub naciskamy „Enter-R”, aby bezpośrednio aktywować tę funkcję.

Jeśli mamy istniejący harmonogram, zostanie wyświetlony komunikat „Plik harmonogramu już istnieje. Co wolisz? Dołącz” lub naciśnij „Spacja-4”, aby przejść do „Nadpisz”. Jeśli wybierzemy dołączenie, a plik kopii zapasowej zawiera spotkania, które również istnieją w bieżącym pliku, będziemy mieć zbędne spotkania. Jeśli wybierzemy nadpisanie, a bieżący harmonogram zawiera spotkania, których nie ma w pliku kopii zapasowej, spotkania te zostaną utracone.

Można automatycznie wykonać kopię zapasową harmonogramu, aktywując z menu funkcję „Ustawianie opcji kopii zapasowej” lub wywołać ją naciskając „Enter-E”.

Okno dialogowe „Opcje kopii zapasowej” ma następujące kontrolki: trzy przyciski opcji „Trybów kopii zapasowej”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”. Mamy do wyboru następujące przyciski opcji: „Wyświetl zmiany kopii zapasowej podczas zamykania”, „Zapisz kopię zapasową podczas zamykania”, „Ręczna kopia zapasowa”. Po między przyciskami opcji przemieszczamy się wciskając „Odstęp” lub „Backspace”.

Jeśli wybierzemy opcję „Zapisz kopię zapasową podczas zamykania”, nowy plik kopii zapasowej zostanie utworzony automatycznie, zawsze gdy został zmieniony harmonogram wydarzeń.

Jeśli wybierzemy opcję „Ręczna kopia zapasowa”, nowy plik kopii zapasowej nie zostanie utworzony, nawet jeśli w harmonogramie zaszły zmiany. Jeśli wybierzemy tę opcję, możemy utworzyć nowy plik kopii zapasowej tylko za pomocą funkcji „Kopia zapasowa wydarzeń” „Enter-U”.

Jeśli wybierzesz opcję „Wyświetl zmiany kopii zapasowej podczas zamykania”, zostanie wyświetlony monit „Czy chcesz zmienić kopię zapasową? Tak”, jeśli zmieniliśmy lub dodaliśmy coś do harmonogramu. Naciskamy „Enter” na odpowiedzi „Tak”, a nowy plik kopii zapasowej zostanie utworzony przed wyjściem z terminarza.

Aby zapisać ustawienia opcji naciskamy „Enter”.

10.2.6 Wiele kont i synchronizacja

BrailleSense 6 umożliwia korzystanie z wielu kalendarzy i automatycznie tworzy powiązania z dowolnym kontem Google połączonym z BrailleSense. Aby wyświetlić dostępne kalendarze, wybieramy opcję „Ustawienia kalendarza” z menu terminarza.

Domyślnie mamy do dyspozycji konto "BrailleSense6". Dodatkowo każde konto Google, w którym się zalogowaliśmy przy pomocy BrailleSense.

Okno dialogu "Ustawienia kalendarza" zawiera trzy ustawienia: listę rozwijaną zawierającą kalendarze do dodania wydarzeń, listę: "Typ prezentowanych wydarzeń", przyciski opcji metody szukania "Data" i "Temat" oraz przyciski: "Potwierdź" i "Anuluj". To umożliwia ustawianie spotkań w wielu kalendarzach oraz przeglądanie, dodawanie i wyprowadzanie spotkań z wybranych kalendarzy. Może być przydatne do tworzenia osobnych kalendarzy do pracy i użytku osobistego.

Ustawienie „Typ prezentowanych wydarzeń”, określa, czy będą to wydarzenia typu "Rocznica" czy "Wydarzenie" czy też wybrane oba. Wyboru dokonujemy wciskając klawisz "Odstęp".

Przyciski opcji „Szukaj według” pozwalają wybrać, jaki tryb wyszukiwania będzie domyślnie używany dla bieżącego kalendarza, „Data” lub „Temat”. Zmiany przycisku dokonujemy wciskając klawisz "Odstęp".

Ponadto można synchronizować kalendarze z Google, korzystając z okna dialogowego „Konta” w Ustawieniach Androida w obszarze Wszystkie aplikacje. Więcej informacji na temat synchronizacji za pomocą Ustawień systemowych Androida znajdziemy w sekcji 10.1.9.

Można również synchronizować bezpośrednio z chmurą z Terminarza BrailleSense, korzystając z polecenia „Odśwież” znajdującego się w menu lub naciskając „Backspace-R”.

Uwaga: podobnie jak w przypadku Menedżera adresów, jeśli zmienisz, dodasz lub usuniesz zbyt wiele elementów, mogą wystąpić błędy synchronizacji. Jeśli otrzymasz powiadomienie o błędzie synchronizacji, naciśnij Odstęp-1-2-3-4-5-6, aby otworzyć obszar powiadomień, a następnie naciśnij Enter "SyncError", aby wyświetlić opcje.

10.2.7 Drukuj wydarzenia

Okno dialogu "Drukuj wydarzenia: pozwala na wydruk wydarzeń od określonej daty. Zawiera trzy kontrolki: pole edycji "Drukuj wydarzenia od" oraz dwa przyciski "Potwierdź" oraz "Anuluj". Po otwarciu tego okna znajdziemy się w polu edycji, w którym możemy wpisać datę od której będą wydrukowane wydarzenia. Po ustaleniu daty i uruchomieniu przycisku "Potwierdź" wybieramy drukarkę, na której będziemy drukować. Mamy do wyboru drukarkę brajlowską i zwykłą.

10.2.8 Zapisz jako plik

Okno dialogu "Zapisz jako plik" zawiera cztery kontrolki. Pola edycji: "Zapisz wydarzenia od:", "Zapisz wydarzenia od:" oraz dwa przyciski: "Potwierdź" i "Anuluj". W polach edycji wpisujemy daty: początkową i końcową wydarzeń, które mają być zapisane.

10.2.9 Ustaw opcje daty i czasu

Okno dialogu "Ustaw opcje czasu i daty" zawiera tylko trzy kontrolki. Przycisk opcji "Użyć czasu i daty?" oraz dwa przyciski: "Potwierdź" i "Anuluj".

10.2.10 Ustawianie opcji alarmu

Możesz otworzyć okno dialogowe "Ustaw opcje alarmu", naciskając "Enter-O" lub naciskając "Enter" w "Ustaw opcje alarmu" w menu. Pola opcji alarmu zawierają "typ echa", "Czas trwania alarmu", "Częstotliwość powtarzania alarmu" i "Powtarzanie". Możesz poruszać się między tymi polami, używając "Odstęp-1" lub "Odstęp-4".

Opcja "typ echa" pozwala ustawić rodzaj alarmu, którego chcesz użyć do powiadamiania o swojej wizycie: Wybierz jedną z kilku alarmów dźwiękowych, w tym plik multimedialny, radio FM lub 1 z 3 melodii alarmu. Możesz także wybrać wibracje lub obie (wszystkie). Naciśnij "Odstęp", aby przełączać pomiędzy opcjami.

Możesz zmienić czas trwania dźwięku alarmu. Możesz ustawić tę opcję na wartość z zakresu od 5 do 600 sekund. Domyślna wartość jest ustawiona na 30 sekund.

Kiedy alarm się wyłączy, jeśli nie zatrzymasz go za pomocą "Backspace-Enter", Braille Sense będzie powiadamiać o spotkaniu po upływie określonego czasu. Opcja "Częstotliwość alarmu" pozwala zmienić ten interwał. Możesz ustawić wartość w dowolnym miejscu od 1 do 60 minut, wartość domyślna to 5 minut.

Pole "Powtórz" pozwala określić, ile razy alarm będzie wydawał dźwięk. Możesz ustawić wartość od 1 do 10 razy; wartość domyślna to 3.

Opcja „typ echa” pozwala ustawić rodzaj alarmu jaki chcemy ustawić dla powiadomienia swojego spotkania. Możemy wybrać jedną z pośród kilku dostępnych dźwięków w tym plik multimedialny lub radio FM, wibrację lub oba. Naciskamy „Odstęp”, aby przełączać się między opcjami.

Można zmienić czas trwania dźwięku alarmu. Możliwe jest ustawienie czasu trwania alarmu w przedziale od pięć do sześćset sekund. Domyślnie czas trwania dźwięku alarmu jest ustawiony na trzydzieści sekund. W tym oknie stosowną liczbę można wprowadzić używając zwykłego brajla, ale bez znaku cyfry lub brajla komputerowego. Aby zapisać zmiany i opuścić omawiane tutaj okno dialogowe należy nacisnąć klawisz "Enter". Aby ustawić po jakim czasie alarm ma być powtórzony "czas powtarzania alarmu", należy nacisnąć "Odstęp-4" i przejść do następnego pola.

Jeśli w czasie trwania sygnału alarmu nie naciśniemy klawiszy "Backspace-Enter" i wyłączy się on na skutek upływu ustawionego czasu trwania alarmu, to Braille Sense 6 przypomni o zaplanowanym zdarzeniu po upływie czasu, który ustawiliśmy w oknie "czas powtarzania alarmu". Interwał powtarzania alarmu Można ustawić w przedziale od 1 do 60 minut. Ustawioną tutaj wartością domyślną jest 5 minut. Aby to zmienić wpisujemy nową wartość używając brajla komputerowego lub "zwykłego brajla" nie korzystając w tym ostatnim przypadku ze znaku cyfry. Jeżeli chcemy zapisać tak ustawioną wartość i opuścić omawiane okno dialogowe, to wystarczy w tym miejscu nacisnąć klawisz "Enter". aby przejść do pola "liczba powtórzeń alarmu" należy nacisnąć klawisz "Tab (Odstęp-4-5)".

Alarm będzie generował co określony czas dźwięk o zadanej długości trwania. Liczba powtórzeń alarmu może być zmieniana w zakresie od 1 do 10. Domyślnie przyjęto wartość 3. Pole "liczba powtórzeń alarmu" pozwala na wprowadzenie dowolnej liczby z tego zakresu. Gdy już w polu edycji "liczba powtórzeń alarmu" wprowadziliśmy właściwą liczbę możemy teraz nacisnąć klawisz "Enter" i w ten sposób zapisać dokonane ustawienia zamykając jednocześnie omawiane tutaj okno dialogowe. Można

także przejść za pomocą klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" do przycisku "potwierdź i nacisnąć klawisz "Enter".

Alarm będzie powtarzany ustawioną ilość razy a następnie zostanie automatycznie wyłączony. Na linijce brajlowskiej będzie wyświetlana data i temat zdarzenia, do którego przypisano alarm.

10.3 Menedżer Baz Danych

„Menedżer baz danych” to program, za pomocą którego można utworzyć bazę danych w określonej przez użytkownika formie. Można użyć „Menedżera bazy danych”, aby dodać rekordy i wyszukać dane w swoich rekordach.

Aby uruchomić „Menedżera bazy danych”, przechodzimy do niego w menu „Organizator” i naciskamy „Enter” lub uruchamiamy „Menedżera baz danych” z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F1-Q (punkty 1-2-3-4-5)”.

Terminologia baz danych

Tablica zawiera co najmniej jeden rekord, a rekord składa się z co najmniej jednego pola. Można określić atrybuty dla każdego pola. Innymi słowy, rekord składa się z grupy co najmniej jednego pola, a tablica z co najmniej jednego rekordu.

Po uruchomieniu „Menedżer baz danych” sprawdza, czy tablica została utworzona. Jeśli nie utworzono żadnej tablicy, pojawi się okno dialogowe „Menedżer tablic”, które przeprowadzi nas przez proces tworzenia nowej tablicy. Jeśli utworzono przynajmniej jedną tablicę, pojawi się okno dialogowe „Wyszukaj rekordy”, a pole edycji „Wyszukaj” jest aktywne, tak aby można było wyszukiwać dane. Aby zamknąć program podczas dodawania lub wyszukiwania tablicy, naciskamy „Odstęp-Z”.

Ogólne klawisze nawigacyjne dla "Menedżera baz danych" są następujące.

1. Poruszanie się między kontrolkami w oknie dialogowym.

Przejdź do poprzedniej kontrolki: Shift-Tab (Odstęp-1-2) lub Odstęp-F3

Przejdź do następnej kontrolki: Tab (Odstęp-4-5) lub F3

2. Poruszanie się po polu listy

Przejdź do poprzedniej pozycji na liście: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Przejdź do następnej pozycji na liście: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

3. Zmiana wyboru w oknie zachęty

Wybranie następnej wartości: Odstęp-4, Odstęp lub dolny przycisk przewijania

Wybranie poprzedniej wartości: Odstęp-1, Backspace lub górny przycisk przewijania

Otwórz menu, naciskając „Odstęp-M” lub F2.

10.3.1 Menedżer tablic

Użycie okna dialogowego „Menedżer tablic”, pozwoli na utworzenie, usunięcie lub zmodyfikowanie tablicy. To okno dialogowe zawiera następujące elementy:

1. Lista nazw tablic: Wyświetla nazwę utworzonych tablic i ich kolejność na liście.

2. Przycisk Dodaj tablicę: Używamy tej opcji, aby utworzyć nową tablicę.
3. Przycisk Modyfikuj tablicę: Używamy tej opcji, aby zmienić nazwę tablicy lub zmodyfikować strukturę tablicy, dodając lub usuwając pola.
4. Przycisk Usuń tablicę: Używamy tej opcji, aby usunąć tablicę wybraną z listy nazw tablic.
5. Przycisk Ustaw domyślną tablicę: Używamy tej opcji, aby ustawić tablicę otwieraną domyślnie po uruchomieniu programu.
6. Przycisk Zamknij: Po zamknięciu okna dialogowego „Menedżer tablic” BrailleSense przywraca poprzednią pozycję w programie. Jeśli nie ma utworzonej tablicy, naciśnięcie klawisza „Enter” na przycisku „Zamknij” powoduje zamknięcie programu „Menedżer baz danych”.

10.3.1.1 Dodaj tablicę

W oknie dialogowym „Dodaj tablicę” znajduje się pole edycji „Nazwa tablicy”, lista „utworzonych pól”, przycisk „Dodaj pole”, przycisk „Modyfikuj pole”, przycisk „Usuń pole”, przycisk „Poprzednie pole”, przycisk „Następne pole”, Przycisk „Potwierdź” i „Anuluj”.

Załóżmy, że chcemy utworzyć tablicę o nazwie „książka adresowa”, która zawiera 4 pola: nazwisko, telefon, adres i notatka. Tworzymy tę tablicę w następujący sposób:

1. W oknie dialogowym „Menedżer tablic” przechodzimy za pomocą klawisza „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do przycisku „Dodaj tablicę” i naciskamy „Enter”.
2. Pojawi się okno dialogowe „Dodaj tablicę” z polem edycji „Nazwa tablicy”.
3. Wpisujemy „książka adresowa”.
4. Przechodzimy do listy „utworzonych pól”. Ponieważ nie dodano jeszcze pól, na liście jest wyświetlany „brak pozycji”. Dodawane pola do tej tablicy są dodawane do tego pola listy.
5. Przechodzimy do przycisku „Dodaj pole” i naciskamy „Enter”.
6. Otworzy się okno dialogowe „Dodaj pole” i zaznaczone jest pole edycji „Nazwa pola”.
7. Wpisujemy „nazwę” w polu edycji, ponieważ jest to tytuł pola.
8. Przechodzimy do pola kombi „Typ pola”. Wybieramy „pole edycji” z listy, ponieważ pole nazwy jest polem edycji.
9. TAB (Odstęp-4-5 lub F3) na pole wyboru „Ustaw klucz podstawowy”. Aby ustawić bieżące pole jako klucz podstawowy, naciskamy „Odstęp”, aby to zaznaczyć.
10. Przechodzimy do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Teraz pole „nazwa” zostało dodane do tabeli „książka adresowa”.

Aby anulować dodawanie pola, przechodzimy do przycisku „Anuluj” za pomocą „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” i naciskamy „Enter”. Jeśli dodaliśmy nowe pole, otrzymamy komunikat informujący, że zostało dodane nowe pole. Lista „utworzonych pól” zostanie ponownie wyświetlona. Teraz na liście pojawi się pole „nazwa” w postaci „nazwa (pole edycji, pri) 1/1”. Ponieważ w tablicy istnieje tylko jeden klucz podstawowy, jeśli ustawiono pole jako klucz podstawowy, pole wyboru „Ustaw klucz podstawowy” nie jest wyświetlane w oknie dialogowym „Dodaj pole” po dodaniu kolejnego pola.

Dodaj pola „telefon”, „adres” i „notatka”, powtarzając kroki od 5 do 10 powyżej. Zauważymy, że prawdopodobnie będziemy chcieli ustawić „Typ pola” w polu „telefon” na „numer”, „adres” na „pole edycji” i „notatka” na „wieloliniowe pole edycji”.

Aby zmienić nazwę utworzonego pola, przechodzimy do pola na liście „utworzone pola”. Naciskamy „M (punkty 1-3-4)” lub „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby „Zmodyfikować pole” i naciskamy „Enter”. Wyświetlany jest komunikat „Nazwa pola: (nazwa wybranego pola)”. Wpisujemy nową nazwę pola i naciskamy „Enter”. Chociaż można zmienić nazwę pola, nie jest możliwa zmiana właściwości pola po jego utworzeniu.

Aby usunąć utworzone pole, przechodzimy do niego na liście i naciskamy klawisz „D (punkty 1-4-5)” lub „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby „Usunąć pole”, a następnie naciskamy „Enter”.

Aby zmienić położenie pola w tablicy, przechodzimy do niego na liście i naciskamy „P (punkty 1-2-3-4)” lub „N (punkty 1-3-4-5)”, aby przejść do pola „Poprzednie” lub „Następne”. Można też przejść do przycisku „Poprzednie pole” lub „Następne pole” za pomocą klawisza „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” i nacisnąć „Enter”.

Po dodaniu wszystkich pól, które chcemy dodać, przechodzimy do przycisku „Potwierdź” w oknie dialogowym „Dodaj tablicę” i naciskamy klawisz „Enter”. Okno dialogowe „Dodaj tablicę” zostanie zamknięte, a pole listy „nazwa tablicy” zostanie ponownie wyświetlone. Nowo utworzona tablica zostanie dodana do tej listy, a na liście zostanie wyświetlona „książka adresowa 1/1”. Aby zamknąć okno dialogowe „Menedżer tablic”, naciskamy „Enter” na przycisku „Zamknij” lub naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”. Otworzy się okno dialogowe „Wyszukaj rekordy” i zostanie wyświetlone pole „nazwa”, pierwsze pole tablicy „książka adresowa”.

10.3.1.2 Modyfikuj tablicę

„Modyfikuj tablicę” służy do modyfikacji nazwy lub struktury tworzonej tablicy. Aby zmodyfikować tablicę, wybieramy z menu „Menedżer tablic” lub naciskamy „Enter-T (punkty 2-3-4-5-8)”. Po otwarciu okna dialogowego „Menedżer tablic” przechodzimy do tablicy, którą chcemy zmodyfikować, a następnie naciskamy klawisz „M (punkty 1-3-4)” lub „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby przejść do przycisku „Modyfikuj tablicę”, a następnie naciskamy klawisz „Enter”.

Okno dialogowe „Modyfikuj tablicę” działa tak samo, jak okno dialogowe „Dodaj tablicę”. Jediną różnicą jest to, że pole edycji „Nazwa tablicy” i lista „utworzonych pól” zawierają informacje już zapisane w tablicy. Nie można zmienić nazwy tablicy. Aby dodać dodatkowe pola, przechodzimy tabulatorem do „Dodaj pole” i naciskamy „Enter”. Można także usuwać pola, modyfikować nazwy pól i zmieniać położenie pól, jak opisano wcześniej.

10.3.1.3 Usunąć tablicę

Otwieramy „Menedżera tablic” z menu lub naciskamy „Enter-T (2-3-4-5-8)”. Przechodzimy do tablicy, którą chcemy usunąć i naciskamy klawisz „D (punkty 1-4-5)” lub „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby przejść do przycisku „Usunąć”, a następnie naciskamy klawisz „Enter”. Pojawi się pytanie „Usunąć tablicę? Wybieramy „Tak”. Aby usunąć naciskamy „Enter”. Aby anulować, naciskamy „Odstęp”, aby wybrać „Nie” i naciskamy „Enter”.

10.3.1.4 Ustaw domyślną tablicę

Po ustawieniu tablicy jako tablicy domyślnej, za każdym razem, gdy uruchamiany jest "Menedżer baz danych", tablica ta jest wyświetlana i znajdujemy się w oknie dialogowym wyszukiwania. Jeśli utworzyliśmy więcej niż jedną tablicę i używamy jednej z nich częściej niż innych, może być wygodne ustawienie tej tablicy jako tablicy domyślnej. Jeśli żadna tablica nie jest ustawiona jako tablica domyślna, podczas otwierania „Menedżera baz danych” wyświetlana jest ostatnia używana tablica.

Aby ustawić tablicę jako domyślną, otwieramy „Menedżera tablic”, a na liście „nazwa tablicy” pojawi się fokus. Przechodzimy do nazwy tablicy, którą chcemy ustawić jako domyślną. Naciskamy „S (punkty 2-3-4)” lub „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby przejść do opcji „Ustaw domyślną tablicę” i naciskamy „Enter” lub po prostu naciskamy „Enter” na nazwie tablicy na liście „nazwa tablicy”. Ogłoszone zostanie, że tablica jest ustawiona jako domyślna, a okno dialogowe „Menedżer tablic” zostanie zamknięte.

10.3.2 Dodaj rekord

Ta opcja służy do tego, aby dodać informacje do utworzonej tablicy. Po uruchomieniu „Menedżera baz danych” otwierane jest okno dialogowe „Wyszukaj rekordy”. Wybieramy „Wstaw nowy rekord” z menu lub naciskamy „Enter-I (punkty 2-4-8)” w oknie dialogowym wyszukiwania.

Rozważmy tablicę „książki adresowej” utworzoną w poprzedniej sekcji. Można dodawać rekordy do tej tablicy, korzystając z metody opisanej poniżej:

1. Otwieramy okno dialogowe „Wstaw nowy rekord” zgodnie z opisem.
2. Wyświetlone jest pole „nazwa”, pierwsze pole w tablicy „książka adresowa”. Wpisujemy imię i nazwisko osoby, dla której chcemy utworzyć rekord.
3. „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” w pole „telefon”. Wpisujemy numer telefonu osoby. Ponieważ to pole jest polem „liczbowym”, dostępny jest ograniczony zestaw znaków, w tym cyfry i łącznik. Wpisujemy liczbę bez znaku liczby. Jeśli naciśniemy „Odstęp” zamiast „(łącznik)”, zostanie wprowadzony łącznik.
4. Przechodzimy do pola „adres”. Wpisujemy adres.
5. Przechodzimy do pola „notatka”. Ponieważ to pole jest „polem edycji wielu”, można wpisać wiele wierszy tekstu.
6. Przechodzimy do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”, aby zapisać rekord. Naciskamy „Odstęp-e (punkty 1-5)” lub naciskamy „Enter” na przycisku „Anuluj”, aby anulować tworzenie rekordu.

Pole „nazwa” jest ponownie wyostrzone, dzięki czemu można dodać kolejny rekord.

Aby powrócić do okna „Wyszukaj rekordy”, naciskamy „F4”.

Aby uzyskać dostęp do „Menedżera tablic”, naciskamy „Odstęp-F3” w obszarze wyszukiwania, aby uzyskać dostęp do listy Tablic, a następnie naciskamy „Enter-T (punkty 2-3-4-5-8)”.

10.3.3 Wyszukiwanie rekordów

Aby wyszukać informacje w swoich rekordach, należy użyć okna dialogowego „Wyszukaj rekordy”. Wybieramy z menu „Wyszukaj rekordy” lub naciskamy „Enter-S (punkty 2-4-8)”. Otworzy się okno dialogowe „Wyszukaj rekordy”, a pierwsze pole tablicy zostanie zaznaczone. Wpisujemy tekst, który chcemy wyszukać i naciskamy „Enter”. Jeśli naciśniemy „Enter” bez wpisywania tekstu, zostaną wyświetlone wszystkie rekordy w bazie danych.

Korzystając z przykładu książki adresowej, fokusem jest pole „nazwa”. Dlatego wpisujemy imię i nazwisko osoby w polu edycji, aby wyszukać „jej rekord” i naciskamy „Enter”.

Otworzy się „Lista rekordów zgodnych z Naszym wyszukiwaniem”. Na „Liście znalezionych rekordów” każdy rekord jest wyświetlany w następującej formie. „(Nazwa pierwszego pola): (inne informacje w rekordzie) xx / yy”. „yy” to całkowita liczba znalezionych rekordów, a „xx” to kolejność bieżącego rekordu na liście. Jeśli nie zostanie znaleziony żaden rekord, zostanie wyświetlony komunikat „Nie znaleziono rekordów”, a bieżące pole to wyświetlony ponownie, aby można było wpisać inną kolejkę wyszukiwania.

Poruszamy się po rekordach w następujący sposób.

- Przejście do następnego rekordu: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania
- Przejście do poprzedniego rekordu: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania
- Przejście do ostatniego rekordu: Odstęp 4-5-6
- Przejście do poprzedniego tego samego pola inny rekord: Odstęp-3
- Przejście do następnego tego samego pola inny rekord: Odstęp-6
- Przejście do pierwszego rekordu: Odstęp-1-2-3
- Przejście do następnego pola: Odstęp-5
- Przejście do poprzedniego pola: Odstęp-2
- Przejście do ostatniego pola: Odstęp-4-6
- Przejście do pierwszego pola: Odstęp-1-3

Aby usunąć rekord, przechodzimy do niego i naciskamy „Odstęp-D (punkty1-4-5)”. Pojawi się pytanie, czy naprawdę chcemy usunąć rekord. Wybieramy „Tak” lub „Nie”, naciskając „Odstęp” lub „Backspace”. Jeśli naciśniemy „Enter” po wybraniu „Tak”, rekord zostanie usunięty, a jeśli wybierzemy „Nie”, usunięcie zostanie anulowane.

Aby zmienić zawartość rekordu, przechodzimy do rekordu i naciskamy „Enter-M (punkty 1-3-4-8)” w dowolnym polu w rekordzie. Otworzy się okno dialogowe podobne do okna dialogowego „Wstaw nowy rekord”. Aby zmienić zawartość pola, przechodzimy do pola klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” i wpisujemy nową zawartość. Aby zapisać zmiany, po wpisaniu nowej treści we wszystkich polach, które chcemy zmienić, naciskamy „Enter” lub przechodzimy tabulatorem do przycisku „Potwierdź” i naciskamy „Enter”.

10.3.4 Ustawianie opcji kopii zapasowej

Można wykonać kopię zapasową pliku bazy danych ręcznie, korzystając z funkcji „Kopia zapasowa baz danych”. Możemy także automatycznie wykonać kopię zapasową pliku bazy danych, korzystając z opcji „Ustaw opcje kopii zapasowej”. Wybieramy „Ustaw opcje kopii zapasowej” lub naciskamy „Enter” lub naciskamy „Enter-E (punkty 1-5-8)”, aby bezpośrednio aktywować tę funkcję.

Okno dialogowe „Opcje kopii zapasowej” zawiera trzy elementy sterujące: przycisk opcji „Tryb kopii zapasowej”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”. Istnieją 3 tryby tworzenia kopii zapasowych: „Ręczna kopia zapasowa”, „Zapisz kopię zapasową podczas zamykania” i „Wyświetl zmiany kopii zapasowej podczas zamykania”. Używając „Odstępu” lub „Backspace”, przechodzimy między ustawieniami. Naciskamy „Enter”, aby zapisać opcję.

1. Jeśli wybierzemy opcję „Ręczna kopia zapasowa”, nie zostanie utworzony nowy plik kopii zapasowej, nawet jeśli nastąpią zmiany w bazie danych. W takim przypadku nowy plik kopii zapasowej można utworzyć tylko za pomocą menu „Kopia zapasowa baz danych”.
2. Jeśli wybierzemy opcję „Zapisz kopię zapasową podczas zamykania”, nowy plik kopii zapasowej jest tworzony automatycznie przy zamykaniu, jeśli zmodyfikujemy lub dodamy do bazy danych.
3. Jeśli wybierzemy opcję „Wyświetl zmiany kopii zapasowej podczas zamykania”, jeśli zmodyfikowaliśmy lub dodaliśmy do bazy danych, pojawi się monit „Czy zrobić kopię zmian? Tak” po wyjściu z „Menedżera baz danych”. Jeśli naciśniemy „Enter” na „Tak”, automatycznie utworzy się nowy plik kopii zapasowej i zamknie „Menedżera baz danych”. Jeśli raz naciśniemy „Odstęp-4” i naciśniemy „Enter” przy „Nie”, zakończymy bez tworzenia nowego pliku kopii zapasowej.

10.3.5 Kopia zapasowa baz danych

Jeśli zostanie wykonany twardy reset lub bateria wyczerpie się, wszystkie dane w „Menedżerze baz danych” zostaną utracone. Dlatego bardzo ważne jest, aby tworzyć kopię zapasową za każdym razem, gdy wprowadzamy zmiany w pliku bazy danych. Wybieramy z menu „Kopia zapasowa baz danych” lub naciskamy „Enter-U (punkty 1-3-6-8)”, aby bezpośrednio aktywować tę funkcję.

Jeśli mamy już plik kopii zapasowej, pojawi się monit „Czy zrobić kopię zmian? Tak”. Naciskamy „Enter”, aby utworzyć nowy plik kopii zapasowej. Aby zachować poprzedni plik kopii zapasowej, przechodzimy do opcji „Nie” i naciskamy „Enter”. Podczas tworzenia pliku kopii zapasowej w „Menedżerze baz danych” zapisywany jest plik o nazwie „UserDatabase.sdf”.

10.3.6 Przywróć bazę danych

Aby przywrócić plik bazy danych po twardym resecie, wybieramy z menu „Przywróć bazę danych” lub naciskamy „Enter-O (punkty 1-3-5-8)”, aby bezpośrednio aktywować tę funkcję.

Jeśli mamy już plik bazy danych, zostanie wyświetlony monit „Plik bazy danych już istnieje. Przywrócić? Tak”. Naciskamy „Enter”, aby kontynuować przywracanie. Aby anulować, przechodzimy do opcji „Nie” i naciskamy „Enter”.

10.3.7 Importowanie i eksportowanie pliku CSV

„CSV” to skrót od wartości oddzielonej przecinkami. Plik CSV służy do cyfrowego przechowywania danych uporządkowanych w formie tablicy, z informacjami w różnych kolumnach oddzielnymi przecinkami. „Menedżer baz danych” może zaimportować plik CSV utworzony za pomocą programu Excel lub innych programów, a także może wyprowadzać dane do pliku CSV.

10.3.7.1 Importowanie z pliku CSV

Możemy wykonać tę funkcję tylko wtedy, gdy jesteśmy w „trybie dodawania”, a raczej, gdy jesteśmy w trakcie dodawania rekordów.

Aby zaimportować dane z pliku CSV do istniejącej bazy danych, wybieramy z menu „Importuj z pliku CSV” lub naciskamy „Backspace-I (punkty 2-4)” z dowolnego miejsca w Menedżerze adresów. W oknie dialogowym „Importuj z pliku CSV” dostępne są następujące elementy sterujące:

- 10) „Nazwa pliku” pole edycji kombo.
- 11) Przycisk „Potwierdź”.
- 12) Przycisk „Anuluj”.
- 13) Lista „Wyszukiwanie ścieżki”.

Wpisujemy nazwę pliku, który chcemy zaimportować w polu edycji. Aby wyszukać plik, naciskamy klawisz „Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)”, aby przejść do listy wyszukiwania ścieżek, i używamy zwykłych poleceń nawigacji po plikach, aby wybrać plik i naciskamy „Enter”.

Aby anulować importowanie, używamy klawisza „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do „Anuluj” i naciskamy „Enter” lub naciskamy „Odstęp-E (punkty 1-5)” lub „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”.

10.3.7.2 Dodawanie danych z pliku CSV do „Menedżera baz danych”

Podczas importowania pliku CSV wyświetlany jest komunikat „Pierwsze pole: nieużywane 1/xx”. Możemy wybrać, czy dane z pliku CSV dla każdego pola mają zostać zaimportowane. Niektóre pliki CSV mogą zawierać dane, które nie są odpowiednikami żadnego z pól w istniejącej bazie danych lub możemy po prostu nie chcieć importować pewnych informacji.

Zostanie wyświetlone okno dialogowe zawierające wszystkie pola w bazie danych, do których zaimportujemy, pole wyboru umożliwiające zezwolenie na pola w pierwszym rekordzie oraz przyciski „Potwierdź” i „Anuluj”. „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” lub „Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)” wśród tych elementów. Dla każdego pola bazy danych znajduje się lista zawierająca „Nieużywane” i wszystkie pola importowanego pliku CSV. Pozwala to wybrać, które pole pliku CSV ma zostać zaimportowane do każdego pola w bieżącej bazie danych. Użycie „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, służy do poruszania się między polami. Jeśli w pliku CSV nie ma równoważnego pola dla danego pola w bieżącej bazie danych, wybieramy „nieużywane”.

Często pierwszy zestaw pól w pliku CSV reprezentuje tytuły pól, a nie rzeczywiste dane. Z tego powodu istnieje pole wyboru umożliwiające importowanie lub nie importowanie pól w pierwszym rekordzie. Jeśli pierwszy zestaw pól zawiera dane tytułu, upewniamy się, że opcja „zezwalaj na pola w pierwszym rekordzie” nie jest zaznaczona.

Aby zakończyć importowanie, naciskamy „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)”, aby „Potwierdzić” i naciskamy „Enter”, aby zaimportować dane. Jeśli szukamy rekordów w bieżącej bazie danych, dane z pliku CSV powinny teraz pojawić się w wynikach.

10.3.7.3 Eksportowanie do pliku CSV

Korzystając z tej funkcji, możemy wyeksportować dane z „Menedżera baz danych” do pliku CSV.

- **Uwaga:** Musimy znajdować się na liście znalezionych rekordów, aby wyeksportować je do pliku CSV.

Wybieramy z menu „Eksportuj do pliku CSV” lub naciskamy „Backspace-X (punkty 1-3-4-6)”. Okno dialogowe „Eksportuj do pliku CSV” zawiera następujące elementy sterujące:

- 13) „Nazwa pliku” pole edycyjne kombo.
- 14) Przycisk „Potwierdź”.
- 15) Przycisk „Anuluj”.
- 16) Lista „Przechowywanie plików”.

Wpisujemy nazwę pliku dla wyeksportowanych danych i naciskamy „Enter”. Aby anulować tę funkcję, naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”.

Aby zmienić lokalizację, w której przechowywany jest plik, naciskamy Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3) do listy plików i używamy normalnej nawigacji po plikach i folderach, aby wybrać lokalizację.

10.3.8 Tworzenie tablicy z pliku CSV

Oprócz importowania danych z pliku CSV do istniejących tablic można utworzyć tablicę z pliku CSV. Funkcję tę można aktywować z dowolnego miejsca w „Menedżerze baz danych”.

Wybieramy z menu „Utwórz tablicę z pliku CSV” lub naciskamy „Enter-X (punkty 1-3-4-6-8)”.

Zostaniemy poproszeni o podanie nazwy pliku CSV, którego chcemy użyć do utworzenia tablicy. Wpisujemy go w polu edycji lub naciskamy klawisze „Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)” do listy plików i używamy normalnych poleceń nawigacji po plikach, aby wybrać plik, a następnie naciskamy klawisz „Enter”.

Braille Sense ogłosi: „Plik został załadowany pomyślnie” i wyświetli okno dialogowe „Tworzenie tablicy”. To okno dialogowe składa się z pola edycji „Nazwa tablicy”, po którym następują pola kombo dla każdego pola w pliku CSV, pole wyboru „Zezwalaj na pola w pierwszym rekordzie”, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”.

Wpisujemy żadaną nazwę tablicy w polu edycji. Przechodzimy klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do pierwszego pola w pliku CSV i używamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, aby poruszać się między opcjami definiowania tego pola.

- **Uwaga:** tytuły pól są określane na podstawie informacji z pierwszego wiersza pliku CSV. Upewniamy się, że pierwsza linia zawiera informacje o polu umożliwiające prawidłowe i rozsądne importowanie danych.

Opcje w polu edycyjnym kombo definicji pola to: „Nieużywane”, „Pole edycji”, „Numer”, „Komputerowe pole edycji”, „Wieloliniowe pole edycji”, „Data”, „Czas” i „Pole wyboru”. Jeśli nie chcemy importować informacji z bieżącego pola jako części zbioru danych, wybieramy pozycję „Nieużywane”. Jeśli chcemy zaimportować informacje, przechodzimy do typu formantu formularza, który jest najbardziej odpowiedni dla informacji w tym polu. Na przykład, jeśli pole zawiera numer seryjny lub numer telefonu, wybieramy „Numer”. Jeśli pole zawiera adresy e-mail lub adresy internetowe, wybieramy „Komputerowe pole edycji”. Przechodzimy tabulatorami do każdego pola w pliku CSV i powtarzamy ten proces.

Po zakończeniu definiowania charakterystyk pól, przechodzimy klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” do „Zezwalaj na pola w pierwszym rekordzie” i naciskamy „Odstęp”, aby przełączyć pole wyboru na żądane ustawienie. Ponieważ pierwsza linia pliku CSV często zawiera tytuły pól, a nie rzeczywiste dane, ta opcja jest domyślnie odznaczona.

Po zakończeniu definiowania sposobu tworzenia tablicy, przechodzimy do przycisku „Potwierdź” za pomocą klawisza „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” i naciskamy klawisz „Enter”. Jeśli chcemy anulować tworzenie tablicy, naciskamy „Enter” na przycisku „Anuluj”.

11 Narzędzia Internetowe

W podmenu "Narzędzia Internetowe" zebrano programy, służące do wyszukiwania, pobierania lub odczytywania informacji w sieci Internet. Obecnie znajdziemy tutaj: tylko "Przeglądarkę Internetową".

11.1 Przeglądarka stron Internetowych

Przeglądarkę Internetową można używać do przeglądania stron Internetowych, jak i do czytania zapisanych na dysku książek w formacie html.

Aby uruchomić przeglądarkę Internetową należy z menu "program" wybrać "przeglądarka Internetowa" i nacisnąć klawisz "Enter" lub nacisnąć litera "b". Możemy uruchomić „Przeglądarkę internetową” z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F1-B”. BrailleSense otworzy „Przeglądarkę internetową” i wyświetli „stronę główną”.

Można też nacisnąć "Odstęp-w" W tym ostatnim wypadku zostanie otwarte komputerowe pole edycji gdzie należy wpisać adres url do którego chcemy przejść i nacisnąć klawisz "Enter". Wtedy zostanie otwarta żądana strona sieci Web.

11.1.1 Menu Plik

- 1) Otwórz URL: (u "Odstęp-Enter-u. Otwiera pole edycyjne dla wpisania adresu strony internetowej, którą chcemy otworzyć.
- 2) Otwórz (o) "Odstęp-Enter-o). Otwiera plik html lub historię otwieranych stron.
- 3) Zapisz jako (s) "Odstęp-Enter-s". Zapamiętuje bieżącą stronę.
- 4) Kopiuj URL: (d) "Odstęp-backOdstęp-d". Kopiuje do schowka adres bieżącej strony.
- 5) Kopiuj link: (c) "Odstęp-Backspace-l". Kopiuje do schowka adres odnośnika, na którym stoi fokus.
- 6) Informacje o stronie: (i) "Odstęp-Enter-i". Otwiera okno z informacjami o bieżącej stronie.
- 7) Okno pobierania pliku: (l) " "Backspace-3-4". Otwiera okno z informacją o pobieranym pliku i historię pobierania.
- 8) Wyjście: (z) "Odstęp-z). Zamyka przeglądarkę.

11.1.2 Menu Edycja

- 1) Początek zaznaczania (B) "Odstęp-Enter-B". Wskazuje początek zaznaczanego bloku tekstu. Koniec to pozycja kursora.
- 2) Kopiuj: (C) "Odstęp-Enter-C". Skopiuj zaznaczony tekst do schowka.
- 3) Dodaj do schowka: (P) "Odstęp-Enter-P". Dołącz zaznaczony tekst do schowka.
- 4) Zaznacz wszystko: (A) "Odstęp-Enter-A". Zaznacz cały tekst na bieżącej stronie.

11.1.3 Menu Idź do

- 1) Przejdź do strony głównej: (S) "Odstęp-Backspace-H". Wróć na swoją stronę główną.
- 2) Przejdź do poprzedniej strony: (P) "Odstęp-Backspace-P". Przejdź do strony, którą przeglądałeś przed bieżącą.
- 3) Przejdź do następnej strony: (N) "Odstęp-Backspace-N". Przejdź do następnej strony w historii przeglądania.
- 4) Przejdź do poprzedniego nagłówka: (U) "Odstęp-Backspace-B". Wróć o jeden nagłówek.

- 5) Przejdź do następnego nagłówka: (D) "Odstęp-Backspace-F". Przejdź do przodu o jeden nagłówek.
- 6) Przejdź do poprzedniego tekstu: (B) "punkty 2-4-6". Przejdź do bloku tekstu przed bieżącą pozycją.
- 7) Przejdź do następnego tekstu: (P) „Punkty 1-2-4-5-6”. Przejdź do następnego bloku tekstu poniżej aktualnej pozycji.
- 8) Odśwież: (R) "Odstęp-Enter-R". Załaduj ponownie bieżącą stronę.
- 9) Historia: (H) "Odstęp-Enter-H". Otwórz listę ostatnio oglądanych stron. Naciskamy „Odstęp-D, aby usunąć bieżący element lub używamy przycisku Wyczyść wszystko, aby wyczyścić całą historię.
- 10) Znajdź: (F) "Odstęp-F". Znajdź tekst na bieżącej stronie.
- 11) Znajdź ponownie: (E) "Odstęp-Enter-F". Wyszukaj następne wystąpienie ciągu tekstowego wprowadzonego w oknie "Znajdź".
- 12) Lista odnośników: (I) "Odstęp-Backspace-I". Wyświetla wszystkie linki na stronie w widoku listy.
- 13) Lista kanałów RSS: (J) "Odstęp-Enter-J". Wyświetla kanały RSS na bieżącej stronie.

***Uwaga:** możemy także nawigować po nagłówkach według poziomu, używając klawiszy Kontrol (Ctrl) i Alt z kropkami. Na przykład, aby przejść dalej o poziom nagłówka 2, wpisujemy Alt z kropką-2. Aby cofnąć się o 4 poziom nagłówka, wpisujemy Kontrol (Ctrl) z kropką-4.

11.1.4 Menu Czytaj

- 1) Czytaj od początku do kursora: (T) "Odstęp-Backspace-G". Czyta tekst od góry strony do aktualnej pozycji.
- 2) Czytaj od kursora do końca: (G) "Odstęp-Enter-G". Czyta tekst od kursora do końca bieżącej strony.
- 3) Automatyczne przewijanie (A) "Jednoczesne naciśnięcie strzałek przewijania w górę i w dół". rozpoczyna i zatrzymuje funkcję automatycznego przewijania.

11.1.5 Menu Ulubione

- 1) Ustaw jako stronę główną: (S) "Odstęp-Enter-S". Ustaw bieżącą stronę jako swoją stronę główną.
- 2) Dodaj do ulubionych: (A) "Odstęp-Backspace-A". ZAPISZ aktualną stronę jako ulubioną.
- 3) Lista ulubionych: (L) "Odstęp-Enter-L". Otwórz listę ulubionych, które wcześniej zapisałeś.

11.1.6 Menu Opcje

Użyj okna dialogowego "Opcje" do zarządzania preferencjami przeglądarki. Po ustawieniach poruszamy się za pomocą "F3" i "Odstęp-F3".

- 1) Klient użytkownika: użyj "Spacji", aby wybrać pomiędzy Mobile a desktop.
- 2) Pokaż odwiedzone linki: Użyj "Spacji", aby wybrać Włącz lub Wyłącz.
- 3) Domyślny folder pobierania: Naciśnij klawisz Enter, aby otworzyć listę folderów i wybierz żądany folder pobierania.
- 4) Wyczyść pliki cookie: naciśnij "Enter", aby wyczyścić wszystkie pliki cookie.

11.1.7 Nawigowanie po elementach strony

Na stronie internetowej znajdują się łącza, elementy sterujące i inne elementy, a także tekst. Aby poprawnie odczytywać strony internetowe, "Przeglądarka internetowa" powinna klasyfikować każdy element i powiadamiać użytkownika o jego wystąpieniu.

Podczas czytania strony internetowej, przesuając ją "Odstęp-4" lub "Odstęp-1", każdy element jest wyświetlany w jednej linii. Łącza i elementy sterujące są wyświetlane z ich odpowiednimi symbolami, dzięki czemu użytkownik może rozróżnić każdy element. Aby poruszać się między kontrolkami bez wyświetlania tekstu między nimi, użyj "F3" i "Odstęp-F3".

Kontrolka to link, pole edycji, przycisk opcji lub pole kombi. Każda kontrolka ma inne działanie. Dlatego użytkownik musi dokładnie wiedzieć, jaki rodzaj kontrolki jest używany.

Po znalezieniu kontrolek na stronach internetowych Braille Sense wyświetla symbole kontrolne przed treścią kontrolki. Poniżej znajduje się lista symboli kontrolnych.

Nazwa kontrolki

Symbol

Link

LN

Odwiedzony link

LNV

Kotwica

ANC

Pole edycji

EB

Rozszerzone pole edycji

EBE

Pole Listy

LB

Lista rozwijana

CB

Włączony przycisk opcji

SRB

Niezaznaczony przycisk opcji

URB

Wybrane pole wyboru

SCHB

Nie wybrane pole wyboru

UCHB

Przycisk

BT

Aby zmienić zaznaczenie w polu kombi, naciśnij "Backspace-Odstęp-4" lub "Backspace-Odstęp-1". Można przejść do następnego elementu, naciskając "Odstęp-4". Strona zostanie automatycznie odświeżona po zmianie zaznaczenia w polu kombi.

Aby zaznaczyć lub odznaczyć pole wyboru lub przycisk opcji, naciśnij "Odstęp".

Możesz przejść do poprzedniego pola formularza: za pomocą spacji 1-2-3-4-6 i do następnego pola formularza: spacją 1-3-4-5-6.

Przejdź do poprzedniej ramki za pomocą spacji-3-4-6 i do następnej ramki za pomocą spacji 1-4-6.

11.1.8 Tabela

Na początku tabeli Braille Sense 6 MINI pokazuje numer tabeli oraz liczbę kolumn i wierszy, z których się ona składa.

Dla przykładu na stronie znajdują się dwie duże tabele (nazywamy je tabelami wyższego poziomu). Każda z tych dwóch tabel zawiera trzy pod-tabele (nazywane tabelami niższego poziomu) składające się z trzech rzędów i dwóch kolumn każda. W takim przypadku, jeżeli Braille Sense 6 MINI ukazuje pierwszą pod-tabele w drugiej dużej tabeli, to wyświetla informacje w następujący sposób: "tabela 2-1 3 wiersze, 2 kolumny". Na końcu pod-tabeli Braille Sense 6 MINI wyświetli komunikat: "tabela 2-1".

Jeśli tabela składa się tylko z jednego wiersza i jednej kolumny lub pustej przestrzeni, która ma tylko obramowania lub tło, to Braille Sense 6 MINI nie uznaje jej za tabelę.

Urządzenie umożliwia nawigację tabelą po tabeli i komórka po komórce tak, aby użytkownik mógł zrozumieć struktury tabeli. W czasie poruszania się komórka po komórce pozycja komórki i jej zawartość zostaną wyświetlone. Trzeba jednak zwrócić uwagę, iż informacje o pozycji zostaną podane tylko w formie głosowej. Np.: jeśli przejdziemy do komórki znajdującej się w drugim wierszu i trzeciej kolumnie, a zawartość komórki to "news" Braille Sense 6 MINI wypowie komunikat: "wiersz drugi kolumna trzecia news". Komunikat: "wiersz drugi kolumna trzecia" zostanie jedynie wypowiedziany przez syntezator mowy natomiast słowo "news" zostanie wyświetlone na linijce w brajlu.

Jeśli w komórce tabeli znajduje się tabela, to Braille Sense 6 MINI wypowie komunikat "komórka z tabelą". Jeśli w komórce nie ma tabeli użytkownik usłyszy "pusta komórka".

Jeżeli chcemy nawigować po tabeli niższego poziomu znajdującej się w komórce opisanej jako "komórka z tabelą", to chcąc przejść do dowolnej komórki w tabeli niższego poziomu naciskamy "Odstęp-4".

Komenda odpowiedzialna za poruszanie się po komórkach działa tylko wewnątrz tabeli. Jeżeli użyjemy jej poza tabelą Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do poprzedniej tabeli: Odstęp-3-4-5-6

Komenda ta pozwala na przeniesienie kursora na początkową pozycję poprzedniej tabeli. Jeżeli nie ma poprzednich tabel, to Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do następnej tabeli: Odstęp-1-4-5-6

Komenda ta pozwala na przeniesienie kursora na początkową pozycję następnej tabeli. Jeżeli nie ma następnych tabel, to Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do poprzedniej komórki: Odstęp-2-3

Komenda ta pozwala na przeniesienie kursora do poprzedniej komórki. Jeżeli nie ma poprzedniej komórki komenda ta spowoduje przejście do wiersza początkowego Tabeli. Jeśli komenda ta zostanie wykonana na wierszu początkowym tabeli, to Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do następnej komórki: Odstęp-5-6

Komenda ta pozwala na przeniesienie kursora do następnej komórki. Jeżeli nie ma następnej komórki komenda ta spowoduje przejście do wiersza końcowego Tabeli. Jeśli komenda ta zostanie wykonana na wierszu końcowym tabeli, to Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do komórki znajdującej się wyżej: Odstęp-3-5

Komenda ta przenosi kursor do poprzedniego wiersza w tej samej kolumnie. Jeżeli bieżąca komórka znajduje się w pierwszym wierszu, to Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do komórki znajdującej się niżej: Odstęp-2-6

Komenda ta przenosi kursor do następnego wiersza w tej samej kolumnie. Jeżeli bieżąca komórka znajduje się w ostatnim wierszu, to Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Bieżąca komórka: Odstęp-2-3-5-6

Komenda ta ponownie wyświetla i ogłasza w formie dźwiękowej zawartość bieżącej komórki.

Przejdź do poprzedniej komórki w tabeli wyższego poziomu: Backspace-2-3

Komenda ta przenosi kursor do komórki poprzedniej względem bieżącej komórki zawierającej bieżącą tabelę. Jeśli bieżąca komórka jest pierwszą komórką tabeli najwyższego poziomu, to omawiana komenda spowoduje wyświetlenie początkowego wiersza tabeli. Komenda ta nie działa w tabeli najwyższego poziomu.

Przejdź do następnej komórki w tabeli wyższego poziomu: Backspace-5-6

Komenda ta przenosi kursor do komórki następnej w stosunku do aktualnej komórki, zawierającej bieżącą tabelę. Jeśli bieżąca komórka jest ostatnią komórką tabeli najwyższego poziomu, to omawiana komenda spowoduje wyświetlenie końcowego wiersza tabeli. Polecenie to nie działa w tabeli najwyższego poziomu.

Przejdź do komórki znajdującej się wyżej w tabeli wyższego poziomu: Backspace-3-5

Komenda ta przenosi kursor do poprzedniego wiersza w tej samej kolumnie, lecz jednocześnie powoduje wyjście do tabeli wyższego poziomu tak, iż kursor znajduje się teraz w wierszu powyżej komórki zawierającej tabelę, w której uruchomiliśmy omawiane polecenie.. Jeśli bieżąca komórka, która zawiera tabelę znajduje się w pierwszym rzędzie tabeli wyższego poziomu zostanie wydany dźwięk ostrzegawczy. Omawiana tutaj komenda nie działa w tabeli najwyższego poziomu.

Przejdź do komórki znajdującej się niżej w tabeli wyższego poziomu: Backspace-2-6

Komenda ta przenosi kursor do następnego wiersza w tej samej kolumnie lecz jednocześnie powoduje wyjście do tabeli wyższego poziomu tak, że kursor znajduje się teraz w wierszu poniżej komórki zawierającej tabelę, w której uruchomiliśmy omawiane tutaj polecenie. Jeśli bieżąca komórka, która zawiera tabelę znajduje się w ostatnim rzędzie tabeli wyższego poziomu, to zostanie wydany dźwięk ostrzegawczy. Polecenie to nie działa w tabeli najwyższego poziomu.

Sprawdź pozycje: Odstęp-1-5-6

Polecenie to powoduje wypowiedzenie pozycji bieżącej komórki w tabeli. Komunikat o pozycji jest ogłaszany zarówno w formie głosowej jak i w brajlu

Przejdź do ramki

Przejdź do poprzedniej ramki: Odstęp-3-4-6

Komenda ta przenosi kursor do miejsca, w którym rozpoczyna się poprzednia ramka. Jeżeli na stronie nie ma poprzednich ramek Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

Przejdź do następnej ramki: Odstęp-1-4-6

Komenda ta przenosi kursor do miejsca, w którym rozpoczyna się następna ramka. Jeżeli na stronie nie ma następnych ramek Braille Sense 6 MINI wyda dźwięk ostrzegawczy.

11.1.9 Odtwarzanie plików strumieniowych audio

Gdy spotkamy na stronie link do pliku strumieniowego audio naciśnięcie klawisza "Enter" na takim linku spowoduje odtworzenie dźwięku oraz otwarcie okna dodaj do ulubionych, w którym można dodać link do listy ulubionych. Obsługiwane formaty strumieniowego przesyłania to "m3u", "pls", "asf", "asx".

dodane do ulubionych będą widoczne na liście ulubionych jako poprzedzone literami "ASF". Omawiane tutaj pliki audio mogą być odtwarzane tylko i wyłącznie pod warunkiem, że urządzenie jest podłączone do Internetu i przeglądarka stron WWW jest uruchomiona. W poniższych punktach przedstawiamy komendy sterujące strumieniowymi plikami audio (polecenia te działają tylko wtedy gdy przeglądarka jest włączona.).

Odtwórz/wstrzymaj: przycisk "Play" na przednim panelu urządzenia

Stop: przycisk "Stop" na przednim panelu urządzenia

Zwiększ poziom głośności: Odstęp-dolny przycisk przewijania

Zmniejsz poziom głośności: Odstęp-górny przycisk przewijania

Odtwarzanie strumieniowego pliku audio nie jest automatycznie zatrzymywane w momencie przełączenia się do innego programu lub po przejściu na inną stronę WWW. Zatrzymanie odtwarzania następuje jedynie po naciśnięciu przycisku "Stop" na przednim panelu urządzenia w momencie działania przeglądarki Internetowej.

- **Uwaga**

Pliki Real Audio nie są obsługiwane w "przeglądarce internetowej".

11.2 Wyszukiwarka Google

Wyszukiwarka Google umożliwia łatwe wyszukiwanie za pomocą usługi wyszukiwania Google. Aby otworzyć Wyszukiwarkę Google, z menu „Narzędzia sieciowe” należy przejść do „Wyszukiwarki Google” i nacisnąć „Enter” lub nacisnąć literę „G (punkty 1-2-4-5)”. Możemy także uruchomić „Wyszukiwarkę Google” z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F1-G (punkty 1-2-4-5)”.

11.2.1 Okno dialogowe Szukaj

Okno dialogowe „Szukaj” zawiera 3 elementy: pole edycji „Wyszukiwane hasło”, przycisk „Szukaj” i przycisk „Zamknij”. Aby poruszać się po elementach okna dialogowego, należy nacisnąć „Tab (F3)” lub „Shift-Tab (Odstęp-F3).

Po uruchomieniu aplikacji Wyszukiwarka znajduje się w polu edycji „Wyszukiwane hasło”. Wpisujemy termin, który chcemy wyszukać i naciskamy „Enter”, aby rozpocząć wyszukiwanie lub naciskamy „Tab” do przycisku „Wyszukaj” i naciskamy „Enter”.

Aby wyjść z programu, należy przejść do przycisku „Zamknij” i nacisnąć „Enter” lub naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-2-5-6)”.

11.2.2 Okno dialogowe wynik

Po przeprowadzeniu wyszukiwania zostaniemy umieszczeni w oknie dialogowym „Wyniki”. Okno dialogowe „Wyniki” zawiera 5 elementów: pole edycji „Wyszukiwane hasło”, listę „Tytuł”, pole tekstowe „Treść”, przycisk „Szukaj” i przycisk „Zamknij”. Po zakończeniu wyszukiwania wprowadzonego terminu Braille Sense zostanie umieszczony na liście „Tytuł”.

„Tytuł” to nazwa wyniku internetowego pasującego do wyszukiwanego hasła. Lista „Tytuł” może zawierać do 64 pozycji. Aby przejść do bieżącego wyniku wyszukiwania w Internecie, po prostu naciskamy „Enter”, a strona wybranego tytułu zostanie otwarta w wybranej przeglądarce. Po zakończeniu przeglądania strony naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-2-5-6)”, aby zamknąć przeglądarkę i powrócić do listy wyników w programie wyszukiwania Google.

Pole tekstowe „Treść” zawiera informacje o bieżącym tytule, tak jak w przypadku wyszukiwania w witrynie Google. Informacje te zazwyczaj obejmują szybki podgląd zawartości strony internetowej i adres URL wyniku internetowego.

Aby rozpocząć nowe wyszukiwanie zgodnie z opisem w poprzedniej sekcji, należy użyć pola edycji „Wyszukiwane hasło” i przycisku „Wyszukaj”.

11.2.3 Wybór przeglądarki

Po otwarciu programu wyszukiwania Google naciskamy klawisz F2, aby otworzyć menu. Menu to zawiera tylko „Ustawienia” i „Wyjdź”.

Naciskamy Enter w „Ustawieniach”, aby wybrać przeglądarkę, która ma być używana podczas otwierania wyników Google. Domyślnie wyszukiwarka Google korzysta z natywnej przeglądarki internetowej Braille Sense. Możemy jednak również użyć „Domyślnej przeglądarki”, która otworzy wyniki w domyślnej przeglądarce Androida zgodnie z ustawieniami w Ustawieniach systemu Android.

Aby zapisać swój wybór należy użyć „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, aby poruszać się między opcjami przeglądarki i nacisnąć „Enter”.

Możemy także sterować tym za pomocą klawiszy skrótów. Jeśli ustawimy przeglądarkę na „Przeglądarkę internetową” BrailleSense, wyniki zostaną uruchomione w tej przeglądarce po naciśnięciu „Enter”. Następnie możemy użyć „Backspace-L (punkty 1-2-3-7)”, aby otworzyć zaznaczony wynik w domyślnej przeglądarce Androida.

11.3 Wyszukiwanie w Wiki

Program Wyszukiwanie w Wiki umożliwia łatwe wyszukiwanie i zapisywanie treści z Wikipedii i Wikisłownika w Braille Sense. Możemy uruchomić Wyszukiwanie w Wiki, przechodząc do niego w menu Narzędzia Internetowe i naciskając „Enter” lub naciskając „F2-W” z dowolnego miejsca Braille Sense.

Zostaliśmy umieszczeni w polu kombi "Referencje", z którego możemy wybrać wyszukiwanie w Wikipedii lub Wikisłowniku. Aby poruszać się między opcjami należy użyć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”.

Po dokonaniu wyboru przechodzimy do pola edycji, w którym możemy wpisać wyszukiwane hasło. Po zakończeniu naciskamy „Enter” lub „Tab”, aby przejść do wyszukiwania i nacisnąć „Enter”.

Lista wyników dodaje kilka dodatkowych elementów do kolejności tabulacji. Aby poruszać się po polu listy wyników należy użyć „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”. Naciskamy Enter na wpisie, który chcemy przeczytać. Podczas czytania wpisu możemy naciskać klawisz Tab, aby poruszać się po różnych sekcjach wpisu, a normalne polecenia czytania dokumentu służą do poruszania się po tekście. Aby powrócić do Listy wyników naciskamy „F4”.

Jeśli chcemy zapisać plik w trybie offline, z listy wyników przechodzimy do opcji „Zapisz jako plik” i naciskamy „Enter”. Zostanie wyświetlone okno dialogowe „Zapisz plik”, w którym możemy wybrać nazwę i lokalizację. Domyślnie pliki są nazywane z odniesieniem i tytułem wpisu i są zapisywane w folderze „Wyszukiwarka Wiki” w katalogu głównym flashdisk.

Jeśli istnieje więcej niż jedna strona wyników, to okno dialogowe zawiera również przycisk „Dalej”.

Użyj okna dialogowego „Ustawienia”, aby wybrać wyszukiwanie w innym języku oraz liczbę wyników na stronie. Domyślnie wyszukiwania są w języku angielskim, a BRAILLESENSE wyświetla 10 wyników na stronie. Możemy także wybrać przeglądarkę, której BrailleSense ma używać, aktywując przycisk „Otwórz w przeglądarce”.

11.4 Wyszukiwanie w Internecie

BrailleSense oferuje kilka opcji dostępu do treści internetowych z dowolnego miejsca na urządzeniu.

Możemy otworzyć adres URL bezpośrednio z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „Odstęp-W”. Możemy przeprowadzić wyszukiwanie w Internecie z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „Ctrl-Alt-W”.

Możemy zdefiniować źródło wyszukiwania za pomocą opcji „Domyślne wyszukiwanie w sieci” w „Opcjach globalnych”. Do wyboru jest wyszukiwarka Google, Wikipedia lub Wikisłownik.

Możemy użyć tego samego źródła, aby wyszukać słowo pod kursorem w podobny sposób, jak przy użyciu słownika. Aby przeszukać domyślne źródło internetowe dla wybranego słowa, należy nacisnąć „Backspace-Space-Enter-W”.

12 Dodatki

12.1 Przeglądarka plików Excela

"Przeglądarka Plików Excela" umożliwi czytanie oraz nawigację w obrębie plików XLS oraz XLSX pozwalając czytać zawartość komórek, wierszy, kolumn, grup, arkuszy itd. Aby uruchomić "Przeglądarkę plików Excela" należy, naciskając literę "X (punkty 1-3-4-6)" z menu głównego otworzyć podmenu "Dodatki", a następnie Ponownie nacisnąć literę X i otworzyć "Przeglądarkę Plików Excela". "Przeglądarkę Plików Excela" można otworzyć z dowolnego miejsca w urządzeniu korzystając ze skrótu klawiszowego "F1-X (punkty 1-3-4-6)".

Po uruchomieniu omawianej przeglądarki kursor znajduje się w oknie dialogowym "Otwórz Plik". W oknie tym przechodzimy za pomocą standardowych komend okna "Listy Plików" do pliku XLS lub XLSX, a następnie naciskamy klawisz "Enter" aby go otworzyć. Po załadowaniu pliku kursor znajduje się na początku pierwszego arkusza. Komórki wyświetlane są w postaci: "Współrzędne, treść". Np. , pierwsza komórka w kolumnie zawierającej datę może wyglądać następująco: "a1 Data".

12.1.1 Lista komend nawigacyjnych

Do poruszania się wewnątrz pliku Excela za pomocą omawianej tu przeglądarki używamy następujących komend.

Przejdź do następnego wiersza: Odstęp-4

Przejdź do poprzedniego wiersza: Odstęp-1

Przejdź do następnej kolumny: Odstęp-6

Przejdź do poprzedniej kolumny: Odstęp-3

Przejdź na początek wiersza: Odstęp-1-3

Przejdź na koniec wiersza: Odstęp-4-6

Przejdź na początek kolumny: Backspace-2

Przejdź na koniec kolumny: Backspace-5

Przejdź na początek arkusza: Odstęp-1-2-3

Przejdź na koniec arkusza: Odstęp-4-5-6

Przejdź do następnego arkusza: Odstęp-3-4-5

Przejdź do poprzedniego arkusza: Odstęp-1-2-6

Przejdź do następnej grupy: Backspace-5-6

Przejdź do poprzedniej grupy: Backspace-2-3

Przejdź do następnej grupy w wierszu: Odstęp-5

Przejdź do poprzedniej grupy w wierszu: Odstęp-2

Przejdź do następnej grupy w kolumnie: Odstęp-5-6

Przejdź do poprzedniej grupy w kolumnie: Odstęp-2-3

Dostęp do funkcji programu Excel Viewer można uzyskać za pomocą klawiszy skrótu lub za pośrednictwem jego menu. Aby uzyskać dostęp do tych menu, należy nacisnąć „Odstęp-M” lub „F2”. Wybieramy pozycję menu za pomocą „Odstęp-1” lub „Odstęp-4” i naciskamy „Enter”. Możemy również nacisnąć „Odstęp-M lub „F2 ”, a następnie skrót do odpowiedniej pozycji menu.

Przeglądarka Excel wykorzystuje również listy i okna dialogowe. Użyj „Odstęp-4-5” i „Odstęp-1-2” lub „F3” i „Odstęp-F3”, aby tabulować i przesuwać tabulatory pomiędzy kontrolkami w oknie dialogowym. Na potrzeby niniejszych instrukcji będziemy ogólnie nazywać to „Tabbing”.

Użyj „Odstęp-1” i „Odstęp-4” lub klawiszy przewijania w górę i w dół, aby poruszać się po menu, ustawieniach lub listach plików. Naciśnięcie „Enter”, spowoduje uruchomienie elementu.

12.1.2 Menu Plik

- 1) Otwórz: (O) "Odstęp-Enter-O". Otwórz pliki kompatybilne z Excelem.
- 2) Otwórz hiperłącze: (H) "Odstęp-Enter-H". Otwórz link zawarty w pliku Excel w przeglądarce internetowej.
- 3) Ustaw tabelę użytkownika: (T) "Odstęp-Enter-T". Ustaw parametry dla kolumn i wierszy, aby uzyskać dokładne informacje o nagłówkach i wierszach pod tabeli.
- 4) Właściwości komórki: (I) "Odstęp-Enter-I". Wyświetl informacje o formacie komórki.
- 5) Szybka konfiguracja: (Q) "Odstęp-Enter-X". Działa podobnie do funkcji "Ustaw tabelę użytkownika", ale zamiast ręcznego definiowania granic komórka początkowa jest automatycznie ustawiana jako komórka w bieżącej pozycji kursora, a komórka końcowa jest automatycznie ustawiana jako ostatnia komórka zawierająca dane.
- 6) Zapisz jako: (S) "Odstęp-Backspace-S". Umożliwia zapisanie pliku Excel jako pliku CSV lub TXT rozdzielonego tabulatorami lub przecinkami.
- 7) Wyjście: (Z) "Odstęp-Z". Zamknij przeglądarkę Excel.

12.1.3 Menu Edycja

- 1) Początek zaznaczania: (B) "Odstęp-Enter-B". Rozpoczyna zaznaczanie. Koniec zaznaczenia to aktualna pozycja kursora.
- 2) Zaznacz wszystko: (A) "Odstęp-Enter-A". Zaznacz wszystkie dane z bieżącego arkusza.
- 3) Kopiuj: (C) "Odstęp-Enter-C". Skopiuj zaznaczony tekst do schowka.

12.1.4 Menu Idź do

- 1) Znajdź: (F) "Odstęp-F". Wyszukaj tekst w bieżącym arkuszu.
- 2) Przeskok do komórki: (G) "Odstęp-J". Przejdź do komórki, używając jej współrzędnych.
- 3) Następny arkusz: (N) "Odstęp-punkty-3-4-5". Przejdź do następnego arkusza w skoroszycie.
- 4) Poprzedni arkusz: (P) "Odstęp-punkty-1-2-6". Przejdź do poprzedniego arkusza w skoroszycie.
- 5) Lista arkuszy: (L) "Odstęp-Enter-L". Wyświetl listę wszystkich arkuszy w skoroszycie.
- 6) Ustaw znacznik: (M) "Odstęp-Backspace-M". Dodaj swoją aktualną pozycję do zakładek.
- 7) Przeskocz do znacznika: (J) "Odstęp-Backspace-J". Przejdź do wstawionego znacznika.
- 8) Usuń znacznik: (D) "Odstęp-Backspace-D". Usuń wcześniej ustawiony znacznik.
- 9) Przejdź do poprzedniej grupy: (R) "Odstęp-2-3". Przejdź do poprzedniego obszaru wypełnionego danymi.

10) Przejdź do następnej grupy: (E) "Odstęp-5-6". Przejdź do następnego wypełnionego obszaru danych.

12.1.5 Menu Czytaj

- 1) Tytuł arkusza: (T) "Odstęp-1-5-6". Przeczytaj nazwę bieżącego arkusza.
- 2) Czytaj od początku wiersza do kursora: (P) "Backspace-3". Czytaj od lewej komórki do aktualnej pozycji.
- 3) Czytaj od kursora do końca wiersza: (N) "Backspace-6". Czytaj od aktualnej pozycji do ostatniej wypełnionej komórki.
- 4) Czytaj od góry kolumny do kursora: (U) "Backspace-1". Czytaj od góry kolumny do aktualnej pozycji kursora.
- 5) Odczytaj od kursora do dołu kolumny: (D) "Backspace-4". Czytaj od aktualnej pozycji do ostatniej komórki kolumny.
- 6) Czytaj bieżący wiersz: (C) "Odstęp-c". Czytaj wszystkie komórki w bieżącym wierszu od lewej do prawej.
- 7) Czytaj aktualną kolumnę: (R) "Odstęp-Y". Czytaj wszystkie komórki w bieżącej kolumnie od góry do dołu.
- 8) Czytaj nagłówek wiersza: (Y) "Backspace-Y". Przeczytaj tytuł bieżącego wiersza.
- 9) Czytaj nagłówek kolumny: (X) "Backspace-C". Przeczytaj tytuł bieżącej kolumny.
- 10) Czytaj nazwę pliku: (F) "Odstęp-3-4". Przeczytaj nazwę skoroszytu.

12.1.6 Menu widok

- 1) Ustaw godzinę i datę: (D) "Odstęp-Enter-D". Określ, jak wyświetlane są godzina i data.
- 2) Pokaż Ukryj arkusz: (S) "Odstęp-Enter-S". Ukrywa lub pokazuje arkusz.
- 3) Pokaż Ukryj wiersz: (R) "Odstęp-Enter-R". Ukrywa lub pokazuje wiersz.
- 4) Pokaż Ukryj kolumnę: (Y) "Odstęp-Enter-N". Ukrywa lub pokazuje kolumnę.
- 5) Aktywacja komórki: (A) "Odstęp-Enter". Otwiera komórkę jako pole statyczne, dzięki czemu możesz przejrzeć lub zaznaczyć tekst.

12.2 Słownik

W Braille Sense 6 MINI słownik jest dostępny bezpłatnie. Podstawowy pakiet obejmuje słownik języka angielskiego i tezaurus oraz dwujęzyczny słownik angielsko / hiszpański. Inne słowniki można zainstalować z programu Słownik, naciskając Enter-I (punkty 2-4-8). Aby zainstalować dodatkowy słownik, po prostu naciskamy Enter na wybranym dodatku.

Dostępne słowniki to:

US English Dictionary: Webster's New World College Dictionary

US English Thesaurus: Collins Thesaurus A-Z 3rd

UK English Dictionary: Collins Comprehensive English Dictionary

Spanish/English Dictionary: Collins Spanish Dictionary - Complete and Unabridged

Italian/English Dictionary: Collins Italian Dictionary

French/English Dictionary: Collins English French Electronic Dictionary

E.C.E.

- **Uwaga:** Słownik można usunąć w dowolnym momencie, usuwając skojarzone z nim pliki z folderu „flashdisk/HanDictionary”.

12.2.1 Czym jest słownik?

„Słownik” umożliwia wyszukiwanie definicji angielskich słów, a także umożliwia dostęp do synonimów i antonimów angielskich słów za pośrednictwem dołączonego Tezaurusu. Dzięki opcjonalnym dodatkowym słownikom dwujęzycznym można również wyszukiwać hiszpańskie, francuskie i włoskie słowa oraz ich definicje, a także ich angielskie tłumaczenia; lub odkryć hiszpański, francuski lub włoski odpowiednik znaczenia, które chcemy przekazać, ale którego znamy tylko angielskie słowo.

Możemy używać „Słownika” niezależnie poprzez menu lub uzyskać do niego dostęp z dowolnego miejsca w notatniku za pomocą jednego naciśnięcia klawisza i natychmiastowo wyszukiwać słowo pod kursorem. Ponadto możemy wstawiać informacje ze „Słownika” bezpośrednio do dokumentów Edytora tekstu lub wiadomości e-mail.

12.2.2 Praca ze słownikiem

Dostęp do słownika można uzyskać na 3 sposoby: z menu Dodatki, z menu „Plik” w otwartym dokumencie lub w wiadomości e-mail, lub za pomocą jednego naciśnięcia klawisza, aby uzyskać globalny dostęp do poszczególnych odniesień oferowanych przez „Słownik”.

Aby uzyskać dostęp do „Słownika” z menu Dodatki, należy wykonać następujące czynności:

1. Przechodzimy do menu głównego, naciskając „F1”.
2. Wpisujemy „x (punkty 1-3-4-6)”, aby wejść do menu „Dodatki”.
3. Wpisujemy „D (punkty 1-4-5)” lub przechodzimy do „Słownika” i naciskamy „Enter”.

Można także uruchomić „Słownik” z menu „Plik” w edytorze tekstu lub w treści wiadomości e-mail:

1. Naciskamy „F2”, aby otworzyć menu programu.
2. Naciskamy „Enter” w menu „Plik”.
3. Wpisujemy „D (punkty 1-4-5)” lub przechodzimy do „Słownika” i naciskamy „Enter”.

Użyj następujących klawiszy skrótów, aby uzyskać dostęp do różnych źródeł odniesień w Słowniku z dowolnego miejsca w notatniku.

Słownik języka angielskiego: „Enter-Backspace-D (punkty 1-4-5)”

Tezaurus w języku angielskim: „Enter-Backspace-T (punkty 2-3-4-5)”

Słownik języka hiszpańskiego: „Enter-Backspace-L (punkty 1-2-3)”

Słownik języka włoskiego: „Enter-Backspace-Y (punkty 1-3-4-5-6)”

Słownik języka francuskiego: „Enter-Backspace-F (punkty 1-2-4)”

Kiedy wyświetlane są pola edycyjne „Słownika”, możemy poruszać się między dostępnymi słownikami za pomocą „Odstęp-1” i „Odstęp-4”.

Możemy wyjść ze „Słownika” za pomocą: „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”. Po wyjściu powracamy do programu, w którym się znajdowaliśmy.

12.2.3 Wybór odniesienia i wyszukiwanie

Po uruchomieniu słownika otwiera się okno pola edycji kombo zawierające następujące opcje:

Słownik angielski - słowo kluczowe

Słownik Tezaurus - słowo kluczowe

Język obcy - słowo kluczowe

Język obcy - na angielskie słowo kluczowe

*Uwaga: pole edycji słowa kluczowego w języku obcym są wyświetlane tylko wtedy, gdy zainstalowano jeden lub więcej opcjonalnych słowników dwujęzycznych. Jeśli zainstalowaliśmy więcej niż jeden słownik dwujęzyczny, pole edycji słów kluczowych pojawią się dla każdego z zainstalowanych słowników dwujęzycznych.

Możemy poruszać się między elementami w polu edycyjnym kombo, naciskając „Odstęp-4” i „Odstęp-1”. Gdy kursor znajduje się na słowniku, którego chcemy użyć, wpisujemy słowo, którego chcemy poszukać w polu edycyjnym kombo i naciskamy „Enter”.

Po zakończeniu wyszukiwania zostanie wyświetlone okno dialogowe zawierające 3 elementy sterujące: pole tekstowe definicji zawierające jedną lub więcej definicji wyszukiwanego słowa, to samo pole edycyjne kombo słowa kluczowego, które jest dostępne po uruchomieniu słownika oraz lista wpisów wszystkich słów zawierających wpisane znaki. Możemy przechodzić między elementami sterującymi naciskając „F3” lub „Odstęp-F3”. Jeśli słowo ma wiele definicji, możemy poruszać się po liście definicji, naciskając „Odstęp-5-6” lub „Odstęp-2-3”. Pokazano również podział na sylaby i wymowę fonetyczną.

Jeśli wpisujemy literę w polu tekstowym Definicja, nastąpi automatyczny powrót do słowa kluczowego w polu edycyjnym kombo.

12.2.4 Przewodnik skrótów

Słownik używa liter i skrótów do identyfikacji części mowy i innych różnych części definicji. Proszę zapoznać się z poniższym przewodnikiem po skrótach w celu interpretacji różnych elementów w polu tekstowym Definicje.

Skróty słownika języka angielskiego:

n: noun

abbr.: abbreviation.

exclam: exclamation; exclamatory

adj.: adjective; adjunct; adjustment

adv.: ad valorem; advance; advent; adverb; adverbial(ly); advertisement; advocate

very.: verb

prep.: preparation; preparatory; prepare; preposition

comb. form: combining form.

conj.: conjugation; conjunction; conjunctive

pron.: pronominal; pronoun; pronounceable; pronounced; pronunciation

Skróty słownika języka włoskiego:

m.: masculine noun, masculine (sostantivo maschile, maschile)

f.: feminine noun, feminine (sostantivo femminile, femminile)

Inv.: invariable (invariabile)

prep.: preposition (preposizione)

tr.: transitive verb (verbo transitivo)

pronom.: pronominal verb (verbo pronominale)

pass.: past (passato)

agg.: adjective (aggettivo)

intr.: intransitive verb (verbo intransitivo)

inter.: interjection (interiezione)

avv.: adverb (avverbio)

n.: noun (nome)

pl.: plural (plurale)

agg.: adjective (aggettivo)

impers.: impersonal verb (verbo impersonale)

cong.: conjunction (congiunzione)

pron.: pronoun (pronome)

indef.: indefinite (indefinito)

poss.: possessive (possessivo)

aus.: auxiliary (ausiliare)

superl.: superlative (superlativo)

pers.: personal (personale)

rel.: relative (relativo)

interr.: interrogative (interrogativo)

esclam.: exclamatory (esclamativo)

dimostr.: demonstrative (dimostrativo)

mod.: modal verb (verbo modale)

artc.: article (articolo)

art det.: definite article (articolo determinativo)

sing.: singular (singolare)

attrib.: attributive (attributivo)

artc indet: indefinite article (articolo indeterminativo)

Skróty słownika francuskiego:

nm: masculine noun (nom masculin)

inv: invariable (invariable)

nf: feminine noun (nom féminin)

vtr: transitive verb (verbe transitif)

vpr: reflexive verb (verbe pronominal)

pp: past participle (participe passé)
adj: adjective (adjectif)
nmpl: noun, masculine plural (nom masculin pluriel)
vi: intransitive verb (verbe intransitif)
loc: phrase (locution)
adv: adverb (adverbe)
nmf: masculine and feminine noun (nom masculin et féminin)
ind: industry (industrie)
f: feminine (féminin)
nfpl: noun, feminine plural (nom féminin pluriel)
prep: preposition (prép préposition)
conj: conjunction (conjonction)
impers: impersonal verb (verbe impersonnel)
excl: exclamation (exclamation)
v: verb (verbe)

Skróty słownika hiszpańskiego:

indef art: indefinite article
def art: definite article
n: noun
adj: adjective
adv: adverb
vt: transitive verb
vi: intransitive verb
v refl: verb reflexive
prep: preposition
interj: interjection
pron: pronoun
conj: conjunction
suff: Suffolk; suffragan
pref: preface; prefatory; prefecture; preference; preferred; prefix
etc: et cetera
pl: plural

12.2.5 Lista wpisów

Lista wpisów składa się ze wszystkich słów rozpoczynających się od znaków wpisanych w polu wyszukiwania. Na przykład, jeśli szukamy słowa „rzeczy” i wpisujemy „rzc”, lista wpisów zawierać będzie „rzc”, a także „rzcowy”, „rzczy”, itp. Lista wpisów może być również przydatna podczas wyszukiwania słów, których nie umiemy przeliterować.

Jeśli nie mamy pewności co do pisowni słowa, ale znamy jego długość, możemy użyć znaków zapytania jako symboli wieloznacznych. Na przykład, jeśli szukamy słowa „adapter” i nie mamy pewności, czy jest zapisane jako „adapter” czy „adapt”, można wpisać „adapt?r”.

- **Uwaga:** używając klawiatury Perkins, aby wpisać znak zapytania, musimy użyć „punktu-4”, po którym następuje symbol brajla komputerowego znaku zapytania, „punkty 1-4-5-6”.

Jak opisano powyżej, lista wpisów składa się ze wszystkich pozycji zawierających znaki, których szukaliśmy. Tak więc, oprócz wprowadzania odmian całych słów, można również wpisać kilka pierwszych liter słowa i uzyskać w słowniku listę słów zaczynających się od tych liter. Aby przeglądać listę słów, naciskamy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”. Po znalezieniu szukanego słowa naciskamy „Enter”.

Na przykład, jeśli piszemy w sprawie prawnej i chcemy wiedzieć, jak przeliterować słowo „powód”, możemy wyszukać „powód”, a na Naszej liście znajdzie się „zwykły tekst”, „powód”, „powódka”, itp.

Jeśli przeprowadzamy wyszukiwanie i nie ma pasujących słów w słowniku, słownik wyświetli listę sugestii możliwych słów na podstawie wpisanych liter.

Na przykład, jeśli wpisujemy słownik „zamiast słownika”, lista sugestii będzie zawierała „słownik”.

12.2.6 Praca z definicjami

Jeśli czytamy definicję słowa i natrafimy na słowo w definicji, dla którego chcemy uzyskać znaczenie, możemy umieścić kursor na słowie, które chcemy wyszukać i nacisnąć „Enter”. Następnie słownik rozpocznie wyszukiwanie podświetlonego słowa.

Po definicjach wyszukiwanego słowa możemy poruszać się po znaku, słowie, wierszu lub frazie. Możemy także łatwo przejść do źródła lub części mowy.

Skróty klawiszowe na liście Definicji:

- (1) Przełączanie się między poprzednimi i ostatnio wyszukiwanymi słowami: „Backspace”.
- (2) Przejdź do następnego wiersza: „Odstęp-4”.
- (3) Przejdź do poprzedniego wiersza: „Odstęp-1”.
- (4) Przejdź do następnej definicji lub frazy: „Odstęp-5-6”.
- (5) Przejdź do poprzedniej definicji lub frazy: „Odstęp-2-3”.
- (6) Przejdź do poprzedniego źródła lub części mowy: „Odstęp-2-3-6”.
- (7) Przejdź do następnego początku lub części mowy: „Odstęp-3-5-6”.
- (8) Przejdź do poprzedniego znaku: „Odstęp-3”.
- (9) Przejdź do następnego znaku: „Odstęp-6”.
- (10) Przejdź do poprzedniego słowa: „Odstęp-2”.
- (11) Przejdź do następnego słowa: „Odstęp-5”.

12.2.7 Dostęp do historii wyszukiwania

Notatnik przywołuje do 32 poprzednich wyszukiwań w słowniku.

Aby wejść w interakcję z listą historii, należy użyć następujących skrótów klawiszowych:

- (1) Wyświetlenie listy historii: „Enter-H (punkty 1-2-5-8)”.

- (2) Wyczyszczenie listy historii: „Backspace-D (punkty 1-4-5-7)”.
- (3) Przejście do następnej pozycji na liście historii: „Odstęp-4”.
- (4) Przejście do poprzedniej pozycji na liście historii: „Odstęp-1”.

12.3 Tester kolorów

Aplikacja „Tester kolorów” umożliwia przechwycenie obrazu znajdującego się pod kamerą i otrzymanie raportu na temat koloru lub kolorów w niej zawartych, a także ich wartości RGB.

Tą funkcję możemy uruchomić z menu „Dodatki” lub naciskając „F3-R (punkty 1-2-3-5)” z dowolnego miejsca na urządzeniu.

Po otwarciu Testera kolorów dostępne są trzy przyciski: „Zrób zdjęcie”, „Doświetlenie Włączone / Wyłączone” i „Zmień kamerę”. Przyciskami „F3” i „Odstęp-F3” możemy przełączać się między nimi, a naciśnięcie „Enter” aktywuje wybraną opcję.

Należy pamiętać, że doświetlenie ma duży wpływ na dokładność koloru. Jeśli mamy słabe oświetlenie, należy włączyć lampę błyskową, aby uzyskać wystarczająco dużo światła, aby dokładnie określić kolor. Jeśli mamy dobrze oświetlone otoczenie, powinniśmy wyłączyć lampę błyskową, aby nie zalewać obrazu zbyt dużą ilością światła. Jeśli robimy zdjęcie, a wyniki wydają się niedokładne, należy spróbować zmienić stan ustawienia lampy błyskowej. Aby włączyć lub wyłączyć lampę błyskową, naciskamy „Enter” na przycisku „Doświetlenie”.

Naciśnięcie „Enter” na „Zrób zdjęcie”, służy do przechwycenia obrazu znajdującego się pod kamerą.

Do okna dialogowego zawierającego wynik koloru i wartość RGB zostaną dodane dwa pola edycji. Ponownie możemy przechodzić między kontrolkami naciskając „Tab (Odstęp-2-3-4-5 lub F3)”.

Jeśli chcemy przechwycić kolejny obraz, naciskamy ponownie „Enter” na „Zrób zdjęcie”, a nowy wynik zostanie ogłoszony i wyświetlony.

Opcja „Zmień kamerę” pozwala na podłączenie zewnętrznej kamery przez port USB.

Po zakończeniu korzystania z Testera kolorów naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-4-5-6)”, aby go zamknąć.

13 Narzędzia

Menu narzędzia daje dostęp do kilku specjalnych funkcji Braille Sense 6 MINI. Elementami tego menu są:

Kalkulator, który umożliwia rozwiązywanie prostych równań matematycznych jak i wykonywanie obliczeń technicznych czy używanych w naukach ścisłych;

Kompas, który umożliwia orientację w kierunkach geograficznych;

Funkcja "sprawdź datę i czas", która umożliwia sprawdzenie właśnie tych informacji;

Budzik - umożliwiający wykorzystanie Braille Sense 6 MINI jako budzika;

Stoper i minutnik, umożliwiający dokładny pomiar czasu, a także odliczanie czasu wstecz;

Tryb terminala brajlowskiego, dzięki któremu można podłączyć Braille Sense 6 MINI do komputera czy smartphona, aby używać go jako linijki brajlowskiej lub klawiatury zewnętrznej;

Funkcja "sprawdź status sieci", umożliwiająca sprawdzenie czy Braille Sense 6 MINI jest przyłączony do sieci;

Funkcja "sprawdź stan baterii", która umożliwia sprawdzenie stanu naładowania baterii;

funkcja "Formatuj", umożliwiająca sformatowanie wybranego dysku;

funkcja "ustaw czas do automatycznego wyłączenia", umożliwiająca ustawienie, po jakim czasie Braille Sense 6 MINI sam się wyłączy;

oraz funkcja "uaktualnij oprogramowanie", umożliwiająca zainstalowanie najnowszego oprogramowania dla Braille Sense 6 MINI.

Aby otworzyć pod-menu "narzędzia" należy za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" odnaleźć w menu "programy" pod-menu "narzędzia" i nacisnąć klawisz "Enter" aby je otworzyć. Klawiszem skrótu do otwarcia tego pod-menu jest litera "u (punkty 1-3-6)". Funkcje każdego z wymienionych elementów menu "narzędzia", sposób ich działania i właściwe dla nich ustawienia opcji zostaną omówione w kolejnych podrozdziałach niniejszego rozdziału.

13.1 Kalkulator

Używając kalkulatora można rozwiązywać proste równania matematyczne jak i dokonywać skomplikowanych obliczeń naukowych. Wyniki oraz wzory są zarówno wyświetlane w brajlu jak i podawane w postaci komunikatów głosowych. W czasie dokonywania obliczeń użytkownik może skorzystać z funkcji "pomoc" naciskając klawisze "Odstęp-h (punkty 1-2-5)". Polecenie "pomoc" jest bardzo użyteczne, ponieważ umożliwia szybki dostęp do informacji o gorących klawiszach w różnych programach w Braille Sense 6 MINI.

Gdy chcemy skorzystać z kalkulatora a otworzyliśmy już menu "narzędzia", to naciskamy literę "c (punkty 1-4)". Używając zainstalowanego w Braille Sense 6 MINI kalkulatora należy zarówno dokonując obliczeń, jak i wtedy, gdy wprowadzamy wzory, posługiwać się brajlem komputerowym. Aby zainicjować linię obliczeń naciskamy "Backspace-c (punkty 1-4)". Jeżeli wprowadzimy liczby lub funkcje do linii, w której znajduje się wynik. Spowoduje to jego zniknięcie. jeśli wprowadzimy tam operatory, to możliwe będzie przejście do kolejnego kroku. Ponadto wynik może być przechowywany w pamięci kalkulatora i można go stamtąd pobrać wtedy, gdy jest on nam potrzebny. Zarówno funkcje jak i operatory można uruchamiać korzystając z menu kalkulatora lub z gorących klawiszy i zależy to

jedynie od osobistych preferencji użytkownika. Poniżej znajduje się szczegółowe omówienie wszystkich funkcji kalkulatora.

13.1.1 Funkcje podstawowe

Okno dialogowe "funkcje Podstawowe" jest miejscem, w którym użytkownik znajdzie listę funkcji podstawowych, przycisk "potwierdź" oraz przycisk „Anuluj”. Pomiędzy oknem listy dostępnych funkcji, a przyciskami przełączamy się korzystając z klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab (Odstęp-1-2)". Po liście operatorów poruszamy się za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4". Można także w oknie omawianej tutaj listy nacisnąć pierwszą literę nazwy operatora, do którego chcemy przejść.

Menu kalkulatora można otworzyć naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz "F2". Teraz naciskamy klawisz "Enter" na poleceniu "funkcje podstawowe". Skrótem klawiszowym do otwarcia tego okna dialogowego jest w menu kalkulatora litera "g (punkty 1-2-4-5)", zaś gorącym klawiszem do wywołania okna funkcji podstawowych wprost z linii obliczeń jest "Enter-g (punkty 1-2-4-5)". Po rozpoczęciu obliczeń w linii obliczeń pojawi się "0" tak, jak zapisuje się je w brajlu komputerowym. Gdy otworzymy okno dialogowe "funkcje podstawowe" najpierw wyświetlona zostanie lista dostępnych operatorów i funkcji. Ponieważ w oknie dialogowym przyciskiem domyślnym jest przycisk "potwierdź" Znajdując się w oknie listy można wybrać z niej działanie, które chcemy wykonać i uruchomić je naciskając klawisz "Enter", gdy nazwa operatora jest wyświetlona na linijce brajlowskiej. Aby anulować wykonywanie wybranej funkcji naciskamy klawisz "Enter" na przycisku „Anuluj” lub korzystamy z przycisków "wyjście (Odstęp-z (punkty 1-3-5-6))" albo "Escape (Odstęp-e (punkty 1-5))". Dla wygodnej pracy z kalkulatorem można korzystać z gorących klawiszy.

A oto ich lista:

Dodawanie: punkty 2-3-5

Odejmowanie: punkty 3-6

Dzielenie: punkty 2-5-6

Mnożenie: punkty 3-5

Procenty: punkty 1-2-3-4-5-6

Potęga: Odstęp-Enter-2-3-4-6

Pierwiastek kwadratowy: Odstęp-Enter-q (punkty 1-2-3-4-5)

Przecinek dziesiętny: punkt 2

Lewy nawias: punkty 2-3-6

Prawy nawias: punkty 3-5-6

PI: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Funkcja wykładnicza: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Chcąc wprowadzać liczby ujemne piszemy je w nawiasach wraz z poprzedzającym je znakiem "-" minus (punkty 3-6)". Aby zatem napisać -2 (minus dwa) piszemy (-2).

Aby uzyskać wartość procentową należy wpisać liczbę a zaraz po niej znak (%). Natychmiast po wpisaniu znaku (%) liczba wpisana przez użytkownika zostanie zamieniona na procenty. Dla przykładu $90+20\%$ równa się $90+18$. W działaniu pojawia się 18 po wciśnięciu znaku (%) ponieważ 18 jest 20% z liczby 90. Ostatecznie w wyniku użytkownik otrzyma 108.

13.1.2 Wyrażenia zmienne

Funkcja "wyrażenia zmienne" pozwala na zapisanie wyników oraz obliczeń w pamięci urządzenia. Elementami menu „wyrażenia zmienne” są: „wywołaj wyrażenie”, „skasuj wszystkie zapisane wyrażenia”, „zapisz wyrażenie” oraz „funkcje statystyczne”. Pomędzy elementami menu poruszamy się za pomocą klawiszy „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”, gdy zaś wybierzemy ten, który chcemy uruchomić naciskamy po prostu klawisz „Enter”.

Aby skorzystać z powyższych poleceń menu naciskamy „Odstęp-m (punkty 1-3-4)” lub klawisz „F2”, aby otworzyć menu kalkulatora a następnie przechodzimy za pomocą klawiszy strzałek do pod-menu "wyrażenia zmienne" i naciskamy klawisz "Enter". Skrótem klawiszowym do otwarcia tego pod-menu jest w menu kalkulatora litera "v (punkty 1-2-3-6)".

13.1.2.1 Wywołaj wyrażenia

W oknie dialogowym "wywołaj wyrażenie" znajdziemy następujące elementy: lista , skasuj, wyświetl szczegóły, oraz przyciski potwierdź i anuluj. Do przełączania się pomiędzy nimi służą klawisze "Tab ("Odstęp-4-5")" oraz "Shift-Tab (Odstęp-1-2)". Skrótem klawiszowym do otwarcia okna dialogowego "wywołaj wyrażenie" jest litera "r (punkty 1-2-3-5)" (skrót działa tylko w podmenu "wyrażenia zmienne"). Gorącym klawiszem otwierającym to okno dialogowe wprost z linii obliczeń jest "Backspace-r (punkty 1-2-3-5)". Na liście zmiennych najpierw wyświetlana jest nazwa zmiennej a następnie wartość wyniku. Do poruszania się po liście służą klawisze "Odstęp-1" lub "Odstęp-4". Użytkownik może wstawić wynik danego wyrażenia do swoich obliczeń naciskając na jego nazwie klawisz "Enter". Ponadto można kopiować dowolne wyrażenie z listy. Aby tego dokonać należy najpierw za pomocą klawisza "Odstęp" zaznaczyć wyrażenie z listy a następnie nacisnąć klawisz "Enter-i (punkty 2-4)" aby skopiować zaznaczone elementy do schowka. Opcja "wyświetl szczegóły" domyślnie jest wyłączona i przy takim ustawieniu wyświetla jedynie nazwę wyrażenia i jego wynik. Aby ją włączyć należy nacisnąć klawisz "Odstęp", co spowoduje zmianę sposobu wyświetlania informacji. W informacjach o wyrażeniu podawane będą: nazwa, wzór = wartość wyniku. Treść tego pola wyświetla się w brajlu komputerowym. Polecenie "skasuj" służy do pozbywania się zapisanych zmiennych. Jeżeli użytkownik ma zamiar skasować jakąś pozycję z listy najpierw powinien wybrać element przeznaczony do skasowania, a następnie usunąć go naciskając klawisz "Enter" na poleceniu "skasuj" lub użyć gorącego klawisza "Odstęp-d (punkty 1-4-5)". Chcąc skasować wszystkie elementy znajdujące się na liście zaznaczamy je naciskając "Enter-a (punkt 1)" a następnie usuwamy naciskając "Odstęp-d (punkty 1-4-5)". Jeżeli chcemy skasować więcej niż jeden element, ale nie chcemy kasować całej zawartości listy, to wybrane elementy zaznaczamy naciskając na ich nazwach klawisz "Odstęp". A następnie usuwając tak, jak to opisano powyżej.

13.1.2.2 Skasuj wszystkie zapisane wyrażenia

Za pomocą tej funkcji można usunąć wszystkie elementy zapisane w "wywołaj wyrażenie". Aby uruchomić powyższą funkcję otwieramy menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz "F2". W kolejnym kroku za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" odnajdujemy pod-menu "wyrażenia zmienne" i naciskamy klawisz "Enter" aby je otworzyć. Następnie, ponownie używając klawiszy strzałek, przechodzimy do polecenia "skasuj wszystkie zapisane wyrażenia" i naciskamy

klawisz "Enter". Gorącym klawiszem do uruchomienia tej funkcji wprost z linii obliczeń kalkulatora jest "Enter-d (punkty 1-4-5)".

13.1.2.3 Zapisz wyrażenia

W oknie dialogowym "zapisz wyrażenia" znajdziemy następujące elementy: pole edycji, w którym zapisujemy nazwę wyrażenia, przyciski "potwierdź" i „Anuluj”. Do poruszania się pomiędzy tymi elementami służą przyciski "Tab (Odstęp-4-5)" i "Shift-Tab (Odstęp-1-2)". Skróttem do uruchomienia polecenia "Zapisz wyrażenia" jest w pod-menu "wyrażenia zmienne" litera "s (punkty 2-3-4)". Gorącym klawiszem do uruchomienia tej funkcji wprost z linii obliczeń jest "Backspace-s (punkty 2-3-4)". Gdy kursor znajduje się w linii obliczeń i wpisujemy tam nazwę wyrażenia oraz wzór Np.: "a=2+sin(30)" i naciśniemy klawisz "Enter", to wyrażenie zostanie automatycznie zapisane. W oknie listy wyników obliczeń można otworzyć okno dialogowe "zapisz wyrażenia" aby wprowadzić nazwę wyrażenia w przeznaczonym do tego oknie edycji a następnie zapisać je naciskając klawisz "Enter" lub przejść do przycisku "potwierdź" i dopiero wtedy nacisnąć klawisz "Enter". Jeżeli jako nazwę wyrażenia wpisujemy nazwę funkcji jak (sin) (cos) lub (pi), to zobaczymy komunikat: "nieprawidłowa nazwa wyrażenia". Jeżeli wpisujemy nazwę wyrażenia, która już znajduje się na liście, to pojawi się komunikat: "zastąp nazwę zmiennej a bieżącą wartością? Tak". Jeśli chcemy zmienić wartość wyrażenia to naciskamy w tym miejscu klawisz "Enter". Jeśli nie chcemy zmieniać wartości naciskamy klawisz "Enter" na odpowiedzi "nie". Do przełączania się pomiędzy odpowiedziami służy w tym miejscu klawisz "Odstęp".

13.1.2.4 Funkcje statystyczne

Gdy wybierzemy to polecenie otwarte zostanie okno dialogowe, w którym znajduje się pole listy zawierające wszystkie przechowywane zmienne, pole listy, w którym wyświetlane są wyniki kilku funkcji oraz przycisk zamknij. Pomędzy poszczególnymi elementami użytkownik może poruszać się za pomocą klawiszy "Tab ("Odstęp-4-5")" oraz "Shift-Tab ("Odstęp-1-2")". Skróttem do uruchomienia polecenia "Funkcje statystyczne" jest, w menu "wyrażenia zmienne", litera "t (punkty 2-3-4-5)". Gorący klawisz do jej uruchomienia wprost z linii obliczeń to "Backspace-t (punkty 2-3-4-5)". Na liście zmiennych wyświetlane są ich nazwy i bieżące wartości. Do poruszania się pomiędzy zmiennymi służą klawisze „Odstęp-4" i „Odstęp-1". Aby wybrać zmienną, której chcemy użyć w obliczeniach należy nacisnąć klawisz "Odstęp" gdy wyświetlana jest jej nazwa. Omawiana tutaj lista jest taka sama jak ta, z którą spotkaliśmy się już w oknie dialogowym "wywołaj wyrażenie" z tą jedynie różnicą, że tutaj zmienna będzie zawsze wyświetlana w postaci "nazwa = wartość" (niezależnie od ustawienia opcji "wyświetlaj szczegóły"). Gdy już wybraliśmy wszystkie zmienne, których chcemy użyć w obliczeniach naciskamy klawisz "Tab (Odstęp-4-5)" aby przejść do listy wyników. Wyświetla ona sumę, średnią, wariancję oraz odchylenie standardowe wybranych zmiennych. Do poruszania się po liście wyników funkcji statystycznych służą klawisze "Odstęp-4" i „Odstęp-1". Jeżeli chcemy skopiować do schowka niektóre wyniki z listy, to najpierw zaznaczamy je naciskając klawisz "Odstęp" gdy są wyświetlane na linijce brajlowskiej a następnie korzystamy z gorącego klawisza "Enter-l (punkty 2-4)". Jednakże w tym miejscu nie można używać polecenia "kopiuj do schowka", które znajduje się w menu. Jedynym dopuszczalnym sposobem kopiowania jest korzystanie z gorącego klawisza "Enter-i (punkty 2-4)". Po skopiowaniu ich do schowka mogą zostać one wklejone do edytora tekstu lub innych programów. Aby

zamknąć omawiane tutaj okno dialogowe należy nacisnąć "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" lub klawisz „Enter” na przycisku „zamknij”. Aby uzyskać wyniki funkcji statystycznych dla następnego zbioru zmiennych należy nacisnąć "Shift-Tab (Odstęp-1-2)" aby powrócić do listy zmiennych. A następnie nacisnąć "Odstęp-e (Punkty 1-5)" aby odznaczyć wszystkie elementy. Po dokonaniu tych czynności użytkownik może ponownie wybrać zmienne w sposób objaśniony powyżej.

13.1.3 Funkcje pamięci

„Funkcje pamięci” działają na odpowiedzi i obliczenia zapisane w pamięci. Aby uzyskać dostęp do tych funkcji, naciskamy „F2”, aby otworzyć menu i naciskamy „Enter” na „Funkcje pamięci”.

„Przywróć elementy” to okno dialogowe zawierające „Lista zmiennych”, „Usuń”, „Wyświetl szczegóły”, „Potwierdź” i „Anuluj”. Dostęp do okna dialogowego można uzyskać, naciskając „Backspace-R (punkty 1-2-3-5-7)” w linii obliczeniowej lub wybierając je z menu „Funkcje pamięci”.

„Lista zmiennych” wyświetla „nazwa elementu: wartość”. Wprowadź wartość do obliczenia, naciskając „Enter” na nazwie przedmiotu. Można także kopiować elementy z „Listy zmiennych”. Naciskamy „Odstęp”, aby wybrać element z „Listy zmiennych”. Następnie naciskamy „Enter-l (punkty 2-4-8)”, aby skopiować wybrane elementy do schowka.

„Wyświetl szczegóły” pokazuje nazwę elementu i jego wynik z domyślnym ustawieniem „Nie”. Aby przejrzeć szczegółowe informacje, naciskamy „Odstęp”, aby przełączyć na „Tak”. Następnie wyświetla się „nazwa elementu: wyrażenie = jego wartość wynikowa” w alfabecie Braille'a.

„Usuń” służy do usuwania zmiennego elementu z listy.

Możemy usunąć wszystkie zapisane elementy przechowywane w „Przywołaj elementy”. Wybieramy „Usuń wszystkie zapisane elementy” z menu „Funkcje pamięci” lub naciskamy „Enter-D (punkty 1-4-5-8)” w wierszu obliczeń.

„Zapisz elementy” to okno dialogowe, które umożliwia zdefiniowanie zmiennych zgodnie z bieżącym wyrażeniem lub wynikiem w kalkulatorze i zapisanie ich do wykorzystania w przyszłości. Okno dialogowe zawiera pole edycji do wpisania nazwy zmiennej, przycisk „Potwierdź” i przycisk „Anuluj”. Wybieramy „Zapisz elementy” z menu „Funkcje pamięci” lub naciskamy „Backspace-S (punkty 2-3-4-7)” z linii obliczeniowej.

Po otwarciu okna dialogowego zaznaczone jest pole edycji „nazwa elementu”. Wpisujemy nazwę zmiennej i naciskamy „Enter” lub przechodzimy do „Potwierdź” i naciskamy „Enter”. Bieżące wyrażenie lub wynik jest następnie zapisywane pod właśnie określoną nazwą zmiennej.

Jeśli wpisujemy nazwy pod zmiennymi, które zostały już utworzone, zostanie wyświetlony monit „Zastąpić zmienną xx bieżącą wartością? Tak”. Jeśli wpisujemy nazwy funkcji, takie jak „sin”, „cos” lub „pi” jako nazwę zmiennej, pojawi się ostrzeżenie „Nieprawidłowa nazwa elementu”, ponieważ nie można ich używać w nazwach zmiennych.

Możemy także zdefiniować zmienne bezpośrednio z linii obliczeniowej, wpisując „zmienna = wyrażenie” i nacisnąć „Enter”, aby zapisać zmienną.

Jeśli wybierzemy funkcję Statystyka, otworzy się okno dialogowe, które składa się z listy zawierającej wszystkie zapisane zmienne i ich wartości, listy zawierającej wyniki kilku funkcji oraz przycisku „Zamknij”. Naciskając "Backspace-T (punkty 2-3-4-5-7)", aktywujemy funkcję z linii obliczeniowej.

Naciskając „Odstęp”, wybieramy każdą zmienną z listy, którą chcemy uwzględnić w zestawie danych, dla którego obliczane są statystyki. Klawiszem „Tab (Odstęp-4-5 lub F3)” przechodzimy do listy „wyników”, aby wyświetlić sumę, średnią, wariancję i odchylenie standardowe wybranych zmiennych. Możemy także wybrać elementy z listy wyników i skopiować je do schowka.

13.1.4 Funkcje sinus

Aby wywołać Funkcję sinus należy otworzyć menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" albo klawisz "F2" i nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "funkcje sinus". Skróttem klawiszowym do uruchomienia tych funkcji w menu kalkulatora jest litera "s (punkty 2-3-4)". Gorącym klawiszem dla funkcji sinus jest w linii obliczeń kalkulatora kombinacja klawiszowa "Enter-s (punkty 2-3-4)". Na listę funkcji sinus składają się: sinus, arcus sinus oraz hyperbolicus sinus. Do poruszania się pomiędzy tymi funkcjami służą klawisze „Odstęp-1" lub „Odstęp-4". Aby użyć wybranej funkcji w obliczeniach należy nacisnąć klawisz "Enter" gdy jest ona wyświetlana na linijce brajlowskiej lub, wybrawszy funkcję, używając klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab (Odstęp-1-2)", przejść do przycisku potwierdź i nacisnąć klawisz "Enter". Ponadto funkcje można wprowadzić do linii obliczeń naciskając pierwszą literę nazwy każdej z nich, gdy otwarte jest okno listy funkcji sinus.

13.1.5 Funkcje cosinus

Aby wywołać Funkcję cosinus należy otworzyć menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" albo klawisz "F2" i nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "funkcje cosinus". Skróttem klawiszowym do uruchomienia tych funkcji w menu kalkulatora jest litera "c (punkty 1-4)". Gorącym klawiszem dla funkcji cosinus jest w linii obliczeń kalkulatora kombinacja klawiszowa "Enter-c (punkty 1-4)". Na listę funkcji cosinus składają się: "cosinus", "arcus cosinus" oraz "hyperbolicus cosinus" Do poruszania się pomiędzy tymi funkcjami służą klawisze „Odstęp-1" lub „Odstęp-4". Aby użyć wybranej funkcji w obliczeniach należy nacisnąć klawisz "Enter" gdy jest ona wyświetlana na linijce brajlowskiej lub, wybrawszy funkcję, używając klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab (Odstęp-1-2)", przejść do przycisku potwierdź i nacisnąć klawisz "Enter". Ponadto funkcje można wprowadzić do linii obliczeń naciskając pierwszą literę nazwy każdej z nich, gdy otwarte jest okno listy funkcji cosinus.

13.1.6 Funkcje tangens

Aby wywołać Funkcję tangens należy otworzyć menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" albo klawisz "F2" i nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "funkcje tangens". Skróttem klawiszowym do uruchomienia tych funkcji w menu kalkulatora jest litera "t (punkty 2-3—4-5)". Gorącym klawiszem dla funkcji tangens jest w linii obliczeń kalkulatora kombinacja klawiszowa "Enter-t (punkty 2-3-4-5)". Na listę funkcji tangens składają się: "tangens", "arcus tangens" oraz "hyperbolicus tangens" Do poruszania się pomiędzy tymi funkcjami służą klawisze „Odstęp-1" lub „Odstęp-4". Aby użyć wybranej funkcji w obliczeniach należy nacisnąć klawisz "Enter" gdy jest ona wyświetlana na linijce brajlowskiej lub, wybrawszy funkcję, używając klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab (Odstęp-1-2)", przejść do

przycisku potwierdź i nacisnąć klawisz "Enter". Ponadto funkcje można wprowadzić do linii obliczeń naciskając pierwszą literę nazwy każdej z nich, gdy otwarte jest okno listy funkcji tangens.

13.1.7 Funkcje logarytmiczne

Funkcje logarytmiczne obsługuje się korzystając z okna dialogowego zawierającego następujące elementy: lista funkcji, przycisk "potwierdź", oraz przycisk „Anuluj”. Do przełączania się pomiędzy tymi elementami służą klawisze Tab („Odstęp-4-5”) lub „Shift-Tab („Odstęp-1-2”). W oknie listy funkcji znajdziemy: logarytm zwykły oraz logarytm naturalny. Do wyboru funkcji z listy służą klawisze „Odstęp-1” lub „Odstęp-4”.

Aby wywołać Funkcje logarytmiczną należy otworzyć menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" albo klawisz "F2" i nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "funkcja logarytmiczna". Skrótem klawiszowym do wywołania funkcji logarytmicznych jest w menu kalkulatora litera "l (punkty 1-2-3)". Gorącym klawiszem do wywołania okna dialogowego funkcji logarytmicznych wprost z linii obliczeń jest "Enter-l (punkty 1-2-3)". Aby użyć wybranej funkcji w obliczeniach należy nacisnąć klawisz "Enter" gdy jest ona wyświetlana na linijce brajlowskiej lub, wybrawszy funkcję, używając klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab (Odstęp-1-2)", przejść do przycisku potwierdź i nacisnąć klawisz "Enter". Ponadto funkcje można wprowadzić do linii obliczeń naciskając pierwszą literę nazwy każdej z nich, gdy otwarte jest okno listy funkcji logarytmicznych.

13.1.8 Kopiuj do schowka

Funkcji "kopiuj do schowka" używamy aby skopiować do schowka wzór lub wynik a następnie wkleić, wyrażenie lub wynik, do dokumentu, nad którym pracujemy w edytorze tekstu. Funkcje można uruchomić naciskając "Enter" na "kopiuj do schowka", lub naciskając "i (punkty 2-4)" w menu które oczywiście otwieramy naciskając kombinację "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz "F2". Gorącym klawiszem do uruchomienia tej funkcji wprost z linii obliczeń jest "Enter-i (punkty 2-4)". Spowoduje to natychmiastowe skopiowanie obliczeń do schowka. Po skopiowaniu będą one gotowe do wklejenia do dokumentu edytora tekstu.

Po uruchomieniu funkcji "kopiuj do schowka" usłyszymy komunikat: "kopiowanie zakończone" i Braille Sense 6 MINI powróci do linii obliczeń.

13.1.9 Konwerter jednostek

W oknie dialogowym "Konwertera Jednostek" można zamieniać jednostki masy, powierzchni, objętości, odległości oraz temperatury z systemu metrycznego na brytyjski oraz inne standardy i jednostki miary w ramach tego samego systemu.

Aby otworzyć okno dialogowe "Konwertera jednostek" należy otworzyć menu naciskając klawisze "Odstęp-M (Punkty 1-3-4)" lub "F2", za pomocą klawiszy "Odstęp-4" przejść do polecenia "Konwerter Jednostek" i nacisnąć klawisz "Enter". Okno dialogowe "Konwertera Jednostek" można otworzyć z dowolnego miejsca w oknie kalkulatora za pomocą skrótu klawiszowego "Enter-U (punkty-1-3-6)".

W oknie dialogowym "Konwertera Jednostek" znajdują się następujące kontrolki: pole kombo "Kategoria Jednostki", pole kombo "bieżąca jednostka", pole kombo "Zmień jednostkę", pole edycji "Wprowadź Liczbę", przycisk "Zamień", Przycisk "Anuluj" i pole tekstu statycznego "Wynik". Do poruszania się

pomiędzy kontrolkami tego okna służą klawisze "Tab (F3 lub Odstęp-4-5)" albo "Shift-Tab (Odstęp-F3 lub Odstęp-1-2)". Do poruszania się w polach kombo używamy klawiszy "Odstęp-1" lub "Odstęp-4".

Dostępными kategoriami jednostek są: Odległość, Powierzchnia, Masa, Objętość, Temperatura, Dane, Liczby i Tekst. Wybranie jednostki miary sprawi, że na listach rozwijanych, Bieżąca Jednostka" i "Zmień jednostkę" pojawią się jednostki miary odpowiadające wybranej kategorii. Dostępными jednostkami odległości są: milimetry, centymetry, metry, kilometry, cale, stopy, jardy, i mile. Dostępne miary powierzchni to: Metry kwadratowe, Ary, stopy kwadratowe, jardy kwadratowe, akry i hektary. Dostępne jednostki masy to: Gramy, Kilogramy, Tony, Grany, Uncje i Funty. Dostępne jednostki objętości to: Decylitr, Mililitr, Litr, centymetr sześcienny, Metr Sześcienny, Cal Sześcienny, Stopa Sześcienna, jard sześcienny, galon, uncja płynu, miarka i kwarta. Dostępne jednostki temperatury to stopnie: Celsjusza, Fahrenheita i Kelvina.

Dostępne jednostki danych to bit, byte, kilobity, megabyte i gigabyte. Dostępne jednostki liczbowe to Hex (szesnastkowy system liczbowy, heksadecymalny), Dec (dziesiętny system liczbowy, decymalny) i binarny. W końcu konwersja tekstu pozwala na odkrywanie ASCII dowolnego odpowiednika znaku tekstu.

Z pierwszej listy wybieramy jednostkę, która ma być zamieniona a z drugiej jednostkę, na którą chcemy zamienić. W polu edycji "Wprowadź Liczbę" wpisujemy wartość liczbową zamienianej jednostki.. Wreszcie, chcąc zamienić jednostkę, przechodzimy do przycisku "Zamień" i naciskamy "Enter". Jeżeli chcemy zrezygnować z zamieniania, to przechodzimy do przycisku "Anuluj" i naciskamy "Enter". Po naciśnięciu przycisku "Zamień" wynik konwersji zostanie wyświetlony w polu tekstowym "Wynik".

13.1.10 Wróć do wzoru

Po obliczeniu formuły możemy wrócić do jej edycji wciskając klawisz skrótu "Enter-R (punkty 1-2-3-5)" lub aktywując tą funkcję z menu.

13.1.11 Ustawienia opcji

W oknie dialogowym "ustawienia opcji" znajdziemy: listę ustawień, przycisk "potwierdź", oraz przycisk „Anuluj”. Do przełączania się pomiędzy tymi elementami służą klawisze "Tab (Odstęp-4-5)" lub " Shift-Tab (Odstęp-1-2)". "Ustawienia dostępne na liście to: "radiany" oraz "stopnie". Pomiędzy ustawieniami przełączamy się naciskając klawisze strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4".

Gdy wybrano radiany, to podczas używania funkcji trygonometrycznej uzyskamy wartość PI. Jeżeli wybrane zostaną stopnie a następnie użyjemy PI, to kalkulator zwróci błędną odpowiedź.

Aby przejść do okna dialogowego "ustawienia opcji" należy otworzyć menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz "F2" a następnie nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "ustawienia opcji". Skrótem klawiszowym dla funkcji "ustawienia opcji" jest w menu kalkulatora litera "o (punkty 1-3-5)". Gorącym klawiszem do uruchomienia jej wprost z linii obliczeń jest gorący klawisz "Enter-o (punkty 1-3-5)".

13.1.12 Wyjście

Aby wyjść z kalkulatora należy otworzyć menu naciskając "Odstęp-m (punkty 1-3-4)" lub klawisz "F2", a następnie nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "wyjście". Skrótem klawiszowym realizującym tę funkcję w menu kalkulatora jest litera "z (punkty 1-3-5-6)". Gorącym klawiszem do zamknięcia kalkulatora wprost z linii obliczeń jest "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)".

13.1.13 Przykłady obliczeń matematycznych

Poniżej znajdują państwo listę przykładowych obliczeń dla każdej funkcji dostępnej w kalkulatorze, który zainstalowano w Braille Sense 6 MINI.

Funkcje podstawowe:

Dodawanie Plus

Aby uzyskać znak Plus naciskamy "punkty 2-3-5". Aby zatem dodać liczby 10 i 20 napiszemy: 10 plus (punkty 2-3-5) 20. Wyświetlony wynik to 30.

Odejmowanie Minus

Aby napisać znak minus używamy punktów "3-6". Zatem, aby dodać 10 i 20 a następnie odjąć 5 napiszemy: 10 plus (punkty 3-4-6)20 minus (punkty 3-6)5. Wyświetlony w tym wypadku wynik to 25.

Mnożenie

Aby napisać znak mnożenia należy użyć kombinacji (punktów 3-5). Aby więc pomnożyć 10 razy 20 należy napisać: 10 znak mnożenia (punkty 3-5)20.

Dzielenie

Aby użyć znaku dzielenia korzystamy z kombinacji punktów "2-5-6". Dzielenie 20 przez 10 będzie zatem wyglądać następująco: 20 "punkty 2-5-6"10. Wyświetlony wynik to oczywiście 2.

Procent

Gdy w obliczeniach chcemy użyć procentów posługujemy się znakiem "1-2-3-4-5-6".

I tak, chcąc policzyć o ile wzrośnie liczba 20 gdy dodamy do niej 10% piszemy:

20 plus 10 procent (punkty 1-2-3-4-5-6). W tym momencie zobaczymy na linijce brajlowskiej obok znaku plus nie sekwencję znaków procent i dziesięć, lecz liczbę "2", którą kalkulator doda dla nas do liczby 20 podając wynik działania czyli 22. Dzieje się tak, ponieważ liczba 2 stanowi 10% z dwudziestu.

Aby znaleźć liczbę o 10% mniejszą od liczby 20 wpisujemy:

20 minus 10 procent(punkty 1-2-3-4-5-6). Jako wynik otrzymamy liczbę 18. Dzieje się tak dlatego, że jak już to powiedziano powyżej, liczba 2 stanowi 10 procent z liczby 20.

Aby obliczyć ile procent liczby 10 stanowi liczba 20 piszemy:

20 podzielić przez 10 procent (punkty 1-2-3-4-5-6). Wynik to oczywiście 200.

Aby uzyskać 10% z liczby 20 piszemy:

20 razy 10 procent (punkty 1-2-3-4-5-6), co w wyniku daje nam 2. Dzieje się tak dlatego, że $10\% = 0.1$. Zatem $20 \text{ razy } 0.1 = 2$.

Potęgowanie

Aby użyć funkcji potęgowania należy skorzystać z kombinacji klawiszowej "Enter-2-3-4-6".

Aby zatem 2 podnieść do potęgi dziesiątej należy napisać:
2 znak potęgi "Enter-2-3-4-6"10. Wynik tego działania to 1024.

Obliczanie pierwiastka kwadratowego

Aby obliczyć pierwiastek kwadratowy należy użyć kombinacji "Odstęp-Enter-1-2-3-4-5".

I tak, obliczając pierwiastek kwadratowy z 16 piszemy:

Znak pierwiastka kwadratowego "Odstęp-Enter-1-2-3-4-5"16 prawy nawias "punkty 3-5-6" i naciskamy klawisz "Enter". Uwaga! Bez wpisania prawego nawiasu funkcja nie zadziała. Otrzymany w wyniku naszego działania rezultat to liczba 4.

Funkcja wykładnicza

Aby skorzystać z funkcji wykładniczej używamy kombinacji "Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)".

Chcąc dla przykładu policzyć jej wartość dla liczby 2 piszemy:

Znak funkcji wykładniczej "Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)" 2 a następnie znak prawego nawiasu "punkty 3-5-6" – bez wprowadzenia tego znaku funkcja nie zadziała – i naciskamy klawisz "Enter". W wyniku otrzymamy 7.3890561.

Funkcje trygonometryczne:

Funkcje sinus

Aby użyć funkcji sinus naciskamy "Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)" a następnie literę "s (punkty 2-3-4)".

Na wyświetlaczu brajlowskim zobaczymy $\sin$ ((lewy nawias).

Chcąc użyć funkcji arcus sinus piszemy odpowiednio literę "a punkt 1)" po wprowadzeniu kombinacji "Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4". Na wyświetlaczu zobaczymy "asin((lewy nawias)".

Dla sinusa po hiperboli naciskamy odpowiednio literę "h (punkty 1-2-5). Na wyświetlaczu zobaczymy "sinh((lewy nawias)".

Aby policzyć wartość funkcji sinus dla kąta 30 stopni należy napisać: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4), Pojawi się okno listy funkcji sinus, w którym naciskamy literę "s (punkty 2-3-4) i wpisujemy liczbę 30, a następnie naciskamy prawy nawias (punkty 3-5-6) a następnie naciskamy klawisz "Enter". W wyniku otrzymamy 0,5.

Funkcje cosinus

Aby użyć funkcji cosinus korzystamy z kombinacji klawiszowej

"Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)" a następnie naciskamy literę "c (punkty 1-4)". Na wyświetlaczu zobaczymy "cos((lewy nawias)".

W tym wypadku, tak jak miało to miejsce przy funkcjach sinus, także zostanie otwarte okno listy funkcji cosinus a zatem chcąc skorzystać z funkcji arcus cosinus po wprowadzeniu kombinacji "Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)" wpisujemy literę "a (punkt 1)" a dla funkcji cosinus hyperbolicus odpowiednio literę "H (punkty 1-2-5)". Na wyświetlaczu zobaczymy odpowiednio "acos((lewy nawias)" i "cosh((lewy nawias)".

I tak chcąc otrzymać wartość funkcji cosinus dla kąta 30 stopni naciskamy "Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)" następnie piszemy c30) (prawy nawias) i naciskamy klawisz "Enter". Otrzymany w tym wypadku wynik to 0.8660254.

Funkcje Tangens

Aby użyć funkcji tangens korzystamy z kombinacji klawiszowej "Odstęp-Enter-t (punkty 2-3-4-5)", a następnie naciskamy literę "t (punkty 2-3-4-5)". Dla arcus tangens należy w stosownym miejscu nacisnąć literę "a (punkt 1)" zaś dla tangens hyperbolicus odpowiednio literę "h (punkty 1-2-5)". Na wyświetlaczu zobaczymy odpowiednio: tan, atan i tanh z następującym po oznaczeniu funkcji znakiem "(" (lewy nawias)".

Aby uzyskać wartość funkcji tangens dla kąta 30 stopni naciskamy "Odstęp-Enter-t (punkty 2-3-4-5)", a następnie piszemy: "t (punkty 2-3-4-5)30) (znak prawy nawias)" i naciskamy klawisz "Enter". Otrzymana wartość to tangens dla kąta 30 stopni czyli 0,57735027.

Funkcje logarytmiczne:

Logarytm

Chcąc użyć funkcji logarytmicznej naciskamy "Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)" a następnie literę "n (punkty 1-3-4-5)". Na wyświetlaczu zobaczymy wówczas "log(" . W tym miejscu wpisujemy liczbę (np.: 100) a zaraz po niej prawy nawias ")" i kończymy działanie naciskając klawisz "Enter". Wynik otrzymany w naszym przykładzie to liczba 2.

Logarytm naturalny

Jeżeli chcemy użyć logarytmu naturalnego, to po naciśnięciu kombinacji "Odstęp-Enter-l (1-2-3) w oknie wyboru funkcji, które właśnie wtedy zostanie otwarte naciskamy literę "e (punkty 1-5)". Na wyświetlaczu zobaczymy wówczas "ln". Aby uzyskać wartość logarytmu naturalnego dla naszej przykładowej liczby wpisujemy zatem "Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3), e (punkty 1-5) 100) (znak prawego nawiasu)", a następnie kończymy działanie naciskając klawisz "Enter". W tym wypadku otrzymany wynik to logarytm naturalny liczby 100, którego wartość wynosi 4,60517019.

13.2 Braille Sense Math

Ten program umożliwia tworzenie równań lub list równań oraz wykonywanie zaawansowanych funkcji graficznych. Należy pamiętać, ponieważ ten program musi wykonywać określone funkcje matematyczne, łamiemy niektóre zwykłe reguły interfejsu.

Po pierwszym otwarciu zobaczymy pustą listę z indeksem 1/1. Używamy tutaj widoku listy, aby móc wybierać zadania matematyczne w taki sam sposób, w jaki wybiera się pliki lub foldery na liście, dzięki czemu można wykonać jedną akcję na wszystkich wybranych elementach. Jest jednak jedna różnica, ponieważ będziemy używać odstępu podczas pisania wyrażeń matematycznych, będziemy używać Odstęp-Enter, aby wybrać bieżący element.

Aby wprowadzić zadanie matematyczne, należy po prostu zacząć pisać. Po naciśnięciu klawisza Enter po jego zakończeniu zobaczymy pusty element listy oznaczony 2/2. Będzie się to powtarzać, gdy będziemy wprowadzać kolejne wyrażenia matematyczne i naciskać Enter.

Podczas wprowadzania wyrażeń matematycznych wykresy są tworzone automatycznie po naciśnięciu klawisza Enter, opuszczeniu pola edycji itp.

W miarę dodawania wyrażeń i wykresów są one dodawane do tego samego obrazu, tej samej osi X i Y, a każdy kolejny wykres pojawia się w innym kolorze. Jeśli narysujemy więcej niż 6 wyrażeń, kolory zostaną powtórzone, ponieważ jest tylko 6 różnych kolorów.

W edytorze tekstów możemy nacisnąć „Backspace-Enter-G (punkty 1-2-4-5-7-8)”, aby otworzyć funkcję graficzną, co automatycznie otworzy BrailleSense Math i wstawi bieżące równanie do listy.

Podobnie jak w przypadku większości innych programów w BrailleSense, naciskamy F2 lub Odstęp-M (punkty 1-3-4), aby otworzyć menu. Funkcje menu opisano poniżej:

13.2.1 Menu Plik

- 1) Eksportuj: € „Enter-E (punkty 1-5-8)”. Zapisuje bieżący plik matematyczny BrailleSensa (.mth). Nie możemy wyeksportować tego do innych formatów, po prostu zapisujemy go do późniejszego wykorzystania lub do udostępnienia innemu użytkownikowi.
- 2) Importuj: (I) „Enter-I (punkty 2-4-8)”. Umożliwia otwarcie zapisanego wcześniej pliku matematycznego BrailleSensa (.mth).
- 3) Zapisz do historii: (S) „Odstęp-S (punkty 2-3-4)”. Zapisuje bieżący wybór w historii.
- 4) Historia: (H) „Enter-H (punkty 1-2-5-8)”. Otwiera listę równań zapisanych w historii. Możemy zapisać wyrażenie w swojej historii, naciskając Odstęp-S (punkty 2-3-4).
- 5) Zapisz wykres w brajlu: (F) „Enter-F (punkty 1-2-4-8)”. Zapisuje dotykowe renderowanie aktualnie wybranego wykresu jako plik brajla.
- 6) Wyjście: (Z) „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”.

13.2.2 Menu Edycja

- 1) Kopiuj: © „Enter-C (punkty 1-4-8)”. Kopiuje bieżące lub wybrane wyrażenia matematyczne do schowka. Ta funkcja nie kopiuje obrazów graficznych. W tym celu używamy funkcji kopiowania wykresu.
- 2) Wytnij: (X) „Enter-X (punkty 1-3-4-6-8)”. Wycina bieżące zaznaczenie do schowka.
- 3) Wklej: (V) „Enter-V (punkty 1-2-3-6-8)”. Wkleja zawartość schowka, obecnie można wklejać tylko z innych obszarów BrailleSense Math, takich jak historia lub plik matematyczny.
- 4) Usuń: (D) „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”. Usuwa bieżące lub wybrane wyrażenia.
- 5) Zaznacz wszystko: (A) „Enter-A (punkty 1-8)”. Wybiera wszystkie wyrażenia z bieżącej listy.
- 6) Rozpocznij wybór: (B) „Enter-B (punkty 1-2-8)”. To samo polecenie Rozpocznij zaznaczenie, które istnieje w Menedżerze plików i innych obszarach list, wybiera w sposób ciągły do aktualnej pozycji kursora.
- 7) Kopiuj wykres: (G) „Enter-G (punkty 1-2-4-5-8)”. Kopiuje obraz wykresu i skojarzone z nim równania do schowka.
- 8) Symbole: (S) „Backspace-S (punkty 2-3-4-7)”. Umożliwia wyszukiwanie i wybieranie symboli matematycznych, które mają być wprowadzane do wyrażenia matematycznego.
- 9) Ustaw kod matematyczny: (M) „Backspace-G (punkty 1-2-4-5-7)”. Wybieramy między UEB i Nemeth.

13.2.3 Menu Wykres

- 1) Osie: (X) „Backspace-X (punkty 1-3-4-6-7)”. Pozwala ustawić granice osi, nadać im etykiety i ustawić wartość reprezentowaną przez każdy punkt.
- 2) Etykieta wykresu: (L) „Backspace-L (punkty 1-2-3-7)”. Pozwala oznaczyć wykres jako całość.
- 3) Styl wykresu: © „Backspace-C (punkty 1-4-7)”. Pozwala ustawić kolor i kształt wykresu.
- 4) Ukryj / Pokaż wykres: (H) „Backspace-H (1-2-5-7)”. Pozwala to ukryć wykres równania, na którym się koncentrujemy. Ta pozycja menu zmieni się na „Pokaż wykres”, co przywróci jego widok.

13.2.4 Menu Wynik

- 1) Wyświetl wykres wypukły: (T) „Enter-T (punkty 2-3-4-5-8)”. Renderuje dotykową reprezentację bieżącego wykresu na monitorze brajlowskim. Szybkie przewijanie pozwala łatwo określić jego kształt. Uruchamiamy i zatrzymujemy szybkie automatyczne przewijanie, naciskając jednocześnie klawisze przewijania w górę i w dół.
- 2) Wyślij do drukarki brajlowskiej: (P) „Enter-P (punkty 1-2-3-4-8)”. Robi dokładnie to, co sugeruje, umożliwia wytłoczenie dotykowej wersji wykresu.

13.3 Sprawdź datę i czas

W tym miejscu użytkownik może sprawdzić aktualną datę i godzinę. Aby to zrobić należy za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" odnaleźć w menu "Narzędzia" polecenie „Sprawdź datę i czas” i nacisnąć klawisz "Enter". Skrótem klawiszowym dla tej funkcji w menu "narzędzia" jest litera "d (punkty 1-4-5)" zaś gorącym klawiszem służącym do sprawdzania daty i czasu z dowolnego miejsca w Braille Sense 6 MINI jest kombinacja klawiszowa "Odstęp-t (punkty 2-3-4-5)". Po naciśnięciu powyższego gorącego klawisza Braille Sense 6 MINI wypowie aktualną godzinę i wyświetli ją w brajlu. Następnie, gdy naciśniemy klawisz "Tab (Odstęp-4-5)" Braille Sense 6 MINI w ten sam sposób wypowie i wyświetli dzisiejszą datę.

13.4 Zegar

„Zegar” to bardzo prosta aplikacja, która umożliwia łatwe śledzenie i sprawdzanie czasu dla określonych miejsc na całym świecie.

Możemy otworzyć aplikację „Zegar” z menu „Narzędzia” lub naciskając „F3-L (punkty 1-2-3)” z dowolnego miejsca na urządzeniu.

Domyślnie „Zegar” zawiera jedną pozycję, która odpowiada ustawieniu godziny i daty. Można nawigować po wszystkich wpisach na liście za pomocą „Odstęp-1” i Odstęp-4”.

Aby poruszać się po elementach sterujących w oknie dialogowym, należy użyć „F3” lub „Odstęp-F3”. Okno dialogowe zegara światowego zawiera listę elementów, przycisk Dodaj, przycisk Usuń i przycisk Wyjdź.

Aby dodać wpis do listy, naciskamy Enter na przycisku Dodaj. Zostanie wyświetlona lista stref czasowych. Wybieramy strefę czasową, którą chcemy dodać i naciskamy Enter. Strefa została dodana i możemy teraz z łatwością ją sprawdzać.

13.5 Kompas

Tej funkcji używamy aby wyświetlić kierunek kompasu zainstalowanego w Braille Sense 6 MINI. Kierunek kompasu można wyświetlić używając w dowolnym miejscu skrótu klawiszowego:

"Enter-5-6".

Wyświetlone zostanie bieżące wskazanie kompasu..

Status kompasu jest także dostępny za pomocą polecenia z menu narzędzia. Należy przejść za pomocą klawiszy "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" do polecenia "Kompas" i nacisnąć klawisz "Enter" lub po prostu w menu "Narzędzia" nacisnąć literę "h (punkty 1-2-5)".

Gdy zmieniamy kierunek i chcemy poznać bieżący kierunek kompasu musimy nacisnąć klawisz "Odstęp". Wtedy urządzenie poinformuje o bieżącym kierunku kompasu.

Aby wyłączyć tę funkcję należy nacisnąć klawisze Odstęp-e (punkty 1-5)" lub Odstęp-z (Punkty 1-3-5-6).

Uwaga: Uruchomienie omawianej funkcji zajmie około 15 minut jeżeli:

1. Urządzenie rozładuje się w dużej odległości od miejsca gdzie kompas był ostatnio używany.
2. Urządzenie pozostaje rozładowane przez czas dłuższy niż miesiąc.

13.5.1 Opcje żyrokompasu

są dostępne dwa ustawienia opcjonalne ważne przy oglądaniu informacji o statusie kompasu:

"Czas odświeżania" oraz "rodzaj wyświetlanych informacji kompasu".

Czas odświeżania:

Tu można ustawić interwał czasowy automatycznego informowania o kierunku kompasu. Aby ustawić tę opcję należy:

- 1) Uruchomić funkcję "Kompas".
- 2) Braille Sense 6 MINI wyświetli bieżący status kompasu.
- 3) naciskamy klawisz "Tab (Odstęp-4-5)".
- 4) Kursor znajduje się teraz w polu edycji "czas odświeżania" .
- 5) Wpisujemy czas w sekundach pomiędzy komunikatami o kierunku kompasu. Domyślnie jest to sześć sekund. Można wpisać liczbę od 0 do 120..

Rodzaj wskazania

Można ustawić sposób wyświetlania kompasu. Aby to zrobić należy:

- 1) Uruchomić funkcję "Kompas".
- 2) Wyświetlony zostanie bieżący kierunek kompasu.
- 3) teraz naciskamy klawisz "Tab (Odstęp-4-5)" Aby przejść do "Rodzaj wskazania".
- 4) Strzałką góra/dół lub klawiszem "Odstęp" wybieramy pomiędzy "kierunki świata i azymut", "kierunki świata" i "Azymut. Domyślnie ustawiono "kierunki świata i azymut".

13.6 **Budzik**

Gdy w Braille Sense 6 MINI włączyliśmy funkcję budzika każdego dnia o ustalonej godzinie z naszego notatnika usłyszymy dźwięk alarmu.

Aby uruchomić budzik w menu "programy" odnajdujemy za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" pod-menu "narzędzia i naciskamy klawisz "Enter" aby je otworzyć. W kolejnym kroku, ponownie używając strzałek, przechodzimy do polecenia "budzik" i naciskamy klawisz "Enter". Skrótom klawiszowym do uruchomienia budzika jest w menu "narzędzia litera "a (punkt 1)".

Jeśli jest to pierwsze uruchomienie budzika a ponad to nie ustawiono jeszcze w Braille Sense 6 MINI daty i godziny, to nasz notatnik wypowie komunikat: "ustawić czas?". Gdy czas zostanie już ustawiony Braille Sense 6 MINI wyświetli okno dialogowe budzika.

W omawianym tutaj oknie dialogowym znajdziemy następujące elementy: "ustaw czas" alarmu, "dzwonek", "Powtórzenia", "czas trwania alarmu", "interwał dzwonienia", "ilość powtórzeń alarmu", oraz przyciski "potwierdź" i „Anuluj”. Do przełączania się pomiędzy powyższymi elementami służą klawisze "Tab (Odstęp-4-5)" oraz „Shift-Tab (Odstęp-1-2)".

Chcąc sprawdzić ustawienia budzika ponownie otwieramy nasze okno dialogowe. Zobaczymy w nim bieżące ustawienia budzika. Gdy zabrzmi alarm na linijce brajlowskiej zobaczymy komunikat: "budzenie". Aby wyłączyć alarm należy nacisnąć "Backspace-Enter". Po naciśnięciu powyższej kombinacji klawiszy Braille Sense 6 MINI pozostanie włączony nawet wtedy, jeśli włącznik urządzenia jest ustawiony w pozycji "wyłączone". Aby wyłączyć urządzenie należy przestawić włącznik najpierw na "włączone", nacisnąć "Backspace-Enter" a dopiero potem znowu przełączyć na "wyłączone". Wtedy Braille Sense 6 MINI pozostanie wyłączony, a alarm nie będzie aktywny póki nie zostanie na nowo ustawiony.

Jeżeli z jakiegoś powodu wydaje się nam, że włączenie i ponowne wyłączenie urządzenia nie będzie możliwe, to powinniśmy, chcąc uniknąć nadmiernego rozładowania baterii, wcześniej włączyć znajdującą się w menu ustawienia opcji funkcję "oszczędzanie baterii".

13.6.1 **Ustaw czas alarmu**

Po otwarciu okna dialogowego budzika pierwszym wyświetlonym polem będzie pole "ustaw czas alarmu". Wartość w tym polu jest ustawiona na aktualną godzinę lub na czas określony wcześniej. W polu tym można wpisać czas ręcznie, lub ustawić go używając klawiszy skrótów. Po ustawieniu czasu należy nacisnąć "Tab ("Odstęp-4-5)", aby przejść do następnego pola. Aby z dowolnego miejsca w Braille Sense 6 MINI sprawdzić czas korzystamy z gorącego klawisza "Odstęp-t (punkty 2-3-4-5)".

13.6.2 **Dźwięk alarmu**

Istnieje możliwość ustawienia dźwięku alarmu naszego budzika. Gdy w polu "ustaw czas alarmu" naciśniemy klawisz "Tab (Odstęp-4-5)" usłyszymy dźwięk alarmu który jest ustawiony. Aby go zmienić należy nacisnąć "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" lub użyć prawego albo lewego klawisza przewijania. Po naciśnięciu jednego z powyższych klawiszy usłyszymy nowy dźwięk. Do wyboru są trzy różne dźwięki alarmu. Gdy użytkownik wybierze już pożądaną dźwięk, należy nacisnąć "Tab ("Odstęp-4-5)", aby przejść do następnego pola.

13.6.3 Powtórzenia

W tym polu ustawiamy kiedy alarm ma być uruchamiany. Dostępne opcje to: "wyłączony", "tylko raz", "Od poniedziałku do piątku", oraz "codziennie". Do przełączania się pomiędzy opcjami służą klawisze "Odstęp-1"/"Odstęp-4" lub klawisze przewijania.

Gdy wybierzemy opcję "wyłączony", alarm nie włączy się mimo iż ustawiono godzinę dzwonienia i pozostałe parametry. Jeżeli "Powtórzenia" zostało ustawione na "tylko raz", to alarm zostanie uruchomiony tylko raz. Jeżeli "Powtórzenia" ustawiono na "Od poniedziałku do piątku", to alarm będzie się włączał od poniedziałku do piątku o ustawionej godzinie. Jeżeli "Powtórzenia" ustawiono na "codziennie", to alarm będzie uruchamiany codziennie o ustawionej porze siedem dni w tygodniu, nawet w weekendy.

Gdy już wybraliśmy pożądaną opcję, należy nacisnąć klawisz "Tab (Odstęp-4-5)" aby przejść do następnego pola.

13.6.4 Czas trwania alarmu

Opcja ta służy do ustawiania czasu trwania dźwięku alarmu. Do wyboru mamy tutaj trzy ustawienia: 1 minuta, 2 minuty, lub 3 minuty. Do zmiany ustawienia używamy klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" lub odpowiednio lewego i prawego przycisku przewijania. Jeśli ustawimy czas trwania alarmu na "1 minutę", to wybrany dźwięk alarmu będzie rozbrzmiewał przez minutę, a następnie zamilknie. Aby zatrzymać alarm należy nacisnąć "Backspace-Enter".

13.6.5 Interwał dzwonienia

Opcja ta ustawia czas jaki upłynie pomiędzy kolejnymi uruchomieniami alarmu. Np.: jeśli alarm przestanie dzwonić a Odstęp pomiędzy powtórzeniami ustawiono na trzy minuty, to zabrzmi on ponownie po trzech minutach. Dostępne ustawienia to 3, 5, 10, 15, lub 20 minut. Do zmieniania wartości tego ustawienia służą klawisze strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" lub prawy i lewy klawisze przewijania.

13.6.6 Liczba powtórzeń alarmu

Opcja ta pozwala ustawić ile razy alarm będzie powtórzony. Dostępne ustawienia mieszczą się w przedziale od 1 do 10 razy. Dla przykładu, jeśli alarm nie zostanie wyłączony przez naciśnięcie klawiszy "Backspace-Enter", to zostanie on powtórzony zgodnie z ustawioną w tym polu ilością powtórzeń. Do zmieniania ustawienia służą tutaj klawisze "Odstęp-1" lub "Odstęp-4" lub prawy i lewy klawisze przewijania.

13.6.7 Potwierdź/Anuluj

Jeżeli naciśniemy klawisz „Enter” na przycisku "potwierdź", to zmiany, których dokonaliśmy powyżej, zostaną zapisane a okno dialogowe budzika zostanie zamknięte. Jeżeli użytkownik nie chce zapisywać dokonanych przez siebie zmian, to powinien nacisnąć klawisz "Enter" na przycisku „Anuluj”. Wówczas okno dialogowe budzika zostanie zamknięte bez zapisywania zmian.

13.7 Stoper i minutnik

Gdy naciśniemy klawisz "Enter" na znajdującej się w menu narzędzia pozycji "stoper i minutnik" usłyszymy komunikat: "stoper gotowy" a na wyświetlaczu zobaczymy: "00:00:00". Ponowne naciśnięcie tego klawisza spowoduje rozpoczęcie odliczania czasu. Kolejne naciśnięcie klawisza "Enter" wywoła pauzę w odliczaniu. Wówczas Braille Sense 6 MINI wypowie za pomocą syntezy mowy ilość czasu, który upłynął oraz wyświetli wynik w brajlu. Następne naciśnięcie klawisza "Enter" restartuje odliczanie stopera od momentu, w którym zostało ono przerwane.

Jeżeli w czasie odliczania lub w czasie pauzy naciśniemy klawisz "Backspace" Braille Sense 6 MINI wypowie komunikat o czasie, który upłynął a stoper zostanie ustawiony ponownie na pozycji "00:00:00". Naciśnięcie klawisza "Odstęp" w czasie pracy stopera spowoduje wypowiedzenie komunikatu o czasie, który upłynął. W tym przypadku linijka brajlowska nadal będzie wyświetlała upływający czas.

Jeśli w czasie działania stopera naciśniemy "Odstęp-F2" czas przestanie być pokazywany na linijce brajlowskiej choć stoper będzie nadal działał. ponowne naciśnięcie tej samej kombinacji klawiszowej przywróci wyświetlanie czasu.

Minutnik

Jeżeli przed startem lub w czasie działania stopera naciśniemy "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab(Odstęp-1-2)", to stoper zostanie przełączony do funkcji odliczania w dół. Po włączeniu tej funkcji użytkownik zostanie poproszony o wpisanie godzin, minut i sekund powinny one zostać wpisane w formie dwucyfrowej w brajlu komputerowym lub zwykłym (bez poprzedzających znaków liczby). Jeżeli naciśniemy klawisz "Enter" bez wpisywania jakichkolwiek liczb odliczanie zacznie się od wartości domyślnej, jaką jest jedna minuta. Po włączeniu odliczania pojawi się komunikat podający ile czasu zostało do odliczenia "odliczanie xx minut" i odliczanie się rozpocznie. Po naciśnięciu klawisza "Enter" podczas odliczania Braille Sense 6 MINI poinformuje użytkownika o pozostałym czasie i przerwie odliczanie. Ponowne naciśnięcie klawisza "Enter" spowoduje z restartowanie odliczania. Naciśnięcie klawisza "Backspace" spowoduje ponowne rozpoczęcie odliczania od wartości wyjściowej. W momencie, gdy odliczany czas osiągnie zero usłyszymy dziesięciosekundowy alarm a stoper będzie inicjalizowany ponownie i gotów do odliczania wprowadzonej wartości. Jeżeli naciśniemy "Backspace-Odstęp-Enter" w czasie trwania alarmu, to zostanie on przerwany a funkcja odliczania powróci do stanu, w którym należy podać czas do odliczenia.

Jeżeli ponownie naciśniemy "Tab (Odstęp-4-5)" lub "Shift-Tab(Odstęp-1-2)" to urządzenie powróci do funkcji stopera. Aby wyłączyć stoper lub odliczanie należy nacisnąć "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)" co spowoduje wyłączenie stopera i powrót do menu.

13.8 Terminal dla czytników ekranu

Funkcja "Terminala dla czytników ekranu" pozwala na korzystanie z urządzenia Braille Sense 6 MINI jako monitora brajlowskiego podczas połączenia z komputerem lub telefonem komórkowym, w którym zainstalowano kompatybilny czytnik ekranu taki jak: NVDA, Jaws, VoiceOver czy TalkBack. Zanim użyjemy tej funkcji należy upewnić się, że Braille Sense 6 MINI jest połączony z naszym komputerem lub smart phonem przez Bluetooth, albo podłączony do portu USB. Aby uruchomić omawianą funkcję

należy w menu "Narzędzia" przejść za pomocą klawiszy "Odstęp-1 lub "Odstęp-4" do polecenia "Terminal dla czytników ekranu" i nacisnąć "Enter".

Aby uruchomić tę funkcję z dowolnego miejsca naszego urządzenia należy użyć skrótu klawiszowego „F3-S (punkty-2-3-4)”.

Po uruchomieniu funkcji "terminal dla czytników ekranu" wyświetlona zostanie lista opcji połączenia. Do wyboru mamy: "Bluetooth" oraz "Port USB". Aby wybrać właściwe należy nacisnąć "Odstęp-1" lub "Odstęp-4". W następnym kroku naciskamy klawisz "Enter" a urządzenie w odpowiedzi informuje: "Tryb terminala". Braille Sense 6 MINI przestaje mówić ponieważ staje się ono po prostu monitorem brajlowskim dla naszego komputera lub smartphone'a. Jeżeli połączenie się nie uda, to kursor wróci na listę dostępnych rodzajów połączenia.

Możemy podłączyć do Braille Sense 6 MINI w trybie terminala urządzenie poprzez Bluetooth i port USB. Po nawiązaniu pierwszego połączenia naciskamy „Backspace-Odstęp-Enter-P (punkty 1-2-3-4-7-8)”, aby zainicjować drugie połączenie. Gdy są podłączone dwa urządzenia, naciskamy „Backspace-Odstęp-Enter-C (punkty 1-4-7-8)”, aby przełączać się między połączeniami.

Aby opuścić tryb terminala dla czytników ekranu" należy nacisnąć "Backspace-Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)".

13.8.1 Schówek terminala

Schówek terminala pozwala na tworzenie i edytowanie dokumentu na naszym notatniku zanim zostanie on przesłany za pośrednictwem terminala dla czytników ekranu do urządzenia z którym terminal jest połączony.

Aby otworzyć tryb wprowadzania danych naciskamy „Odstęp-Enter-l (punkty-2-4)". Braille Sense 6 MINI poinformuje: „tryb wprowadzania danych". W tym momencie można pisać i edytować tekst jak w edytorze tekstu. W trybie wprowadzania danych", monitor brajlowski oraz klawiatura zawieszają czasowo funkcję wysyłania/odbierania informacji do i z naszego podłączonego komputera lub urządzenia Apple po to, abyśmy mogli używać ich do pisanie i edytowania naszego tekstu.

Gdy już napisaliśmy tekst, który chcemy przesłać do naszego urządzenia, naciskamy klawisz „Enter" i tekst zostaje szybko przesłany do urządzenia przez terminal dla czytników ekranu, a Braille Sense 6 MINI powróci do normalnego trybu odbierania i wysyłania informacji czyli będzie się zachowywał tak jak w trybie terminala.

Tryb wprowadzania danych może być także przydatny do przenoszenia tekstu z dokumentu lub wiadomości E-mail znajdujących się w naszym notatniku, do dokumentu lub E-maila, które tworzymy na naszym komputerze lub SmartPhonie. Ponieważ tryb wprowadzania danych używa standardowego pola edycji w naszym notatniku możliwe jest wklejanie tekstu w to pole ze schowka naszego notatnika. (zob. odpowiednie rozdziały podręcznika dotyczące zaznaczania tekstu w programach takich jak Edytor tekstu, E-mail, Przeglądarka Internetowa, itd.)

Aby przesłać tekst ze schowka notatnika za pośrednictwem terminala do podłączonego urządzenia należy:

- 1)** W trybie terminala nacisnąć „Odstęp-Enter-l (punkty2-4)" aby uruchomić tryb wprowadzania danych".

- 2) nacisnąć „Enter-v (punkty 1-2-3-6) aby wkleić tekst ze schowka notatnika w otwarte pole edycyjne.
- 3) Nacisnąć „Enter” aby wysłać tekst do komputera lub urządzenia Apple za pośrednictwem terminala dla czytników ekranu.

13.9 Sprawdź status sieci

Ta funkcja służy do sprawdzania czy Braille Sense 6 MINI jest połączony z Internetem.. Dostarcza ona także informacji o typie bieżącego połączenia, aktualnie używanym adresie IP, adresie maski podsieci. Bramy domyślnej, oraz serwera DNS oraz adresie mac.

Aby uruchomić ten program należy nacisnąć klawisz "Enter" na znajdującym się w menu "narzędzia" poleceniu "Sprawdź status sieci". Skrótem klawiszowym do uruchomienia tej funkcji z menu "narzędzia" jest litera "n (punkty 1-3-4-5)". Po uruchomieniu programu Braille Sense 6 MINI pokaże listę informacji na temat typu połączenia oraz adresu. Jeżeli teraz naciśniemy klawisz „Tab (Odstęp-4-5)", to Braille Sense 6 MINI wyświetli przycisk "odśwież". Ponowne przyciśnięcie klawisza "Tab (Odstęp-4-5)" spowoduje wyświetlenie przycisku "zamknij". Jeżeli użyjemy klawisza "Shift-Tab (Odstęp-1-2)", to Braille Sense 6 MINI będzie się przełączał pomiędzy elementami wymienionymi powyżej w kierunku odwrotnym.

Pierwsza pozycja z listy informacji (status) mówi nam czy Braille Sense 6 MINI jest podłączony do Internetu (online), czy też nie (offline) oraz pokazuje typ bieżącego połączenia: (LAN, Modem, ADSL lub Wireless LAN).

Następne pozycje to: "używany adres IP", „maska podsieci", „brama domyślna" oraz „serwer DNS" i adres mac. Do przełączania się pomiędzy tymi elementami służą klawisze strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4". Jeżeli Braille Sense 6 MINI nie jest połączony z Internetem, to w oknie "status sieci" zobaczymy informację, że Braille Sense 6 MINI jest offline (niepołączony). Jeżeli naciśniemy klawisz "Enter" na przycisku "odśwież", to Braille Sense 6 MINI spróbuje połączyć się ponownie z Internetem używając ustawionych parametrów Internetowych. Aby zakończyć działanie tego programu należy nacisnąć "Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)" lub nacisnąć klawisz "Enter" na przycisku "zamknij". Okno "status sieci" można także otworzyć z menu program za pomocą kombinacji klawiszowej "Odstęp-n (punkty 1-3-4-5)".

13.10 Sprawdź stan baterii

Aby sprawdzić poziom naładowania baterii można nacisnąć klawisz "Enter" na pozycji "sprawdź stan baterii" w menu "narzędzia". Skrótem klawiszowym do uruchomienia tej funkcji z menu "narzędzia" jest litera "b (punkty 1-2)". Gorącym klawiszem do wywołania tej informacji z dowolnego miejsca w Braille Sense 6 MINI jest kombinacja klawiszowa "Odstęp-1-6". W oknie "sprawdź stan baterii" można sprawdzić dwa rodzaje informacji dotyczących zasilania Braille Sense 6 MINI. Funkcja ta pozwala sprawdzić stan naładowania baterii oraz czy Braille Sense 6 MINI pobiera aktualnie energie z baterii czy z zasilacza sieciowego. Po uruchomieniu tej funkcji zobaczymy komunikat: "bateria naładowana xx% praca na bateriach" lub "bateria naładowana xx% praca na zasilaczu". Po sprawdzeniu tych informacji zamykamy omawiane okno naciskając klawisze "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)".

13.11 Flashdisk kopia zapasowa / przywracanie

Narzędzie to umożliwia utworzenie zabezpieczonej hasłem kopii zapasowej danych (plik zip) naszego dysku flash na karcie SD lub na podłączonym dysku USB. Możemy uruchomić to narzędzie, naciskając „K (punkty 1-3)” w menu Narzędzia lub „F3-P (punkty 1-2-3-4)” z dowolnego miejsca na urządzeniu.

UWAGA: Przy pierwszym uruchomieniu musimy zezwolić systemowi na dostęp do naszych plików.

Będąc w zakładce „Kopia zapasowa”, otrzymamy informację o ilości danych do skopiowania. Możemy nacisnąć „F3” lub „Odstęp-F3”, aby uzyskać dostęp do przycisków „Przywróć” i „Zamknij”.

Naciśnięcie „Enter” na przycisku „Kopia zapasowa” powoduje umieszczenie na liście dostępnych dysków, na których możemy zapisać kopię zapasową, informując o ilości wolnego miejsca. Naciśnięcie „Enter” na dysku, którego chcemy użyć potwierdzi wybór.

- **Uwaga:** zalecamy używanie kart SD lub napędów 64 GB i więcej sformatowanych w systemie ExFat. Nie jest możliwe utworzenie pliku ZIP zawierającego więcej niż 4 GB danych na dysku lub karcie z systemem FAT32, a większość kopii zapasowych będzie miała rozmiar większy niż 4 GB, ponieważ na dysku flash użytkownika można przechowywać prawie 100 GB danych.

Po wybraniu dysku zostaniemy poproszeni o utworzenie hasła. Jeśli chcemy zabezpieczyć hasłem kopię zapasową zip, wpisujemy hasło nie dłuższe niż 8 znaków w komputerowym polu edycji. Naciskamy klawisz F3, aby ponownie wpisać hasło. Jeśli nie chcemy używać hasła, naciskamy ponownie Tab, aby wybrać „Nie używaj hasła” i naciskamy „Enter”.

BrailleSense utworzy skompresowaną kopię zapasową, przedstawiając postęp w procentach. Po zakończeniu tworzenia kopii zapasowej plik zip z nazwą urządzenia BrailleSense oraz godziną i datą powinien pojawić się w katalogu głównym wybranego dysku kopii zapasowej.

Aby przywrócić kopię zapasową, wybieramy dysk, a następnie plik kopii zapasowej w oknie dialogowym przywracania. Jeśli kopia zapasowa została zabezpieczona hasłem, zostanie wyświetlony komunikat o wprowadzeniu hasła przed rozpoczęciem przywracania.

13.12 Formatowanie

OSTRZEŻENIE!! BrailleSense umożliwia sformatowanie dysku flash w celu rozwiązania problemów z uszkodzeniem i / lub rozpoczęcia od nowa z czystym dyskiem wewnętrznym. Sformatowanie dysku flash wymazuje całą zawartość dysku flash. Wykonując to polecenie, należy zachować szczególną ostrożność. Jeśli wykonamy to polecenie, utracimy wszystkie swoje dane. NIE będziemy w stanie odzyskać tych danych po wykonaniu polecenia. Aby sformatować dysk flash, naciskamy i przytrzymujemy „Odstęp-1-2-3”. Trzymając wciśnięty „Odstęp-1-2-3”, szybko naciskamy i zwalniamy przycisk resetowania. Kontynuujemy przytrzymywanie „Odstęp-1-2-3”, aż usłyszymy komunikat „Rozpoczęto formatowanie”.

Dostęp do funkcji „formatowania” możemy również uzyskać, naciskając F (punkty 1-2-4) z menu „Narzędzia”. Możemy też uruchomić go z dowolnego miejsca na BrailleSense, naciskając „F3-F (punkty 1-2-4)”.

Podczas formatowania dowolnego dysku w BrailleSense wszystkie informacje są usuwane. Dlatego przed formatowaniem zaleca się wykonanie kopii zapasowej wszelkich ważnych danych, jeśli to możliwe.

- 1) W menu Narzędzia naciskamy „Enter” na „Formatuj”, a fokus zostanie ustawiony na „flashdisk”. Naciskamy „Enter” lub wybieramy inny dysk z listy i naciskamy „Enter”. ***Uwaga:** dysk zostanie sformatowany zgodnie z obecnym systemem plików, FAT32 lub ExFat.
- 2) Pojawi się monit „Sformatować dysk flash?” Tak”. Naciskamy „Enter”.
- 3) Pojawi się monit „Wszystkie dane zostaną utracone. Kontynuować? Tak”. Naciskamy „Enter”.
- 4) Urządzenie poinformuje nas „Formatowanie dysku flash” i rozpocznie się formatowanie.
- 5) Po zakończeniu formatowania nastąpi powrót do listy „Dysk”.

Aby anulować formatowanie, naciskamy „Odstęp” lub naciskamy „Enter” na „Nie” w kroku 2 lub 3.

13.13 Czas do automatycznego wyłączenia

Można w Braille Sense 6 MINI ustawić "Wyłącznik czasowy". Wyłącznik czasowy będzie w określonym czasie wyłączał urządzenie, bez względu na to co robisz.

Aby ustawić wyłącznik czasowy postępuj jak poniżej.

Uruchom "Narzędzia".

Naciśnij "Odstęp-1" lub "Odstęp-4", aby przejść do "Czas do automatycznego wyłączenia".

Naciśnij klawisz "Enter" na "Czas do automatycznego wyłączenia".

Lub naciśnij "Odstęp-j (punkty 2-4-5)", niezależnie od lokalizacji.

Ukaże się pole edycji "czas do wyłączenia 0".

Wprowadzamy czas po jakim powinno wyłączyć się urządzenie. Możemy wprowadzić od 0 do 90 minut.

Nacisnąć klawisz "Enter".

Gdy "Wyłącznik czasowy" jest aktywny, to nawet jeśli urządzenie jest aktywne wyłączy się.

Jeśli wyłącznik czasowy został ustawiony na 5 minut i naciśniemy "Odstęp-j (punkty 2-4-5)" po 2 minutach, usłyszymy w polu edycji 3. Oznaczać to będzie, że zasilanie zostanie wyłączone za 3 minuty.

13.14 Korzystanie z makr

Makra pozwalają zautomatyzować funkcje BrailleSensa w celu ułatwienia obsługi i wydajności, szczególnie w przypadkach, gdy często wykonujemy podobną czynność. Na przykład możemy chcieć ustawić makro, aby otwierać zestaw programów i dokumentów, gdy przychodzimy do pracy każdego ranka. A może chcemy ustawić makro, aby zautomatyzować wstawianie tekstu i formatowanie dokumentu. Możemy nawet utworzyć makro, aby automatycznie ustawić alarm na 6 rano następnego dnia.

13.14.1 Tworzenie makr

Aby utworzyć makro, wystarczy poprosić urządzenie o zarejestrowanie zestawu funkcji podczas ich wykonywania i zapisanie go. Aby rozpocząć tworzenie makra, naciskamy „F2-R (punkty 1-2-3-5)” z dowolnego miejsca na urządzeniu. Wykonujemy wszystkie funkcje, które chcemy zautomatyzować

później, a następnie ponownie naciskamy „F2-R (punkty 1-2-3-5)”, aby zatrzymać tworzenie. Na przykład, jeśli chcemy ustawić makro, aby ustawić alarm, naciskamy „F2-R (punkty 1-2-3-5)”, przechodzimy do menu Narzędzia i funkcji Budzik. Przejdźmy przez proces ustawiania alarmu. Po naciśnięciu „Enter” w celu zakończenia ustawiania alarmu, naciskamy „F2-R (punkty 1-2-3-5)”, aby zatrzymać tworzenie makra. Zostaniemy poproszeni o podanie nazwy, pod którą chcemy zapisać makro. Wpisujemy ją w polu edycji i naciskamy „Enter”. Jeśli popełniliśmy błąd i nie chcemy zapisywać makra, naciskamy „Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)”, aby anulować zapisywanie makra.

Może się zdarzyć, że trzeba będzie wstawić trochę czasu oczekiwania w makrze, aby uwzględnić czas wczytywania pliku lub strony internetowej itp. Możemy wstawić czas opóźnienia podczas Tworzenia makra, naciskając „F2-D (punkty 1-4-5)”. Wpisujemy czas opóźnienia w milisekundach i naciskamy „Enter”. Kontynuujemy tworzenie makra w normalny sposób.

13.14.2 Wykonywanie makra

Aby wykonać wcześniej utworzone makro, naciskamy „F2-E (punkty 1-5)” z dowolnego miejsca w BrailleSense. Zostaniemy poproszeni o podanie nazwy makra, a ostatnie utworzone makro zostanie automatycznie wyświetlone. Wpisujemy nazwę makra i naciskamy „Enter”. Urządzenie zgłasza „Wykonywanie makra, proszę czekać”. Wykonywanie makra zajmuje kilka sekund, ponieważ musi wykonywać wszystkie wcześniej zapisane funkcje. Po zakończeniu działania makra zostaniemy umieszczeni w pozycji, w której normalnie zostalibyśmy umieszczeni, gdybyśmy wykonywali funkcje ręcznie. Na przykład, jeśli ustawimy makro, aby otworzyć wiadomość e-mail i sprawdzić, czy jest nowa poczta, po zakończeniu wykonywania zostaniemy umieszczeni w skrzynce odbiorczej z fokusem na pierwszej nie przeczytanej wiadomości.

Możemy także utworzyć makro, aby zdefiniować zadanie, które chcemy wykonywać wielokrotnie. Możemy ustawić makro tak, aby powtarzało się dowolną liczbę razy w oknie dialogowym „Wykonaj makro”. Po naciśnięciu „F2-E (punkty 1-5)”, naciskamy „Odstęp-4”, aby przejść do pola edycji „Powtórz” i wpisujemy liczbę powtórzeń makra. Licznik powtórzeń jest pamiętany do czasu ponownej zmiany lub zresetowania urządzenia.

13.14.3 Menedżer makr

„Menedżer makr” umożliwia uruchamianie wcześniej utworzonych makr i zarządzanie nimi. Znajduje się w menu „Narzędzia”, tuż nad opcją „Uaktualnienie oprogramowania”. Przechodzimy do „Menedżera makr” i naciskamy „Enter”. Możemy także otworzyć „Menedżera makr” z dowolnego miejsca na urządzeniu, używając „F2-L (punkty 1-2-3)”.

Okno dialogowe „Menedżer makr” zawiera: „Plik makro” „Powtarzanie”, „Usuń”, „Zmień nazwę makra”, „Uruchom makro”, „Importuj”, „Eksportuj” i przycisk „Zamknij”.

Lista nazw makr to lista wszystkich utworzonych makr. Aby uruchomić makro, naciskamy „Enter” na nazwie makra lub naciskamy Tab (Odstęp-4-5 lub F3), aby przejść do „Uruchom makro” i naciskamy „Enter”. Jak opisano wcześniej, można również uruchomić makro z dowolnego miejsca na urządzeniu, naciskając „F2-E (punkty 1-5)”. Aby usunąć makro, przechodzimy do makra, które chcemy usunąć na

liście, przechodzimy klawiszem Tab (Odstęp-4-5 lub F3) do opcji „Usuń makro” i naciskamy „Enter” lub naciskamy „Odstęp-D (punkty 1-4-5)”. Możemy zmienić nazwę makra, zaznaczając makro, którego nazwę chcemy zmienić i wybierając opcję „Zmień nazwę makra”. Zostaniemy umieszczeni w polu edycji, w którym możemy wpisać nową nazwę pliku makra, z wyświetloną nazwą bieżącą. Aby zmienić nazwę makra, edytujemy obecną nazwę lub wpisujemy nową i naciskamy „Enter”.

Możemy również importować i eksportować listę makr z Menedżera makr, aby udostępnić ją innym, tworzyć kopie zapasowe utworzonych makr lub udostępnić je wielu jednostkom.

13.15 Uaktualnianie oprogramowania

Funkcja ta pozwala na uaktualnianie systemu operacyjnego Braille Sense 6 MINI po przez połączenie Internetowe lub z nośnika zawierającego pliki uaktualnienia. Jeżeli użytkownik zdecyduje się na uaktualnienie za pośrednictwem Internetu musi najpierw skonfigurować połączenie Internetowe. Po uaktualnieniu Braille Sense 6 MINI wszystkie jego ustawienia zostaną przywrócone do wartości domyślnych. Dane na dysku będą chronione. Jednakże zalecamy by przed przystąpieniem do aktualizacji systemu operacyjnego w Braille Sense 6 MINI zrobili państwo kopię zapasową wszystkich danych..

Gdy proces aktualizacji rozpocznie się przerwanie jego jest niemożliwe. Uwaga! Podczas trwania procesu aktualizacji NIEWOLNO naciskać klawisza "reset". Należy także za wszelką cenę zapewnić stabilne i pewne zasilanie urządzenia. Zalecamy by podczas procesu aktualizacji systemu operacyjnego nie dotykali państwo Braille Sense 6 MINI. Aktualizacja może potrwać do trzydziestu minut, jednakże zależy to od szybkości używanego łącza Internetowego. Po zakończeniu instalacji uaktualnień Braille Sense 6 MINI zrestartuje się automatycznie, aby zakończyć procesy aktualizacyjne.

13.15.1 Uaktualnianie systemu operacyjnego Braille Sense 6 MINI za pośrednictwem połączenia Internetowego

Aby aktualizować system operacyjny notatnika przez Internet należy:

Upewnić się, że urządzenie jest połączone z Internetem. Nacisnąć klawisz "Enter" na znajdującym się w menu "narzędzia" poleceniu "aktualizuj system operacyjny Braille Sense 6 MINI". Teraz pojawi się komunikat: "aktualizuj? w trybie online".

Należy nacisnąć klawisz "Enter" na "aktualizuj? W trybie Online". Braille Sense 6 MINI połączy się z serwerem HIMS i aktualnie zainstalowana wersja systemu zostanie porównana z wersją znajdującą się na serwerze HIMS. Następnie Braille Sense 6 MINI zapyta czy chcemy dokonać aktualizacji.

Jeżeli naciśniemy klawisz "Enter" na odpowiedzi "nie", to aktualizacja zostanie anulowana. Aby przełączać się pomiędzy odpowiedziami "tak" i "nie" należy użyć klawisza "Odstęp". Gdy wybierzemy odpowiedź "tak" Braille Sense 6 MINI pobierze plik aktualizacji. Jeżeli operacja ta zakończy się niepowodzeniem usłyszymy komunikat: "połączenie z Internetem jest niedostępne. Sprawdź połączenie i spróbuj ponownie". Aby powtórzyć próbę aktualizacji systemu operacyjnego należy nacisnąć "Odstęp-z (punkty 1-3-5-6) aby anulować bieżący proces aktualizacji a następnie włączyć tę funkcję ponownie. Jeżeli połączenie będzie udane pliki aktualizacji zostaną ściągnięte i ich instalacja się rozpocznie. Jeżeli

na dysku Flash nie ma dostatecznej ilości miejsca dla dokonania aktualizacji proces ten nie rozpocznie się do momentu usunięcia wszystkich zbędnych plików, tak aby zwolnić miejsce na dysku Flash.

Po pobraniu wszystkich niezbędnych plików Braille Sense 6 MINI Automatycznie rozpocznie proces uaktualniania. Należy pamiętać, że nie wolno niczego robić z Braille Sense 6 MINI do momentu ukończenia procesu aktualizacji.

Po ukończeniu procesu aktualizacji Braille Sense 6 MINI otworzy menu główne i usłyszymy komunikat: "menedżer plików". W tym momencie należy sprawdzić wersję oprogramowania naciskając w menu "program" kombinację klawiszową "Odstęp-v (punkty 1-2-3-6)".

13.15.2 Uaktualnianie Systemu operacyjnego Braille Sense 6 MINI z nośnika

Aby zaktualizować system operacyjny Braille Sense 6 MINI używając nośnika informacji należy wykonać następujące kroki:

Podłączyć nośnik (taki jak przenośną pamięć USB lub kartę Secure Digital Card do Braille Sense 6 MINI. Nośnik musi zawierać pliki potrzebne do aktualizacji. Następnie należy nacisnąć klawisz "Enter" na poleceniu "aktualizuj system operacyjny Braille Sense 6 MINI".

Teraz pojawi się komunikat: "aktualizuj? Online". należy nacisnąć klawisz strzałki „Odstęp-4”, aby przełączyć na "aktualizuj? Offline" a następnie nacisnąć klawisz „Enter”. W tym miejscu zobaczymy listę dostępnych dysków. Za pomocą klawiszy strzałek "Odstęp-1"/"Odstęp-4" wybieramy ten, na którym znajdują się pliki potrzebne do aktualizacji i naciskamy klawisz "Enter".

Teraz Braille Sense 6 MINI zapyta czy chcemy kontynuować aktualizację. Jeżeli naciśniemy klawisz "Enter" na odpowiedzi "nie", to proces aktualizacji zostanie przerwany. Aby przełączać się pomiędzy odpowiedziami "tak" i "nie" należy użyć klawisza "Odstęp". Gdy naciśniemy klawisz "Enter" na odpowiedzi "tak" Braille Sense 6 MINI rozpocznie aktualizację. Jeżeli wersja systemu operacyjnego zainstalowana w Braille Sense 6 MINI nie jest najnowsza, to powyższy krok nie pojawi się.

Braille Sense 6 MINI Automatycznie rozpocznie proces uaktualniania. Należy pamiętać, że nie wolno niczego robić z Braille Sense 6 MINI do momentu ukończenia procesu aktualizacji. Gdy aktualizacja zostanie ukończona Braille Sense 6 MINI otworzy menu "program" i usłyszymy komunikat: "menedżer plików".

Po ukończeniu procesu aktualizacji należy, naciskając w menu "program" kombinację klawiszową "Odstęp-v (punkty 1-2-3-6)", sprawdzić wersję oprogramowania.

14 Instalacja i korzystanie z oprogramowania dodatkowego dla systemu Android.

14.1 Instalowanie i używanie aplikacji na Androida

Pomimo tego, że Braille Sense zawiera rozbudowane oprogramowanie opracowane pod kątem osób niewidomych to nie może ono zaspokoić wszystkich oczekiwań. Dlatego też jedną z niezwykłych cech Braille Sense jest możliwość instalacji i korzystania przez osoby niewidome z programów opracowanych na system Android dla osób widzących a bezpośrednio dostępnych w Sklep Play (Google Play). Zanim będziemy mogli zainstalować to oprogramowanie musimy być właścicielem konta w Google. Konto to możemy założyć bezpłatnie po przez stronę internetową <https://www.google.pl>.

Aby otworzyć Sklep Play (Google Play) możemy odszukać pozycję „Sklep Play” w Menu Głównym i nacisnąć „Enter” lub posłużyć się gorącym klawiszem „P (punkty 1-2-3-4)”.

Przy pierwszym otwarciu będziemy musieli zalogować się do swojego konta Google. Należy przy tym pamiętać, że korzystając z dowolnego programu pobranego ze Sklepu Play (Google Play) korzystamy z niezależnej zewnętrznej aplikacji dla systemu Android. Oznacza to, że nie będziemy korzystać z interfejsu Braille Sense lecz z interfejsu danego programu. Tak więc nawigacja i interakcja z poszczególnymi funkcjami oprogramowania może być trochę inna.

Braille Sense 6 wyposażony jest w program odczytu ekranu, który jest automatycznie uruchamiany w chwili gdy korzystamy z aplikacji zewnętrznej. Jego działanie jest trochę podobne do działania programu TalkBack. W tym przypadku (ponieważ musimy nawigować po graficznym ekranie Androida) możemy mieć czasami trudności ze znalezieniem interesujących nas elementów. Z tego też powodu program odczytu ekranu Braille Sense pozwala na odnajdywanie ikon za pomocą pierwszej litery ich nazwy. Tak więc, gdy poszukujemy ikony "Znajdź" wciskamy literę "S". Spowoduje to przeniesienie punktu uwagi na pierwszą ikonę, której nazwa zaczyna się na tę literę. Ponowne wciśnięcie tej samej litery przeniesie nas do następnej ikony z nazwą zaczynającą się na tę literę itd.

Klawisze "F3" i "Odstęp-F3" przechodzą po obiektach znajdujących się na ekranie. Klawisze "Kontrol (Ctrl)" oraz "Alt" będą nas przemieszczać do obszarów o różnej zawartości. W obszarach typu Dokumenty Google, Arkusze Google lub Prezentacja Google, klawisze skrótów są dostępne dla klawiatury QWERTY, a klawisze "Kontrol (Ctrl)" i "Alt" w tych przypadkach mogą być wykorzystane do obsługi różnych funkcji.

Używając "Odstęp-1-2-3" przeniesie nas na początek dostępnej zawartości, a "Odstęp-4-5-6" na koniec. "Enter" uruchomi funkcję, a "F4", "Odstęp-e" lub "Odstęp-z" cofnie nas o jeden ekran wstecz.

Aby wprowadzić tekst w pole edycji musimy najpierw nacisnąć "Enter" (aby uaktywnić tryb pisania), a dopiero potem pisać. Aby zmienić wartości suwaka należy nacisnąć "Backspace-Odstęp-4" (zwiększenie wartości) lub "Backspace-Odstęp-1" (zmniejszenie wartości).

Można również łatwiej poruszać się po zawartości HTML za pomocą kilku przydatnych skrótów. Klawisze „F3” i „Odstęp-F3”, poruszają się wstecz i do przodu po linkach i kontrolkach. Klawisze „Backspace-H” i „Enter-H”, aby poruszać się wstecz i do przodu po nagłówkach. Klawisze „Backspace-

1-2-3-4-5-6" i „Enter-1-2-3-4-5-6”, przemieszczają się wstecz i do przodu po kontrolkach formularza. Można również użyć „Backspace-l” i „Enter-l”, aby poruszać się wstecz i do przodu po elementach listy.

Do nawigacji w aplikacjach system Android możemy również skorzystać z frontowego panelu. Klawisze "Wstecz" i "W przód" będą nas przemieszczać po obiektach, klawisz "Nagraj" działa jak przycisk "Wstecz", przycisk "Odtwórz", otwiera ostatnią aplikację, a przycisk "Zatrzymaj" wraca do Menu Głównego. Podczas odtwarzania multimediiów za pomocą aplikacji na Androida, takiej jak Apple Music lub Spotify, przytrzymanie przycisku „Wstecz”, spowoduje przejście do poprzedniego elementu, przytrzymując przycisk „Odtwórz” odtworzymy / wstrzymamy i przytrzymując przycisk „Dalej” przejdziemy do następnego elementu lub utworu.

Jeśli wolimy korzystać z bardziej tradycyjnej metody sterowania to możemy przełączyć się na symulację gestów. Wtedy podobnie jak w programie TalkBack będziemy posługiwać się klawiszami "Odstęp-1" oraz "Odstęp-4". Aby włączyć lub wyłączyć tryb gestów wciskamy "Backspace-Enter-h". Ta funkcja będzie aktywna tylko wtedy gdy będzie działał program odczytu ekranu.

Aby bezpośrednio emulować dwukrotne dotknięcie, niezależnie od trybu, należy nacisnąć „Odstęp-Enter”. Jest to przydatne w aplikacjach takich jak Tas Tap See, gdzie niektóre przyciski nie mają odpowiedników na klawiaturze. Aby emulować podwójne dotknięcie i przytrzymanie, należy nacisnąć „Backspace-Odstęp-Enter”. Jest to przydatne w aplikacjach takich jak Amazon, które oferują dodatkowe menu funkcji, gdy jesteśmy umieszczeni na zakupie, piosence w Amazon Music itp. Na koniec, aby emulować wstrzymanie, możemy użyć „Backspace-Odstęp-2”, aby rozpocząć i zatrzymać wstrzymanie. Jest to konieczne w aplikacjach takich jak WhatsApp Messenger do aktywacji niektórych funkcji.

Istnieje również możliwość skorzystania z zewnętrznej klawiatury, myszki lub dotykowej płytki. Aby włączyć tę funkcję naciskamy "Zatrzymaj-Następny" na klawiaturze multimedialnej. W tym przypadku (gdy uruchomiony jest program odczytu ekranu) dołączone akcesoria będą działały analogicznie jak w przypadku programu TalkBack w przeciwnym przypadku będą działały tak jak to przewiduje system Android.

Gdy zalogujemy się na konto Google możemy poszukać interesującej nas aplikacji za pomocą funkcji "Wyszukaj". Jeśli korzystamy z innych urządzeń Android i już zakupiliśmy jakąś aplikację to otwieramy szufladę nawigacji i wybieramy opcję "Moje aplikacje (My Apps)". Domyślnie Sklep Play (Google Play) wyświetli tylko te aplikacje, które są zainstalowane na naszym urządzeniu, ale gdy wybierzemy przycisk "Wszystkie (All)" pojawią się wszystkie aplikacje, które zostały zakupione lub pobrane.

Będąc na liście aplikacji naciskamy "Enter", aby przejrzeć szczegóły aplikacji. Jeśli chcemy ją zainstalować musimy odszukać przycisk "Zainstaluj" i nacisnąć "Enter". Pojawi się wtedy okno dialogu określające wymagania jakie ma dana aplikacja. Odnajdujemy przycisk "Akceptuj" (lub naciskamy literę 'a') i naciskamy Enter.

Gdy dana aplikacja zostanie zainstalowana pojawi się na liście "Wszystkie Aplikacje". Opcja otwierająca tę listę znajduje się na końcu Menu Głównego Braille Sense. Lista początkowo zawiera tylko elementy podstawowe Google takie jak: Chrome, Drive, Mapy, Spotkania i YouTube. Wszystkie elementy na tej liście są uporządkowane alfabetycznie i można do nich dotrzeć po przez pierwszą literę nazwy.

U dołu listy aplikacji znajduje się „Menedżer aplikacji”. Menedżer aplikacji umożliwia odinstalowanie dowolnej aplikacji na BrailleSense. Możemy także uzyskać dostęp do tradycyjnego menu działań Androida dla każdej aplikacji, naciskając „Enter-1 (punkty 2-4-8)”, gdy zaznaczymy aplikację, na której chcemy działać.

Podczas instalowania aplikacji na Androida możemy usłyszeć dźwięki i powiadomienia związane z tymi aplikacjami. Wiele aplikacji wysyła „Powiadomienia” do BrailleSense w czasie rzeczywistym, tak jak dzieje się to na smartfonach i tabletach. Naciśnięcie „Odstęp-1-2-3-4-5-6” z dowolnego miejsca na urządzeniu wyświetli listę tych powiadomień.

Po liście powiadomień przemieszczamy się klawiszami „Odstęp-1” i „Odstęp-4”, a naciśnięcie „Enter” na powiadomieniu uruchamia skojarzoną z nim aplikację. Naciśnięcie „Odstęp-d (punkty 1-4-5)” usuwa powiadomienie z listy. Naciśnięcie „Odstęp-Enter-D (punkty 1-4-5-8)” wyczyści wszystkie powiadomienia. *Uwaga: Nie wszystkie powiadomienia mogą być usunięte.

- **Uwaga:**

Pomimo tego, że istnieje wiele aplikacji Androidowych, które bardzo dobrze współpracują z Braille Sense to jednak HIMS nie może gwarantować dostępności ani użyteczności żadnej aplikacji, która nie została opracowana specjalnie dla BrailleSense. Ogólnie mówiąc aplikacje napisane zgodnie ze standardami dostępności Google powinny działać poprawnie jednak istnieje wiele z nich, które nie spełniają tych standardów i mogą nie być obsługiwane przez programy odczytu ekranu.

14.1.1 Korzystanie z klawiszy skrótów

Podczas poruszania się po liście aplikacji w menu "Wszystkie aplikacje" zauważymy podwójny myślnik w alfabecie Braille'a przed niektórymi nazwami aplikacji. Obecność tego symbolu oznacza, że wybrana aplikacja ma dostępne skróty. Są to szybkie metody, które programista wbudował w aplikację w celu uzyskania dostępu do określonych, powszechnie używanych funkcji aplikacji.

Gdy napotkamy podwójny myślnik, możemy nacisnąć „Backspace-1”, aby wyświetlić listę skrótów dla bieżącej aplikacji. Naciśnięcie „Enter” na dowolnym skrótzie na liście, natychmiast go aktywuje.

Ponadto BrailleSense pozwala zapisać dowolny dostępny skrót w Menedżerze skrótów, gdzie można łatwo uzyskać dostęp do listy często używanych skrótów, niezależnie od aplikacji, a także utworzyć globalny klawisz skrótów dla danej aplikacji. Po ustawieniu się na skrótzie, który chcemy zapisać, naciskamy „F3”, aby przejść do przycisku „zapisz”, i klawisz „Enter”.

Następnie zostaniesz poproszony o wybranie modyfikatora skrótów klawiszowego. Aby uniknąć konfliktów ze skrótami klawiszowymi BrailleSense, pozwalamy wybrać jedną z 2 opcji modyfikatora, „Control-Backspace” lub „Alt-Enter”. Po wybraniu modyfikatora, naciskamy F3, aby przejść do pola edycji „Klawisz”. Wpisujemy kombinację kropek brajlowskich, która ma być używana z wybranym modyfikatorem, dla tworzonego globalnego skrótów. Po wykonaniu tej czynności można aktywować wybraną aplikację z dowolnego miejsca w BrailleSense. Na przykład można utworzyć skrót, aby aktywować funkcję krótkiego tekstu w aplikacji Seeing AI, rozpocząć nowe spotkanie osobiste w Zoom, czy też sprawdzić koszyk Amazon lub zadzwonić do określonego kontaktu w Skype.

*Uwaga: dostępne skróty są określane przez twórcę każdej aplikacji. Można przeglądać, modyfikować lub usuwać zapisane skróty i powiązane klawisze skrótu w „Menedżerze skrótów” u dołu listy Wszystkie aplikacje.

14.2 Korzystanie z kompatybilnych akcesoriów

Braille Sense 6 MINI, z systemem operacyjnym Android 10, może obsługiwać szeroką gamę akcesoriów USB, które mogą zwiększyć naszą produktywność pracy, w tym dyski, klawiatury, myszy, piloty, huby USB, monitory zewnętrzne, kamery USB i urządzenia audio USB. Dzięki huby'om USB możliwe jest jednoczesne podłączenie wielu urządzeń.

*Uwaga: Należy pamiętać, że im więcej urządzeń zostanie podłączonych do urządzenia, tym szybciej bateria będzie się rozładowywać. Zaleca się, aby w przypadku zamiaru podłączenia wielu urządzeń przez dłuższy czas podłączyć również zasilanie prądem przemiennym. W przypadku podłączenia więcej niż 5 lub 6 urządzeń mogą również wystąpić problemy z wydajnością lub łącznością.

W tej sekcji przedstawimy kilka wskazówek i wytycznych dotyczących wyboru kompatybilnych urządzeń. Dodatkowe wyjaśnienia oraz listę przetestowanych urządzeń peryferyjnych można znaleźć na stronie internetowej producenta.

Najbardziej ogólną zasadą do przestrzegania przy wyborze kompatybilnych urządzeń jest określenie, czy używają one ogólnych protokołów USB Plug and Play. Nawet jeśli nie podają konkretnie, że są zgodne z systemem Android, jeśli są to standardowe urządzenia USB typu Plug and Play, prawdopodobnie będą zgodne z Braille Sense 6 MINI.

Szukając monitora USB C, ważne jest, aby wiedzieć, że pobór mocy powinien wynosić 5V 1,5A, chociaż stwierdziliśmy, że niektóre monitory 5V 2A będą działać. Monitory wymagające 3 amperów nie mogą być obsługiwane, chyba że do monitora zostanie dostarczone dodatkowe zasilanie za pośrednictwem akumulatora lub ładowarki USB.

Należy również zauważyć, że po podłączeniu do monitora, jeśli nie używamy gniazda słuchawkowego lub źródła dźwięku USB, dźwięk jest przesyłany do monitora, a także do głośników wewnętrznych. Możemy wyciszyć lub wyłączyć wyciszenie wewnętrznego dźwięku, naciskając „F4-A” w menu głównym. W przypadku korzystania z zewnętrznego źródła wyjściowego audio dźwięk będzie przesyłany tylko do źródła zewnętrznego.

Podczas korzystania ze źródeł audio USB zawsze będą miały pierwszeństwo przed innymi źródłami dźwięku, chyba że słuchawki są podłączone do gniazda słuchawkowego Braille Sense 6 MINI, w którym to przypadku wewnętrzne źródło wybrane w ustawieniach nagrywania będzie miało pierwszeństwo. Więcej informacji można znaleźć w sekcji Nagrywanie w rozdziale Media Player. Możemy wyciszyć mikrofon w dowolnym momencie, naciskając „F4-M”, na przykład, gdy nic nie nagrywamy lub mamy spotkanie Zoom lub Teams, itp.

Wybierając kompatybilne urządzenia audio, należy pamiętać, aby wybierać urządzenia, które nie wymagają sterowników i unikać urządzeń przeznaczonych do produkcji wielościeżkowej, ponieważ

często wymagają one użycia cyfrowej stacji roboczej audio. Urządzenia, które miksują do pojedynczego wejścia stereo lub mono i nie wymagają sterowników, powinny ogólnie działać dobrze, w tym mikrofony USB, takie jak Blue Yeti, miksery USB, takie jak modele Alesis i Rockville, zestawy słuchawkowe USB i karty dźwiękowe itp. Na stronie internetowej producenta znajduje się lista przetestowanych przez nas urządzeń audio, a także nagrania próbek za pomocą Braille Sense 6 MINI.

Wybór kamery to bardzo podobny proces. Większość standardowych kamer internetowych USB powinna działać dobrze, w tym modele Logitech, NexiGo i Sony. Jednak rozsądnie jest trzymać się z dala od tych, które wymagają określonego oprogramowania do edycji lub instalacji sterowników, nawet jeśli twierdzą, że są kompatybilne z Androidem. Aparaty fotograficzne wydają się najmniej kompatybilne, chociaż odkryliśmy, że niektóre z nich działają. Na stronie internetowej producenta znajdują się znane kompatybilne modele z próbkami wideo.

*Uwaga: jeśli kamera zawiera mikrofony, Braille Sense 6 MINI rozpozna ją również jako urządzenie audio USB. Jeśli chcemy używać zarówno zewnętrznej kamery, jak i zewnętrznego urządzenia audio, podłączamy najpierw kamerę, a następnie urządzenie audio, ponieważ BS6 użyje do dźwięku ostatnio podłączonego urządzenia.

15 Używanie menu pomocy

System pomocy w Braille Sense 6 MINI to różne pliki tekstowe, w których można znaleźć wiele informacji o różnych funkcjach Braille Sense 6 MINI. System pomocy podzielono na następujące części:

Ogólny przegląd pomocy Braille Sense 6 MINI

Pomoc dla menu ustawienia

Pomoc dla menedżera plików

Pomoc dla edytora tekstu

Pomoc dla poczty email

Pomoc dla mediów

Pomoc dla organizera

Pomoc dla narzędzi Internetowych

Pomoc dla dodatków

Pomoc dla narzędzi

Instalacja i używanie aplikacji Androidowych

Używanie menu pomocy

Zestawienie komend

Zestawienie komend używanych na klawiaturze podłączanej przez port USB

Rozwiązywanie problemów

Akcesoria

Informacje o Braille Sense 6 MINI

Rozdział "przegląd pomocy w Braille Sense 6 MINI" Pozwala w sposób ogólny zaznajomić się z funkcjami urządzenia. W rozdziale tym omawia się wszystkie funkcje notatnika.

Aby zapoznać się z treścią tego dokumentu należy użyć tych samych metod, które wykorzystujemy do czytania dokumentów w edytorze tekstu. Podczas czytania instrukcji użytkownika Braille Sense 6 MINI można, naciskając gorący klawisz "Odstęp-f (punkty 1-2-4)", szukać tekstu w różnych rozdziałach. Powyższa kombinacja klawiszowa otwiera pole edycji, w którym wpisujemy poszukiwany tekst, a następnie naciskamy klawisz "Enter". Jeżeli chcemy przejść do kolejnego miejsca, w którym znajduje się poszukiwany fragment, to korzystamy z gorącego klawisza "Enter-f (punkty 1-2-4)".

W rozdziale "Pomoc dla menu ustawienia znajduje się opis funkcji tego menu i objaśnienie jak z nich korzystać.

W Rozdziale informacje o Braille Sense 6 MINI znajdziemy informacje dotyczące praw autorskich oraz wersji Braille Sense 6 MINI a także wersji systemu, którego Braille Sense 6 MINI używa.

Aby zapisać informacje o Braille Sense 6 MINI należy otworzyć pod-menu "pomoc" w menu "program", a następnie otworzyć temat pomocy "informacje o Braille Sense 6 MINI". Teraz należy nacisnąć klawisz "Tab (Odstęp-4-5)" lub klawisz "F3". Wtedy Braille Sense 6 MINI wyświetli przycisk "zapisz". Tutaj naciskamy klawisz "Enter". Teraz zobaczymy komunikat: "zapis ukończony" i Braille Sense 6 MINI powróci do przycisku "zapisz". Tak zapisany plik nosi nazwę "bs-information.txt" i znajdziemy go w katalogu głównym na dysku Flash.

16 Przewodnik dotyczący rozwiązywania problemów

Jeśli napotykasz problemy z Braille Sense 6 MINI, zapoznaj się z poniższymi sugestiami dotyczącymi rozwiązywania wielu typowych problemów:

16.1 Braille Sense 6 MINI nie włącza się

- 1) Sprawdź, czy bateria jest prawidłowo włożona do komory.
- 2) Jeśli bateria jest włożona prawidłowo, podłącz zasilacz sieciowy i podłącz go do gniazdka elektrycznego. Bateria może wymagać naładowania.
- 3) Sprawdź lokalizację przełącznika blokady klawiatury. Jeśli przełącznik ten znajduje się w pozycji "blokada", przełącznik zasilania nie działa.

16.2 Nie słychać głosu

- 1) Upewnij się, że głośność jest wystarczająco głośna, aby ją usłyszeć. Naciśnij "backOdstęp-F4", aby zwiększyć głośność.
- 2) Upewnij się, że głos jest włączony. Naciśnij "Backspace-F2", aby włączyć / wyłączyć głos.

16.3 Głos jest zbyt szybki, aby go zrozumieć

- 1) Naciśnij "spację-F1", aby obniżyć szybkość głosu.

16.4 Dźwięk głosu jest zbyt niski lub zbyt wysoki, aby go zrozumieć

- 1) Naciśnij "enter-F1", aby obniżyć lub naciśnij "enter-F4", aby podnieść wysokość głosu.

16.5 Nie wiesz gdzie jesteś

- 1) Jeśli straciłeś orientację w swojej lokalizacji w Braille Sense 6 MINI i nie pamiętasz, gdzie jesteś, naciśnij "F1", aby wejść do menu "program". Następnie naciśnij "F2-F3", aby przełączyć się między otwartymi programami. Jeśli jesteś w edytorze tekstów, naciśnięcie "Odstęp-1-5-6" wyświetli bieżące położenie w otwartym dokumencie.

16.6 Brak połączenia z Internetem

- 1) Jeśli korzystasz z połączenia Wi-Fi, upewnij się, że połączenie bezprzewodowe jest włączone. Użyj "Odstęp-Backspace--1-4-5-6", aby włączyć / wyłączyć kartę sieci bezprzewodowej.
- 2) Jeśli korzystasz z połączenia Ethernet, sprawdź, czy kabel Ethernet jest prawidłowo podłączony za pomocą przejściówki USB na Ethernet i czy ustawienia sieciowe są prawidłowe.

16.7 E-mail

- 1) Jeśli nie możesz pobrać wiadomości E-mail, skontaktuj się z usługodawcą internetowym, aby upewnić się, że masz prawidłowe ustawienia POP3 / IMAP i SMTP.
- 2) Jeśli nie możesz wysyłać ani odbierać poczty, upewnij się, że masz aktywne połączenie z Internetem.

16.8 Monitor brajlowski nie wyświetla brajla

- 1) Jeśli monitor brajlowski nie wyświetla brajla, upewnij się, że monitor brajlowski jest włączony. Użyj "Backspace-F3", aby włączyć lub wyłączyć brajlowski wyświetlacz.

16.9 Braille Sense 6 MINI nie odzywa się podczas korzystania ze Sklepu Play lub aplikacji Android

Jeśli nie masz mowy podczas otwierania Sklepu Play lub aplikacji na Androida na liście Wszystkie aplikacje, upewnij się, że czytnik ekranu mobilnego jest włączony. Możesz włączać i wyłączać mobilny czytnik ekranu, naciskając przyciski multimedialne "Stop" i "Dalej" na przednim panelu urządzenia.

16.10 Menu BrailleSense nie są wyświetlane ani mówione

Czasami może pojawić się monit o ustawienie domyślnego programu uruchamiającego między Google Now i Braille Sense Launcher. Jeśli zostanie przypadkowo ustawiony na użycie programu Google Now Launcher, menu polaris nie zostaną wyświetlone, a funkcje ułatwień dostępu nie zostaną aktywowane. W takim przypadku powiadomienia systemowe mogą być nadal słyszalne, ale nie pojawi się brajl i nie będzie słychać mowy.

Aby zresetować program Braille Sense Launcher, naciskamy "F2-F3-1-2-3-4-4-5-6-7-8".

16.11 Braille Sense 6 MINI nie odpowiada

- 1) Jeśli Braille Sense 6 MINI nie reaguje na naciskanie klawiszy lub poleceń, może być konieczne zresetowanie urządzenia. Aby zresetować Braille Sense 6 MINI, naciśnij "1-2-3-4-5-6-F2-F3."
- 2) Jeśli powyższe naciśnięcie klawisza nie zainicjuje procesu ponownego uruchomienia, naciskamy i przytrzymujemy przycisk zasilania przez ponad 10 sekund, nawet po komunikacie „Czy chcesz wyłączyć?”. Po 10 sekundach urządzenie automatycznie uruchomi się ponownie.
- 3) Jeżeli soft reset nie przywróci Braille Sense 6 MINI, może być konieczne całkowite wyłączenie urządzenia. Najprostszym sposobem na to jest wyjęcie baterii, pozostawienie jej na kilka sekund, ponowne włożenie i włączenie urządzenia.
- 4) Przywracanie ustawień fabrycznych: jeśli nie możesz rozwiązać problemu za pomocą powyższych metod, konieczne może być zresetowanie opcji Braille Sense 6 MINI z powrotem do ustawień fabrycznych. Możesz to zrobić na dwa sposoby: jeśli twoje urządzenie działa, możesz uruchomić opcję "Przywróć ustawienia fabryczne" w menu "Ustawienia". Możesz również jednocześnie nacisnąć i przytrzymać klawisze Wprzód na klawiaturze multimedialnej i wyłącznika. Trzymamy tak długo, aż na wyświetlaczu brajlowskim pojawi się "HIMS".
- 5) Głębokie resetowanie systemu Android: w bardzo poważnych przypadkach może być konieczne wykonanie pełnego resetowania systemu. Nie należy tego jednak podejmować, dopóki wszystkie inne opcje nie zostaną wyczerpane lub jeśli nie chcesz całkowicie usunąć wszystkich danych, aplikacji i ustawień. Ponadto proces ten jest złożony i wyjątkowy i powinien być wykonywany wyłącznie pod nadzorem upoważnionego pracownika obsługi technicznej. Jeśli uważasz, że

konieczne jest zresetowanie systemu, skontaktuj się z pomocą techniczną w celu uzyskania konsultacji i uzyskania pełnych instrukcji.

16.12 Pliki USB lub SD wydają się zawierać 0 bajtów

System operacyjny Android wymaga, aby dyski zostały prawidłowo odłączone przed ich usunięciem. Jeśli nie zostanie to zrobione, wstawienie ich do Braille Sense lub innych urządzeń może spowodować, że wszystkie pliki będą wyglądały tak, jakby nie zawierały danych lub mają rozmiar 0 bajtów. Przed odłączeniem dysku USB lub karty SD, naciśnij "Odstęp-Backspace-Enter-U" lub "Odstęp-Backspace-Enter-3-6", aby pendrive lub kartę SD odłączyć poprawnie. Jeśli na dysku są wyświetlane pliki bez danych, ponownie włóż je do Braille Sense 6 MINI i naciśnij Powyższą kombinację.

17 Podsumowanie komend

17.1 Kombinacje klawiszowe wspólne dla wszystkich programów

Otwórz menu program: F1

Uruchom program znajdujący się w menu głównym z dowolnego miejsca w Braille Sense 6 MINI: F1- (skrót klawiszowy uruchamiający ten program z menu "program"). Uwaga! Każdy program ma swój skrót klawiszowy. Jest to litera wyświetlona w nawiasie po nazwie tego programu.

Wywołanie listy zadań: F1-F4

Przejdź do następnego programu F2-F3

Przejdź do poprzedniego programu: Odstęp-F2-F3

Otwórz menu w każdym z programów: Odstęp-m (punkty 1-3-4) lub klawisz F2

Wyjście: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

Escape: Odstęp-e (punkty-1-5) lub klawisz F4.

Idź do następnego elementu sterującego w oknie dialogowym: Tab (Odstęp-4-5 lub klawisz F3)

Idź do poprzedniego elementu sterującego w oknie dialogowym: Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)

Idź do poprzedniego znaku: Odstęp-3

Idź do następnego znaku: Odstęp-6

Idź do poprzedniej linii/elementu: Odstęp-1

Idź do następnej linii/elementu: Odstęp-4

Idź do początku linii/elementu: Odstęp-1-3

Idź do końca linii elementu: Odstęp-4-6

Idź do początku dokumentu lub pierwszego elementu: Odstęp-1-2-3

Idź do końca dokumentu lub ostatniego elementu: Odstęp-4-5-6

Przejdź do poprzedniej strony lub pierwszego elementu poprzedniej grupy 20 znaków: Odstęp-1-2-6 lub F1-F2

Przejdź do następnej strony lub pierwszego elementu następnej grupy 20 znaków: Odstęp-3-4-5 lub F3-F4

Przewiń w lewo: górny przycisk przewijania

Przewiń w prawo: dolny przycisk przewijania

Przenieś kursor do wskazanego ośmiopunktu na wyświetlaczu lub do pozycji: stosowny klawisz kursora routingu

Znajdź: Odstęp-f (punkty 1-2-4)

Duże litery: Odstęp-u (punkty 1-3-6)

Przeczytaj ponownie bieżący element: Odstęp-r (punkty 1-2-3-5)

Otwórz stronę Internetową: Odstęp-w (punkty 2-4-5-6)

Wypowiedz bieżący czas: Odstęp-t (punkty 2-3-4-5)

Sprawdź stan baterii: Odstęp-1-6

Wywołaj menu opcje globalne: Odstęp-o (punkty 1-3-5)

Pomoc kontekstowa: Odstęp-h (punkty 1-2-5)

Sprawdź wersję systemu operacyjnego: Odstęp-v (punkty 1-2-3-6). Skrót działa tylko w głównym menu.

Sprawdź status sieci: Odstęp-n (punkty 1-3-4-5). Skrót działa tylko w głównym menu.

Wolne miejsce na dysku flash: Odstęp-i (punkty). Skrót działa tylko w głównym menu.

Włącz / Wyłącz głos: Backspace-F2

Włącz / Wyłącz brajl: Backspace-F3

Zwiększ głośność mowy: Backspace-F4

Zmniejsz głośność mowy: Backspace-F1

Zwiększ szybkość mowy: Odstęp-F4

Zmniejsz szybkość mowy: Odstęp-F1

Zwiększ wysokość mowy: Enter-F4

Zmniejsz wysokość mowy: Enter-F1

Zwiększ głośność główną: Backspace-Odstęp-F4

Zmniejsz głośność główną: Backspace-Odstęp-F1

Włącz / Wyłącz tryb jednoręczny: Odstęp-Backspace-1-2-3

Włącz / Wyłącz Bluetooth: Odstęp-Backspace-3-4-5-6

Włącz/Wyłącz Sieć Bezprzewodową: Odstęp-Backspace-1-4-5-6

Włącz / Wyłącz tryb pisania: Backspace-Odstęp-Enter-M (punkty 1-3-4)

Zmień kod brajla: Backspace-Enter-b (punkty 1-2)

Włącz / Wyłącz przewiń głos: F3-górny przycisk przewijania

Włącz / Wyłącz tryb ośmiopunktowy: F1-dolny przycisk przewijania

Wybierz typ kursora brajla: F4-górny przycisk przewijania

Zmień głos: F3-V (punkty 1-2-3-6)

Wybór wyświetlanych informacji: F2-dolny przycisk przewijania

Włącz / Wyłącz ukrywanie haseł: F3-dolny przycisk przewijania

Włącz / Wyłącz tryb uśpienia: Control-Alt-S (punkty 2-3-4)

Odłącz USB lub SD: Backspace-Enter-u (punkty 1-3-6) lub Backspace-Enter-3-6

17.2 Komendy szybkiego uruchomienia

Aby uruchomić aplikacje z dowolnego miejsca w Braille Sense 6 MINI za pomocą skojarzonych z nimi skrótów klawiszowych należy wykonać następujące polecenia.

Użyj F1 z wymienionymi literami dla uruchomienia następujących aplikacji:

Książka Adresowa: A (punkt-1)

Przeglądarka Internetowa: B (punkty 1-2)

Odtwarzacz DAISY: D (punkty 1-4-5)

Poczta Email: E (punkty 1-5)

Menedżer plików: F (punkty 1-2-4)

Wyszukiwarka Google: G (punkty 1-2-4-5)

Pomoc: H (Punkty 1-2-5)

Wyszukiwarka Wiki: I (punkty 2-4)

Pobieranie z Bookshare: K (punkty 1-3)

Profile językowe: L (punkty 1-2-3)

Media Player: M (punkty 1-3-4)

Notatnik: N (punkty 1-4-5)
Otwórz Nowy Notatnik: Backspace-N (punkty 1-3-4-5)
Przeglądarka dokumentów: O (punkty 1-3-5)
Podkasty: P (1-2-3-4)
Menedżer Baz Danych: Q (punkty 1-2-3-4-5)
Radio FM: R (punkty 1-2-3-5)
Terminarz: S (punkty 2-3-4)
Edytor tekstów: W (punkty 2-4-5-6)
Przeglądarka plików Excela: X (punkty 1-3-4-6)
DAISY Online: Z (punkty 1-3-5-6)

Użycie F3 z wymienionymi literami dla uruchomienia następujących aplikacji:

Budzik: A (punkt 1)
Menadżer Bluetooth: B (punkty 1-2)
Kalkulator: C (punkty 1-4)
Formatuj: F (punkty 1-2-4)
Ustawienia połączenia sieciowego: I (punkty 2-4)
Utwórz / przywróć z kopii zapasowej: K (punkty 1-3)
Zegar: L (punkty 1-2-3)
BrailleSense Math: M (punkty 1-3-4-5)
Ochrona hasłem: N (punkty 1-3-4-5)
Flashdisk kopia zapasowa / przywracanie: P (punkty 1-2-3-4)
Tester kolorów: R (punkty 1-2-3-5)
Terminal dla czytników ekranu: S (punkty 2-3-4)
Ustaw datę i czas: T (punkty 2-3-4-5)
Uaktualnij oprogramowanie: U (punkty 1-3-6)
Stoper i minutnik: W (punkty 2-4-5-6)

Inne szybkie komendy:

Sprawdź datę i czas: Odstęp-t (punkty 2-3-4-5)
Sprawdź status sieci: Odstęp-n (punkty 1-3-4-5)
Sprawdź stan baterii: Odstęp-1-6
Pokaż kompas: Odstęp-Enter-5-6
Zmień nazwę urządzenia: Odstęp-Backspace-Enter-e (punkty 1-5)
Ustaw czas do automatycznego wyłączenia: Odstęp-j (punkty 2-4-5)
Otwórz opcje globalne: Odstęp-o (punkty 1-3-5)
Otwórz słownik: Backspace-Enter-d (punkty)
Otwórz Menedżer menu: Będąc w głównym menu naciskamy Odstęp-Enter-H (punkty 1-2-5)
Otwórz URL: Odstęp-W (punkty 2-4-5-6)
Otwórz wyszukiwarke Internetową: Ctrl-Alt-W (punkty 2-4-5-6)
Znajdź w Wyszukiwarce: Backspace-Odstęp-Enter-W (punkty 2-4-5-6)

Wycisz audio: F4-A (punkt-1)

Wycisz mikrofon: F4-M (punkty 1-3-4)

17.3 Menedżer plików

17.3.1 Klawisze nawigacyjne listy plików i listy menu

Idź do poprzedniego elementu: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Idź do następnego elementu: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

Idź do początku listy: Odstęp-1-2-3 lub Odstęp-1-3

Idź do końca listy: Odstęp-4-5-6 lub Odstęp-4-6

17.3.2 Klawisze nawigacyjne listy plików

Szybkie przejście do listy folderów lub plików: Odstęp-5-6

Przełącz pomiędzy listą plików a oknem adresowym: Tab (Odstęp-4-5 lub F3) / Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)

Otwórz wybrany folder lub plik: Enter

Idź do folderu wyższego poziomu: Backspace

Skocz szybko do lokalizacji najwyższego poziomu: Odstęp-1-2-5-6

Przejdź wyżej o 20 elementów: Odstęp-1-2-3 lub F1-F2

Przejdź niżej o 20 elementów: Odstęp-3-4-5 lub F3-F4

17.3.3 Klawisze zaznaczania elementów (plików lub folderów)

Zaznacz element po elemencie: Odstęp

Zaznacz większą grupę elementów leżących obok siebie: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (punkt 1)

17.3.4 Gorące klawisze dla menu Plik

Otwórz: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Otwórz w Odtwarzaczu Dokumentów: Backspace-R (punkty 1-2-3-5)

Otwórz za pomocą: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Otwórz w drugim Notatniku: Backspace-O (punkty 1-3-5)

Spakuj (Zip): Odstęp-Enter-z (punkty 1-3-5-6)

Rozpakuj (Unzip): Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Wyślij do: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Zmień nazwę: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Nowy dokument: Enter-n (punkty 1-3-4-5)

Nowy folder: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)

Konwersja pliku: Odstęp-Enter-t (punkty 2-3-4-5)

Szukaj pliku: Odstęp-f (punkty 1-2-4)

Wyszukiwanie tekstu: Odstęp-Backspace-f (punkty 1-2-4)

Łączenie plików: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Dzielenie plików: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Informacja o pliku: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

17.3.5 Gorące klawisze dla menu Edycja

Kopiuj: Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)

Wytnij: Odstęp-Enter-x (punkty 1-3-4-6)

Wklej: Odstęp-Enter-v (punkty 1-2-3-6)

Usuń: Odstęp-Enter-d (punkty 1-4-5)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (punkt 1)

17.3.6 Gorące klawisze dla menu Widok

Sortuj pliki według: Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)

Ustaw informację o pliku: Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)

Wyświetl tylko pliki typu: Odstęp-Enter-w (punkty 2-4-5-6)

Ukryj foldery systemowe: Odstęp-Enter-h (punkty 1-2-5)

Ustaw folder startowy: Backspace-S (punkty 2-3-4)

Otwórz ustawienia dokumentu: Odstęp-Enter-d (punkty 1-4-5)

17.4 Edytor tekstu

17.4.1 Komendy menu Plik

Nowy dokument: Odstęp-Enter-n (punkty 1-3-4-5)

Otwórz: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Lista ostatnich dokumentów: Backspace-Enter-H (punkty 1-2-5)

Otwórz listę dokumentów: Backspace-Enter-O (punkty 1-3-5)

Zapisz: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Zapisz jako: Odstęp-s (punkty 2-3-4)

Eksportuj do brajla: Odstęp-Backspace-Enter-X (punkty 1-2-4-6)

Zamknij bieżący dokument: Odstęp-q (punkty 1-2-3-4-5)

Drukuj: Odstęp-p (punkty 1-2-3-4)

Ustawienia: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Ustaw metodę otwierania pliku: Odstęp-Backspace-Enter-O (punkty 1-3-5)

Słownik: Odstęp-Backspace-Enter-d (punkty 1-4-5)

Wyjdź: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

17.4.2 Komendy menu Edycja

Rozpocznij zaznaczanie: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)

Kopiuj: Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)

Dodaj do schowka: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Wyczyść schowek: Odstęp-Enter-d (punkty 1-4-5)

Usuń: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Wytnij: Odstęp-Enter-x (punkty 1-3-4-6)

Wklej: Odstęp-Enter-v (punkty 1-2-3-6)

Usuń puste linie: Odstęp-Backspace-e (punkty 1-5)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (punkt 1)

Sprawdź pisownię: Odstęp-Enter-k (punkty 1-3)

Sprawdź pisownię bieżącego słowa: Odstęp-Backspace-k (punkty 1-3)

17.4.3 Komendy menu Wstaw

Wstaw zakładkę: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Skocz do zakładki: Odstęp-Enter-j (punkty 2-4-5)

Usuń zakładkę: Odstęp-Backspace-d (punkty 1-4-5)

Wstaw z pliku: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

Wstaw datę: Odstęp-Enter-w (punkty 2-4-5-6)

Wstaw czas: Odstęp-Backspace-w (punkty 2-4-5-6-7)

17.4.4 Komendy menu Zaznacz

Wstaw zakładkę: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Skocz do zakładki: Odstęp-Enter-j (punkty 2-4-5)

Usuń zakładkę: Odstęp-Backspace-d (punkty 1-4-5)

17.4.5 Komendy Idź do

Znajdź: Odstęp-f (punkty 1-2-4)

Znajdź ponownie: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)

Znajdź poprzednie: Odstęp-Backspace-f (punkty 1-2-4-7)

Znajdź i zamień: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Idź do miejsca: Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)

Idź do poprzedniego zdania: Odstęp-2-3-6

Idź do następnego zdania: Odstęp-3-5-6

Idź do poprzedniej strony: Odstęp-punkty 1-2-6 lub F1-F2

Idź do następnej strony: Odstęp -punkty 3-4-5 lub F3-F4

Idź do poprzedniego dokumentu: Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)

Idź do następnego dokumentu: Shift-Tab (Odstęp-4-5 lub F3)

17.4.6 Komendy czytania

Czytaj zaznaczony tekst: Odstęp-Backspace-b (punkty 1-2)

Czytaj początek zaznaczonego tekstu: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Czytaj od początku do pozycji kursora: Odstęp-Backspace-g (punkty 1-2-4-5)

Czytaj od pozycji kursora do końca: Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)

Automatyczne przewijanie: razem naciskamy przycisk przewijania w dół, przycisk przewijania w górę

Czytaj bieżący akapit: Odstęp-2-3-5-6

Czytaj bieżące zdanie: Odstęp-1-4-5-6

Czytaj bieżącą linię: Odstęp-1-4

Czytaj bieżące słowo: Odstęp-2-5

Czytaj bieżący znak: Odstęp-3-6

Czytaj status dokumentu: Odstęp-3-4

Czytaj bieżącą pozycję kursora: Odstęp-1-5-6

Pokaż liczbę znaków i spacji: Odstęp-Enter-3-4

Informacja o czcionce: Odstęp-Backspace-Enter-N (punkty 1-2-4-5)

17.4.7 Komendy układu dokumentu

Ustaw czcionkę: Odstęp-Enter-Backspace-f (punkty 1-2-4)

Ustaw styl: Backspace-Enter-S (punkty 2-3-4)

Układ akapitu drukowanego: Odstęp-Backspace-2-3-4-6

Układ dokumentu drukowanego: Odstęp-Backspace-t (punkty 2-3-4-5)

17.4.8 Różne gorące klawisze

Przejdź do następnego nagłówka: Odstęp-2-5-6

Przejdź do poprzedniego nagłówka: Odstęp-2-3-5

Przejdź do przodu przez podwójny Enter: Odstęp-Enter-5-6

Przejdź do tyłu przez podwójny Enter: Odstęp-Backspace-2-3

Usuń bieżący akapit: Backspace-2-3-5-6

Usuń bieżącą linię: Backspace-1-4

Usuń bieżące słowo: Backspace-2-5

Usuń bieżący znak: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Włącz widok znaków formatowania: Odstęp-1-4-6

Ustaw jednostkę czytania: Odstęp-2-4-6

Ustaw na tylko do odczytu: Odstęp-3-4-6

Cofnij jeden slajd w PPT: Backspace

Przejdź do przodu o jeden slajd w PPT: Odstęp

Idź do slajdu: Odstęp-Enter-L (punkty 1-2-3)

Wstaw podział strony: Odstęp-Backspace-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Wstaw Tab: Odstęp-Backspace-Enter-l (punkty 2-4)

Wyśrodkuj linię: Odstęp-Backspace-Enter-c (punkty 1-4)

Wyrównaj do lewej: Odstęp-Backspace-Enter-J (punkty 2-4-5)

Wyrównaj do prawej: Odstęp-Backspace-Enter-R (punkty 1-2-3-5)

Włącz / Wyłącz pogrubienie: Ctrl-B (punkty 1-2)

Włącz / Wyłącz kursywę: Ctrl-I (punkty 2-4)

Włącz / Wyłącz podkreślenie: Ctrl-U (punkty 1-3-6)

Włącz / Wyłącz tryb matematyczny: Odstęp-Backspace-m (punkty 1-3-4)

17.5 Notatnik

17.5.1 Komendy menu plik

Nowy dokument: Odstęp-Enter-n (punkty 1-3-4-5)

Nowy Notatnik: Backspace-O (punkty 1-3-5)

Otwórz: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Lista ostatnich plików: Backspace-Enter-H (punkty 1-2-5)

Lista otwartych dokumentów: Backspace-Enter-O (punkty 1-3-5)

Zapisz: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Zapisz jako: Odstęp-s (punkty 2-3-4)

Zamknij bieżący dokument: Odstęp-q (punkty 1-2-3-4-5)

Drukuj do drukarki brajlowskiej: Odstęp-p (punkty 1-2-3-4)

Ustawienia: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Słownik: Odstęp-Backspace-Enter-d (punkty 1-4-5)

Wyjdź: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

17.5.2 Komendy menu Edycja

Rozpocznij zaznaczanie: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)

Kopiuuj: Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)

Dodaj do schowka: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Wyczyść schowek: Odstęp-Enter-d (punkty 1-4-5)

Usuń: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Wytnij: Odstęp-Enter-x (punkty 1-3-4-6)

Wklej: Odstęp-Enter-v (punkty 1-2-3-6)

Usuń puste linie: Odstęp-Backspace-e (punkty 1-5)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (punkt 1)

Sprawdź pisownię: Odstęp-Enter-k (punkty 1-3)

Sprawdź pisownię bieżącego słowa: Odstęp-Backspace-k (punkty 1-3)

17.5.3 Komendy menu Wstaw

Wstaw zakładkę: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Skocz do zakładki: Odstęp-Enter-j (punkty 2-4-5)

Usuń zakładkę: Odstęp-Backspace-d (punkty 1-4-5)

Wstaw z pliku: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

Wstaw datę: Odstęp-Enter-w (punkty 2-4-5-6)

Wstaw czas: Odstęp-Backspace-w (punkty 2-4-5-6-7)

Wstaw podział strony: Odstęp-Backspace-Enter-P (punkty 1-2-3-4)

Wstaw Tab: Odstęp-Backspace-Enter-l (punkty 2-4)

17.5.4 Komendy menu Zaznacz

Wstaw zakładkę: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Skocz do zakładki: Odstęp-Enter-j (punkty 2-4-5)

Usuń zakładkę: Odstęp-Backspace-d (punkty 1-4-5)

17.5.5 Komendy menu Idź do

Znajdź: Odstęp-f (punkty 1-2-4)

Znajdź ponownie: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)

Znajdź poprzednie: Odstęp-Backspace-f (punkty 1-2-4-7)

Znajdź i zamień: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Idź do miejsca: Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)

Idź do poprzedniego zdania: Odstęp-2-3-6

Idź do następnego zdania: Odstęp-3-5-6

Idź do poprzedniej strony: Odstęp-punkty 1-2-6 lub F1-F2

Idź do następnej strony: Odstęp -punkty 3-4-5 lub F3-F4

Idź do poprzedniego dokumentu: Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)

Idź do następnego dokumentu: Shift-Tab (Odstęp-4-5 lub F3)

17.5.6 Komendy Czytania

Czytaj zaznaczony tekst: Odstęp-Backspace-b (punkty 1-2)

Czytaj początek zaznaczonego tekstu: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Czytaj od początku do pozycji kursora: Odstęp-Backspace-g (punkty 1-2-4-5)

Czytaj od pozycji kursora do końca: Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)

Automatyczne przewijanie: Łącznie przycisk przewijania w dół, przycisk przewijania w górę

Czytaj bieżący akapit: Odstęp-2-3-5-6

Czytaj bieżące zdanie: Odstęp-1-4-5-6

Czytaj bieżącą linię: Odstęp-1-4

Czytaj bieżące słowo: Odstęp-2-5

Czytaj bieżący znak: Odstęp-3-6

Czytaj status dokumentu: Odstęp-3-4

Czytaj bieżącą pozycję kursora: Odstęp-1-5-6

Pokaż liczbę znaków i spacji: Odstęp-Enter-3-4

17.5.7 Komendy układu dokumentu

Układ dokumentu brajlowskiego: Odstęp-Backspace-p (punkty 1-2-3-4)

Układ akapitu brajlowskiego: Odstęp-Backspace-1-2-4-6

17.5.8 Różne gorące klawisze

Usuń bieżący akapit: Backspace-2-3-5-6

Usuń bieżącą linię: Backspace-1-4

Usuń bieżące słowo: Backspace-2-5

Usuń bieżący znak: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Ustaw jednostkę czytania: Odstęp-2-4-6

Ustaw na tylko do odczytu: Odstęp-3-4-6

17.6 Email

17.6.1 Gorące klawisze używane w skrzynce odbiorczej

Otwórz Menedżer kont: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Przełącz z trybu Offline do Online (IMAP): Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)

Pobierz nowe wiadomości: Odstęp-Enter-n (punkty 1-3-4-5)

Pobierz starą pocztę (IMAP): Odstęp-Backspace-P (punkty 1-2-3-4-7)

Przejdź do poprzedniej konta: Odstęp-Backspace-1-2-6

Przejdź do następnego konta: Odstęp-Backspace-3-4-5

Sprawdź bieżące konto: Odstęp-3-4

Przejdź do poprzedniej skrzynki odbiorczej: Odstęp-Enter-1-2-6

Przejdź do następnej skrzynki odbiorczej: Odstęp-Enter-3-4-5

Napisz wiadomość: Odstęp-Enter-w (punkty 2-4-5-6)

Odpowiedz: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Odpowiedz wszystkim: Odstęp-Backspace-r (punkty 1-2-3-5)

Prześlij dalej: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)

Prześlij dalej jako załącznik: Odstęp-Backspace-W (punkty 2-4-5-6)

Otwórz ustawioną ścieżkę: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Otwórz ustawienia opcji: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Otwórz ustawienia spamu: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Znajdź: Odstęp-f (punkty 1-2-4)

Znajdź ponownie: Odstęp-Backspace-f (punkty 1-2-4)

Przejdź do nie przeczytanej wiadomości: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Przejdź do skrzynki odbiorczej: Odstęp-Backspace-x (punkty 1-3-4-6)

Kopiuj do skrzynki odbiorczej: Odstęp-Backspace-c (punkty 1-4)

Importuj wiadomości: Odstęp-Backspace-l (punkty 2-4)

Dodaj nadawcę do listy adresów: Odstęp-Enter-l (punkty 2-4) (ten gorący klawisz działa tylko w polu "od" skrzynki odbiorczej).

Usuń odebraną wiadomość: Odstęp-d (punkty 1-4-5). (Ten gorący klawisz działa tylko w polach "temat" i "data" w skrzynce odbiorczej).

Opróżnij kosz: Odstęp-Enter-Backspace-q (punkty 1-2-3-4-5)

Zapisz odebraną wiadomość jako plik tekstowy: Odstęp-s (punkty 2-3-4)

Zapisz załącznik: Backspace-F (punkty 1-2-4)

Drukuj odebraną wiadomość: Odstęp-p (punkty 1-2-3-4)

Anuluj: Odstęp-e (punkty 1-5)

Anuluj i wyjdź z programu pocztowego Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

17.6.2 Gorące klawisze wysyłania wiadomości, przesyłanie dalej, odpowiadanie i zapisywanie w folderze przechowywania poczty

Przeszukaj listę adresów: Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)

Wstaw plik załącznika: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)

Wyślij wiadomość: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Zapisz w skrzynce nadawczej: Odstęp-s (punkty 2-3-4)

Anuluj: Odstęp-e (punkty 1-5)

Anuluj i wyjdź z programu pocztowego Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

17.6.3 Gorące klawisze do czytania i pisania wiadomości

RSVP do zaproszenia: Odstęp-Backspace-Enter-l (punkty 2-4)

Otwórz wiadomość w przeglądarce: Odstęp-Backspace-O (punkty 1-3-5)

Otwórz link z treści wiadomości: Odstęp-Enter-L (punkty 1-2-3)

Otwórz link w przeglądarce Androida: Backspace-L (punkty 1-2-3)

Rozpocznij zaznaczanie: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (punkt 1)

Kopiuuj do schowka: Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)

Wytnij do schowka: Odstęp-Enter-x (punkty 1-3-4-6) (Opcja dostępna tylko podczas pisania wiadomości)

Wklej ze schowka: Odstęp-Enter-v (punkty 1-2-3-6) (Opcja dostępna tylko podczas pisania wiadomości)

Usuń zaznaczony fragment oraz usuń bieżący znak: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Anuluj zaznaczenie: Odstęp-e (punkty 1-5)

Dyktuj tekst: F4-d (punkty 1-4-5)

17.7 Media

17.7.1 Media player

17.7.1.1 Komendy plików

Otwórz plik: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Otwórz folder: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)

Dodaj plik: Odstęp-Backspace-o (punkty 1-3-5)

Dodaj folder: Odstęp-Backspace-f (punkty 1-2-4)

Zapisz listę odtwarzania: Odstęp-Enter-l (punkty 2-4)

Zapisz jako listę odtwarzania: Odstęp-s (punkty 2-3-4)

Usuń pozycję: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Otwórz URL: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Pobierz informację o Tagu: Odstęp-Enter-T (punkty 2-3-4-5)

17.7.1.2 Komendy odtwarzania

Odtwórz: Enter, przycisk Play

Zatrzymaj/Kontynuuj: Odstęp, przycisk Play

Zatrzymaj: Backspace, przycisk Stop
Poprzednia ścieżka: punkt 3, przycisk "poprzedni"
Następna ścieżka: Punkt 6, przycisk "następny"
Przeskocz o pięć ścieżek wstecz: Punkty 2-3
Przeskocz o pięć ścieżek w przód: Punkty 5-6
Pierwsza ścieżka: Punkty 1-3
Ostatnia ścieżka: Punkty 4-6
Głośniej: Odstęp-dolny przycisk przewijania
Ciszej: Odstęp-górny przycisk przewijania
Szybciej: punkty 3-4-5
Wolniej: punkty 1-2-6
Zmień indeks czasu: punkt 2 lub punkt 5
Minutę w przód: Punkt 4
Minutę wstecz: Punkt 1
Usuń listę odtwarzania: Odstęp-d (punkty 1-4-5)
Wstaw zakładkę: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)
Usuń zakładkę: Odstęp-Enter-d (punkty 1-4-5)
Skocz do zaznaczonej pozycji: Odstęp-Enter-j (punkty 2-4-5)
Idź do zaznaczonego miejsca: Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)
Wstaw zakładkę: Odstęp-Backspace-m (punkty 1-3-4-7)
Idź do zakładki: Odstęp-Backspace-j (punkty 2-4-5)
Idź do poprzedniej zakładki: Odstęp-Backspace-3
Idź do następnej zakładki: Odstęp-Backspace-6
Usuń zakładkę: Odstęp-Backspace-d (punkty 1-4-5)
Menedżer zakładek: Odstęp-Backspace-k (punkty 1-3)
Okno dialogowe konfiguracji: Odstęp-Backspace-c (punkty 1-4)
Okno dialogowe ustawień odtwarzania: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)
Okno dialogowe ustawień nagrywania: Odstęp-Backspace-s (punkty 2-3-4)
Ustawienie efektów: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

17.7.1.3 Komendy nagrywania

Otwórz okno dialogowe nagrywania: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5) lub przycisk "nagraj"
Nagrywaj: przycisk "nagraj"
Odtwórz/wstrzymaj nagrywanie: Odstęp, przycisk "nagraj"
Odtwórz: przycisk "odtwórz"

17.7.1.4 Gorące klawisze w karcie informacji o odtwarzaniu

Przejdź do następnego elementu: Odstęp-4
Przejdź do poprzedniego elementu: Odstęp-1
Otwórz menu: F2 lub Odstęp-1-3-4

Otwórz plik pomocy: Odstęp-1-2-5

Przejdź do pola listy odtwarzania: Odstęp-4-5 / Odstęp-1-2

Wyjdź z Media Player: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

17.7.1.5 Gorące klawisze w karcie listy odtwarzania

Przejdź do następnego pliku: Odstęp-4

Przejdź do poprzedniego pliku: Odstęp-1

Przejdź do pierwszego pliku: Odstęp-1-3

Przejdź do ostatniego pliku: Odstęp-4-6

Odtwórz bieżący plik: Odstęp

Rozpocznij wybór pliku: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)

Odtwórz wybrane pliki: Enter

Przerwij odtwarzanie: Backspace

Usuń zaznaczone pliki z listy odtwarzania: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Przejdź do karty informacji o odtwarzaniu: Odstęp-4-5/Odstęp-1-2

17.7.1.6 Komendy radia internetowego

Otwórz listę stacji: Enter-C (punkty 1-4)

Otwórz wyszukiwanie stacji: Backspace-E (punkty 1-5)

Odtwórz stację z listy stacji: Enter

Zatrzymaj odtwarzanie: Backspace

17.7.2 Radio FM

Otwórz okno dialogu ustawień: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Otwórz menu: Odstęp-m (punkty 1-3-4) lub F2

Włącz / Wyłącz wewnętrzne głośniki: Odstęp-x (punkty 1-3-4-6)

Przejdź do następnej częstotliwości: punkt 6

Przejdź do poprzedniej częstotliwości: punkt 3

Automatycznie poprzednia częstotliwość: punkt 2, krótkie wciśnięcie klawisza wstecz

Automatycznie następna częstotliwość: punkt 5, krótkie wciśnięcie klawisza wprzód

Idź do częstotliwości: Odstęp-f (punkty 1-2-4)

Idź do poprzedniej stacji: punkt 1, długie wciśnięcie przycisku wstecz

Idź do następnej stacji: punkt 4, długie wciśnięcie przycisku wprzód

Rejestracja stacji: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4), długie wciśnięcie przycisku nagraj

Skasowanie stacji: Odstęp-d (punkty 1-4-5) lub długie wciśnięcie klawisza stop

Przywołanie okna dialogu nagrywania: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Nagrywanie start/pauza: krótkie wciśnięcie klawisza nagraj

Zatrzymanie nagrywania: krótkie wciśnięcie klawisza stop

Włącz wyciszenie: krótkie wciśnięcie klawisza stop, Odstęp

Wyłącz wyciszenie: krótkie wciśnięcie klawisza stop, Odstęp

Głośniej: Odstęp-górny przycisk przewijania

Ciszej: Odstęp-dolny przycisk przewijania

17.7.3 Podkasty

Przechodzenie pomiędzy elementami na liście: Odstęp-1 lub Odstęp-4

Przechodzenie pomiędzy obszarami zawartości: F3 lub Odstęp-F3

Wyszukaj podcasty: Enter-S (punkty 2-3-4)

Importuj OPML: Enter-O (punkty 1-3-5)

Eksportuj OPML: Enter-X (punkty 1-3-4-6)

Wyczyść pobrane pliki: Backspace-C (punkty-1-4)

Opcje: Backspace-O (punkty 1-3-5)

Wstaw kanał: Enter-I (punkty 2-4)

Usuń kanał: Odstęp-D (punkty 1-4-5)

Subskrybuj z przeglądarki: Enter-J (punkty 2-4-5)

Odtwórz/Pobierz bieżący odcinek: Enter

Szybciej: punkty 3-4-5

Wolniej: punkty 1-2-6

Zmień pozycję odtwarzania: naciśnij przycisk kursora routingu

Zamknij sterowanie odtwarzaniem: F4

17.7.4 Komendy radia internetowego

Otwórz listę stacji: Odstęp-Enter-C (punkty 1-4)

Szukaj stacji: Odstęp-Enter-E (punkty 1-5)

Odtwórz stację: Enter

Wstrzymaj/Odtwórz: Odstęp

Zatrzymaj odtwarzanie: Backspace

Start/Stop nagrywania: Odstęp-Enter-R (punkty 1-2-3-5)

17.8 Książki

17.8.1 Odtwarzacz Daisy

Przejdź do listy tytułów: Odstęp-1-2-5-6

Otwórz plik DAISY: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Ustawienia głosu: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Sprawdź informacje o książce: Odstęp-Enter-I (punkty 2-4)

Wydź: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

Odtwórz/wstrzymaj: Odstęp

Idź do początku: Odstęp-1-3 lub Odstęp-1-2-3

Idź na koniec: Odstęp-4-6 lub Odstęp-4-5-6

Głośniej: Backspace-4

Ciszej: Backspace-1

Szybciej: Backspace-5

Wolniej: Backspace-2
Zwiększ wysokość odtwarzania: Backspace-6
Zmniejsz wysokość odtwarzania: Backspace-3
Idź do następnej strony: Odstęp-3-4-5
Idź do poprzedniej strony: Odstęp-1-2-6
Idź do strony: Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)
Wybór poprzedniego tekstu/jednostki czasu: punkt 1
Wybór następnego tekstu/jednostki czasu: punkt 4
Idź do poprzedniego tekstu/jednostki czasu: punkt 2
Idź do następnego tekstu/jednostki czasu: punkt 5
Wybór poprzedniego elementu do przejścia: punkty 2-3
Wybór następnego elementu do przejścia: punkty 5-6
Idź do poprzedniego elementu: punkt 3 lub krótkie naciśnięcie przycisku „wstecz”
Idź do następnego elementu: punkt 6 lub krótkie naciśnięcie przycisku „wprzód”
Idź do następnego nagłówka: Odstęp-5 lub długie naciśnięcie przycisku „wprzód”
Idź do poprzedniego nagłówka: Odstęp-2 lub długie naciśnięcie przycisku „wstecz”
Idź do ostatniego nagłówka: Odstęp-4-6
Idź do pierwszego nagłówka: Odstęp-1-3
Sprawdź bieżący poziom czytania i nagłówek: Odstęp-Enter-w (punkty 2-4-5-6)
Skanuj listę nagłówków od znajdującego się pod kursorem do końca: Odstęp-Enter-n (punkty 1-3-4-5)
Znajdź nagłówek: Odstęp-f (punkty 1-2-4)
Lista nagłówków: Odstęp-Enter-h (punkty 1-2-5)
Znajdź ponownie: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)
Ustaw zakładkę w bieżącej pozycji: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)
Idź do następnej zakładki: Odstęp-punkt 6
Idź do poprzedniej zakładki: Odstęp-punkt 3
Usuń zakładkę: Odstęp-d (punkty 1-4-5)
Utwórz notatkę: Odstęp-Backspace-m (punkty 1-3-4-7)
Czytaj notatkę: Odstęp-Backspace-r (punkty 1-2-3-5-7)
Czytaj poprzednią notatkę: Odstęp-Backspace-p (punkty 1-2-3-4-7)
Czytaj następną notatkę: Odstęp-Backspace-n (punkty 1-3-4-5-7)
Usuń notatkę: Backspace-d (punkty 1-4-5)
Zamknij i usuń pozycję bez ogłaszania: Odstęp-Enter-z (punkty 1-3-5-6-8)
Zamknij i usuń zakładki bez ogłaszania: Odstęp-Backspace-z (punkty 1-3-5-6-7)

17.8.2 Przeglądarka dokumentów

17.8.2.1 Komendy menu Plik

Otwórz plik: Enter-O (punkty 1-3-5)
Lista ostatnich dokumentów: Enter-R (punkty 1-2-3-5)
Ustawienia strony: Backspace-P (punkty 1-2-3-4)
Ustawienia głosu: Enter-S (punkty 2-3-4)

Rozpocznij ustawienie: Enter-e (punkty 1-5)
Informacje o dokumencie: Enter-I (punkty 2-4)
Wyjdź i zapisz zakładkę: Odstęp-Z (punkty 1-3-5-6)
Wyjdź i usuń zakładkę: Enter-Z (punkty 1-3-5-6)
Wyjdź bez zapisywania zakładki: Backspace-Z (punkty 1-3-5-6)

17.8.2.2 Komendy menu Edycja

Rozpocznij wybór: Enter-B (punkty 1-2)
Kopiuj: Enter-C (punkty 1-4)
Dodaj do schowka: Enter-P (punkty 1-2-3-4)
Wyczyść schowek: Enter-D (punkty 1-4-5)
Zaznacz wszystko: Enter-A (punkt 1)

17.8.2.3 Komendy menu Czytaj

Przełącz tryb ręcznego/ciągłego odczytu: Enter
Wstrzymaj/wznów czytanie: Odstęp
Przeczytaj zaznaczony tekst: Backspace-B (punkty 1-2)
Przeczytaj bieżącą stronę: Backspace
Przeczytaj bieżący akapit: Odstęp-2-3-5-6
Przeczytaj bieżącą linię: Odstęp-1-4
Przeczytaj aktualne zdanie: punkty 2-3-5-6

17.8.2.4 Komendy menu Idź do

Znajdź: Odstęp-F (punkty 1-2-4)
Znajdź następny: Enter-F (punkty 1-2-4)
Znajdź poprzedni: Backspace-F (punkty 1-2-4)
Przejdź do lokalizacji: Enter-G (punkty 1-2-4-5)
Przejdź do listy nagłówków: Enter-T (punkty 2-3-4-5)
Przejdź do poprzedniego nagłówka: Odstęp-Backspace-2-3-5
Przejdź do następnego nagłówka: Odstęp-Backspace-2-5-6
Cofnij się przez dwukrotny Enter: Odstęp-Backspace-2-3
Przejdź do przodu podwójnym Enterem: Odstęp-Enter-5-6

17.8.2.5 Komendy menu Zakładki

Wstaw zakładkę: Enter-M (punkty 1-3-4)
Przejdź do zakładki: Enter-J (punkty 2-4-5)
Usuń znak: Odstęp-D (punkty 1-4-5)
Następny znak: Enter-N (punkty 1-3-4-5)
Poprzedni znak: Backspace-M (punkty 1-3-4)
Menedżer zakładek: Enter-k (punkty 1-3)
Opcje ostrzeżenia o oznaczeniu: Backspace-O (punkty 1-3-5)

17.8.3 Daisy on-line

Przejdź pomiędzy kategoriami i listą książek: F3 lub Odstęp-F3

Przejdź wśród elementów listy: Odstęp-1 lub Odstęp-4

Pobierz książkę: Enter

Zwróć książkę: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

17.8.4 Pobieranie z Bookshare

Przejdź do następnej kontrolki: F3

Przejdź do poprzedniej kontrolki: Odstęp-F3

Przejdź do następnego elementu na liście: Odstęp-4

Przejdź do poprzedniego elementu na liście: Odstęp-1

Sybskrybuj: Odstęp-Enter-S (punkty 2-3-4)

Anuluj subskrypcję: Odstęp-D (punkty 1-4-5)

Opcje: Odstęp-Enter-O (punkty 1-3-5)

17.9 Organizer

17.9.1 Książka Adresowa

17.9.1.1 Klawisze nawigacyjne w menu lub przy dodawaniu adresów

Idź do poprzedniego pola lub elementu menu: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Idź do następnego pola lub elementu menu: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

Idź do pierwszego pola lub elementu menu: Odstęp-1-2-3

Idź do ostatniego pola lub elementu menu: Odstęp-4-5-6

17.9.1.2 Klawisze nawigacyjne listy wyników wyszukiwania

Przejdź do poprzedniego rekordu: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Idź do następnego rekordu: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

Idź do pierwszego rekordu: Odstęp-1 (punkty 1-2-3)

Idź do ostatniego rekordu: Odstęp-4-5-6

Przejdź do informacji o zapisie: F3

17.9.1.3 Gorące klawisze dla komend

Dodaj adres: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

Znajdź adres: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Edytuj adres: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Usuń adres: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (punkt 1)

Zapisz do pliku: Odstęp-Enter-t (punkty 2-3-4-5)

Drukuj adres: Odstęp-p (punkty 1-2-3-4)

Utwórz kopie zapasową listy adresów: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Odzyskaj listę adresów z kopii zapasowej: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Ustawianie opcji kopii zapasowej: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Ustawianie pól dodawania / wyszukiwania adresu: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Importuj z pliku CSV: Odstęp-Backspace-i (punkty 2-4)

Eksportuj do pliku CSV: Odstęp-Backspace-x (punkty 1-3-4-6)

17.9.2 Terminarz

17.9.2.1 Gorące klawisze dla komend

Przejdź do następnego elementu: Odstęp-4-5 lub F3

Przejdź do poprzedniego elementu: Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3

Dodaj wpis: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

Przeszukaj wpisy: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Modyfikuj wpis: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Usuń wpis: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

Usuń wszystkie wpisy: Odstęp-Backspace-Enter-q (punkty 1-2-3-4-5)

Tworzenie kopii zapasowej: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

Ustawianie opcji kopii zapasowej: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Opcje alarmu: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)

Zapisz wpis jako plik: Odstęp-Enter-t (punkty 2-3-4-5)

Wydrukuj wpis: Odstęp-p (punkty 1-2-3-4)

Odśwież synchronizację z chmurą: Backspace-R (punkty 1-2-3-5)

17.9.2.2 Nawigacja klawiszami po wynikach listy wyszukiwania

Przejdź do poprzedniej pozycji: Odstęp-2

Przejdź do następnej pozycji: Odstęp-5

Przejdź do pierwszego wpisu: Odstęp-2-3 lub Odstęp-1-2-3

Przejdź do ostatniego wpisu: Odstęp-5-6 lub Odstęp-4-5-6

Przejdź do poprzedniej pozycji na liście w tym samym dniu: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Przejdź do następnej pozycji na liście w tym samym dniu: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

Przejdź do pierwszej pozycji w tym samym dniu: Odstęp-1-3

Przejdź do ostatniej pozycji w tym samym dniu: Odstęp-4-6

Otwórz link w przeglądarce Androida: Backspace-L (punkty 1-2-3)

Otwórz link w przeglądarce Braille Sense: Enter-L (punkty 1-2-3)

17.9.3 Menedżer baz danych

Przejdź do następnej kontrolki: Tab (Odstęp-4-5 lub F3)

Przejdź do poprzedniej kontrolki: Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)

Przejdź do następnego elementu na liście: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

Przejdź do poprzedniego elementu na liście: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Menedżer tablic: Enter-T (punkty 2-3-4-5)

Utwórz nową Tablicę z pliku CSV: Enter-X (punkty 1-3-4-6)

Dodaj Tablicę: Enter-A (punkt 1)

Modyfikuj Tablicę: Enter-M (punkty 1-3-4)
Usuń Tablicę: Odstęp-D (punkty 1-4-5)
Ustaw jako Tablicę domyślną: Enter-D (punkty 1-4-5)
Wstaw nowy rekord: Enter-I (punkty 2-4)
Importuj rekord z pliku CSV: Backspace-I (punkty 2-4)
Szukaj rekordów: Enter-S (punkty 2-3-4)
Przejdź do następnego rekordu: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania
Przejdź do poprzedniego rekordu: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania
Przejdź do ostatniego rekordu: Odstęp-4-5-6
Przejdź do pierwszego rekordu: Odstęp-1-2-3
Przejdź do następnego pola: Odstęp-5
Przejdź do poprzedniego pola: Odstęp-2
Przejdź do poprzedniego tego samego pola inny rekord: Odstęp-3
Przejdź do następnego tego samego pola inny rekord: Odstęp-6
Przejdź do ostatniego pola: Odstęp-4-6
Przejdź do pierwszego pola: Odstęp-1-3
Ustaw opcję kopii zapasowej: Enter-E (punkty 1-5)
Kopia zapasowa baz danych: Enter-U (punkty 1-3-6)
Przywróć bazę danych: Enter-O (punkty 1-3-5)

17.10 Narzędzia Internetowe

17.10.1 Przeglądarka Internetowa

17.10.1.1 Gorące klawisze dla komend

Otwórz URL: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)
Otwórz: Odstęp-Enter-o (punkty 1-3-5)
Zapisz jako: Odstęp-s (punkty 2-3-4)
Informacja: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)
Okno pobierania pliku: Odstęp-Backspace-3-4
Wyjście: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)
Czytaj od początku do kursora: Odstęp-Backspace-g (punkty 1-2-4-5)
Czytaj od kursora do końca: Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)
Automatyczne przewijanie: górny przycisk przewijania-dolny przycisk przewijania
Rozpocznij zaznaczanie: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)
Kopiuj: Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)
Dodaj do schowka: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)
Kopiuj URL: Odstęp-Backspace-d (punkty 1-4-5)
Kopiuj link: Odstęp-Backspace-l (punkty 1-2-3)
Idź do strony startowej: Odstęp-Backspace-h (punkty 1-2-5)
Idź do poprzedniej strony: Backspace-Odstęp-3 lub Backspace-p (punkty 1-2-3-4)
Idź do następnej strony: Backspace-Odstęp-6 lub Backspace-n (punkty 1-3-4-5)

Idź do poprzedniego nagłówka: Odstęp-Backspace-b (punkty 1-2)
Idź do następnego nagłówka: Odstęp-Backspace-f (punkty 1-2-4)
Przejdź do następnego nagłówka według poziomu: Alt-numer nagłówka
Przejdź do poprzedniego nagłówka według poziomu: Kontrol (Ctrl)-numer nagłówka
Idź do poprzedniego tekstu: Odstęp-2-4-6
Idź do następnego tekstu: Odstęp-1-2-4-5-6
Idź do poprzedniego odwiedzonego linku: Odstęp-2-3-6
Idź do następnego odwiedzonego linku: Odstęp-3-5-6
Odśwież: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)
Otwórz historię: Odstęp-Enter-h (punkty 1-2-5)
Sprawdź adres wybranego tytułu na liście historii: Odstęp-l (punkty 2-4)
Znajdź: Odstęp-f (punkty 1-2-4)
Znajdź ponownie: Odstęp-Enter-f (punkty 1-2-4)
Lista linków: Odstęp-Backspace-i (punkty 2-4)
Lista źródeł RSS: Odstęp-Enter-J (punkty 2-4-5)
Ustaw jako stronę startową: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)
Dodaj do ulubionych: Odstęp-Backspace-a (punkt 1)
Lista ulubionych: Odstęp-Enter-l (punkty 1-2-3)
Ustawienia opcji: Odstęp-Backspace-o (punkty 1-3-5)

17.10.1.2 Gorące klawisze wykorzystywane podczas odtwarzania plików audio w przeglądarce Internetowej

Głośniej: Odstęp-dolny przycisk przewijania
Ciszej: Odstęp-górny przycisk przewijania
Odtwórz: przycisk "odtwórz" na przednim panelu urządzenia
Zatrzymaj: przycisk "Stop" na przednim panelu urządzenia

17.10.1.3 Gorące klawisze do czytania stron Internetowych

Idź do poprzedniej kontrolki: Shift-Tab (Odstęp-1-2)
Idź do następnej kontrolki: Tab (Odstęp-4-5)
Wybierz następny element w polu listy rozwijanej (polu listy): Backspace-Odstęp-4
Wybierz następny element w polu listy rozwijanej (polu listy): Backspace-Odstęp-1
Idź do poprzedniego formularza: Odstęp-1-2-3-4-6
Idź do następnego formularza: Odstęp-1-3-4-5-6
Idź do poprzedniej tabeli: Odstęp-3-4-5-6
Idź do następnej tabeli: Odstęp-1-4-5-6
Idź do poprzedniej komórki: Odstęp-2-3
Idź do następnej komórki: Odstęp-5-6
Idź do komórki wyższego poziomu: Odstęp-3-5
Idź do komórki niższego poziomu: Odstęp-2-6

Czytaj bieżącą komórkę: Odstęp-2-3-5-6
Idź do poprzedniej komórki tabeli wyższego poziomu: Backspace-2-3
Idź do następnej komórki tabeli wyższego poziomu: Backspace-5-6
Idź do wyższej komórki tabeli wyższego poziomu: Backspace-3-5
Idź do niższej komórki tabeli wyższego poziomu: Backspace-2-6
Sprawdź bieżącą pozycję: Odstęp-1-5-6
Idź do poprzedniej ramki: Odstęp-3-4-6
Idź do następnej ramki: Odstęp-1-4-6
Czytaj bieżącą linię: Odstęp-r (Punkty 1-2-3-5)

17.11 Dodatki

17.11.1 Przeglądarka plików Excela

17.11.1.1 Komendy nawigacji

Przejdź do następnego wiersza: Odstęp-4
Przejdź do poprzedniego wiersza: Odstęp-1
Przejdź do następnej kolumny: Odstęp-6
Przejdź do poprzedniej kolumny: Odstęp-3
Przejdź na początek wiersza: Odstęp-1-3
Przejdź na koniec wiersza: Odstęp-4-6
Przejdź na górę kolumny: Odstęp-2-3
Przejdź na dół kolumny: Odstęp-5-6
Przejdź na początek arkusza: Odstęp-1-2-3
Przejdź na koniec arkusza: Odstęp-4-5-6
Przejdź do następnego arkusza: Odstęp-3-4-5
Przejdź do poprzedniego arkusza: Odstęp-1-2-6
Przejdź do następnej grupy: Backspace-5-6
Przejdź do poprzedniej grupy: Backspace-2-3
Przejdź do następnej grupy w wierszu: Odstęp-5
Przejdź do poprzedniej grupy w wierszu: Odstęp-2
Przejdź do następnej grupy w kolumnie: Odstęp-5-6
Przejdź do poprzedniej grupy w kolumnie: Odstęp-2-3

17.11.1.2 Komendy menu Plik

Otwórz: Odstęp-Enter-o (punkty-1-3-5)
Otwórz hiperłącze: Odstęp-Enter-h (punkty-1-2-5)
Ustaw tabelę użytkownika: Odstęp-Enter-t (punkty-2-3-4-5)
Właściwości komórki: Odstęp-Enter-i (punkty-2-4)
Szybkie ustawienia: Odstęp-Enter-x (punkty-1-3-4-6)
Zapisz jako: Odstęp-s (punkty 2-3-4)

17.11.1.3 Komendy menu Idź do

Znajdź: Odstęp-f (punkty-1-2-4)

Znajdź następny: Odstęp-Enter-f (punkty-1-2-4)

Znajdź poprzedni: Odstęp-Backspace-f (punkty-1-2-4)

Skocz do komórki: Odstęp-Enter-j (punkty-2-4-5)

Następny arkusz: Odstęp-3-4-5

Poprzedni arkusz: Odstęp-1-2-6

Lista arkuszy: Odstęp-Enter-l (punkty-1-2-3)

Wstaw zakładkę: Odstęp-Backspace-m (punkty-1-3-4)

Skocz do zakładki: Odstęp-Backspace-j (punkty-2-4-5)

Usuń zakładkę: Odstęp-Backspace-d (punkty-1-4-5)

17.11.1.4 Komendy menu Czytania

Ustaw opcje: Odstęp-Backspace-o (punkty-1-3-5)

Tytuł arkusza: Odstęp-1-5-6

Czytaj od początku kolumny do kursora: Odstęp-Backspace-1

Czytaj od kursora do końca kolumny: Odstęp-Backspace-4

Czytaj od początku wiersza do kursora: Odstęp-Backspace-3

Czytaj od kursora do końca wiersza: Odstęp-Backspace-6

Czytaj wiersz pod kursorem: Odstęp-c (punkty-1-4)

Czytaj kolumnę pod kursorem: Odstęp-y (punkty-1-3-4-5-6)

Czytaj komórkę nagłówka wiersza: Odstęp-Backspace-c (Punkty-1-4)

Czytaj komórkę nagłówka kolumny: Odstęp-Backspace-y (punkty-1-3-4-5-6)

Czytaj od początku do kursora: Odstęp-Backspace-g (punkty-1-2-4-5)

Czytaj od kursora do końca: Odstęp-Enter-g (Punkty-1-2-4-5)

Czytaj jeden znak (gdy w trybie aktywacji komórki): Odstęp-Punkty-3-6

Czytaj komórkę pod kursorem: Odstęp-Punkty-3-6

Czytaj nazwę pliku: Odstęp-Punkty-3-4

Czytaj zaznaczony tekst: Odstęp-Backspace-b (punkty-1-2)

17.11.1.5 Komendy menu Widok

Pokaż ukryj arkusz: Odstęp-Enter-s (punkty-2-3-4)

Pokaż ukryj wiersz: Odstęp-Enter-s (Punkty-1-2-3-5)

Pokaż ukryj kolumnę: Odstęp-Enter-y (punkty-1-3-4-5-6)

Aktywacja komórki: Enter (Enter)

Anulowanie aktywacji: Backspace

Wstaw datę i czas: Odstęp-Enter-d (punkty-1-4-5)

17.11.1.6 Komendy menu Edycja

Rozpocznij zaznaczanie: Odstęp-Enter-b (punkty-1-2)

Zaznacz wszystko: Odstęp-Enter-a (Punkt-1)

Skopiuj zaznaczony tekst: Odstęp-Enter-c (punkty-1-4)

17.11.2 Słownik

Zainstaluj dane słownika: Enter-I (punkty 2-4)

Posłuchaj wymowy: Odstęp

Przejdź do następnego wiersza: Odstęp-4

Przejdź do poprzedniego wiersza: Odstęp-1

Przejdź do następnej definicji lub frazy: Odstęp-5-6

Przejdź do poprzedniej definicji lub frazy: Odstęp-2-3

Przejdź do poprzedniego źródła lub części mowy: Odstęp-2-3-6

Przejdź do następnego początku lub części mowy: Odstęp-3-5-6

Przejdź do poprzedniego znaku: Odstęp-3

Przejdź do następnego znaku: Odstęp-6

Przejdź do poprzedniego słowa: Odstęp-2

Przejdź do następnego słowa: Odstęp-5

Przełączanie między poprzednimi i ostatnio wyszukiwanymi słowami: Backspace

Wyświetlenie listy historii: Enter-H (punkty 1-2-5)

Wyczyszczenie listy historii: Backspace-D (punkty 1-4-5)

Przejdź do następnej pozycji na liście historii: Odstęp-4

Przejdź do poprzedniej pozycji na liście historii: Odstęp-1

17.12 Narzędzia

17.12.1 Kalkulator

Zerowanie: Odstęp-Backspace-c (punkty 1-4)

Usuń liczbę lub operatory: Backspace

Historia obliczeń: Odstęp-Enter-h (punkty 1-2-5)

Funkcje: Podstawowe Odstęp-Enter-g (punkty 1-2-4-5)

Dodawanie: punkty 2-3-5

Odejmowanie: punkty 3-6

Dzielenie: punkty 2-5-6

Mnożenie: punkty 3-5

Procenty: punkty 1-2-3-4-5-6

Potęga: Odstęp-Enter-2-3-4-6

Pierwiastek kwadratowy: Odstęp-Enter-q (punkty 1-2-3-4-5)

Kropka dziesiętna: punkt 2

Lewy nawias: punkty 2-3-6

Prawy nawias: punkty 3-5-6

PI: Odstęp-Enter-p (punkty 1-2-3-4)

Funkcja Wykładnicza: Odstęp-Enter-e (punkty 1-5)

Zmienne

Przywołaj wyrażenie: Odstęp-Backspace-r (Punkty 1-2-3-5)
Skasuj wszystkie zapisane wyrażenia: Odstęp-Enter-d (Punkty 1-4-5)
Zapisz wyrażenia: Odstęp-Backspace-s (Punkty 2-3-4)
Funkcja trygonometryczna: Odstęp-Enter-s (Punkty 2-3-4)
Sinus: Odstęp-Enter-s (Punkty 2-3-4), s (Punkty 2-3-4)
Arkus sinus: Odstęp-Enter-s (Punkty 2-3-4), a (punkt 1)
Sinus hiperboliczny: Odstęp-Enter-s (Punkty 2-3-4), h (Punkty 1-2-5)
Cosinus: Odstęp-Enter-c (Punkty 1-4), c (Punkty 1-4)
Arkus Cosinus: Odstęp-Enter-c (Punkty 1-4), a (punkt 1)
Hiperboliczny Cosinus: Odstęp-Enter-c (Punkty 1-4), h (Punkty 1-2-5)
Tangens: Odstęp-Enter-t (Punkty 2-3-4-5), t (Punkty 2-3-4-5)
Arkus Tangens: Odstęp-Enter-t (Punkty 2-3-4-5), a (punkt 1)
Hiperboliczny Tangens: Odstęp-Enter-t (Punkty 2-3-4-5), h (Punkty 1-2-5)
Funkcja logarymiczna: Odstęp-Enter-l (Punkty 1-2-3)
Logarytm Naturalny: Odstęp-Enter-l (Punkty 1-2-3), e (Punkty 1-5)
Logarytm zwyczajny: Odstęp-Enter-l (Punkty 1-2-3), n (Punkty 1-3-4-5)
Kopiuj do schowka: Odstęp-Enter-c (Punkty 1-4)
Ustawienia opcji: Odstęp-Enter-o (Punkty 1-3-5)
Przeliczanie miar: Odstęp-Enter-u (punkty 1-3-6)

17.12.2 Braille Sense Math**17.12.2.1 Menu plik**

Eksportuj: Enter-E (punkty 1-5-8)
Importuj: Enter-l (punkty 2-4-8)
Zapisz do historii: Odstęp-S (punkty 2-3-4)
Historia: Enter-H (punkty-1-2-5)
Zapisz wykres w brajlu: Enter-F (punkty-1-2-4)
Wyjście: Odstęp-Z (punkty-1-3-5-6)

17.12.2.2 Menu Edycja

Kopiuj: Enter-C (punkty 1-4-8)
Wytnij: Enter-X (punkty 1-3-4-6-8)
Wklej: Enter-V (punkty 1-2-3-6)
Usuń: Odstęp-D (punkty 1-4-5)
Zaznacz wszystko: Enter-A (punkty 1-8)
Rozpocznij wybór: Enter-B (punkty 1-2-8)
Kopiuj wykres: Enter-G (punkty 1-2-4-5-8)
Symbole: Backspace-S (punkty 2-3-4-7)
Ustaw kod matematyczny: Backspace-G (punkty 1-2-4-5-7)

17.12.2.3 Menu Wykres

Osie: Backspace-X (punkty 1-3-4-6-7)

Etykieta wykresu: Backspace-L (punkty 1-2-3-7)

Styl wykresu: Backspace-C (punkty 1-4-7)

Ukryj / Pokaż wykres: Backspace-H (punkty 1-2-5-7)

17.12.2.4 Menu Wynik

Wyświetl wykres wypukły: Enter-T (punkty 2-3-4-5-8)

Wyślij do drukarki brajlowskiej: Enter-P (punkty 1-2-3-4-8)

17.12.3 Kompas

Uruchomienie kompasu: Odstęp-F3-F4

Następna kontrolka: Odstęp-4-5 lub F3

Poprzednia kontrolka: Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3

Zmiana typu kompasu: Backspace lub Odstęp

Wyjście: Odstęp-z (punkty 1-3-5-6) lub Odstęp-e (punkty 1-5)

17.12.4 Budzik

Dodaj alarm: Enter-A (punkty 1-8)

Zmień alarm: Enter-M (punkty 1-3-4-8)

Usuń alarm: Spacja-D (punkty 1-4-5)

17.12.5 Stoper i minutnik

Stoper start, pauza, restart: Enter

Sprawdź czas, który upłynął: Backspace

Zatrzymaj / wznów wyświetlanie na linijce brajlowskiej: Odstęp-F2

Przełączaj pomiędzy stoperem a minutnikiem: Odstęp-4-5 lub Odstęp-1-2

Wznów / wstrzymaj odliczanie: Enter

Zerowanie minutnika: Backspace

Wyjście z trybu stopera / minutnika: Odstęp-z (Punkty 1-3-5-6)

17.12.6 Terminal dla czytnika ekranów

Schówek terminala: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

Wyślij zawartość schowka terminala: Odstęp-Enter-s (punkty 2-3-4)

Wyjście: Odstęp-Backspace-z (punkty 1-3-5-6-7)

17.12.7 Polecenia makro

Rozpocznij / zatrzymaj tworzenie makra: F2-R (punkty 1-2-3-5)

Wstaw czas opóźnienia: F2-D (punkty 1-4-5)

Uruchom makro: F2-e (punkty 1-5)

Menedżer makr: F2-L (punkty 1-2-3)

17.12.8 Inne polecenia

Wyświetl stan sieci: Odstęp-n (punkty 1-3-4-5)

Wyświetl stan zasilania: Odstęp-1-6

Formatuj: Odstęp-1-2-3

Ustaw wyłącznik czasowy: Odstęp-j (punkty 2-4-5)

Sprawdź postęp pobierania aktualizacji: Odstęp-i (punkty 2-4)

Sprawdź datę i godzinę: Odstęp-t (punkty 2-3-4-5)

17.13 Ustawienia

17.13.1 Ustawianie daty i czasu

Idź do następnego dnia: Odstęp-6

Idź do poprzedniego dnia: Odstęp-3

Idź do następnego tygodnia: Odstęp-5

Idź do poprzedniego tygodnia: Odstęp-2

Idź do następnego miesiąca: Odstęp-4

Idź do poprzedniego miesiąca: Odstęp-1

Idź do następnego roku: Odstęp-5-6

Idź do poprzedniego roku: Odstęp-2-3

Przesuń jedną godzinę do przodu: Odstęp-4

Przesuń jedną godzinę do tyłu: Odstęp-1

Przesuń 10 minut do przodu: Odstęp-5

Przesuń 10 minut do tyłu: Odstęp-2

Przesuń 1 minutę do przodu: Odstęp-6

Przesuń 1 minutę do tyłu: Odstęp-3

Przełączaj pomiędzy A.M a P.M.: Odstęp-x (Punkty 1-3-4-6)

17.13.2 Menedżer Bluetooth

Wyszukiwanie urządzenia Bluetooth: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

Łącz z urządzeniem: Enter na nazwie urządzenia

Łączenie z serwisem: Enter na nazwie serwisu

Rozłączanie serwisu: Odstęp-Enter-d (punkty 1-4-5)

Przejdź z listy serwisów do listy urządzeń Bluetooth: Backspace

Usuwanie ustawień urządzenia z listy urządzeń Bluetooth: Odstęp-d (punkty 1-4-5)

17.13.3 Utwórz / przywróć z kopii zapasowej

Przejdź jeden element w górę: Odstęp-1 lub górny przycisk przewijania

Przejdź jeden element w dół: Odstęp-4 lub dolny przycisk przewijania

Przejdź do poprzedniej kontrolki: Shift-Tab (Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3)

Przejdź do następnej kontrolki: Tab (Odstęp-4-5 lub F3)

Zaznacz / odznacz pole wyboru: Odstęp

Utwórz kopię zapasową: Odstęp-Enter-b (punkty 1-2)

Przywróć z kopii zapasowej: Odstęp-Enter-r (punkty 1-2-3-5)

17.13.4 Ochrona hasłem

Ustaw hasło: Odstęp-Enter-i (punkty 2-4)

Zmień hasło: Odstęp-Enter-m (punkty 1-3-4)

Konfiguracja hasła: Odstęp-Enter-c (punkty 1-4)

Zresetuj do ustawień fabrycznych: i (punkty 2-4)

17.14 Polecenia czytnika ekranu

17.14.1 Ruchomy fokus

Następny obiekt: Odstęp-4-5 lub F3

Poprzedni obiekt: Odstęp-1-2 lub Odstęp-F3

Obiekt powyżej: Odstęp-2-3

Obiekt poniżej: Odstęp-5-6

Poprzedni nagłówek: Backspace-H (punkty 1-2-5)

Następny nagłówek: Enter-H (punkty 1--2-5)

Poprzedni formularz: Backspace-1-2-3-4-5-6

Następny formularz: Enter-1-2-3-4-5-6

Poprzedni element listy: Backspace-I (punkty 2-4)

Następny element listy: Enter-I (punkty 2-4)

Przejdź na górę ekranu: Odstęp-1-2-3

Przejdź na dół ekranu: Odstęp-4-5-6

Przewiń w dół o jeden ekran: Odstęp-3-4-5

Przewiń w górę o jeden ekran: Odstęp-1-2-6

Wykonaj bieżący element: Enter lub klawisz kursora routingu

Przycisk Wstecz: Odstęp-e (punkty 1-5), F4 lub Odstęp-z (punkty 1-3-5-6)

Przejdź do określonego obiektu: naciśnij pierwszą literę nazwy obiektu

Idź do ekranu startowego: F1

Aktywuj menu aplikacji: Odstęp-Enter-I (punkty 2-4) na wybranej aplikacji

Otwórz Cię powiadomienia: Odstęp-1-2-3-4-5-6

Aktywuj powiadomienie: Enter

Usuń powiadomienie: Odstęp-D (punkty 1-4-5)

Aktywuj pole edycji: Enter

Zwiększ wartość suwaka: Backspace-Odstęp-4

Zmniejsz wartość suwaka: Backspace-Odstęp-1

Odśwież listę: Enter-R (punkty 1-2-3-5)

Podwójne stuknięcie: Odstęp-Enter

Podwójne stuknięcie i przytrzymanie: Odstęp-Backspace-Enter

Przytrzymanie Odtwórz / Zatrzymaj: Odstęp-Backspace-2

Utwórz etykietę: Enter-L (punkty 1-2-3)

Otwórz listę skrótów: Backspace-I (punkty 2-4)

Uruchomienie ponowne aplikacji Braille Sense 6: F2-F3-1-2-3-4-5-6-7-8

17.14.2 Podczas edycji tekstu

Idź do następnego znaku: Odstęp-6

Idź do poprzedniego znaku: Odstęp-3

Idź do następnego słowa: Odstęp-5

Przejdź do poprzedniego słowa: Odstęp-2

Przejdź do następnej linii: Odstęp-4

Przejdź do poprzedniego wiersza: Odstęp-1

Przejdź do następnego akapitu: Odstęp-5-6

Przejdź do poprzedniego akapitu: Odstęp-2-3

Idź do początku akapitu: Odstęp-1-3

Idź do końca akapitu: Odstęp-4-6

Idź na górę dokumentu: Odstęp-1-2-3

Idź na dół dokumentu: Odstęp-4-5-6

Usuń bieżący znak: Odstęp-1-4-5

Usuń poprzedni znak: Backspace

Usuń bieżące słowo: Backspace-2-5

Usuń bieżącą linię: Backspace-1-4

Usuń bieżący akapit: Backspace-2-3-5-6

Przejdź do następnej długości wyświetlania: dolny przycisk przewijania

Przejdź do poprzedniej długości wyświetlania: górny przycisk przewijania

17.14.3 Funkcje klawiszy multimedialnych w "trybie aplikacji"

Otwórz menu główne: przycisk Stop

Ostatnie aplikacje: przycisk odtwarzania

Wstecz: przycisk nagrywania

Przejdź do poprzedniego obiektu: przycisk Poprzedni

Przejdź do następnego obiektu, przycisk Dalej

Android Media odtwórz / zatrzymaj: przytrzymaj przycisk Odtwórz

Android poprzedni utwór: przytrzymaj przycisk Poprzedni

Android następny utwór: przytrzymaj przycisk Następny

Włącz / Wyłącz Mobile Screen Reader: przyciski Stop i Dalej

Zadzwoń do Google Voice Assistant: przyciski nagrywania i odtwarzania